

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА БАЧКА ТОПОЛА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА**

Председник Скупштине Општине: _____
Роберт Фазекаш

Број: 350-22/2009-V
Дана: 26.11.2009.

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА**

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ - НОВИ САД

Е - 2299

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

в.д. ДИРЕКТОР

Зорица Санадер дипл.инж.ел.

Владимир Зеленовић, дипл.инж.маш.

Нови Сад, децембар 2009. год.

**НАЗИВ
ДОКУМЕНТАЦИЈЕ:**

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА

**НАРУЧИЛАЦ:
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ:**

ОПШТИНА БАЧКА ТОПОЛА
АТИЛА БАБИ

**НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:
ПЛАНА**

ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад
Железничка 6/III

в.д. ДИРЕКТОР: Владимир Зеленовић, дипл.инж.маш.

Е –БРОЈ: 2299

ОДГОВОРНИ

ПЛАНЕР: Зорица Санадер дипл. инж.ел.

СТРУЧНИ ТИМ:

Бранислава Топрек, дипл.инж.арх.
Драгана Дунчић, дипл.прос. планер
Зоран Кордић, дипл.инж.саоб.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.ек.
мр Љубица Протић–Еремић, дипл.инж.хорт.
Ангелина Богојевић, дипл.инж.арх.
Теодора Томин Рутар, дипл.прав.
Оливера Његомир, дипл.мат.
Далибор Јурица, дипл.инж. геод.
Милко Бошњачић, инж. геод.
Злата Хома-Будински, геод.техн.

СПОЉЊА САРАДЊА:

Жељко Берић, дипл.инж.мелио.
Дејан Петровић, дипл.инж.шум.

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
I. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	4
1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	4
1.1. ОБУХВАТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	4
1.2. ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	5
2. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	5
2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА (ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ("СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС", БР. 13/96).....	5
2.2. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА АУТОПУТА Е-75, ДЕОНИЦА СУБОТИЦА-НОВИ САД-БЕОГРАД (БАТАЈНИЦА) ("СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ", БРОЈ 69/2003).....	10
3. РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ	16
3.1. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА ПРЕМА ПРОГРАМИМА И СМЕРНИЦАМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.....	17
3.1.1. ЕВРОРЕГИЈА ДУНАВ-КРИШ-МОРИШ-ТИСА.....	19
3.2. МЕЂУОПШТИНСКА САРАДЊА.....	20
4. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	21
4.1. ПОЛОЖАЈ.....	21
4.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ.....	22
4.3. СТАНОВНИШТВО.....	31
4.4. МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ.....	34
4.5. ПРИВРЕДА.....	41
4.6. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ.....	53
4.6.1. Саобраћајна инфраструктура.....	53
4.6.2. Водопривредна инфраструктура.....	55
4.6.3. Енергетска инфраструктура.....	58
4.6.4. Телекомуникациона инфраструктура.....	59
4.7. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	60
4.8. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	62
4.9. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....	62
4.10. УГРОЖЕНОСТ ПОДРУЧЈА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА.....	65
4.11. ТЕНДЕНЦИЈА У ИЗГРАДЊИ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА.....	66
4.11.1. Стање поседа, премера и комасације.....	67
4.12. НАМЕНА ПРОСТОРА.....	67
4.12.1. Коришћење земљишта општине Бачка Топола 2008. год.....	67
5. ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА	68
II. ОСНОВНИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА	70
1. ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ	70
2. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ПО ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА	71
III. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА	76
1. КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	76
1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ.....	76
1.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ.....	78
1.3. ЛОВНА ПОДРУЧЈА.....	79
1.4. ВОДЕ И ВОДНА ПОДРУЧЈА.....	80
1.5. ПРОСТОРИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА.....	83

2. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ	84
3. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА	85
4. МРЕЖА ЈАВНИХ СЛУЖБИ.....	86
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА	90
6. РАЗВОЈ ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ	91
7. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	99
7.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	99
7.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	101
7.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ИЗВОРИ	106
7.4. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	108
8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	108
9. СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ И КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ.....	110
10. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	113
11. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И УСЛОВИ ЗА КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	115
12. НАМЕНА ПРОСТОРА	116
12.1. СТРУКТУРА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА (2008. до 2029.)	116
 IV. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА НЕПОСРЕДНУ ПРИМЕНУ ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПРОСТОРА У УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА НАСЕЉА И УЖИХ ТЕРИТОРИЈАЛНИХ ЦЕЛИНА.....	 121
1 СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	121
2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПРОСТОРА ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА.....	122
2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ	122
2.1.1. Пољопривредни објекти и радни садржаји у функцији пољопривреде... ..	123
2.1.2. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства-салаши	126
2.1.3. Објекти за експлоатацију минералних сировина	128
2.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ.....	128
2.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ	129
2.4. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ	130
2.4.1. Грађевински рејони насеља.....	130
2.4.1.1. Примена важећих урбанистичких планова	130
2.4.1.2. Смернице за израду нових урбанистичких планова за насеља... ..	130
2.4.1.3. Правила грађења и уређења простора за насеља за која није предвиђена израда урбанистичког плана, односно до израде урбанистичког плана	131
2.4.2. Туристичко-рекреативни садржаји ван насеља	136
2.4.3. Викенд зоне	136
2.4.4. Радне зоне ван насеља	137
2.4.5. Комунални садржаји ван насеља	138
2.4.6. Зоне и комплекси посебне (специјалне) намене.....	141
2.5. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ИНФРАСТРУКТУРНЕ МРЕЖЕ	142
2.5.1. Услови за изградњу објеката у простору заштићених зона и коридора ..	156
 V. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	 158
1. ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНОСТИ	158
2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ	162
3. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	162
 VI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	 164

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ

Размера

1. Реферална карта 1 - Намена простора	1 : 50000
2. Реферална карта 2 - Мрежа насеља, функција, јавних служби и инфраструктурних система	1 : 50000
3. Реферална карта 3 – Природни ресурси и рурална подручја, заштита животне средине и природних и културних добара	1 : 50000

В) АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА

1. Програм за израду Просторног плана
2. Извештај о извршеној стручној контроли Програма
3. Одлука о изради Просторног плана
4. Списак документације коришћене за израду Просторног плана (планска, техничка, развојна и др.)
5. Подлоге за израду Просторног плана
6. Посебни услови и захтеви надлежних органа и јавних служби
7. Стратегија развоја планског подручја
8. Извештај о извршеној стручној контроли Стратегије
9. Извештај о стратешкој процени утицаја плана на животну средину
10. Мишљење о изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину и мишљење о Извештају о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину
11. Извештај о извршеној стручној контроли Просторног плана
12. Извештај о извршеној стручној контроли Просторног плана од стране надлежног министарства за послове просторног планирања и урбанизма
13. Извештај о извршеном јавном увиду Просторног плана
14. Остала документација
15. Сагласност на Извештај о стратешкој процени утицаја плана на животну средину
16. Сагласност на Просторни план
17. Одлука о доношењу Просторног плана

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

На основу члана 35. став 9. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09 и 81/09-исправка) и члана 42. став 1. тачка 6. Статута општине Бачка Топола ("Службени лист општине Бачка Топола", број 15/08 и 1/09), Скупштина општине Бачка Топола на 13. седници одржаној 26.11. 2009. године доноси:

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА

УВОД

Изради Просторног плана општине Бачка Топола (у даљем тексту: Просторни план) приступило се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Бачка Топола ("Службени лист општине Бачка Топола", број 9/2007), чији је саставни део Програм за израду Просторног плана општине Бачка Топола. Такође, донета је Одлука за приступање изради Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Бачка Топола на животну средину ("Службени лист општине Бачка Топола", број 9/2007).

Фазе израде Просторног плана су: Стратегија развоја планског подручја и Предлог просторног плана, сходно чл. 33. Правилника о садржини и изради планског документа ("Службени гласник РС", број 60/2003).

Прву фазу израде планског документа, у складу са Законом о планирању и изградњи, представља Стратегија развоја планског подручја, која је верификована од стране Комисије за планове дана 08.11.2008. године и представља полазну основу за израду Предлога Просторног плана општине Бачка Топола.

Као друга фаза израде Просторног плана израђен је Предлог плана који је упућен на јавни увид.

У међувремену је ступио на снагу Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09 и 81/09-исправка). У складу са чланом 215. став 6. Закона, поступак израде и доношења просторног плана започет пре ступања на снагу овог закона, за који је обављен јавни увид, окончаће се по прописима по којима је започет.

Према упутству Министарства животне средине и просторног планирања број: 011-00-00363/2009-07, од 19.10.2009.године, поступак доношења Просторног плана наставља се по прописима по којима је започет. Пре објављивања Просторног плана у службеном гласилу, потребно је прибавити сагласност министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06).

Садржај Просторног плана утврђен је Законом и Правилником о садржини и изради планских докумената ("Службени гласник РС", број 60/03), а планска решења дата овим Просторним планом проистичу као разрада основних стратегијских опредељења и

смерница утврђених Просторним планом Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96) и Просторним планом подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) ("Службени гласник РС", број 69/2003), као и потреба и захтева локалне самоуправе и корисника простора.

При изради Просторног плана сагледан је детаљно простор који је предмет Просторног плана, тј. административно подручје општине Бачка Топола. Уочени су потенцијали, вредности, проблеми и ограничења. На основу потенцијала, ограничења и специфичности предметног подручја, као и постављених циљева, интегралним приступом са економског, социјалног и еколошког аспекта и њихових међусобних утицаја, као основног постулата при планирању простора, као и свеукупног развоја Општине, дефинисана су правила коришћења, уређења, грађења, заштите и развоја планског подручја, као и приоритети развоја.

Планска решења из овог Просторног плана су за плански хоризонт до 2029. год. Прва етапа до 2013. године (приоритети) представљаће обавезу одређених институција у реализацији, уз истовремену пуну подршку развоју приватне иницијативе. У смислу правне надлежности, Просторни план се односи на административно подручје општине Бачка Топола, а његово усвајање ствара обавезу код будуће израде урбанистичких планова и пројеката.

У складу са чл. 32. Закона, проверу решења и утврђивање потребе да се приступи изменама Просторног плана врши орган надлежан за његово доношење, по истеку рока предвиђеног уговором о имплементацији, односно најмање сваке четири године.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област:

- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06);
- Закон о Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96);
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", број 62/2006, 65/2008 и 41/2009);
- Закон о сточарству ("Службени гласник РС" број 41/2009);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС", број 41/2009);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", број 46/91, 53/93 и 54/96);
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", број 101/05 и 123/07);
- Закон о железници ("Службени гласник РС", број 18/05);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04 и 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", број 36/09);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", број 36/09);
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09);
- Законом о заштити државне границе ("Службени гласник РС", бр. 97/08);
- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", бр. 53/95 и 20/09);
- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 116/07);
- Закон о геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 44/95);
- Закон о телекомуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/03 и 36/06);
- Закон о туризму ("Службени гласник РС", бр. 36/09);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 84/04);
- Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94);
- Закон о рударству ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 85/05, 101/05 и 34/06);
- Закон о шумама ("Службени гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 54/96 и 101/05);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09);

- Закон о ловству ("Службени гласник РС", бр. 39/93, 44/93, 60/93, 8/94, 10/94 и 101/05);
- Закон о рибарству ("Службени гласник РС", бр. 35/94, 38/94 и 101/05);
- Закон о републичком сеизмолошком заводу ("Службени гласник РС", број 71/94);
- Закон о заштити од елементарних и других већих непогода ("Службени гласник РС", бр. 20/77, 25/85, 27/85, 6/89, 52/89, 53/93, 67/93, 10/94, 48/94 и 101/05);
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 37/88 и "Службени гласник РС", бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05);
- Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07)
- Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 11/2002), Правилник о основним условима које јавни путеви изван насеља и њихови елементи морају да испуњавају са гледишта безбедности саобраћаја ("Службени гласник РС", бр. 129/07, као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

За изналагање оптималних планских решења такође је коришћена информациона, студијска и техничка документација, као и актуелна планска и друга документација која се односи на ово подручје.

Просторни план општине Бачка Топола сачињавају:

1. Стратегија развоја планског подручја (1. фаза)
2. Аналитичко-документациона основа Просторног плана која садржи: Програм, услове надлежних институција, појединачне тематске експертизе, студије, ставове о проблемима представника појединих насеља и корисника простора, писану документацију (програм, одлуке, записници и др.)
3. Просторни план садржи текстуални део и графички део који чине рефералне карте 1:50000 (1. намена простора, 2. мрежа насеља, функција, јавних служби и инфраструктурних система и 3. природни ресурси и рурална подручја, заштита животне средине и природних и културних добара)

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Бачка Топола на животну средину је саставни део аналитичко-документационе основе Просторног плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 135/2004). Извештајем су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредноване све мере и активности предвиђене Просторним планом, процењени су њихови потенцијално негативни утицаји, до којих може доћи имплементацијом Просторног плана, уочени су одређени деградациони пунктови на овом простору и дат је предлог адекватних мера заштите животне средине за њихову елиминацију или смањење.

У изради Просторног плана поред обрађивача, учествовали су и представници Општине и месних заједница, чиме је Просторни план приближен реалним потребама и могућностима.

I. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.1. Обухват Просторног плана

Површина подручја обухваћеног Просторним планом износи 595,8641km² и обухвата целе катастарске општине КО Бајша, КО Бачка Топола–град, КО Бачка Топола, КО Горња Рогатица, КО Гунарош, КО Мали Београд, КО Ново Орахово, КО Његошево, КО Пачир, КО Стара Моравица и 23 насељена места Багремово, Бајша, Бачка Топола, Бачки Соколац, Богараш, Горња Рогатица, Гунарош, Зобнатица, Кавило, Карађорђево, Криваја, Мали Београд, Мићуново, Ново Орахово, Његошево, Оборњача, Панонија, Пачир, Победа, Светићево, Средњи Салаш, Стара Моравица и Томиславци.

Табела I-1. Катастарске општине, површине катастарских општина, насеља и број становника на подручју обухваћеном Просторним планом:

Ред. број	КО	Површина КО (ha)	Насеља	Број становника
1.	Бачка Топола	9.894,9097	Мићуново	516
2.	Бачка Топола -град	1.065,9658	Бачка Топола	16171
3.	Бајша	7.020,4031	Бајша	2568
4.			Панонија	798
5.			Средњи Салаш	172
6.	Горња Рогатица	7.323,0346	Горња Рогатица	477
7.			Бачки Соколац	609
8.			Криваја	986
9.			Томиславци	696
10.	Гунарош	3874,0821	Гунарош	1441
11.			Багремово	204
12.			Богараш	94
13.			Кавило	233
14.			Оборњача	2
15.			Светићево	205
16.			Победа	342
17.	Мали Београд	5597,3476	Мали Београд	524
18.			Зобнатица	309
19.			Карађорђево	590
20.	Ново Орахово	5940,6182	Ново Орахово	2029
21.	Пачир	7782,7613	Пачир	2948
22.	Стара Моравица	8439,7692	Стара Моравица	5699
23.	Његошево	2647,5235	Његошево	632
	Општина	59586,4151		38245

1.2. Граница Просторног плана

Граница подручја обухваћеног Просторним планом, утврђена је Одлуком о изради Просторног плана општине Бачка Топола ("Службени лист општине Бачка Топола", број 9/2007).

Граница обухвата је идентична са административном границом општине Бачка Топола утврђене Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 129/07). (Обухват Просторног плана-Административно подручје општине Бачка Топола, аналитичка карта бр. 1.1.)

Граница Општине утврђена је одговарајућим спољним границама следећих катастарских општина:

- На истоку: КО Ново Орахово, КО Гунарош и КО Његошево;
- На југу: КО Бачка Топола и КО Бајша;
- На западу: КО Горња Рогатица, КО Стара Моравица и КО Пачир;
- На северу: КО Пачир, КО Стара Моравица, КО Горња Рогатица, КО Мали Београд, КО Бачка Топола и КО Ново Орахово.

Границе катастарских општина

На територији општине Бачка Топола се налази 10 катастарских општина: КО Бајша, КО Бачка Топола, КО Бачка Топола-град, КО Горња Рогатица, КО Гунарош, КО Мали Београд, КО Ново Орахово, КО Његошево, КО Пачир и КО Стара Моравица са дефинисаним границама.

Границе грађевинских рејона насељених места на територији општине Бачка Топола

На територији Општине налази се општински центар Бачка Топола и 22 сеоска насеља, са 15 месних заједница. Сва насеља имају утврђене грађевинске рејоне.

Граница коридора Аутопута Е-75

Просторним планом посебне намене, Просторни план подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) ("Службени гласник РС", број 69/2003), утврђена је граница коридора Е -75 и као таква је уграђена у овај Просторни план, а сва планска решења из Просторног плана су у складу са овим планом вишег реда.

2. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

2.1. Обавезе, услови и смернице из планских докумената вишег реда (Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96)

Основни плански документ вишег реда, чија се решења разрађују овим Просторним планом је Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96) (у даљем тексту: ППРС).

У овом тексту дати су основни изводи из ППРС који се непосредно или посредно односе на територију општине Бачка Топола.

ППРС је стратешки развојни документ за период до 2010. године којим се утврђују:

- Дугорочне основе организације, коришћења и уређења простора Републике Србије;
- Правци урбанизације и основни критеријуми уређења насеља;
- Планска начела и критеријуми коришћења природних ресурса и заштите животне средине;

- Услови за заштиту и коришћење подручја од посебног значаја;
- Коридори основних инфраструктурних система.

Општи циљеви су: постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима, а у сврху свеобухватног развоја овог подручја.

Основно стратешко опредељење: већи степен укупне функционалне интегрисаности простора Републике Србије, као и веће економско и саобраћајно повезивање Републике Србије са окружењем, ублажавање-смањење регионалних диспропорција, деурбанизација - преношење појединих функција и активности на мање центре, развој сеоских насеља и подручја као вишефункционалних производних, социјалних и културних простора.

У области развоја **становништва** основни циљ је равномернији територијални размештај становништва и његово интензивније обнављање, односно повећање удела млађих популација у миграционим подручјима и подручјима са високим индексом старења, путем комбинованих и усклађених мера демографске политике и политике регионалног развоја.

ППРС су утврђени **мрежа центара и функционална подручја** на територији Републике, где се подручје општине Бачка Топола налази у функционалном подручју регионалног центра Суботица и макрорегионалног центра Нови Сад.

Такође, на територији Војводине, планирана је знатно јасније хијерархијски диференцирана **мрежа градова**, у којој је Бачка Топола сврстана у категорију развијенијих градских центара са израженим централним функцијама.

ППРС поред циљева и начела планирања **јавних служби** у мрежи насеља, дате су и препоруке за организацију јавних служби према хијерархијском нивоу насеља, које ће бити детаљно анализирани и примењени у Просторном плану.

Општина Бачка Топола се према одредбама ППРС, у области **привреде**, налази у појасу интензивног развоја првог значаја, што ствара добре развојне могућности у наредном периоду (са перспективом да центар Општине у будућности постане индустријски центар средње величине, до 10000 запослених).

У оквиру развоја **туризма** и организације туристичког простора на територији Републике Србије, ППРС су утврђене туристичке зоне и регије, као и приоритети развоја туристичке понуде. За општину Бачка Топола је дефинисано да припада транзитном туристичком правцу међународног ранга (аутопут Е-75), односно, Северној туристичкој зони националног ранга – туристичкој регији Горња Тиса у којој су предвиђене наутичке, бањске, еколошке, сеоске и ловне туристичке активности, при чему водеће треба да буде летња рекреација.

У наредном планском периоду реално је очекивати да ће туристички развој бити интензивнији него до сада и да ће имати позитиван тренд. Интензивнији развој се очекује и у Бачкој Тополи са "Зобнатицом". У већим центрима доћи ће до формирања целовитих туристичких производа конкурентних и на иностраном туристичком тржишту.

У области **пољопривреде**, према ППРС подручје општине Бачка Топола се налази у ратарско-сточарском рејону. Овај рејон поседује добре потенцијале за вођење економски ефикасне и разноврсне ратарске, повртарске и сточарске производње са даљим развојем прехрамбене индустрије засноване на коришћењу сировина из окружења.

На основу ППРС, основни циљеви у **шумарству** су унапређење стања и повећање површина под шумама.

Просторним планом потребно је утврдити нове површине под шумама и шумским земљиштем. Пошумљавање се може спровести на земљиштима слабијег бонитета пољопривредног земљишта, у оквиру јаловишта, у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница и у оквиру изворишта вода.

Према ППРС на територији АП Војводине која је дефицитарна шумама, потребно је повећати степен шумовитости за подручје Северне Бачке, где је и општина Бачка Топола, са 4,7% на 10,1%.

Основни правци развоја **ловства су:**

- Повећање бројности популације ситне и крупне дивљачи, нарочито аутохтоних и економски највреднијих врста (јелен, срна, дивља свиња);
- Побољшање структуре (полне и старосне) популације крупне дивљачи и квалитета трофеја;
- Очување ретких и угрожених врста.

У области **заштите природних добара**, према ППРС утврђују се:

- Циљеви заштите посебних природних вредности;
- Циљеви заштите биодиверзитета;
- Посебни циљеви.

Регионални приоритет заштите природних добара има интензивна заштита водних токова, обалних подручја и подручја са аутохтоним шумама.

Концепцијом ППРС простор општине Бачка Топола у будућем планском периоду у домену **саобраћајне инфраструктуре** биће опслужен са два вида саобраћаја (путни, железнички).

ППРС у домену **путног саобраћаја** је дефинисан аутопутски коридор државног пута I реда **бр. 22. (коридор X, крак коридора Xb E-75)**, Нови Сад-Суботица који омогућује везе са окружењем на највишем нивоу саобраћајне услуге преко петље Бачка Топола.

Кроз општину Бачка Топола пружа се државни пут I реда M-22.1 који дијаметрално пресеца овај простор и преко њега се остварују везе са Новим Садом и субрегионима. Овај саобраћајни капацитет је један од основних саобраћајних капацитета овог простора, који кумулише сва интерна кретања и води их до жељених одредишта. ППРС предвиђа његову рехабилитацију, као основну меру унапређења овог путног правца у циљу задржавања и подизања нивоа саобраћајне услуге.

ППРС у домену регионалне путне мреже предвиђа реконструкцију и рехабилитацију постојећих путева (**P-119, P-108 и P-105**) који ће у будућности представљати основни саобраћајни капацитет овог простора и који ће кумулисати и усмеравати све саобраћајне манифестације у оквиру овог дела општинског простора. Овим планским документом се планира и изградња обилазница око Бачке Тополе, како би се елиминисао транзит ван урбаног простора.

Развој **железничке инфраструктуре** на простору општине Бачка Топола, у оквиру ППРС обухвата задржавање свих раније укинутих железничких пруга и њихову обнову према могућностима Општине, привреде и железнице, уз претходно утврђену оправданост улагања. Коридори свих постојећих и планираних железничких пруга дефинишу се као коридори двоколосечних електрифицираних пруга. На овом простору планирана је деоница пруге за велике брзине у оквиру пруге Београд-Нови Сад-Суботица-државна граница- Реп. Мађарска (E-85). Пруга за велике брзине уклапа се у мрежу пруга за велике брзине Европе, а у основи се води по коридорима постојећих пруга.

Предметни простор припада Бачком регионалном систему за **водоснабдевање**. Основно извориште овог система су алувијалне издани Дунава и коришћење вода основног водоносног комплекса. За задовољење потреба насеља у Бачком систему могу се користити и речне воде Дунава (непосредно прерадом преко ППОВ или упуштањем у подземље), уколико је квалитет истих задовољавајући. Постоји могућност повезивања овог система са Новосадским системом.

Предметни простор припада Бачком регионалном систему **коришћења, уређења и заштите** речних вода, кога чини Бачки део ХС ДТД. Систем се реконструише (повећање проточности делова основне каналске мреже, повећање капацитета водозахвата итд), а комплетира се и са низом постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ), којима се штити квалитет воде у систему. Стање пречишћавања вода је доста отежано с обзиром на велике количине органских материја које се продукују од стране градова, прехранбене индустрије и пољопривреде.

Као повољна могућност, исказује се регионално прикупљање и **пречишћавање отпадних** вода и потом упуштање у веће водотоке ван успорних зона. Системи прикупљања вода дуж старог канала (**Бачка Топола**) после биолошког пречишћавања упуштали би се у Тису, низводно од бране.

Режим рада канала ДТД треба одржавати тако да се, поред подмирења потреба у води и омогућавања пловидбе, обезбеде повољни услови за заштиту квалитета вода.

За потребе **наводњавања**, снабдевање индустрије водом и друге намене, предвиђен је (и делимично изграђен) већи број мањих акумулација које би поред акумулисања вода, служили као ретенциони базени за допрему вода из Дунава и Тисе, уз адекватне мере заштите, како би се квалитет вода у њима задржао у одговарајућим границама.

У погледу канала ДТД, да би се побољшале његове функције потребно је повећати проточност ОКМ-а. У вези с тим и повећати капацитете захвата воде, а код гравитационих захвата предузети мере на спречавању увлачења вученог наноса у ОКМ. Такође, потребно је режим рада ОКМ-а, поред потреба корисника вода, прилагодити и потребама заштите вода. На одређеним објектима и већим речним токовима потребно је омогућити рекреацију на води.

Према ППРС у области **енергетике** потребно је:

- Побољшање квалитета рада и поузданости постојеће гасне мреже, као и даљи развој тих система (мрежа);
- Гасификација свих насеља, на бази усклађених концепција гасификације и топлификације, у сврху задовољавања потреба широке потрошње;
- Рационално коришћење и штедња необновљивих ресурса и штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине;
- Смањење конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништво, земљиште итд.) и предузимање одговарајућих мера за санирање негативних последица (програми рекултивације, ревитализације, отклањање штета итд.).
- ППРС обухваћена је преносна мрежа 400 kV и 220 kV електроенергетског система, док се мрежа од 110 kV, као и мрежа нижег напона обрађује кроз регионалне и друге просторне планове нижег нивоа. Имајући у виду трајање објеката преносне мреже 110 kV, 220 kV и 400kV, планира се значајни обим ревитализације делова мреже, уз уважавање свих техничких критеријума и перспективе појединих постројења.

Са аспекта коришћења **енергетских извора** (нафта, природни гас, геотермалне воде), општина Бачка Топола спада у перспективно подручје. За даљи развој гасоводног система предвиђа се повећање постојећег капацитета што ће се остварити изградњом деонице Ада-Бачка Топола.

Развој и унапређење **телекомуникационог система** у општини Бачка Топола, ће се реализовати у складу са просторно-функционалном територијализацијом Републике Србије, а на основу утврђених планова развоја појединих телекомуникационих оператера. Ради ефикаснијег и бржег развоја, као и ангажовања свих потенцијалних извора финансирања, приступиће се:

- Даљој демонополизацији телекомуникационог тржишта;
- Изградњи нових капацитета (као што су оптички каблови), где год је то могуће, економски оправдано, посебно код изградње транспортне мреже и магистралне кабловске дистрибутивне мреже;
- Заједничким улагањем појединих телекомуникационих оператера, а на бази усаглашених планова развоја;
- Обезбеђивању широкопојасних приступа.

Према ППРС основни циљеви **заштите животне средине**, који се односе и на предметно подручје су:

- Квалитетна животна средина: чист ваздух, довољне количине и хигијенски исправне воде за пиће, рекреацију и производњу, очувано пољопривредно земљиште, здравствено безбедна храна, уређена насеља и угодност боравка на радном месту и месту становања;
- Рационално коришћење природних ресурса (посебно необновљивих или делимично обновљивих), боље искоришћавање сировина и енергије, смањење отпада са рециклажом, безбедно депоновање комуналног, индустријског и опасног отпада, санација последица експлоатације сировина, са приоритетом на ревитализацији и рекултивацији подручја интензивне површинске експлоатације минералних и енергетских сировина;
- Заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште, вегетација и др);
- Заштита, обнова и санација стања живог света и очување природних предела посебне вредности;
- Заштита природних предела, амбијента и пејзажа око културно-историјских споменика, у оквиру комплексне заштите ових целина и природних пејзажа уопште;
- Подршка васпитним и образовним програмима у области заштите животне средине.

Полазећи од стања животне средине по регионима и потребе усклађивања планираног развоја привреде, становништва и насеља, са заштитом и унапређењем животне средине по просторно-регионалној диференцијацији ППРС општина Бачка Топола припада Горњо-бачкој зони. Ову зону карактерише јака индустрија (прехрамбена, хемијска и метална), што захтева примену различитих врста заштите животне средине.

Према степену загађености и мерама заштите животне средине, које би требало предузети (од I до VIII), Бачка Топола припада IV категорији, групи малих загађивача, где су присутна загађења од индустрије, сточних фарми и сл.

У смислу заштите **непокретних културних добара** за ово подручје важе основни циљеви, начела и мере заштите утврђени ППРС:

- Очување темеља и материјалне баштине националне културе и других култура које су се развијале на овом простору;
- Организовано развијање свести о значају културног развоја за живот и рад будућих генерација као битног предуслова за очување националног идентитета;
- Реинтеграција непокретних културних добара у савремени животни простор.

Основна начела заштите културних добара, а која су од посебног значаја за планско подручје су:

- Непокретна културна добра штите се интегрално са простором у коме се налазе;
- У подручјима где су непокретна културна добра у потпуности интегрисана у природни простор, непокретна културна добра штите се заједно са очуваном природом, тј. природним простором;
- Непокретна културна добра третирају се као развојни потенцијал подручја у ком се налазе;

- Заштита културних добара је интегрални део развоја друштва;
- Непокретна културна добра штите се од свих облика неконтролисане изградње, непримерених реконструкција, затим од индустријских погона, великих инфраструктурних система, војних објеката и др. постројења која могу трајно да деградирају окружење културног добра, па и сам његов идентитет и интегритет;
- Наслеђе које из разних разлога није обухваћено режимом заштите, уводи се у тај режим.

2.2. Просторни план подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) ("Службени гласник Републике Србије", број 69/2003)

Подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) (у даљем тексту: ППП Аутопута Е-75) делом обухвата и територију општине Бачка Топола и то катастарске општине Мали Београд и Бачка Топола у целости. Основни циљеви и задаци овог Просторног плана односе се на комплетирање и доградњу инфраструктурних система у коридору аутопута Е-75, у односу на дугорочне потребе, захтеве и међународне стандарде. По свом саобраћајно-географском положају, по својој изграђености и по свом положају у мрежи путева овај путни коридор је од највећег значаја за Србију у међународном повезивању са земљама Европе, Блиског и Далеког Истока.

ППП Аутопута Е-75 Суботица-Београд (Батајница) је дугорочни развојни документ који је донет за временски хоризонт до 2020. године.

Неопходна је даља разрада на нивоу регулационих планова и урбанистичких пројеката појединачних локација у циљу дефинисања елемената за утврђивање урбанистичких услова за пројектовање и грађење објеката у обухвату плана.

У **мрежи насеља** обухваћених ППП Аутопута Е-75 издваја се шест нивоа центара, а Бачка Топола је окарактерисана као развијени градски центар са израженим централним функцијама.

Циљеви развоја мреже насеља у наредном периоду су:

- Ублажавање процеса депопулације;
- Стимулисање развоја мањих градских центара ради постизања веће концентрације становништва.

У вези са развојем села утврђују се следећи циљеви:

- Заустављање депопулације и побољшање демографске и социјалне структуре сеоских подручја;
- Побољшање комуналног и социјалног стандарда и квалитета живљења на селу;
- Очување и унапређење еколошких, културолошких и других вредности у сеоским насељима.

У области **привреде** ово подручје припада појасу интензивног развоја I степена, са развијеним индустријским центрима. Северни део овог подручја у погледу пољопривредне производње има карактеристике сточарско-воћарско-виноградарског макрорејона, док преостали део припада ратарско-сточарском макрорејону. Унутар простора обухваћеног ППП Аутопута Е-75, Бачка Топола је центар секундарног значаја са релативно развијеном привредном структуром и израженијом динамиком развоја.

Посебан значај у развоју овог подручја имаће:

- Агроиндустријски сектор, са програмима примарне и финалне производње у области ратарске, сточарске и воћарско - виноградарске производње, као и програм производње здраве хране;
- Секундарни сектор са развијеном индустријом и грађевинарством;
- Угоститељско-туристичке, рекреативне и сервисно-саобраћајне активности.

Основна карактеристика структурних промена привреде овог подручја биће индустријализација путем модернизације, односно замене постојећих технологија новим технологијама у области индустријске производње, те развојем и применом индустријских метода рада у пољопривреди, грађевинарству, малој привреди и другим привредним областима.

Посебан ефекат имаће увођење информационих технологија, чије могућности у знатној мери мењају основе територијалне алокације производних капацитета, проширују могућности економске валоризације фактора производње мањег обима концентрације и омогућују њихову лакшу интеграцију у велике производне системе. На овај начин олакшава се могућност ширења индустријских капацитета са малим обимом специјализоване производње у мањим насељима, чиме се убрзава процес урбане трансформације ових насеља.

У ужој зони аутопута градиће се објекти супраструктуре, неопходни за функционисање саобраћајног система аутопута (паркиралишта, бензинске станице, сервиси и тд.), пратећи објекти намењени задовољавању различитих потреба учесника у саобраћају (ресторани, мотели, продавнице, банке, информациони центри), као и објекти привреде за чије је функционисање битна близина саобраћајница високог нивоа и капацитета (трговачки и пословни центри, привредне, складишне и друге зоне). За све набројане садржаје обезбедиће се одговарајућа инфраструктура, тако да се постигне висок ниво комуналне опремљености.

У домену **пољопривреде** овај регион биће усмерен у правцу производње здраве хране у условима сувог ратарења и наводњавања. Губитак обрадивих површина изазван изградњом аутопута и пратећих садржаја биће супституисан интензивирањем пољопривредне производње на преосталим површинама, пре свега применом савремених агротехничких мера у обради земљишта, рационалним и адекватним ђубрењем органским и минералним ђубривима, наводњавањем и одабирањем сорти високог генетског потенцијала.

Чињеница да аутопут пролази кроз простор у ком доминантно учешће у целокупном билансу површина припада ораницама, определила је и планирано стање у коме ће се очувати овај однос и сачувати оранице у највећој могућој мери.

Изражени утицаји аутопута на пољопривредне културе могу се очекивати само у уском појасу до 50 m. Гајење здраве хране без икаквих утицаја загађивача са аутопута, могуће је тек на растојањима која су већа од 1000 m.

Постојеће **шумске површине** је потребно сачувати и унапредити у складу са Законом о шумама, односно његовим одредбама које се односе на крчење шума, одређене намене шума и друге одредбе.

С обзиром на малу шумовитост АП Војводине, у оквиру граница овог Просторног плана, потребно је унапредити стање постојећих шума и повећати површине под шумама пошумљавањем VI и VII бонитетне класе, пашњака и деградираних површина.

Сем повећања површине под шумама, потребно је повећати и све категорије ваншумског зеленила (заштитно зеленило уз путеве и водотокове, уз пољопривредно земљиште, економије, салаше и све категорије насељског зеленила).

За потребе подизања заштитног појаса уз аутопут (имисионе шуме), ово земљиште ће бити искључено из пољопривредне производње.

Од пратећих садржаја за потребе корисника аутопута на територији општине Бачка Топола су предвиђени мотели типа I са десне стране пута, са свим планираним садржајима, као и два одморишта типа II, обострано, такође са планираним садржајима.

На основу оцене стања **туристичког потенцијала** на простору обухваћеном Просторним планом, као и могућности њиховог бржег активирања у склопу укупне туристичке понуде овог подручја, основни циљеви развоја су:

- Развој туризма у широј зони аутопута прилагодити потребама других туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на међународном аутопуту поставља у погледу удобности и пријатности путовања;
- Уређење и опремање уже зоне аутопута треба прилагодити свим категоријама путника, а просторни размештај тих локалитета ускладити са међународним стандардима.

У ужој зони, непосредно уз аутопут, развој туризма је потребно прилагодити захтевима транзитних путника. С обзиром да је садашња туристичка опремљеност изграђеног дела аутопута Е-75 непотпуна и да се очекује изградња и друге трасе аутопута, неопходно је интензивније и садржајније туристичко опремање аутопута, као и пружање потпуних туристичко-угоститељских услуга транзитним путницима. Реално је очекивати да ће се повећати број корисника аутопута, што ће условити и интензивније коришћење пратећих услужних садржаја.

Најинтензивнији промет саобраћаја биће и на деоници пута Хоргош-Бачка Топола где се планира и повећање броја туристичких лежајева са просечном искоришћеношћу капацитета у смештајним објектима од 45-60%.

У погледу размештаја туристичких садржаја у ужој зони аутопута Е-75, постоји јединствена окосница развоја, па је у тој зони испланиран систем локалитета. На ширем подручју обухваћеном ППП аутопута Е-75, просторни размештај туристичких локалитета и центара усклађен је са постојећим програмима развоја туризма у Општини. Туристичким центрима и локалитетима међународног значаја припада и **Бачка Топола са "Зобнатицом"**.

Зобнатица ће бити туристичко-рекреативни локалитети регионалног значаја, на којем ће се одвијати туризам независно од транзитног туризма на аутопуту.

Функције и значај ауто пута Е-75

Значај овог путног сегмента (Е-75) се огледа у обезбеђењу економичнијег, ефикаснијег и безбеднијег транспорта роба из правца Грчке, Бугарске, Турске, Македоније и Србије у правцу средње и северне Европе. Интензивирање саобраћајних токова дуж овог итинерера ће бити и веће када се интензивирају пословне везе између ових земаља и Европе.

Будући развој Републике Србије је у директној корелацији са развојем саобраћајне инфраструктуре и то кроз систем саобраћајног повезивања са ближим и ширим окружењем, тј. привредним кооперантима и свим корисницима саобраћајних услуга. Инфраструктурни коридор аутопута Е-75 је основни потенцијал за повезивање подручја на микро и макро нивоу. Дужина, изграђеност и просторна дисперзија категорисане путне мреже обезбеђују на нивоу АП Војводине одређени ниво повезивања подручја, с тим да се морају поправити елементи путева и квалитет коловоза како би се подигао ниво жељеног квалитетног повезивања подручја у окружењу аутопута.

Ново утврђивање и успостављање хијерархијске диференцијације путне мреже, кроз обезбеђење нове путне матрице на нивоу АП Војводине омогућиће повећање нивоа и квалитета саобраћајних услуга и то на свим дијаметралним, радијалним и паралелним путевима у односу на аутопут Е-75, а нарочито у зонама урбаних и руралних простора.

Значај регионалних путева Р-119/1 и Р-108 (Бачка Топола-Бајмок), Р-119 (Бачка Топола-Сента) и планираног регионалног пута (Сомбор-Кула-Мали Иђош-Ада (Мол)-Кикинда), на простору окружења аутопута, огледа се у повезивању привредних потенцијала у домену пољопривреде и пратеће индустрије.

План веза за ауто пут Е-75 са окружењем

Деоница Жедник-Врбас

Деоница Жедник-Врбас је дужине 43+220 km и пружа се од стационоаже 37+690km до стационоаже 80+910km. Аутопут на овој деоници има испружену трасу по равничарском терену, обликовану у благим кривинама које пружају угодност и конфор вожње. Обликованост трасе и елементи пута у потпуности задовољавају све параметре вожње дуж аутопута (рачунска брзина, прегледност, као и одличне услове за ноћну вожњу).

Аутопут Е-75 дуж ове деонице прво пресеца регионални пут Р-118.1 Жедник-Чантавир на стационоажи 37+690 km у облику денивелисаног укрштања - петље и ово укрштање је микрорегионалног значаја.

Аутопут Е-75 на стационоажи 50+100 km пресеца регионални пут Р-119 Бачка Топола-Сента у облику денивелације - петље и омогућује везу са окружењем чиме је омогућено субрегионално повезивање.

Аутопут Е-75 на стационоажи 60+100 km пресеца планирани регионални пут Осијек-Сомбор-Мали Иђош-Ада (Мол)-Киkinда-граница са Републиком Румунијом у облику денивелације - петље и омогућује везу са окружењем чиме је омогућено субрегионално повезивање.

Аутопут Е-75 пресеца регионални пут бр. 108 Бачка Топола-Бечеј на стационоажи 54+340 km и то у облику натпутњака, мада се кроз мрежу локалних путева остварује веза са аутопутем Е-75.

Аутопут на стационоажи 70+850km пресеца магистрални пут М-22.1 Хоргош-Суботица-Бачка Топола-Нови Сад у облику денивелисаног укрштања петље чиме се остварује веза са окружењем.

Магистрални пут М-22.1 је основни алтернативни путни правац аутопута који омогућује кретање у овом правцу без наплате путарине. На овом месту имамо могућност искључења или укључења у систем наплате путарине дуж аутопута Е-75.

На овој деоници на стационоажи 76+000 km планирано је денивелисано укрштање - петља аутопута и новог магистралног пута М-3 (Кула-Врбас-Киkinда).

На основу анализа планске документације у оквиру аутопута Е-75, на простору општине Бачка Топола егзистираће следеће саобраћајне петље и укрштања:

назив петље	стационоажа km	планирана изграђеност
укрштање Бачка Топола	50+104	изграђена

натпутњак подвожњак	оријентациона стационоажа km	општина
натпутњак	48+565	Бачка Топола
натпутњак	52+462	Бачка Топола
натпутњак	54+360	Бачка Топола

Дуж аутопута Е-75 у општини Бачка Топола планирана је основна база за одржавање путева која ће омогућити правилно одржавање и деонице пута Жедник-Врбас а то је:

Број	Страна	Стационоажа km	Изграђеност	Катастарска општина	Назив
2.	десна	50+100	планирана	Бачка Топола	"Бачка Топола"

На основу анализа планске и техничке документације у оквиру аутопута Е-75 егзистираће следеће бензинске станице дуж аутопута Е-75:

Број	Страна	Оријентац. стационажа km	Изграђеност	Облик	Катастарска општина	Назив
6.	обе	53+750	планирана	уз одмориште	БачкаТопола	"БачкаТопола"

На основу анализа просторно планске и пројектне документације у оквиру аутопута Е-75 егзистираће следећа одморишта дуж аутопута Е-75:

Бр.	Страна	Оријентац. стационажа km	Изграђеност	Катастарска општина	Назив	Тип
6.	обе	53+150	изведен./план.	БачкаТопола	БачкаТопола	II

Положај коридора пруге за велике брзине Е-75

Развој железничких пруга у оквиру инфраструктурног коридора аутопута Е-75 подразумева оспособљавање постојећих пруга за велике брзине (од 160-200 km/h) и омогућавање експлоатационих параметара безбедности према захтевима и стандардима европских железница.

Основни значај пруга за велике брзине у оквиру коридора аутопута Е-75 је омогућавање одвијања железничког саобраћаја дуж тзв. интернационалних итинерера на правцу север-југ, а преко територије наше земље и њихово повезивање са Европом тј. са земљама Блиског и Далеког Истока.

У оквиру гравитационе зоне аутопута Е-75, а на подручју Просторног плана ће егзистирати пруга **Београд-Нови Сад-Суботица–Република Мађарска**.

Основни циљ модернизације пруга за велике брзине, као и осталих пруга на простору АП Војводине, а у гравитационој зони аутопута Е-75 је побољшање свих техничких и других експлоатационих елемената према европским захтевима и стандардима за експлоатацију возова великих брзина и то у домену робне и путничке опреме.

Основна функција система железничких пруга у гравитационој зони аутопута састоји се у обезбеђењу превозних капацитета за масовне робе који ће пружати приближно исте услове превоза (уз нижу цену превоза), а како би се смањио број транспортних средстава путним правцима који деградирају животну средину.

Пруге у окружењу аутопута Е-75 ће се градити као двоколосечне или једноколосечне, електрифициране и сл. у зависности од исказаних захтева, потреба и могућности, али са техничким капацитетима који ће омогућити извршење транспортног рада и савремену манипулацију и логистику.

У циљу задовољења **водопривредних** интереса на подручју Просторног плана предузеће се следеће мере:

- Прелазак са релативно екстензивног на интензивно коришћење вода у свим сферама коришћења, а то подразумева рационализацију потрошње воде и прелазак на ресурсно рационалније технологије као и виšekратно коришћење вода, где год је то могуће, уз одговарајуће пречишћавање;
- Приоритет у расподели вода имаће: гарантовани минимуми, снабдевање становништва водом, наводњавање, пловни пут, енергетика, рекреација, снабдевање индустрије водом, рибаџи;
- Неопходни развој речно-каналског система са вишенаменским функцијама: обезбеђивање воде за наводњавање и индустрију, заштита од поплава, одводњавање, стварање повољних услова за пријем пречишћених употребљених вода, пловидба итд;

- Споро обновљиве залихе подземних вода високог квалитета користиће се само за снабдевање становништва водом, као и за индустрију са технолошким процесима који захтевају воду највишег квалитета;
- Вода за технолошке потребе биће захватана, по правилу, из водотокова (коришћењем за то одговарајућих акумулација) и уз то обавезно рецикулисана;
- Техничка документација за магистралне инфраструктурне системе обавезно ће садржати пројекат заштите од ерозије и седиментације у току грађења објекта, које одобрава и реализацију контролише надлежна водопривредна организација;
- Окосницу заштите од поплава у наредном периоду представљаће, на највећем делу површина угрожених поплавама, линијски системи за пасивну заштиту, тј системи одбрамбених насипа, уз њихово комплетирање, доградњу, реконструкцију и одржавање. Мерама велике воде за заштитне насипе одређиваће се према значају простора и објекта који се штите.

Термоенергетска инфраструктура на простору обухвата Просторног плана обухвата разводни гасовод високог притиска СГС Ада - Бачка Топола (Ø 219,1 mm) и разводни гасовод Бачка Топола-Мали Иђош (Ø 168,3 mm).

У границама ППП Аутопута Е-75, на подручју општине Бачка Топола, налазе се следећи **електроенергетски објекти**:

- Далеководи (ДВ) 110 kV и 400 kV;
- Трафостанице (ТС) 110/20 kV.

Далеководи 400 kV и 110 kV имају значајну улогу у оквиру преносних електроенергетских система.

У границама ППП Аутопута Е-75, остварене су следеће везе електроенергетског инфраструктурног система са окружењем:

- ДВ 400kV бр.444 Нови Сад 3-Суботица 3
- ДВ 110kV, бр.133/1 Србобран- Бачка Топола 2
- ДВ 110kV, бр.133/2 Бачка Топола 2-Бачка Топола 1
- ДВ 110kV, бр.133/3 Бачка Топола 1- Суботица 3.

План развоја електроенергетске мреже предвиђа на средњенапонском нивоу потпуни прелазак на рад на 20kV напонски ниво.

У обухвату ППП Аутопута Е-75, изграђен је **телекомуникациони** оптички кабл Београд-Нови Сад-Суботица, који поред превасходне функције међународног правца у коридору аутопута Е-75, има следеће функције у телекомуникационој мрежи Републике Србије:

- Повезивање националног телекомуникационог чвора Нови Сад са Београдом, а преко њега повезивање у националну телекомуникациону мрежу и све њему припадајуће регионалне чворове (Сомбор, **Суботица**, Кикинда, Зрењанин и Сремска Митровица);
- Међусобно повезивање следећих центара Нови Сад-Суботица, Нови Сад-Врбас, Суботица-**Бачка Топола**. Међусобно повезивање одређеног броја крајњих централа које се налазе непосредно на траси кабла или у њеној близини.

Мере заштите **природних добара** дефинисане су законским и подзаконским актима, и односе се на забрањене радње и радње којима се обезбеђује унапређење добра. На заштићеном природном добру забрањена је изградња објекта и обављање радова, који би могли утицати на деградацију вредности заштићеног добра. При томе треба имати у виду да се на простору заштићеног добра не могу обављати радови без претходне израде процене утицаја планираних (дозвољених) радова на заштићено добро.

У контексту заштите **животне средине** за предвиђено саобраћајно оптерећење и уважавајуће равничарске карактеристике терена кроз које саобраћајница пролази, негативни утицаји се простиру у границама до 1000m лево и десно од осовине коловоза. Утицаји у домену флоре ограничени су у највећем броју случајева на пољопривредне културе.

У контексту заштите животне средине предлажу се следеће смернице за заштиту:

- Подизање заштитног зеленила уз аутопут, које би било у функцији заштите пољопривредног земљишта, заштићених природних добара и урбаних средина од емисије загађујућих материја аутопута.
- Зеленило формирати од аутохтоних дендролошких врста, претежно лишћара и партерног зеленила у пејсажном стилу, тако да чини густе масиве или групе стабала неправилне контуре, континуиране или наизменично распоређене у зависности од функције коју ће имати. Овако формираним зеленилом ће се постићи, сем поменутих утицаја, физичка и ликовна равнотежа природне средине поремећене насилним захватима у терену, створити визуелне доминанте које оцртавају просторни ток пута и директно утицати на перцепцију возача, као и смањење утицаја завејавања, засењивања фаровима и ублажење дејства ветра.

Заштита **непокретних културних добара** подразумева:

- Израда јединствених, целовитих и хијерархијски и функционално координираних појединачних пројеката и програма санације, заустављања процеса деградације и ревитализација непокретних културних добара на траси и на простору које обрађује план. При томе се информативно - пропагандна, маркетиншка и друга питања и проблеми презентације и функционалне доступности непокретних културних добара директним корисницима аутопута и онима који уз њега обављају своје активности третирају посебним сепаратима;
- Синхронизација свих програмско-планерских послова заштите непокретних културних добара са истим пословима у домену заштите и третмана природних елемената и фактора, пејзажа и посебно заштићених делова природе, дакле поступак синтезног програмско-планског приступа свим фондовима природних и радом створених вредности на посматраном простору.

3. РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ

Просторни развој општине Бачка Топола мора бити утемељен на реалним проценама, перспективама и могућностима, с посебним освртом на бројне специфичности и компаративне предности које нуде њен стратешко-географски положај, привредни и инфраструктурни потенцијали.

У бројним документима Европске Уније (ЕУ), који се односе на будући развој европског простора и европских региона, оваквом виду интеррегионалне сарадње се даје приоритет са циљем успостављања веће просторне кохезије и усклађеног полицентричног развоја.

Фундаментални циљеви просторних перспектива европског развоја (ESDP) у односу на које су формулисане одговарајуће политике развоја, морају да испуне неколико захтева. Први захтев односи се на савлађивање географских разлика по питању просперитета и благостања, други на оптимизацију пословне климе, док се трећи концентрише на дефинисање просторног оквира у коме се одражавају просторне последице европске секторске политике. Да би се испуниле ове три функције дефинисана су три основна домена политика. То су:

1. Полицентрични просторни развој и нови односи између урбаних и руралних подручја;
2. Једнакост у приступу инфраструктури и знању;
3. Пажљиво управљање природним и културним наслеђем.

1. Први домен се превасходно односи на потребу за стварањем таквих **просторно-економских структура**, које ће широм Европе омогућити настајање и профилисање више кључних области од глобалног значаја. Од пресудног значаја је сагледавање општине Бачка Топола у регионалном и макрорегионалном контексту. Повољан геостратешки положај у овом делу Европе и значајан природни потенцијал, отварају бројне могућности за различите видове удруживања и специфичних аранжмана на

комплементарној основи и коришћења компаративних предности Бачке Тополе у привлачењу домаћег и страног капитала.

У оквиру овог домена истиче се даље неопходност јачања веза између руралних и урбаних подручја, што у овој Општини са значајним пољопривредним потенцијалом и близином великих тржишта и потражње отвара значајне шансе, али и захтева улагања у повезивање, унапређење и стимулисање руралног залеђа.

У перспективама европског просторног развоја у овом домену су дефинисане четири фокалне области политика. То су:

- Полицентричан и усклађен просторни развој у ЕУ;
- Динамични, атрактивни и конкурентни градови и урбанизоване регије;
- Унутрашњи развој и продуктивна сеоска подручја;
- Урбано-рурална партнерства.

2. Домен политика изражен кроз **једнакост приступа инфраструктури и знању** између осталог садржи унапређење интегративних транспортних и комуникацијских концепција, које би ограничиле негативне пропратне последице повећања саобраћаја и подупирале јединствено европско тржиште повезујући периферне области са централним.

И за овај домен су дефинисане четири области политика:

- Интегративни приступ за побољшање саобраћајних веза и приступ знању;
- Полицентрични модел као основ за бољу приступачност;
- Ефикасно и одрживо коришћење инфраструктуре;
- Ширење иновација и знања.

3. Трећи значајан домен европских политика односи се на пажљиво управљање природним и културним наслеђем, усмеравајући пажњу на очување диверзитета и јачајући идентитет европских градова и региона, као одговор на убрзану глобализацију.

Подељен је у пет фокалних области политика:

- Третирање природног и културног наслеђа као битан развојни фактор;
- Очување/заштита и развој природног наслеђа;
- Креативно управљање културним пределима;
- Креативно и интегративно управљање културним наслеђем;
- Управљање водним ресурсима, као посебним изазовом у погледу будућег просторног развоја.

3.1. Регионална сарадња према програмима и смерницама Европске Уније

У оквиру различитих програма и иницијатива ЕУ које су покренуте да би се поспешео регионални просторни развој и олакшао приступ ЕУ кроз усклађивање просторних структура, треба се осврнути на оне у које је Република Србија већ укључена.

Као један од главних приоритета за ефикасније испољавање различитих урбаних функција, наглашава се потреба идентификације посебних предности и потенцијала сваког града и успостављање логичне националне и интернационалне поделе рада.

У циљу упрошћавања система спољне помоћи, као и постизања максималних резултата коришћења намењених финансијских средстава, Европска комисија је донела одлуку да све предприступне фондове (Phare, ISPA, SAPARD и CARDS), замени новим предприступним инструментом **IPA** (Instrument for Pre-accession Assistance), успостављен Регулацивом Европског савета бр. 1085/2006 од 17. јула 2006.год.

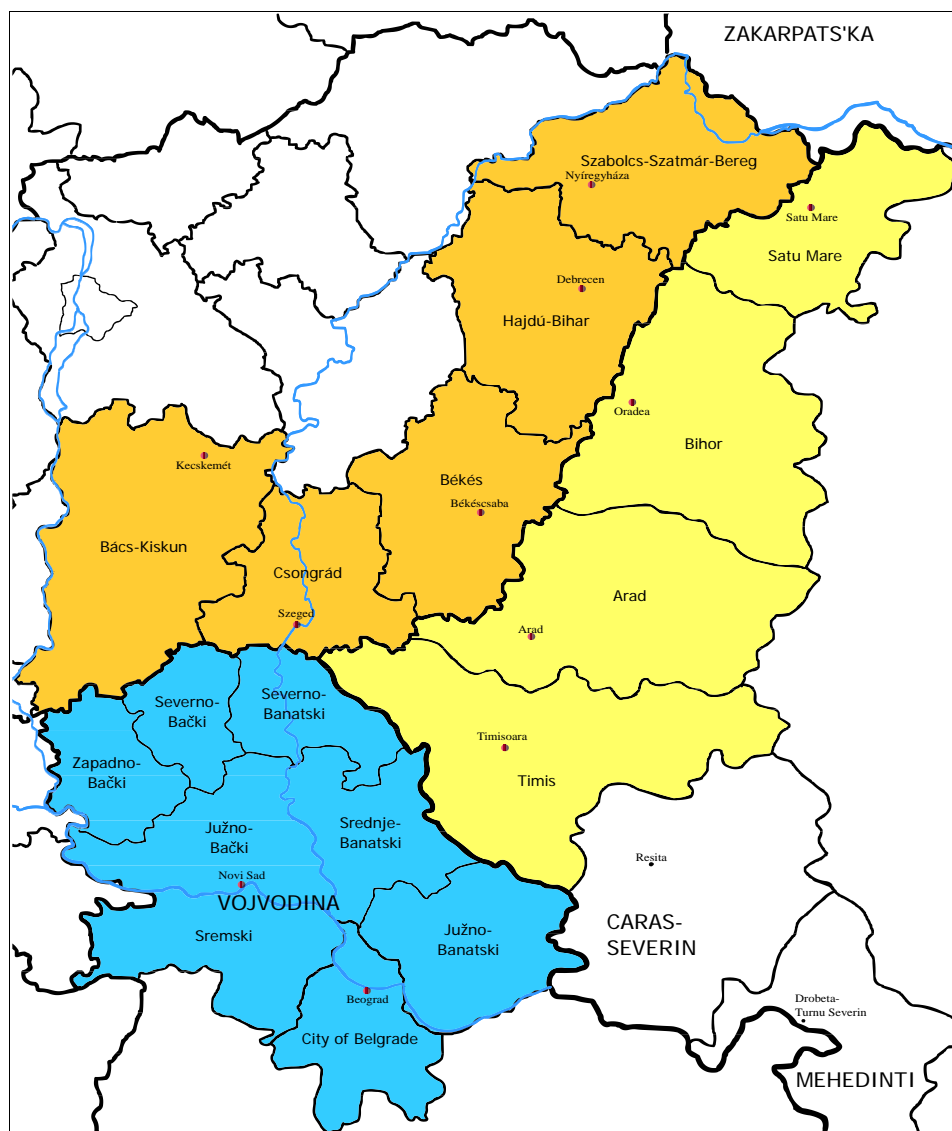
IPA садржи пет компоненти:

Земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ биће омогућено коришћење средстава из фондова прве две компоненте, уз отворену могућност да се из средстава прве компоненте финансирају и програми/пројекти из преостале три компоненте. Земље кандидати за чланство у ЕУ ће моћи да користе свих 5 компоненти.

1) **Помоћ транзицији и изградњи институција.** Ова компонента је најважнија за све активности које су везане за изградњу институција и подршку транзицији у земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ. Пружа подршку земљама кандидатима, као и потенцијалним кандидатима, у њиховим напорима јачања сопствених демократских институција и владавине права, реформи државне управе, поштовању људских и мањинских права, јачању цивилног друштва, економском развоју, реформи образовања, заштити животне средине, као и унапређењу регионалне сарадње равномерног регионалног развоја држава корисника финансијских средстава и *acquis communautaire* тј. правних тековина ЕУ.

2) **Прекогранична сарадња.** Ова компонента ће финансирати пројекте прекограничне сарадње институција из пограничних региона једне земље са институцијама из пограничних региона суседне земље (била суседна земља чланица ЕУ или не) у свим областима које две земље дефинишу као приоритетне. Приоритети се дефинишу у вишегодишњим планским документима који се зову Оперативни програми.

Сл.1-1.: Региони Србије, Мађарске и Румуније

3) **Регионални развој.** Трећа компонента ће бити доступна за земље кандидате да би се припремиле за имплементацију и управљање кохезионом политиком Заједнице, поготову за њихово прилагођавање Европском фонду за регионални развој и Кохезионом фонду.

4) **Развој људских ресурса.** Циљ ове компоненте је да припреми земље кандидате за програмирање, имплементацију и управљање Европским социјалним фондом у оквиру Европске стратегије запошљавања. У том процесу ће се узети у обзир циљеви Заједнице на пољу друштвене инклузије, едукације и тренинга и једнакости између полова.

5) **Рурални развој.** Последња компонента је намењена земљама кандидатима у циљу припреме за имплементацију и управљање заједничком пољопривредном политиком Заједнице. Имплементација помоћи у оквиру ове компоненте допринеће одрживом развоју пољопривредног сектора и руралних области као и успешнијој имплементацији *acquis communautaire* везано за Заједничку пољопривредну политику.

Нови предприступни инструмент, поред тога што захтева увођење одговарајућих структура за управљање фондовима ЕУ, захтева и одговарајуће финансијске ресурсе из националног буџета који ће подржати пројекте финансиране из IPA.

3.1.1. Еврорегија Дунав-Криш-Мориш-Тиса

Споразум о формирању Еврорегије Дунав-Криш-Мориш-Тиса (ДКМТ) 2003. године потписали су: Жупанијска већа Арад, Хунедоара, Караш-Северин, Тимиш – **Румунија**, Генералне скупштине жупанија Бач-Кишкун, Бекеш, Чонград – **Мађарска**, Извршно Веће Аутономне Покрајине Војводине – **Србија**.

Циљ Регионалне сарадње Еврорегије ДКМТ јесте развијање односа у области привреде, образовања, културе, здравства, заштите човекове средине, науке и спорта, проширивање иновативне сарадње, сарадња у програмима развоја инфраструктуре од значаја за Еврорегион и заједнички наступ у циљу интеграције у модерне европске токове. Имајући у виду циљеве сарадње, стране потписнице постављају себи задатак да усклађују интересе у следећим областима:

А - У области економских односа:

- израда заједничких програма у складу са економским могућностима чланица потписница;
- израда и коришћење заједничког информационог система;
- подржавање и подстицање сарадње између привредних комора;
- подстицање и подршка оснивању заједничких трговинских фирми, укључујући и банкарство;
- подстицање и подршка сарадњи у области пољопривредне производње и пласмана производа;
- подршка закључивању привредних споразума између трговинских предузећа;
- развој трансграничних привредних односа;
- израда маркетиншке стратегије Еврорегиона.

Б - Инфраструктурни развој у области саобраћаја и комуникација

- развој саобраћајне инфраструктуре (железничке пруге и путни саобраћај);

Ц - У области заштите животне средине

- усклађивање програма заштите животне средине;
- усклађивање заједничких активности у области заштите земљишта, ваздуха и водотока.

Д - У области туризма

- проширивање туристичких односа;
- израда заједничких туристичких програма.

Е - У области науке, културе, просвете, здравства, спорта и цивилних односа

- подстицање успостављања односа и сарадње између универзитета, истраживачких центара и стручних институција;
- успостављање културних веза и израда програма културне сарадње;
- успостављање и подстицање сарадње између синдиката и разних цивилних организација;
- подршка остваривању права националних мањина, у складу са законима земаља-чланица и са европским нормама;
- развој и подстицање сарадње у области здравствене и социјалне заштите у болницама, на универзитетским клиникама и другим специјализованим институцијама;
- организовање регионалних спортских манифестација.

Регионални и локални пројекти који су у складу са наведеним интересима добиће шансу за финансијску подршку из одговарајућих развојних фондова.

3.2. Међуопштинска сарадња

Целокупни простор општине Бачка Топола ослања се и у блиским, мањим или вишим степенима условљености и повезаности на суседне општине: Суботица, Сомбор, Кула, Мали Иђош, Бечеј, Ада и Сента. Осим општине Суботица, не може се рећи да су привредне, просторне, културне и друге интеракције између осталих суседних општина до сада биле на нивоу који може да мотивише даљи развој ширег региона. Управо зато, неискоришћени потенцијали треба да буду активирани у планском периоду.

У планском периоду ће се појачати међуопштинске везе у циљу остваривања заједничких интереса који имају суседне општине. Потенцијали се односе, пре свега, према развоју саобраћајне и остале инфраструктуре, као и заједничке привредне, посебно туристичке, активности.

Привредна повезаност, везе у терцијарном сектору, као и саобраћајна интегрисаност чине да су простори општина у окружењу у међусобном утицају који се посебно огледа у следећим областима:

- Коришћење пољопривредних потенцијала за снабдевање ширег тржишта здравом храном, уз максимално ангажовање постојећих и развој нових прерађивачких капацитета;
- Развој малих и средњих предузећа која би могла задовољити потребе ширег тржишта;
- Дефинисање улоге и значаја аутопута Е-75 и осталих државних путева пута I и II реда;
- Разматрање могућег заједничког дугоречног решавања водоснабдевања насеља путем регионалног изворишта;
- Заједничко одржавање и унапређење електроенергетских система;
- Постизање рационалније и усклађеније мреже насеља у сврху равномернијег размештаја центара услуга, њихове децентрализације и приближавање корисницима, уз смањење разлика у условима и стандардима коришћења;
- Интезивирање инфраструктурне и различите функционалне везе и између великих сеоских насеља могућност развоја појединих комплементарних функција у једним односно другим насељима;
- Туристичка валоризација у регионалном смислу ће бити извршена у току партнерског интегрисања са туристичком понудом окружења;
- Рехабилитација угледа и значаја ловног туризма;
- Стални мониторинг животне средине на правцима могућег деловања извора загађења;
- Трајно или за дужи период решавање проблема депоновања комуналног отпада формирањем регионалне депоније;
- Решавање проблема дивљих депонија.

Заједничка сарадња на унапређивању еколошких критеријума у планирању, као и у привредним организацијама мора бити стратешко опредељење политика развоја ових општина, поготово са аспекта заштите емисионих утицаја индустријских зона.

4. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

4.1. Положај

Општина Бачка Топола се налази у северном делу АП Војводине и Бачке. Површина територије коју заузима Општина износи око 596 km² и по томе је у групи општина АП Војводине средње величине. Својим северним делом Општина се граничи са општином Суботица, североисточним и источним делом са општином Сента, на истоку са општином Ада, на југоистоку са општином Бечеј, на југу са општином Мали Иђош, на југозападу са општином Кула и северозападу са општином Сомбор.

Ова Општина има веома повољан саобраћајно-географски положај, јер преко овог простора пролазе саобраћајни правци међународног значаја државни пут I реда Аутопут Е-75, државни пут I реда бр.22.1 и железничка магистрала Будимпешта–Суботица-Београд, као и државни путеви II реда бр.108 и 119, који повезују веће градске центре у окружењу. Такође значајан је и број локалних путева којим је обезбеђена комуникација 22 насеља општине са општинским центром.

Сл.1-2. Положај општине Бачка Топола у АП Војводини

Може се закључити да веома повољан положај ове Општине, у односу на значајне саобраћајне коридоре (коридор X), близина граница ЕУ и положај у односу на значајни привредне центре у окружењу, (Нови Сад, Суботица, Сомбор, Бечеј, Сента, Кула), као и комуникацијске везе са осталим привредним центрима у окружењу, може повољно утицати на свеукупни развој овог подручја.

4.2. Природни услови

Геоморфолошке карактеристике

Сва насељена места у општини Бачка Топола лоцирана су у северном делу Бачке, на централном делу Бачке лесне заравни. Телечка лесна зараван је настала засипањем, лесним и флувијалним материјалом, првобитне долиנסке равни, на којој су реке касније опет усекле своја корита и флувијалне равни.

Насеља леже на терену чији су рељеф условиле лесна зараван Телечка и долине свих речица.

Лесна зараван на овом простору има пад према Великом Бачком каналу.

Површина заравни је благо моделирана лесним педолицима различите величине које су последица еолске ерозије и денундације.

Највећи облици рељефа у околини идентични су са облицима рељефа које сусрећемо на лесним терасама. То су углавном ерозивно-акумулативни и хемијско-ерозивни облици. Ерозивно-акумулативним радом ветрова створени су брежуљци и интерколинске депресије, предолице или лесне вртаче.

На територији општине Бачка Топола надморске висине се крећу од 93-125 m. Брежуљци и интерколинске депресије дају терену валовит изглед.

Поменути облици имају правац север-југ, односно, нагињу правцу северозапад-југоисток. Највише се истичу округле, дугуљасте, а присутне су интерколинске депресије неправилног облика и крећу се од 100-300 m у пречнику.

Конфигурација самог терена условила је и морфологију насеља.

Геолошке карактеристике

Геолошка проучавања данашњег подручја Бачка Топола започета су крајем 19-ог века. На основу досадашњих геолошких истраживања установљено је да испод квартарних наслага постоје врло моћне насlage терцијера чија се дебљина од Дунава према истоку постепено повећава. Подлогу терцијарних наслага чине мезозојске формације, магматске стене и веома старе палеозојске творевине.

У геолошком погледу ово је лесно подручје, створено у другој половини диленијума. Терен је састављен од fine ситне субаерске прашине која је прекривена хумусним слојем дебљине 40-80 cm. Дебљина лесне насlage износи 10 m. На лесном одсеку јасно се види смеђа зона која нас упућује да је лес наталожен у два маха.

За време стварања ове смеђе зоне клима је била влажна и богатија флором. Каснијим захлађењем дошло је до навејавања горњег слоја леса, који је по времену настанка млађи од доњег слоја. Због мењања климе на овом млађем лесу формирао се горњи хумусни слој.

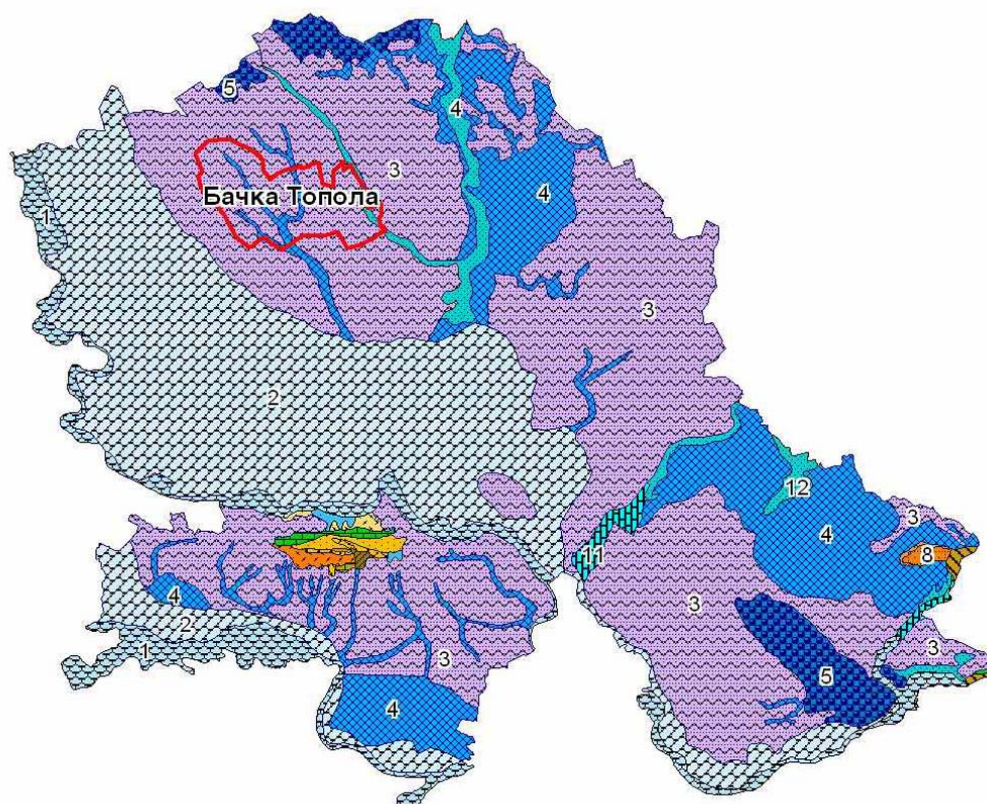
Лесна зараван Бачка је навејавана вековима са различитих страна. Претпоставља се да је време навејавања друга половина диленијума за време лацијалних периода.

Хемијским и ерозивним процесима које је вршила атмосферска вода постала су удубљења различитог облика. Најтипичнији облици су предолице и долови. Предолице или лесне вртаче дају благо заталасан изглед целом овом крају. Оне су доста плитке, око 20m и имају најчешће дугуљаст изглед. Предолице су међусобно одвојене, растављене узвишењима, гредицама. Појавом пролећних и јесењих киша ове депресије постају скупљачи воде коју лако не упија земља.

Хидролошке карактеристике

Сл.1-3. Хидрогеолошка карта Војводине

Хидрогеолошка карта Војводине *
(положај општине Бачка Топола)

* Извор података : Хидролошка карта СФРЈ Р 1 : 500 000,
Издавач: Савезни завод 1980
НАПОМЕНА : Карта је векторизована у ЈП " Завод за урбанизам Војводине"
за потребе информационог система о простору АПВ

Легенда

1 Шљунковите алувијалне насlage	13 Глине, пескови, шљункови, пешчари, конгломерати, лапорци и кречњаци
2 Песковите алувијалне насlage	14 Глине, лапоровите глине, песковите и шљунковите глине
3 Лес и песковити лес	15 Лапори у смењивању са песковима и шљунковима
4 Лесоидни седименти	16 Кречњаци, плочасти и танкослојевити, лапорци и лапоровити кречњаци
5 Еолски пескови	17 Кречњаци и доломити у смењивању
6 Конгломерати, пешчари,	18 Даци, андезити, порфири, базалти, и дијабази
7 Зелени шкриљци и амфиболити	
8 Гнајсеви, микашисти, лептиколити	
9 Аргилошисти, филити, пешчари и конгломерати	
10 Серпентинити и перидотити	
11 Алувијални пескови, местимично заглињени	
12 Ситнозрни пескови	
- Граница општине

Општина Бачка Топола, као и читава северна Бачка, сиромашна је водом. На основу досадашњих истраживања подземних вода утврђено је да хидрогеолошки колектори могу да задовоље садашње потребе водоснабдевања становништва и индустрије. Међутим, коришћење ових вода за потребе пољопривреде (наводњавање) превазилази реалне могућности хидрогеолошких колектора. Површинске воде су такође оскудне. Постоји мали број површинских токова који су сиромашни водом, а већина њих током летњег дела године пресуши. Криваја би пружала изузетне могућности за развој

биљног и животињског света, а свакако би била и богатија рибом да није приметно загађење, проузроковано упуштањем непречишћених отпадних вода са сточних фарми на простору кроз који протиче. Обале, као и само корито, запуштени су и загађени чврстим отпадом бацањем свакојаког смећа.

Површинске воде

Криваја је, после Дунава и Тисе, највећи површински водоток у Бачкој. Највећи део своје долине Криваја је усекла у Бачку лесну зараван, а мањи у Бачку лесну терасу. Природни почетак Криваје налази се на пустари Павловац, југозападно од Суботице. Настаје од седам мањих водотока. Криваја од свог настанка до Бачке Тополе тече према југу, а од Бачке Тополе скреће на запад и тај правац задржава до Бајше. Од Бајше скреће према истоку, а затим ка југоистоку и тај правац задржава све до Србобрана, протичући западном ивицом Малог Иђоша и источном ивицом Ловћенца и Фекетића.

Криваја прима са десне стране веће притоке-канале (Широка долина, Велика долина и Дубока долина) које имају правац северозапад-југоисток. Дужина Криваје од изворишта до ушћа износи 65 km. Међутим, природни ток Криваје је за 48 km вештачки продужен према северу до државне границе. Прокопавање је извршено ради одводњавања бара из предела Златни крај и Таванкута. Од државне границе прокопан је мањи канал до језера код Кунбаје у Мађарској у дужини од 8 km.

Карактеристично за ток Криваје је њена релативно велика ширина у односу на дубину, тромост, односно спорост протицаја и изразито меандрирање, што је последица малог протока и конфигурације терена. Река протиче кроз пољопривредне површине, а њен појас карактерише и недостатак зеленила дуж тока. Обале су углавном обрасле трском и другим барским биљем. Максимални водостај је у пролеће и у јесен, а минимални у лето. Слив Криваје кроз територију Општине је регулисан тиме што су кроз долине прокопани канали за одводњавање који се гравитационо одводњавају кроз Кривају у канал Бездан-Бечеј код Србобрана.

Зобнатичко језеро је изграђено 1976. године, у најнижем делу долине Криваје, између Бачке Тополе и Карађорђевог. Језеро је формирано подизањем земљане бране у дужини од 296 m и висине 7 m. Укупна површина језера је 250 ha, дужина 5,2 km, а највећа ширина 700 m. Укупна запремина језера је 4 800,000 m³ воде. Годишње се може користити 2 500,000 m³ и извршити наводњавање 500 ha. Језеро се храни водом из горњег тока Криваје, фреатском водом и атмосферским падавинама.

Поред Зобнатичког, на територији општине Бачка Топола постоје и акумулациона језера код насеља Стара Моравица, Пачир, Светићево, као и код насеља Панонија на територији општине Кула.

Подземне воде

Фреатске воде сачињавају воду која лежи у порозном земљишту до првог вододржљивог слоја. Највеће пространство заузимају у стенама са интергрануларном порозношћу. Фреатска издан се храни инфилтрацијом атмосферских падавина, инфилтрацијом воде из Зобнатичког језера и притицањем воде из виших лесних и пешчаних предела. У прошлости је фреатска издан била најважнији снабдевач водом људи и стоке. Вода се захватала помоћу копаних бунара.

Фреатске воде су неуједначеног квалитета и често се у једном насељу јављају сасвим неочекивани параметри. Воде најчешће имају повишен садржај гвожђа, велику тврдоћу, повећан садржај нитрата и нитрита. Поред тога, ове воде су подложне бактериолошком загађењу, јер поред мале дубине постоји велики број загађивача које ствара човек (септичке јаме, пестициди, хербициди и други агрохемијски препарати).

У општини Бачка Топола постоји веома мали број извора. Они се могу поделити у две групе, на контактне изворе и пиштивине:

- а) Контактни извори се јављају на контакту барских и песковитих фација. Издашност им је врло слаба, а често током године одређени број њих и пресуши. У ову групу извора спадају извори Велике долине, Дубоке долине, Широке долине и њихових притока.
- б) Пиштивине се јављају у алувијалној равни Криваје за време високог водостаја и дужег кишног периода у пролеће. Њихов број је варијабилан и ретко се јављају на истом месту.

Артешке воде представљају посебан тип издани који се налази између два непропусна слоја под великим хидростатичким притиском. Артешке воде су углавном лошег хемијског и доброг бактериолошког квалитета.

Осцилације нивоа подземних вода се осматрају путем мреже копаних бунара. Из до сада регистрованих података о нивоу подземних вода може се извести закључак да подземне воде не само да не угрожавају земљиште, већ се увек налазе на дубини од 3 до 10,5m, зависно од конфигурације терена. Осцилације нивоа подземних вода су благе, уједначене и са висинском разликом минимума и максимума од око 1,5 m.

Термоминералне воде

Појава термоминералне воде у општини Бачка Топола условљена је сложеним геолошким саставом терена и постојањем раседа. Постојање термоминералне воде у Бачкој Тополи утврђено је још у 19. веку – приликом бушења првог артешког бунара 1892. године Г. Халавач је утврдио да вода има термоминералне карактеристике. Садашњи термални извор откривен је 1976. године у „Венусу“ који се налази у склопу спортско-рекреационог центра у Бачкој Тополи. Минерална вода из овог извора припада категорији јаче минерализованих натријум-хидрокарбонатних јодних и сулфидних хомеотерми. Ова вода може да се користи за купање, али и као допунско средство при лечењу неких хроничних реуматских обољења.

Хидротехничке мелиорације (наводњавање и одводњавање)

На подручју Општине постоји традиција примене наводњавања обрадивих пољопривредних површина у производњи повртарских и ратарских култура. Довољна количина квалитетне воде обезбеђена је на сваком делу територије Општине захватањем из ОКМ хидросистема ДТД, мелиоративних канала (ДКМ), Криваје или из прве фреатске издани. Подручје Општине пружа максимално покривање са системима за наводњавање с обзиром на могућност обезбеђења довољне количине воде, ниво подземне воде, урађен терен са каналском мрежом и друго.

Одводњавање сувишних вода дренажом или путем отворених мелиоративних канала у најближе реципијенте (Кривају и канал ДТД), је у ранијим периодима решено у потпуности. Међутим, током времена ова мрежа одводних канала није довољно одржавана, па се мора планирати њихово редовније одржавање уз могућност изградње нових или измештање постојећих траса.

На подручју општине Бачка Топола, не постоји потреба за одводњавањем пољопривредних површина, већ напротив, свака количина влаге је добро дошла са аспекта пољопривредне производње и обраде земљишта. Изградњом акумулација "Зобнатица", "Панонија", "Пачир", "Стара Моравица" и "Светићево" створене су могућности за наводњавање належућих пољопривредних површина, а поред ове основне намене, отварају се и могућности обезбеђења биолошког минимума у водотоковима на подручју у критичним сушним периодима, као и за развој туризма, спорта и рекреације.

Педолошке карактеристике

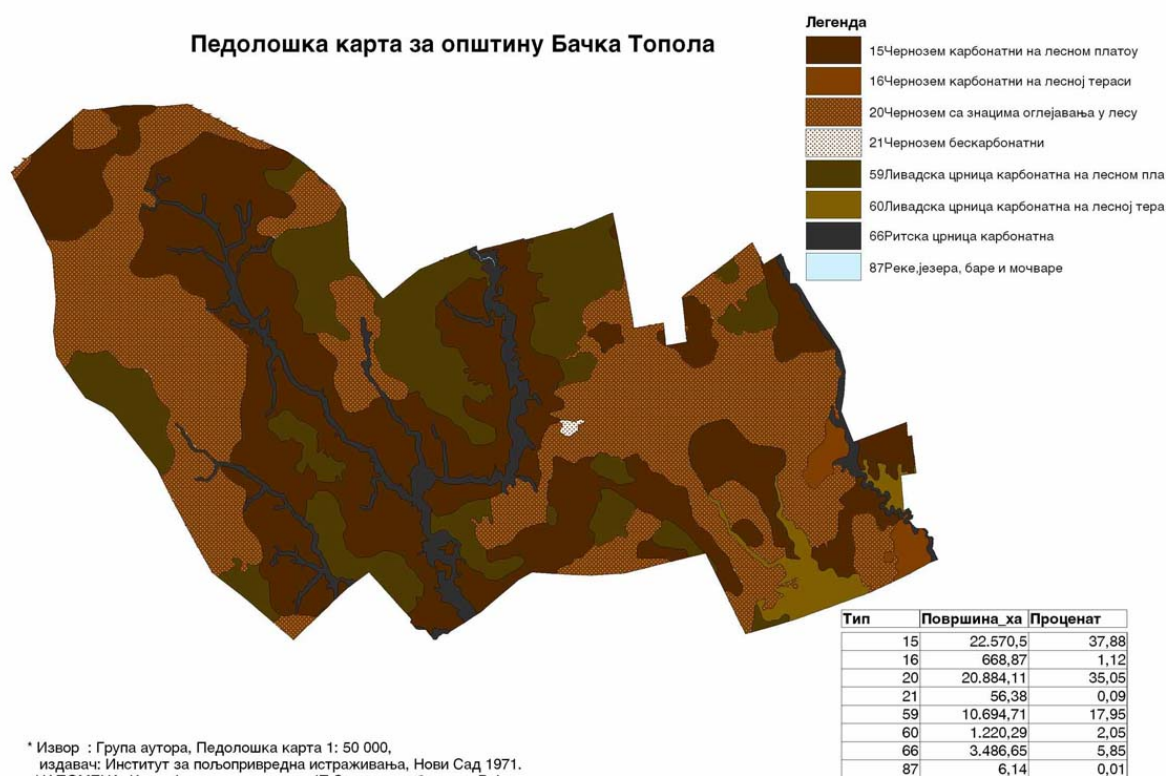
Територија општине Бачка Топола налази се на педолошким творевинама формираним на лесној тераси и лесном платоу. Ове геоморфолшке творевине условиле су и формирање више типова земљишта.

Сва земљишта формирана на посматраном подручју могу се поделити у седам основних типова приказаних у табели.

Табела 1-2. Типови земљишта

Ред. бр.	Назив	Површина ха	Процентуална заступљеност %
1.	Черноземи	44 179,62	74,14
2.	Ливадске црнице	11 915,00	20,00
3.	Ритска земљишта	3 485,55	5,85
4.	Реле, језера, баре и мочваре	6,24	0,01
Укупно		59 586,41	100

Сл.1-4. Педолошка карта за општину Бачка Топола

Основне карактеристике земљишта

Черноземи (44 179,62 ха)

Чернозем са својим подтипovima, варијететима и формама заузима највеће површине на територији општине Бачка Топола. Формиран је на лесној тераси и на лесном платоу, а на простору обухвата Просторног плана представља природно добро од значаја за успешан развој пољопривредне производње.

Одликује се дубоким хумусним слојем, веома повољним хемијским, физичким, водно-ваздушним и производним карактеристикама. Највећим делом то су првокласна земљишта за пољопривредну производњу која омогућавају лаку обраду.

Уочава се да се на територији општине Бачка Топола по површинама издвајају черноземи карбонатни на лесном платоу, што указује да ова земљишта у својој генези нису била под негативним утицајем површинских и подземних вода. Због своје изузетне производне вредности потребно је рационално планирати коришћење ових земљишта првенствено у пољопривредне сврхе.

Ливадске црнице (11 915,00 ha)

Према заступљености у простору обухвата Просторног плана ливадске црнице спадају у другу групу најраспрострањенијих земљишта. Одликују се релативно дубоким хумусним слојем, одличном структуром, повољним водно-ваздушним режимом, хемијским, физичким и производним карактеристикама. По својим карактеристикама спадају у првокласна земљишта на којима се са пуним успехом могу гајити све пољопривредне културе.

Ритска земљишта (3 485,55 ha)

Ову групу хидроморфних земљишта на територији општине Бачка Топола представља тип ритске црнице карбонатне, који по својим карактеристикама представља потенцијално плодно земљиште.

Од претходно наведених земљишта разликује се по својим физичко-хемијским и производним карактеристикама, али уз правилну примену агротехичких мера у пољопривредној производњи могу се користити за све њивске културе.

Уочава се да је цео обухват Просторног плана на повољним земљиштима, на којима је могуће са веома великим успехом организовати све видове пољопривредне производње.

Климатске карактеристике

На територији општине Бачка Топола констатована је континентална клима¹. У току године изражена су четири годишња доба. Пролеће и јесен су пролазна доба и одликују се варирањем дневних температура. Лето ја скоро стално топло, док је зима хладна и снеговита.

Температура ваздуха - Средње годишње температуре ваздуха имају такав ток да је најхладнији месец у години јануар -2,5°C, а најтоплији јули са 21,2°C.

Средња годишња температура је 10,8°C, а средња температура у вегетационом периоду је 20,6°C. Годишња амплитуда је 24°C.

Мразеви су доста честа појава. Први мразеви се појављују у другој половини октобра, а ретко када и крајем септембра. Последњи мразеви се јављају у априлу, а ређе у мају. Према томе мразева има 6-7 месеци током године.

Влажност ваздуха - Као показатељ влажности ваздуха служи његова релативна влажност која показује степен засићености воденом паром.

Од годишњег тока температуре зависи годишњи распоред влажности ваздуха. Уколико је ваздух топлији, утолико он може да прими већу количину водене паре, или пак обрнуто.

¹ У даљем тексту за приказивање метеоролошких елемената и појава коришћени су подаци Метеоролошке станице Палић и Сомбор, временског интервала 1991-2006. године, као и осматрачке станице у Бачкој Тополи.

Лети због високе температуре релативна влажност је ниска, а зими због ниске температуре ваздух је веома влажан. То значи да релативна влажност стоји у обрнутом односу са температуром ваздуха.

У АП Војводини средња годишња релативна влажност ваздуха износи 78,3%. На основу средњих месечних вредности релативна влажност се у просеку креће 11,0%-88,0%. Највећа релативна влажност је у децембру (88%) и јануару (86%), а најмања у јуну, јулу и августу.

Облачност и осунчавање - Облачност је значајан климатски елеменат који утиче на интензитет сунчевог зрачења, тј. количину примљене топлоте, колебања температуре, висину падавина и др.

Просечна годишња облачност у општини Бачка Топола износи 5,6 десетина. На основу средњих месечних вредности облачност се креће 3,8-7,8 десетина. Највећа облачност је у децембру (7,8 десетина), јануару (7 десетина), новембру (6,8 десетина), а најмања у августу (3,8 десетина), септембру (4,3 десетина), јулу и октобру (4,5 десетина).

Лето је најведрије годишње доба, док је зима годишње доба са највећом облачношћу.

Падавине - Падавине су један од најважнијих климатских елемената за живот пре свега биљака, а у ширем смислу за живот људи и њихово привређивање. Уствари, падавине су основни извор воде за земљиште, а преко њега и за биљке. Количина воде коју земљиште прима од падавина зависи од врсте тла биљног покривача, као и од фазе развоја биљке.

Просечна вредност годишње висине падавина за Општину износи 592 mm. Највећу просечну вредност висине падавина имају јули 74 mm и јуни 66 mm. Најсувљи су март 31 mm и октобар 32 mm.

Лети се излучи највише падавина (32%), током зиме (24%), у пролеће (22%) и у јесен (22%). Највише падавина излучи се у вегетационом периоду (од априла до септембра) што добро погодује биљкама.

Киша се углавном излучује у виду сипећих киша и пљускова. Сипеће кише су корисне за биљке, међутим, дуготрајне сипеће кише претерано влаже земљиште услед чега се успорава раст биљака, сазревање плодова или наступају трајна оштећења. Поред тога долази до интезивног спирања земљишта, стварања ерозије. Уопште велике количине падавина доводе до прекомерне влажности земљишта које погоршава услове аерације и размене гасова.

У зимским месецима падавине се јављају у виду снега. Први снег се обично јавља у новембру, а последњи у првој половини марта. Просечан број дана са појавом снега је 28. Најснеговитији месец је јануар, са просечно 15 дана под снегом.

Од просечно годишње количине падавина 60% излучи се од априла до септембра, односно у току вегетационог периода. Велике количине падавина поклапају се са високим температурама. Водени талог се не задржава много на земљишту, испари или се процеди кроз земљиште које му то структуром омогућава.

Олујни ветрови знају да буду праћени градом. Просечно годишње се појави један дан са градом (ледом).

Појава **магли** карактеристична је за зимску половину године и износи укупно између 25 и 45 дана.

Ветар - За Општину је значајна појава еолске ерозије која је изразита у сушним периодима, а посебно у суво рано пролеће када су врло изражена дневна колебања температуре ваздуха и земљишта. Јачом еолском ерозијом захваћени су више северни делови Општине.

О овом се мора водити рачуна приликом подизања ветрозаштитних појасева. У посматраном периоду у Општини је било тишине само 134,2 промила. Најчешћи ветрови су из правца северозапада (210,5%). Ови ветрови дувају у топлој половини године. На другом месту су ветрови из правца југоистока са честином 205,9%. Ови ветрови дувају у зимској половини године. То су уједно најснажнији ветрови који достижу просечну брзину и преко 4 m/s. На трећем месту су ветрови из југозападног правца (честина 164,8%). Ови ветрови се јављају најчешће у летњем делу године. На четвртом месту су североисточни ветрови (честина 85,8%). Остали ветрови немају већи значај.

Јужни ветар има честину 72,5%, западни 54,0%, северни 46,8% и источни само 25,5%. Југоисточни ветар или кошава у овом делу се осећа нарочито у периоду од новембра до марта. Кошава се формира махом у хладној половини године, када се над источном Европом образује висок ваздушни притисак, а над Средоземним морем је депресија. Брзина кошаве је веома променљива и креће се од 18-40 km/h. Како је она слаповита, поједини њени удари имају много већу јачину, чак и до 27,5 m/s.

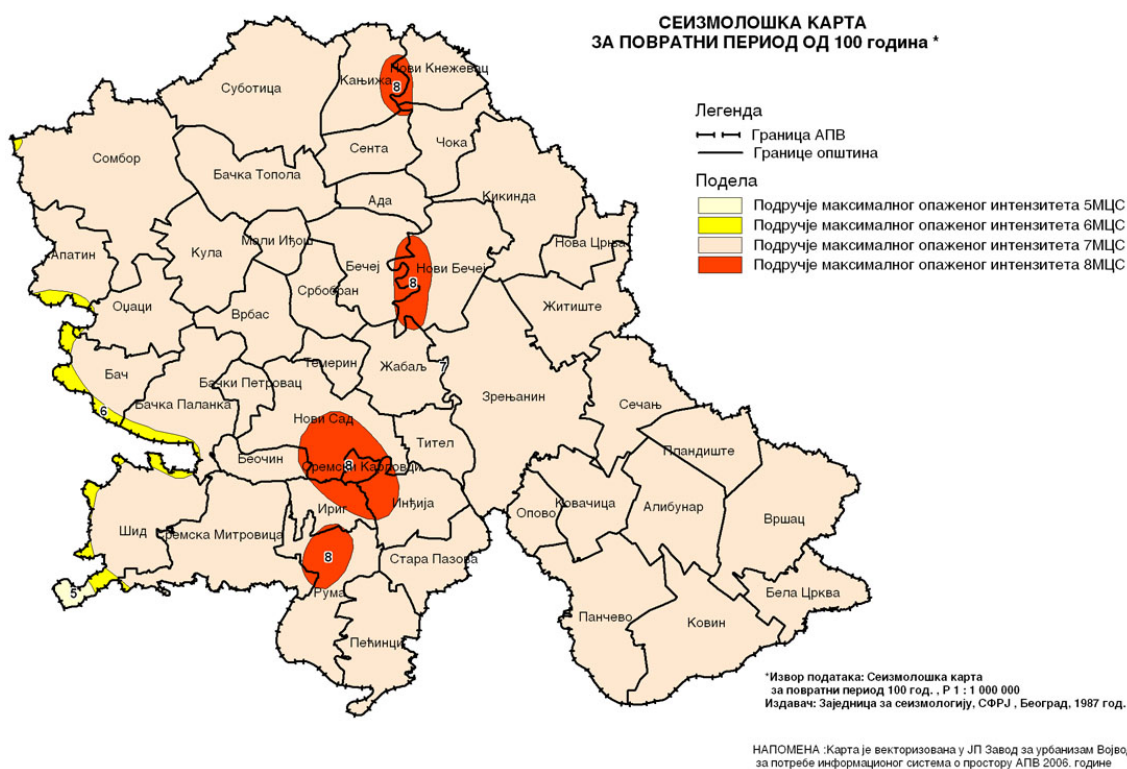
Сума испаравања - Сума испаравања је један од сложених елемената и израчунава се по једначини Пенмана. По овој формули просечна сума испарене воде у mm на дан са непокривеног земљишта износи око 850 mm. По годишњим добима највеће је испаравање лети 473,1 mm, затим у пролеће 235,2 mm, у јесен 131,7 mm, а најмање зими 10,9 mm. У току вегетационог периода сума испаравања износи 769,5 mm.

Приликом одређивања будуће просторно-функционалне организације подручја општине Бачка Топола треба водити рачуна о свим климатским факторима средине чије ће дејство и надаље морати да се респектује приликом реализације разних инвестиционих захвата. Утицај климатских фактора на будућу просторну и функционалну организацију подручја општине Бачка Топола, највише ће се одразити кроз потребу вештачког наводњавања пољопривредног земљишта, формирања ветрозаштитних појасева, повећања атарског зеленила, као и коришћење енергије ветра.

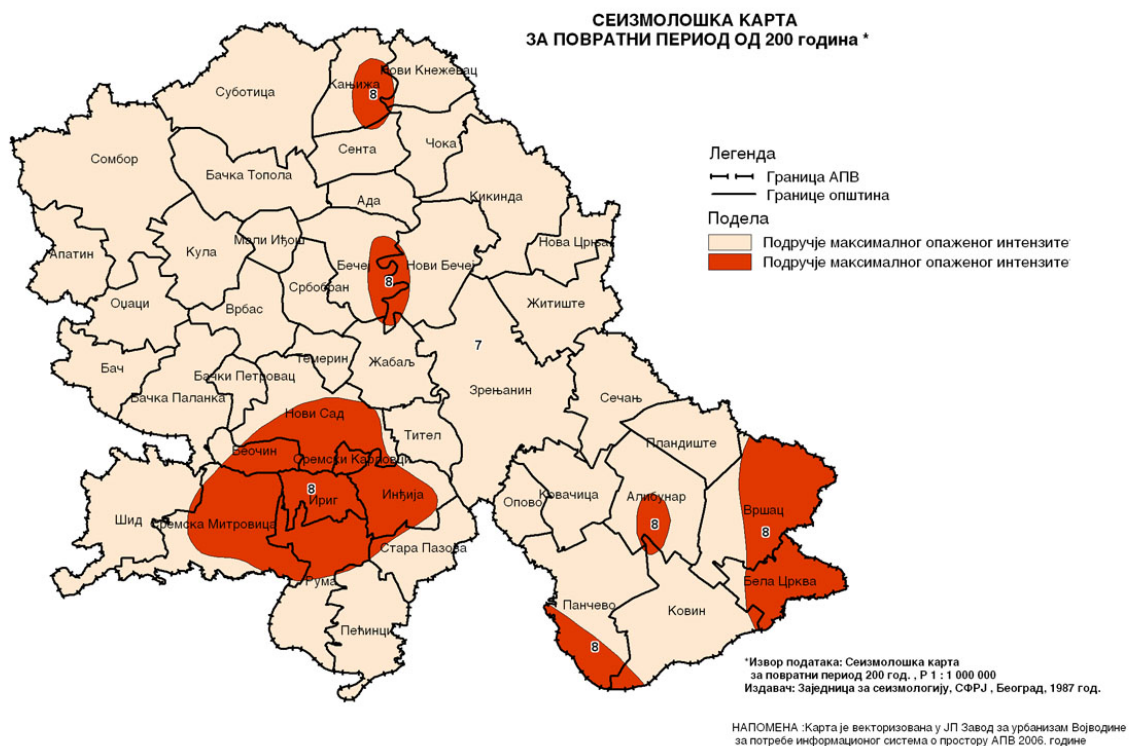
Сеизмика

Подручје општине Бачка Топола према обављеним мерењима налази се у зони од 7°MCS, могућег максималног интензитета трусних поремећаја. Према MCS скали, потрес макросеизмичког интензитета 7°MCS означен је као јака штета и оштећења при земљотресу зависе од низа фактора као што су: јачина потреса, удаљености објекта од епицентра, величине објекта, геолошког састава тла, начина фундарања зграда, крутости и распореда укрућења и врсте материјала од којег је зграда израђена.

Сл.І-5. Сеизмолошка карта Војводине за повратни период од 100 год.

Сл.І-6. Сеизмолошка карта Војводине за повратни период од 200 год.

Минералне сировине

У обухвату Просторног плана се налази гасно поље "Бачка Топола" у експлоатацији. Експлоатационе бушотине природног гаса (Bt-1, Bt-2, Bt-3, Btz-1, Ba-1, Ba-2, Ba-3, Oh-1) налазе се у границама овог експлоатационог поља.

На основу података којима располаже покрајински Секретеријат за енергетику и минералне сировине, хидрогеотермални потенцијали у општини Бачка Топола детаљно су испитани на бушотинама Zob-1/H, Oh-2 и Bt-2/H.

Оверене резерве керамичко-опекарске глине има ДПП "КРИВАЈА" а.д. Криваја на локалитету лежиште "Криваја" код Телечке.

Поред наведених активних истражних простора и експлоатационих поља на подручју општине Бачка Топола, у протеклом периоду регистроване су појаве опекарских глина на лежишту "Глиниште" Бачка Топола, које имају економски значај за развој Општине, стога је потребно извршити резервацију простора за истраживање и експлоатацију ових минералних сировина.

Цео простор општине Бачка Топола представља перспективно подручје са аспекта могућег коришћења минералних сировина (нафта, природни гас, геотермалне воде).

4.3. Становништво

Анализа демографског развоја насеља општине Бачка Топола извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2002. године.

*Насеље Орешковић је променило име у Томиславци, на основу Закона о територијалној организацији Републике Србије, ("Сл. гласник Републике Србије", бр. 129/2007. године).

Општина Бачка Топола припада подручјима са просечном густином насељености мањом од 50-74 становника на 1 km².

Према последњем попису становништва 2002. године, у 23 насеља општине живи 38245 становника.

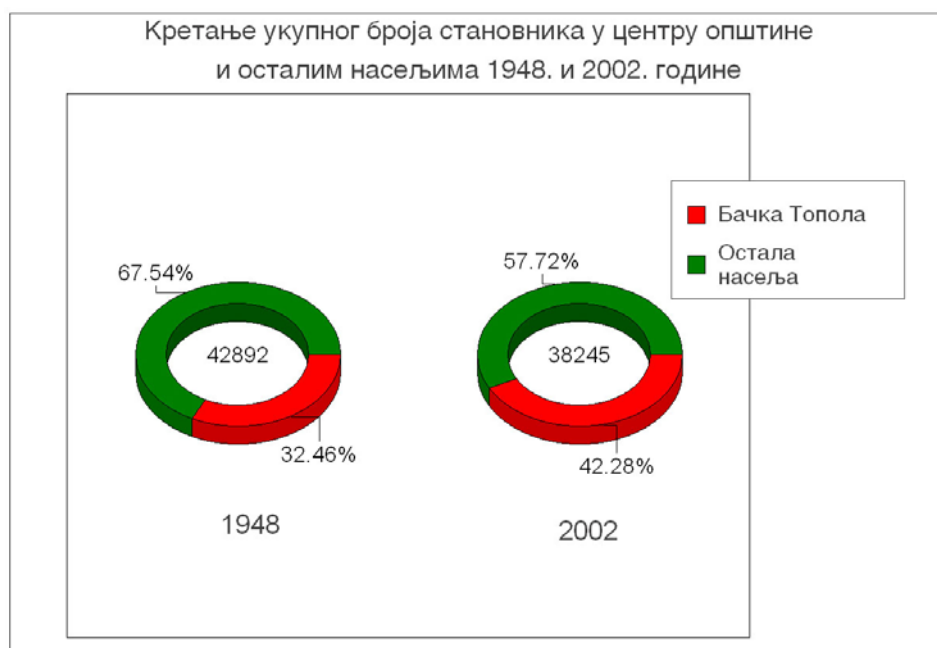
Центар општине је највеће насеље и у њему живи око 42% укупне општинске популације, док је насеље Богараш најмање са свега 94 становника (изузимајући Оборњачу са само 2 настањена лица).

Дистрибуција становништва према величинским категоријама за 23 насеља указује да је просечна популациона величина 1663 становника, од чега је 17 насеља у величинској категорији до 1000 становника, 4 насеља у категорији од 1001-3000 становника и по једно насеље у категоријама од 5001-10000 и 10001-20000.

Табела 1-3. Кретање укупног броја становника

Насеље	Година пописа							Прос.стопа раста	
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	1948/02	1981/02
Багремово	419	321	325	275	270	220	204	-1,34	-1,34
Бајша	3699	3511	3690	3945	2753	2743	2568	-0,68	-0,33
Бачка Топола	13924	14174	15079	15989	17027	16681	16171	0,28	-0,25
Бачки Соколац	1205	1085	1051	1108	525	495	609	-1,27	0,71
Богараш	-	-	-	-	185	151	94	-	-3,28
Горња Рогатица	1625	1435	1059	873	624	587	477	-2,30	-1,29
Гунарош	878	2060	2011	1884	1617	1531	1441	0,92	-0,55
Зобнатица	1042	691	927	829	573	388	309	-2,28	-2,98
Кавило	-	-	-	-	276	259	233	-	-0,81
Карађорђево	997	1143	868	746	624	587	590	-0,98	-0,27
Криваја	-	-	-	-	680	908	986	-	1,79
Мали Београд	272	494	616	532	463	499	524	1,22	0,59
Мићуново	303	268	267	283	304	527	516	0,99	2,55
Ново Орахово	3119	2859	2970	2673	2307	2266	2029	-0,80	-0,61
Његошево	1606	1133	1090	923	752	634	632	-1,74	-0,83
Орешковић	662	801	1192	1044	830	629	696	0,09	-0,84
Панонија	-	-	-	-	877	970	798	-	-0,45
Пачир	4907	4806	4754	4189	3871	3301	2948	-0,95	-1,31
Победа	-	-	-	-	420	381	342	-	-0,98
Светићево	946	1196	1292	1148	257	229	205	-2,87	-1,08
Средњи Салаш	242	218	266	263	205	183	172	-0,63	-0,84
Стара Моравица	6919	6682	6904	6737	6449	6314	5699	-0,36	-0,59
Оборњача	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Општина	42892	43027	44466	43508	41889	40483	38245	-0,21	-0,43

Сл. 1-7. Кретање укупног броја становника

Анализа кретања укупног броја становника у општини Бачка Топола, за период од 1948-2002. године, указала је на тренд веома благог пада укупног броја становника, по просечној годишњој стопи од -0,2%. У периоду од 1948-1961. године расте укупан број становника, а од 1971. године карактеристичан је перманентан пад популације и најизраженији је у последњем пописном периоду. Посматрано по насељима, од 1981. године до задњег пописа, број становника расте само у четири насеља: Бачком Соколцу, Криваји, Малом Београду и Мићунову, док у свим осталим насељима опада, а највећи пад забележен је у Богарашу, Зобнатици, Багремову, Пачиру и Горњој Рогатици.

Између два последња пописа (период 1991-2002.год.) природно кретање становништва Општине имало је изразито негативне карактеристике (висок морталитет, низак наталитет и негативан природни прираштај -6,9‰). Пописом 2002. године ове карактеристике су се још погоршале: наталитет је био 8,5‰, морталитет 16,2‰, док је природни прираштај износио -7,8‰ (војвођански просек -4,7‰).

Анализа структуре становништва по великим добним групама указује на неповољну старосну структуру становништва са екстремно високим индексом старења од 1,1, који се посматрано по насељима креће од 0,9 у општинском центру, Богарашу и Криваји до 2,0 у Горњој Рогатици.

Половину популације Општине, тј. 53,0% чини старије средовечно и старо становништво. Удео становништва старијег од 60 година у укупном становништву (23,7%) је изнад војвођанског просека (21 %).

Радни контингент (жене 15-59 год. и мушкарци 15-64 год.) чини 63,6 % укупне популације Општине. Укупан број активних лица је 16338, а општа стопа активности 42,7. Искоришћеност радног контингента је 67,2 %. Структура активног становништва према основним групама делатности указује на доминантно учешће примарног сектора (41,4%), затим терцијарног (30,2%) и на крају секундарног сектора (28,4%). Од укупне популације општине 16,8% је пољопривредно становништво, од чега је 57,7% активно пољопривредно становништво.

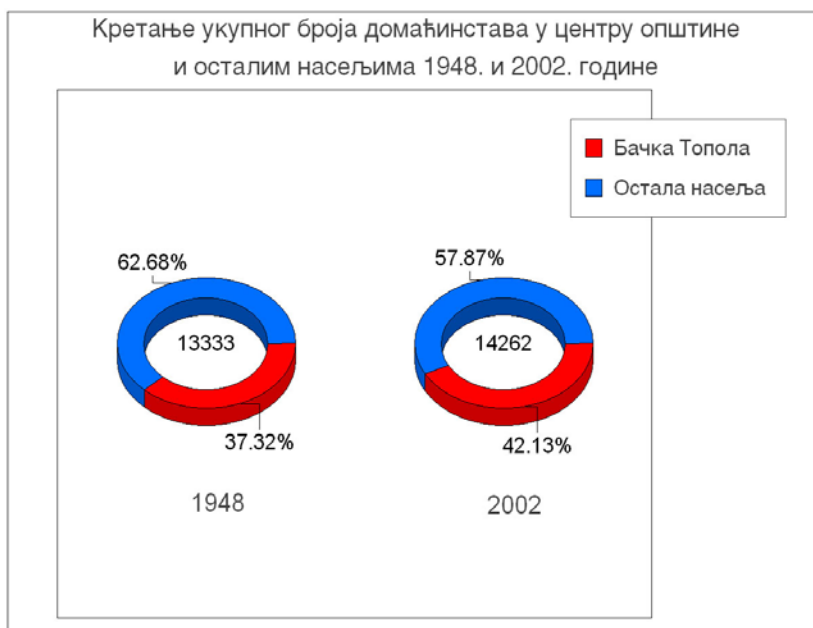
Лица са личним приходом чине 22,5%, а издржавана лица 34,7% укупне популације Општине. Коефицијент издржаваности (однос издржаваних лица и броја активних) је 0,81.

У популацији старијој од 10 година 2,4% је неписмено становништво, што је на нивоу војвођанског просека, а што се према светским стандардима може сматрати искорењеном неписменошћу (светски стандард је 3% и мање).

Анализа образовне структуре становништва према школској спреми показује да 25,7% становништва старијег од 15 година чини становништво без школске спреме и незавршеног основног образовања, док највеће учешће има становништво са завршеним средњим (39,1%) и основним образовањем (28,0%). Становништво са завршеним вишим и високим образовањем чини 7,1%.

Кретање укупног броја домаћинстава општине Бачка Топола је у анализираном периоду (1948-2002.год), имало тренд благог пораста, а од 1981. године перманентан је пад укупног броја домаћинстава (према последњем попису само је у шест насеља општине незнатан пораст броја домаћинстава). Просечна величина домаћинства опадала је од 3,2 до 2,7 чланова по домаћинству, што је последица процеса сталног раслојавања породица и издвајања у самостална домаћинства.

Сл.І-8. Кретање укупног броја домаћинстава

У укупном броју домаћинстава највеће учешће (52,%) имају домаћинства до 2 члана, подједнак је удео трочланих и четворочланих домаћинства (по око 20%), а домаћинства са 5 и више чланова чине 8,5% укупног броја домаћинстава.

У категорији домаћинстава према извору прихода најбројнија су непољопривредна домаћинства (86,8%), затим пољопривредна (8,2%), док је удео мешовитих домаћинства око 5,0%.

На основу извршене анализе може се **оценити** да је општа демографска ситуација на подручју општине Бачка Топола неповољна. Пад укупног броја становника (перманентно од 1971.год), ниска стопа наталитета и фертилитета, негативан природни прираштај, висок индекс старења; све су то карактеристике популације која се налази у стадијуму дубоке демографске старости. Повољна образовна структура становништва обезбеђује квалификовану радну снагу као значајан елеменат будућег привредног развоја Општине. Старосна структура становништва је таква да неће обезбедити побољшање демографске ситуације ни у наредном периоду, али је потребно одговарајућим мерама демографске и социјалне политике бар ублажити даље негативне тенденције.

4.4. Мрежа насеља и јавних служби

Мрежа насеља

На простору обухваћеном Просторним планом налази се 23 насеља, у којима живи укупно 38245 становника. Центар Општине је насеље Бачка Топола са 16171 становником, друго по величини, насеље Стара Моравица са 5699 становника је у категорији 5001-10000 становника, четири насеља су у категорији 1001-3000 становника (Бајша, Гунарош, Ново Орахово и Пачир), док су преосталих 17 насеља у величинској категорији до 1000 становника, од којих су шест мала села, са мање од 300 становника.

Насеља на подручју општине Бачка Топола су углавном настала у последњих 230 година. Полазећи од историјског, културног, архитектонско-грађевинског наслеђа, географског положаја, расположивих привредних и друштвених ресурса као потенцијала развоја, евидентно је да су ова насеља настајала и развијала се под различитим условима и околностима, као и под утицајем различитих фактора.

Багремово је мало пољопривредно сателит-насеље, уз саму границу са општином Бечеј. Лежи на државном путу II реда бр 108, преко кога остварује везу са окружењем, а у саставу је МЗ Гунарош, којој функционално гравитира.

Бајша лежи у долини Криваје, јужно од места где се Велика и Широка долина спајају са Главном долином. Нижи делови насеља на долиној равни имају надморску висину око 93 m, а виши делови на лесној заравни до 107 m. Географски положај места није најповољнији. Бајша се налази на споредном путу, у заветрини интензивног државног и међународног саобраћаја, а везу са светом остварује најчешће преко Бачке Тополе, од које је удаљена 5 km. Општи изглед насеља даје веома повољан утисак. Улице су чисте, уредне, са много зеленила. Куће су већином панонског сеоског типа, троделне и са економским зградама. Као једно од најстаријих насеља Општине, Бајша има константни развој од свог настанка до данас. Вишенационална структура становништва, богата традиција, развијени централни садржаји и значај који је у прошлости био већи од данашњег су предуслови да Бајша заузме место гравитационог центра развоја мањих суседних места (Панонија, Средњи Салаш и Дубока).

Бачка Топола има изузетно повољан положај – налази се на важној раскрсници путног саобраћаја, где се са међународним путем укрштају путеви Бајмок-Бечеј и Сента-Сомбор, тако да је веома добро повезана са свим развијеним привредним центрима Бачке: од Суботице је удаљена 32km, од Сенте и Бечеја 40km, од Сомбора 45km, а од Новог Сада 69km. Бачка Топола се налази на надморској висини од 100-110 m, а кроз насеље протиче река Криваја. Сматра се да је насеље Бачка Топола настало 1750. године, када је управник камералних добара у Сомбору дао наређење да се тополска пустара насели. Територијално, функционално и историјско језгро града се просторно поклапају - то је терен звани Табан (турски-брег). Садашња главна улица просторно је обликована пре Првог светског рата када је 1912-1914. године формиран део регионалног пута Суботица – Врбас. Као општински центар, Бачка Топола (са Мићуновом) је административни и индустријски центар са развијеним централним функцијама и јавним садржајима, коме гравитира становништво целе Општине, а делом и суседних општина.

Бачки Соколац лежи на лесној заравни поред Широке долине. Саобраћајно - географски положај насеља је добар - од Бачке Тополе је асфалтним путем удаљено 9 km, од Старе Моравице 6 km, а од Сомбора 36 km. У функционалном смислу гравитира насељу Криваја, удаљеном свега 3 km.

Богараш је мало салашарско насеље, издвојено од свих општинских и државних путева и помало заклоњено у атару Гунароша, коме у потпуности гравитира.

Горња Рогатица лежи на лесној заравни непосредно уз Дубоку долину. Асфалтним путем је удаљена од Криваје 4,5 km, а од Бачког Соколца 8 km, преко кога до општинског центра има 17 km. Атар насеља се, такође, пружа на лесној заравни, која је покривена добрим карбонатним черноземом. Југозападни делови атара имају највећу надморску висину, 110-112 m, док се висина терена североисточно од насеља креће око 108 m.

Гунарош је старо насеље, а с обзиром на величину, положај и уређење самог насеља, има претежно пољопривредни карактер. Највеће је насеље у југоисточном делу Општине, са развијеним централним садржајима, па му у функционалном смислу гравитирају сва мања насеља у ближе окружењу - Багремово, Богараш, Оборњача, Победа, Светићево и Кавило. Преко државног пута II реда бр.108 добро је повезано са општинским центром, али и суседном општином Бечеј.

Зобнатица је од 1702. до 1948. године била саставни део суботичког атара. После готово двеста педесет година пустара је прикључена Бачкој Тополи. Географски положај Зобнатице је веома повољан - налази се на правцу државног пута I реда бр. 22.1, удаљена свега 6 km од Бачке Тополе. Такође, има добре саобраћајне везе и са суседним насељима Општине. Топографски лежи на лесној заравни поред долине реке Криваје. Осим изразите аграрне функције, насеље има и неке специјалне функције.

Наиме, Зобнатица је један од најпознатијих центара коњарства и коњичког спорта у Србији. Носилац развоја у пољопривредној производњи и туризму је ПД "Зобнатица", уз које се пружа акумулационо језеро Зобнатица, чију погодност могу да користе сва оближња насеља.

Кавило је лепо мало пољопривредно насеље на источном ободу Општине, повезано локалним путем са општином Ада, са једне стране, а са друге преко Светићева са Победом и даље Гунарошем, којима функционално гравитира.

Карађорђево је колониистичко насеље, плански основано за потребе досељеног становништва са Крбавског поља и околине Босанске Крупе. Досељавање становништва је почело 1921. године, а тек 1978. године је Карађорђево службено проглашено насељем. Насеље лежи на заравни, поред карађорђевачке лесне долине на надморској висини од 112 m. Преко квалитетног локалног пута Карађорђево се прикључује на државне путеве I реда -E-75 и II реда бр.108 и повезује са окружењем. Од Зобнатице је удаљено 6 km, од Бачке Тополе 12 km, а од Суботице 30 km.

Криваја се као самостално насеље води тек од 1978. године. Налази се на државном путу II реда бр. 105 Бачка Топола – Сомбор и удаљена је од општинског центра 14 km, а од Сомбора 32 km. Топографски лежи на лесној заравни поред Велике долине. Криваја има развијене централне и јавне садржаје, те представља гравитациони центар за суседна насеља Бачки Соколац и Горњу Рогатицу. Поред интензивне пољопривредне производње, има све услове да постане туристички центар (спортски, конгресни, излетнички). Парк природе, уз акумулационо језеро на Криваји је површине 14,98 ha.

Мали Београд је колониистичко насеље основано 1921. године, када је на земљи одузетој аграрном реформом насељена 71 породица добровољаца из Лике. По типу, Мали Београд је друмско насеље - куће су поређане са обе стране државног пута I реда број 22.1 у дужини од око 1400 m.

Мићуново спада у групу младих насеља. Основано је почетком двадесетих година двадесетог века насељавањем колониста, Срба и Црногораца, на земљу Нове Пустаре у непосредној близини Бачке Тополе. Налази се на путу Бачка Топола - Чантавир, на лесној заравни, удаљено од Тополе 2 km. Јужно од насеља, на око 1000 m, води асфалтни пут Бачка Топола - Сента. Ово је насеље-сателит, које у свему гравитира Бачкој Тополи, са којом је данас практично стопљено у једну целину.

Ново Орахово је једино насеље у североисточном делу Општине. Ово насеље се пружа линијски уз државни пут II реда бр. 119, којим је директно повезано са ауто-путем E-75 и општинским центром. Село има велики потенцијал у пољопривредном земљишту и развоју сточарства.

Његошево је колониистичко насеље, правилне планске основе, формирано уз државни пут II реда бр. 108, којим је повезано са центром Општине и окружењем. Највећи потенцијал је у квалитетном пољопривредном земљишту и очувању карактера мирног насеља породичног становања.

Оборњача је сасвим мало насеље - сателит, у близини границе са општином Ада, које у свему гравитира насељу Гунарош. Настало је груписањем некадашњих салаша, а данас је у изумирању.

Панонија се налази на споредном путу Бајша – Сивац. Од Бајше је удаљена 8 km, од Бачке Тополе 13 km, а од Суботице 45 km. Природне основе привредног живота су добре. Може се рећи да су сви услови за пољопривредну производњу оптимални, а земљиште је ванредно плодно. Највећи део атара покрива типски чернозем са хумусним хоризонтом који достиже дебљину од 50 cm. На долинским равнинама се образовала карбонатна ритска црница. Такође, Панонија има све услове за развој специфичних облика туризма. Лежи на десној обали Дубоке долине, на надморској висини од 106 m. Парк природе на Панонији је површине 39,37 ha.

Пачир је једно од најстаријих насеља, потиче још из XIV века. Топографски, насеље лежи у Великој долини и на лесној заравни, на надморској висини од 105-115m. Настало је на месту где се укрштају путеви регионалног значаја. У привредном животу насеља водећу улогу има пољопривреда. Око 2/3 активног становништва запослено је у пољопривреди. Природни услови за развој ове привредне делатности су веома повољни. У структуралном погледу, на првом месту је земљорадња, а затим долази сточарство. Занатство у Пачиру има дугу традицију. Занатлијске цеховске организације ковача, бравара, колара, столара и дрводеља основане су још 1829. године. У последњим деценијама производних занатских радионица је све мање, а нема ни довољан број услужних заната. С обзиром на величину, положај, велики атар и уређење самог грађевинског рејона насеље задржава свој претежно пољопривредни карактер.

Победа има улогу секундарног центра за суседна мања насеља Светићево и Кавило. ПД "Победа" обједињује пољопривредну производњу овог дела Општине. Преко локалног пута ова насеља имају друмску везу са општином Ада са једне стране, а са друге стране са Гунарошем, преко кога се прикључују на мрежу државних путева.

Светићево је мало сателит насеље у склопу МЗ Победа, на коју је функционално усмерено. Близина истоимене акумулације и пољопривредног добра, као и лепог, старог каштела Енгелман, представљају најзначајније потенцијале развоја.

Средњи Салаш је мало насеље формирано почетком двадесетог века на пустари Дубока. До 1961. године се водило као део насеља Бајша, а затим као самостално насеље у склопу МЗ Панонија. Асфалтним путем је преко ПД Дубока повезано са Панонијом, а заобилазним земљаним путевима са насељима Горња Рогатица и Телечка.

Стара Моравица лежи делом у Великој долини, а делом на лесној заравни, која се простире на обе стране долине, на надморској висини 101-109 m. Такође, насеље лежи на месту где се укрштају државни путеви II реда бр. 108 и 119. Моравица је од Бачке Тополе удаљена 15km, од Пачира 4km, а од Бајмока 13km. Осим мноштва централних и јавних садржаја, Стара Моравица поседује и производне капацитете који се данас недовољно користе.

Томиславци су мање колониистичко насеље, настало 1921. године, 6 km западно од Бачке Тополе, са којом је повезано преко локалног пута и државног пута II реда бр. 108. У свим сферама живота везано је за центар Општине. У периоду од 1946. до 1953. године насеље је носило назив Орешковићево, а од 1953. до 2002. године Орешковић.

Без обзира на разлике у настанку и развоју, функцији и величини, може се оценити да сва насеља општине Бачка Топола имају карактеристике плански формираних војвођанских насеља, у којима доминира правилна ортогонална улична мрежа. Такође, грађевински блокови су најчешће правоугаоног облика, улице су праве, али се не секу увек под правим углом и различите су дужине. Овакви фрагменти са планском, али неправилном структуром, говоре о максималном поштовању конфигурације терена и хидрографских прилика, као и прилагођавању правцима саобраћајница. Издужен облик грађевинског рејона имају Богараш, Горња Рогатица, Зобнатица, Кавило, Мали Београд и Оборњача, док остала насеља имају приближно четвороугаони облик.

Величина насеља и број становника су опредељујући фактори у мрежи насеља Општине, тако да насеље Бачка Топола има статус општинског центра и градског је карактера, док су остала насеља претежно или потпуно руралног карактера, од којих 14 имају статус насеља – локалне (месне) заједнице и то су насеља са (развијеним или непотпуним) сеоским центром. Преосталих осам су насеља сателити, без централних функција, која гравитирају најближим већим насељима.

Бачка Топола припада категорији развијених градских центара са израженим централним функцијама. Насеље има дефинисан грађевински рејон, неизграђене површине погодне за нове радне зоне, веома добру саобраћајну повезаност са

окружењем и развијене централне и јавне садржаје. У Бачкој Тополи постоји споменик природе - парк површине 6,66 ха у којем је саграђен спортско-рекреациони центар са базеном, који се снабдева водом из топлих извора. Остала насеља, такође, имају дефинисане грађевинске рејоне са доста незаузетих површина, добру саобраћајну повезаност са Бачком Тополом и окружењем, и што је најважније добро сировинско залеђе и традицију у пољопривредној производњи. Такође, ова насеља имају веома разноврсне карактеристике – положај, комуникативност, велочину и квалитет земљишта у атару, водотоке и акумулациона језера, паркове природе, вредност грађевинског фонда, постојање привредних објеката, туристичких садржаја и др. Та разноврсност и специфичност сваког од насеља представља његову предност, односно **потенцијал** који треба активирати и користити на најпогоднији начин.

Један од основних **проблема и ограничења** развоја представља лоша демографска ситуација. Од 1971. године уочава се перманентан пад броја становника у општини Бачка Топола, а најизраженији је у последњем пописном периоду. Нарочито су изражени негативан природни прираштај и старење популације, а присутно је и демографско пражњење неких насеља. Такође, евидентна је поларизација и неравномерност у досадашњем развоју, као и концентрација становништва, активности, јавних, радних и других садржаја у Бачкој Тополи, за разлику од недовољно развијених осталих насеља (степен поларизације је 42,2%). Такође, општина Бачка Топола има релативно малу густину насељености од 64 ст./km² (у односу на просечну у Војводини, која износи 94 ст./km²), а велику густину мреже насеља (3,9 насеља/100 km² у односу на 2,2 насеља/100km² на подручју Војводине).

Мрежа јавних служби

Социјална заштита

Центар за социјални рад у Бачкој Тополи, обавља послове породично правне и материјалне заштите социјално угрожених категорија становништва на подручју Општине. Центар тренутно запошљава 12 радника и има око 900 корисника. Радници Центра раде са странкама и на терену – у Старој Моравици раде два пута месечно или по потреби (у мањим местима ређе).

Друга установа која обавља делатност у оквиру социјалне заштите је Дом за лица ометена у менталном развоју "Otthon" у Старој Моравици, који пружа услуге смештаја, збрињавања и здравствене заштите одраслих ментално неразвијених особа. Установа има око 330 корисника, о којима се стара 117 запослених лица. Дом функционише на две локације (старој и новој), у објектима укупне површине око 6000m², с тим да је планирано пресељење целокупног садржаја на нову локацију (на Бајшанском путу). Такође, постоји потреба за проширењем капацитета, увођењем услуга самосталног становања оваквих особа, уз одговарајућу стручну помоћ и подршку.

На подручју Општине не постоји геронтолошки центар, нити дом за смештај старих и немоћних лица. У Бачкој Тополи делује Хуманитарно друштво "Bethesda", које пружа дневни боравак особама са инвалидитетом. За сада имају 17 корисника и 4 запослена, а планира се проширење и услуга и капацитета/простора, тј. даљи развој ове форме збрињавања.

Из области дечије заштите на подручју Општине ради Предшколска установа "Бамби" са седиштем и четири објекта у Бачкој Тополи и са ланцем вртића у још 10 насеља. Уslugом је обухваћено око 800 деце, у Бачкој Тополи и Старој Моравици узраста 1-7 година, а у осталим вртићима 4/5-7 година. Изузев објеката у Бачкој Тополи, остали вртићи раде у адаптираном простору у склопу објеката месних заједница (у Његошеву, Победи и Томиславцима) или у склопу основних школа (у осталим насељима).

При средњој пољопривредној школи у Бачкој Тополи почела је изградња ученичког дома, који ће пружати услуге смештаја и исхране ученика, који образовање стичу одвојени од места становања.

Образовање

На територији Општине постоји осам основних школа:

- ОШ "Братство-јединство" у Бајши има око 280 ученика из Бајше, Паноније, Бачке Тополе, Дубоке и Средњег Салаша; настава се одржава у две смене, на српском и мађарском језику, а факултативно и словачком. Ова школа има подручна одељења I-IV разреда у Панонији, која похађају деца из Паноније, Дубоке и Средњег Салаша.
- ОШ "Чаки Лајош" у Бачкој Тополи има око 900 ученика из Бачке Тополе, Гунароша, Новог Орахова, Багремова, Његошева и Светићева, настава се одржава у две смене, а школа има организован продужени боравак деце.
- ОШ "Никола Тесла" у Бачкој Тополи има око 700 ученика из Бачке Тополе, Томиславаца, Карађорђева, Малог Београда, Зобнатице, Мићунова, Бајше, Светићева, Новог Орахова, Паноније, Његошева, Телечке и Малог Иђоша. Настава се одржава у две смене. Школа има три одељења за децу са специјалним потребама.
- ОШ "Дожа Ђерђ" у Гунарошу има око 170 ученика из Гунароша, Кавила, Светићева, Победе, Богараша и Багремова. Настава се одвија у две смене, на мађарском језику.
- ОШ "Вук Караџић" у Криваји има око 170 ученика, осам редовних одељења похађају ученици из Криваје, Бачког Соколца и Горње Рогатице, а у шест специјалних одељења долазе ученици из скоро свих насеља Општине. Настава се одржава у једној смени.
- ОШ "18. октобар" у Новом Орахову има око 150 ученика, настава се одржава у једној смени, на мађарском језику и факултативно на русинском.
- ОШ "Моша Пијаде" у Пачиру има око 280 ученика из Пачира и Старе Моравице, ради у једној смени.
- ОШ "Стари Ковач Ђула" у Старој Моравици има око 360 ученика из Старе Моравице, Пачира, Криваје и Бајмока. Настава се одржава на мађарском језику, а школа ради у једној смени.

Основну музичку школу у Бачкој Тополи похађа око 300 ученика са подручја Општине, али и из суседне општине Мали Иђош. Школа има огранак, тј. организовану наставу и у Бајши.

У Бачкој Тополи раде три средње школе, које похађају млади са територије Општине, али и из суседних општина: Мали Иђош, Кула, Суботица, Ада и др. Средња техничка школа "Шинковић Јожеф" има око 300 ученика, док Гимназију и економску школу "Доситеј Обрадовић" похађа око 430 ученика. Пољопривредна школа има око 600 ученика, а уз школу је започета изградња ученичког дома. Настава у свим средњим школама се одвија у две смене.

Виша пољопривредна школа у Бачкој Тополи представља огранак Факултета за биофарминг при "Мегатренд" универзитету примењених наука из Београда. За сада, ова приватна виша школа ради у закупљеним просторијама, а планира се изградња савременог објекта са пратећим садржајима, за шта постоји обезбеђена локација. Школа има око 230 студената и тежи да прерасте у високошколску установу.

Здравствена заштита

Дом здравља "Др Јанош Хаци" Бачка Топола пружа здравствену заштиту на целој територији Општине, са амбулантама у 14 насеља. Дом здравља има развијену специјалистичку службу, а амбуланте у већим местима имају општу и стоматолошку службу, док у мањим местима ради само општа пракса и то три пута недељно. Постоји потреба за формирањем још једне амбуланте опште медицине у Бачкој Тополи (на Линдеру). На територији Општине ради само 5 апотека.

На подручју Општине не постоји организована зоохигијенска служба, а здравствену заштиту животиња врши Ветеринарска станица у Бачкој Тополи, преко ветеринарских амбуланти у још 7 насеља.

Култура

Од садржаја из области културе у Бачкој Тополи постоје Дом културе, Галерија-Градски музеј и Народна библиотека. У још осам насеља раде библиотеке, а у 13 (углавном већих) насеља постоје домови културе. Нажалост, многи садржаји су замрли или нису у функцији (позориште, биоскоп), а објектима је неопходна реконструкција. Као приоритети се намећу реконструкција дома културе у Бачкој Тополи и реконструкција/иградња дома културе у Бајши, који је потпуно изгорео у пожару 2000. год. и од тада није у функцији. Како је стари објект био под заштитом као културно добро, неопходна су значајна средства за његову адекватну санацију и реконструкцију.

Од осталих садржаја из домена културе на подручју Општине постоје још Музеј коњарстава и стална Сликарска колонија са галеријом у Зобнатици, као и музеј - Етно кућа у Бајши.

Некада веома успешан, Народни универзитет у Бачкој Тополи не ради већ 10-ак година. Већи део функција преузео је Центар за образовање предузетника ДОО, који са 4 стално запослена и више хонорарних радника и волонтера ради у закупљеним просторијама. Различите програме - обука рада на рачунару (до сада завршило преко 5000 полазника), дошколовање одраслих, стари занати, сеоски туризам, социјални рад и слично, тренутно похађа око 300 полазника.

Информативна делатност и комуникације

Јавно информативно предузеће "Бачка Топола" врши делатност јавног информисања за подручје Општине, радећи у закупљеном простору при ПУ "Бамби". У оквиру ЈИП-а функционишу два електронска информативна медија – Радио-регије и ExPress/channel кабловске телевизије. У Бачкој Тополи постоје још и Радио "Тренд" и кабловска телевизија "САТ-ТРАКТ". Локалне новине излазе једном месечно у Гунарошу, Новом Орахову и Пачиру, а повремено и у Старој Моравици.

Туристичка организација општине Бачка Топола, као јавна служба (са два запослена), која се финансира из буџета Општине, координира развој, презентацију и пласман туристичке понуде на подручју Општине.

Физичка култура и спорт

Спортске активности на територији Општине се одвијају преко Спортског савеза општине и спортских клубова, у оквиру којих је регистровано укупно око 2000 спортиста. Најмасовнији спортови су фудбал, шах, стони тенис, кошарка, борилачки спортови, куглање и стрељаштво.

Углавном, сва већа насеља имају дечја игралишта у оквиру јавних зелених површина и уређене терене за фудбал, понегде и за кошарку или рукомет. Већи део ових терена, ипак, није адекватно опремљен пратећим садржајима, недостају им трибине, комунална инфраструктура, приступне саобраћајнице и паркинзи, а нека села су приватизацијом фудбалских клубова практично остала без јавних спортско-рекреативних терена (Криваја, Панонија и Победа).

Већи део активности малих спортова одвија се у оквиру фискултурних сала (има их укупно 9 на подручју Општине и једна балон сала) при основним и средњим школама, а понегде и у склопу вишенаменских сала при домовима културе. У Бачкој Тополи постоји Дом малих спортова са 4 сале (за борилачке вештине, за стони тенис и две за шах), са одговарајућим пратећим простором (свлачионице, тушеви, канцеларије). Куглана у Градском парку је у врло лошем стању.

На подручју Општине постоје три купалишта - отворени базени у Бачкој Тополи, Бајши и Старој Моравици. Базен у Бачкој Тополи има могућност коришћења термалне воде, али већ годинама није у функцији, а и остала два су дотрајала.

У даљем периоду неопходно је учинити значајне напоре на развоју спортског аматеризма и рекреативног спорта, као и обезбеђење материјалних услова за реконструкцију и адаптацију постојећих спортских објеката на подручју Општине.

Општа оцена је да општина Бачка Топола има доста добро развијену мрежу јавних служби, у складу са величином и хијерархијским нивоом насеља. Међутим, поједине службе ипак недостају или су заступљене у недовољном броју. Општина нема организовану зоохигијенску службу, дом за ученике, нити дом за смештај старих и оболелих лица. Евидентан је и недостатак специјалистичких лекарских служби и апотека. На већини постојећих објеката (из области школства, здравства, културе и др.) је неопходно извести радове на адаптацији, доградњи и реконструкцији, и опремити их у складу са савременим стандардима, да би могли да функционишу на задовољавајућем нивоу (набавка рачунара и њихово умрежавање у јединствен систем, набавка савремене медицинске опреме, наставних средстава и др). Такође, поједини садржаји, који су раније успешно радили, у последњих десетак година су замрли, а објекти су издати у закуп и користе се за друге сврхе или су сасвим дотрајали (домови културе, биоскопи, базени...).

Постојећи објекти, инфраструктура, опрема и садржаји, који су у добром стању и на задовољавајућем нивоу, затим људски ресурс - величина гравитационог тела, које ове службе користи, добра повезаност насеља - међусобно и са окружењем, представљају најважније **потенцијале** за даљи развој и унапређење мреже јавних служби на подручју Општине.

У насељима Криваја, Панонија и Победа велики **проблем** представља то што су се приватизацијом пољопривредних добара већина или сви јавни садржаји, од општег интереса за насеље, нашли у приватној својини нових власника (дом културе, школа, вртић, амбуланта, спортски терени). Нерешени имовинско-правни односи, на релацији општина-приватник, додатно отежавају рад ових служби, које често раде у неадекватним објектима и условима. Такође, ограничење представља недостатак финансијских средстава, односно недовољна економска моћ локалне заједнице, да сама решава све проблеме. Поред наведеног, ограничење представља и недостатак стручног кадра (лекара, професора и др), нарочито у мањим местима.

4.5. Привреда

Као основа за анализу досадашњег привредног развоја општине Бачка Топола коришћени су подаци Републичког завода за статистику, подаци Одељења за грађевинарство, стамбено-комуналне послове, пољопривреду, заштиту животне средине и имовинско правне послове општине Бачка Топола, као и резултати извршене анкете мањег броја субјеката планирања (појединачна предузећа, представници МЗ и други).

Сагледавањем основних развојних индикатора извршена је анализа привредне развијености општине Бачка Топола. Од укупно оствареног народног дохотка Северно-бачког округа око 16% остварује привреда општине Бачка Топола.

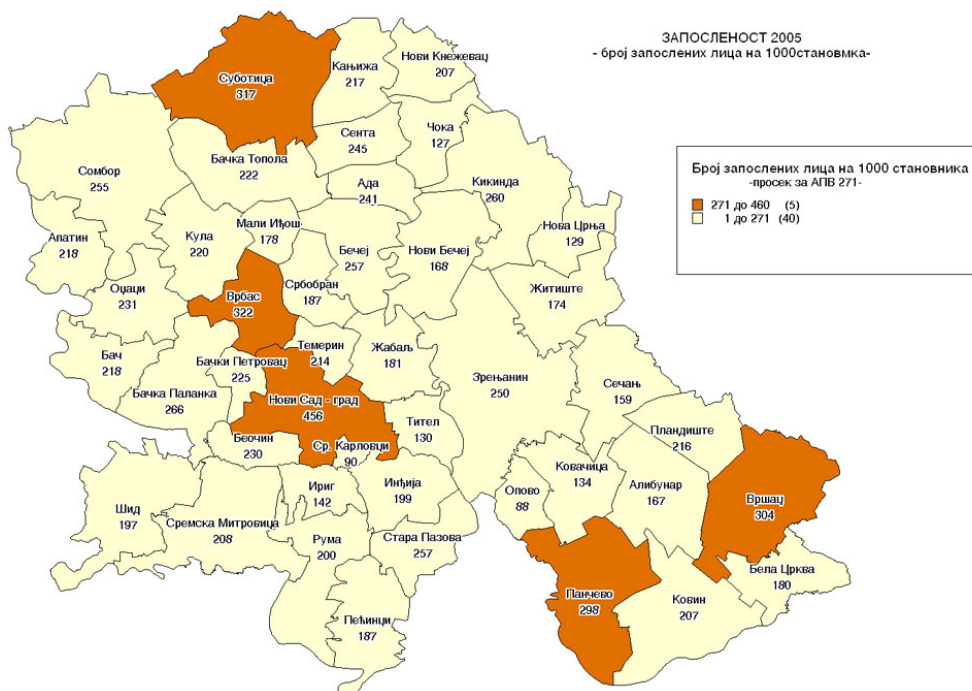
Носиоци привредног развоја општине Бачка Топола су пољопривреда и индустрија. Преглед оствареног народног дохотка 2005. године, по делатностима и облицима својине, дат је у табелама бр. I-6 и I-7.

Највећи доходак остварен је у пољопривреди, лову, шумарству и водопривреди, затим у трговини на велико и мало и у прерађивачкој индустрији. Од укупно оствареног народног дохотка у општини Бачка Топола, 2005. године, око 47% је остварено у пољопривреди, лову, шумарству и водопривреди, што је знатно више у поређењу са Северно-бачким округом (око 24%) или са нивоом АП Војводине (око 22%). Карактеристика привреде Општине и 1975 год. била је високо учешће пољопривреде (око 44%). Садашње високо учешће пољопривреде у структури народног дохотка општине Бачка Топола не може се позитивно оценити, јер је пре свега последица пада

привредне активности у Општини (више него динамичног развоја пољопривреде). Од укупног народног дохотка највише је остварено у приватној својини 65,7%, у мешовитој 18,1%, у државној својини 11,9 %, 3,5 % је остварено у друштвеној својини и 0,8% у задружној својини.

Према подацима 2005. године од укупно 7638 запослених, у сектору привреде ради 79%, а у сектору ванпривреде запослено је 21%. У сектору привреде подједнак број запослених је у пољопривреди, шумарству и водопривреди и у прерађивачкој индустрији. Према броју запослених на 1000 становника (222) општина Бачка Топола је на 17 месту од укупно 45 војвођанских општина.

Слика I-10: Број запослених лица на 1000 становника за 2005.год. у односу на АП Војводину

Степен привредне развијености одређује се према различитим критеријумима. Један од њих је остварени народни доходак (НД) по становнику, као и одређени показатељи за мерење степена развијености (кориговани НД/становнику, број запослених на 1000 становника, промет у трговини на мало по становнику, број телефонских претплатника на 1000 становника) приказани у наредној табели.

У оквиру Северно-бачког округа, коме припада општина Бачка Топола, према оствареном народном доходу по становнику 2005. године, она је друга по развијености (иза општине Суботица), од укупно 3 општине. Према овом показатељу општина Бачка Топола је испод просека за Северно-бачки округ и испод просека за АП Војводину и Републику Србију.

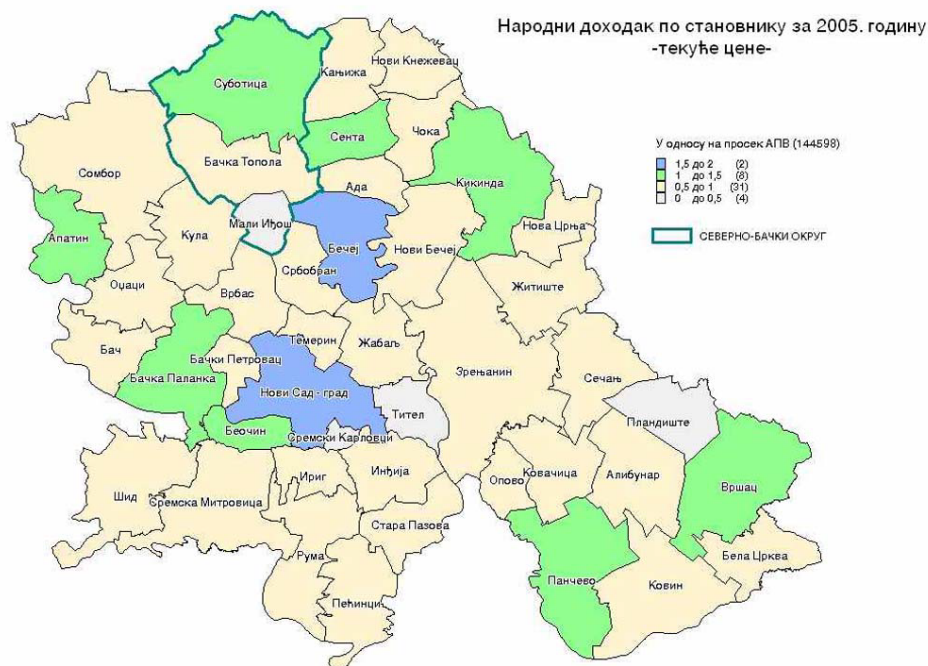
Табела. I-4. Народни доходак по становнику за 2005. год.

2005. година

	Народни доходак ² по становнику	
	у динарима	ниво РС = 100
Република Србија	123473	100,0
АП Војводина	144598	117,1
Северно-бачки округ	133838	108,4
Бачка Топола	115365	93,4

² Обрачунат без ПДВ-а, није упоредив са претходном годином

**Слика I-11. Народни доходак по становнику за 2005. год.
у односу на АП Војводину**

Степен развијености Општине, према одређеним показатељима³ дат је у следећој табели:

Табела. I-5. Степен развијености Општине према одређеним показатељима

	Кориговани народни доходак по становнику		Број запослених на 1000 становника		Промет у трговини на мало/ст.		Број телефонских претплатника на 1000 становника	
	ниво РС=100	ранг	Ниво РС=100	Ранг	ниво РС=100	ранг	ниво РС=100	Ранг
Република Србија	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-
АП Војводина	117,0	-	97,3	-	131,6	-	94,4	-
Општина Б. Топола	93,2	38	79,9	66	53,5	73	63,5	140

Вредности мерних индикатора развијености општине Бачка Топола 2005. године, показују да је општина Бачка Топола на 38 месту од 160 општина у Србији без Косова и Метохије, кад је кориговани доходак по становнику у питању.

Код осталих показатеља ранг је мало лошији, нарочито кад је у питању број телефонских претплатника на 1000 становника. Према датим показатељима општина Бачка Топола је испод просека АП Војводине и Републике.

Према критеријуму економске развијености, мерено по показатељима, граничним вредностима показатеља и условима утврђеним у члану 6. Одлуке о критеријумима за утврђивање статуса неразвијених и недовољно развијених општина у АП Војводини ("Службени лист АПВ", бр. 8/06.) општина Бачка Топола спада у недовољно развијене општине у Покрајини у 2007. и 2008. години.

³ Извор: Показатељи развијености општина, општине у Србији 2005. године – Републички завод за статистику Србије

1. Корекција народног дохотка (без ПДВ-а) извршена је двогодишњим просеком народног дохотка пољопривреде из 2004. и 2005. године
2. Процена промета трговине на мало, на нивоу општина, урађене су на основу података о укупном износу промета у трговини на мало, (без ПДВ-а) за Републику Србију и процентуалног учешћа појединачне општине у укупном друштвеном производу (без ПДВ-а) трговине на мало као гране.
3. Обрачун коригованог народног дохотка и процене промета у трговини на мало су извршене без ПДВ-а и нису упоредиве са ранијим годинама

Табела.І-6. Народни доходак⁴ по делатностима, 2005.

у хиљ. дин										
	Укупно	Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда (сектор А)	Рибарство (сектор Б)	Вађење руда и камена (сектор Б)	Прерађивачка индустрија (сектор Д)	Произв. и снабд. ел. енергијом, гасом и водом (сектор Д)	Грађевинарство (сектор Ђ)	Трговина на велико и мало, оправка (сектор Е)	Хотели и ресторани (сектор Ж)	Саобраћај, складиштење и везе (сектор З)
Република Србија	918732972	156046929	390938	45488735	249401453	17710789	67323353	226919194	16602919	95716030
Војводина	291063478	65222790	350877	29287052	78861604	8478334	13046122	64287755	3085440	20371707
Севернобачки округ	26344996	6219011	26243	1152	6161153	2561110	1645709	6238114	346227	2354249
Општина Б.Топола	4269089	1986716	-	1152	658122	304311	240424	775700	16207	191611

Табела.І-7. Народни доходак⁵, по облицима својине, 2005.

у хиљ. дин								
	Укупно	Друштвена својина	Приватна својина			Задружна својина	Мешовита својина	Државна Својина
			свега	Предузећа	газдинства и радње			
Република Србија	918732972	29653840	695098326	483118626	211979700	6203553	60269246	127508007
Војводина	291063478	9877126	194829929	125753333	69076596	2961980	16232466	67161977
Севернобачки округ	26344996	558396	19581778	13396658	6185120	76589	2255706	3872527
Општина Б.Топола	4269089	150361	2804366	1455941	1348425	33784	770624	509954

⁴ Без ПДВ

⁵ Без ПДВ

Индустрија

Индустрија у општини Бачка Топола, после пољопривреде, представља област од приоритетног значаја и базира се највећим делом на расположивој сировинској основи, производним капацитетима и квалитетном кадровском потенцијалу.

У индустрији је остварено око 15,0% од укупно оствареног народног дохотка, 2005.године (1975. год. око 28%). Индустрија је 2005. године запошљавала око 37,0% од укупно запослених у сектору привреде.

Индустријска производња је углавном прерађивачког карактера, а расположиве производне капацитете карактерише недовољан степен искоришћености и недовољан степен финализације производа.

У оквиру индустрије најразвијенија је прехранбена индустрија, затим металопрерађивачка индустрија, дрвопрерађивачка, текстилна и индустрија грађевинског материјала.

Анализа просторног размештаја привредних капацитета показала је изузетан степен концентрације индустријских капацитета у општинском центру и делимично у Старој Моравици. У осталим насељима су углавном мањи прерађивачки капацитети прехранбене индустрије и капацитети трговине на велико.

Анализа терцијарних делатности указује на њихову високу концентрацију у центру Општине и делимично у Старој Моравици и Бајши, док постоји неколико насеља где ове делатности уопште нису заступљене (Богараш, Победа, Оборњача, Средњи Салаш).

Од укупно оствареног народног дохотка у општини Бачка Топола око 18,0% је остварено у трговини, што говори да је она добро развијена и да је битан чинилац привредног развоја Општине. Трговина је 2005. године запошљавала око 16,0% од укупно запослених у сектору привреде.

Анализа постојећих малопродајних трговинских капацитета указала је на постојање релативно задовољавајућег броја трговинских капацитета на нивоу Општине. Међутим, са аспекта равномерног услуживања становништва Општине ситуација је доста неповољна, због концентрације већине малопродајних капацитета у општинском центру (око 60%). Када се томе додају трговински капацитети у Старој Моравици (око 13%) ситуација у осталим насељима је још неповољнија. У наредном периоду потребно је обезбедити савремене трговинске капацитете (робна кућа, мегамаркет, самоуслуга) нарочито у општинском центру, али и у другим већим насељима Општине.

У структури занатских услуга највише су заступљене занатске услуге у служби човека, релативно добро су заступљене услуге одржавања стамбеног фонда и пословног простора, као и услуге ауторемонта и превозничке услуге. Подједнако, али недовољно су заступљене услуге у служби домаћинства и производног занатства.

Просторни распоред занатских радњи показује, концентрацију у општинском центру (око 70%). Од осталих насеља занатске услуге су највише заступљене у Старој Моравици (око 8%) и у Бајши (око 6%). Анализа је показала да у осталим насељима општине Бачка Топола занатске услуге уопште нису заступљене (чак у 40% насеља општине), или да број и структура занатских услуга не задовољава потребе становништва тих насеља.

Свега 0,4% од укупно оствареног народног дохотка у општини Бачка Топола остварено је у угоститељству. Угоститељство је неразвијено, иако постоје повољни услови за његов развој, нарочито у функцији туризма.

Анализа структуре и обима угоститељских објеката показује да су заступљени у релативно довољној мери, да су просторно неравномерно распоређени, тј. да је изражена њихова концентрација у општинском центру (око 60%) и да је њихова структура неповољна, тј. да су углавном заступљени капацитети који пружају само услуге пића. Потребно је побољшати структуру и опремљеност објеката и подићи ниво услуга у њима. Анализа је показала и недостатак смештајних капацитета, неопходних за планирани динамичнији развој туризма.

Општа оцена је да остварени степен привредне развијености Општине није на задовољавајућем нивоу, да се природни ресурси недовољно или уопште не користе, да је неповољна структура привреде, да је изражена концентрација становништва, капацитета и активности у општинском центру, те да у планском периоду треба боље валоризовати и потпуније користити постојеће ресурсе и активирати (у смислу привредног развоја) сеоска насеља Општине.

Најзначајније **потенцијале** будућег привредног развоја општине Бачка Топола чине: становништво као основни чинилац и стимулативни фактор развоја (побољшана квалификациона структура становништва), повољан геосаобраћајни положај (коридор Х), повољни услови за производњу здраве хране, близина већих тржишта (Суботица, Сомбор), као и термалне воде (недовољно искоришћене) погодне за развој туризма.

Носиоци развоја привреде општине Бачка Топола биће индустрија (мала и средња предузећа), пољопривреда и туризам.

Потенцијали планског подручја, у области индустрије, темеље се првенствено на расположивим природним ресурсима, при чему је основни развојни приоритет динамизирање прерађивачке индустрије, а нарочито прехранбене и афирмација општине Бачка Топола као произвођача здраве хране. Динамичнији развој индустрије треба заснивати на технолошком, економском и власничком реструктурирању, високој финализацији производње и обезбеђењу просторних услова за отварање малих и средњих предузећа (мањих прерађивачких капацитета виших фаза прераде).

Постоје изузетни потенцијали и за још динамичнији развој приватног предузетништва у циљу повећања степена запослености и прихода становништва (прерађивачке делатности, занатство и личне услуге, домаћа радиност). Ширењем структуре и већим улагањем у производне делатности мала предузећа могу повећати свој утицај на укупан развој општине Бачка Топола.

И поред уложених напора да се достигне виши степен развијености привреде и тржишта, општина Бачка Топола спада у недовољно развијене општине у Покрајини, што је последица пре свега транзиционих процеса. Ограничења у развоју привреде општине Бачка Топола огледају се и у недовољној искоришћености природних ресурса и постојећих капацитета, паду производње, структурној неусклађености, незапослености, престанку рада неких предузећа, незавршеном процесу приватизације, као и неравномерном просторном распореду капацитета. Могући ограничавајући фактор развоја у дужем временском периоду може бити и неповољна демографска слика Општине (неповољна старосна структура и одлив младих).

Предуслов успешнијег пословања у области индустрије је пре свега повећање степена искоришћености постојећих капацитета, модернизација и ширење производних програма уз обавезну примену одговарајућих мера заштите животне средине, подизање квалитета производа као и прилагођавање тржишним захтевима, кроз процес реструктурирања. Досадашња ограничења у развоју превазићи ће се реструктурирањем привреде, високом финализацијом производње, прилагођавањем новим условима привређивања и активном развоју малих и средњих предузећа, која су флексибилнија на тржишту, затим обновом пољопривредне производње и потстицањем развоја туризма. За остварење овог циља постоје природне претпоставке и развојне шансе које нуде нови услови привређивања. Најважнији елементи националне Стратегије развоја малих и средњих предузећа и предузетништва, а који су релевантни

за општину Бачка Топола, односе се на развој оних сектора који су способни да подстакну развој и значајно повећају запосленост, а то су прерада пољопривредних производа, индустријска производња и туризам.

Активна улога локалне самоуправе, на основу јасно утврђене развојне стратегије, треба да допринесе интензивирању привредног развоја, а тиме и побољшању услова живота људи општине Бачка Топола.

Пољопривреда

По свом значају пољопривреда представља једну од најзначајнијих грана привреде и највећи број становника Општине бави се пољопривредом, као основном или допунском делатношћу.

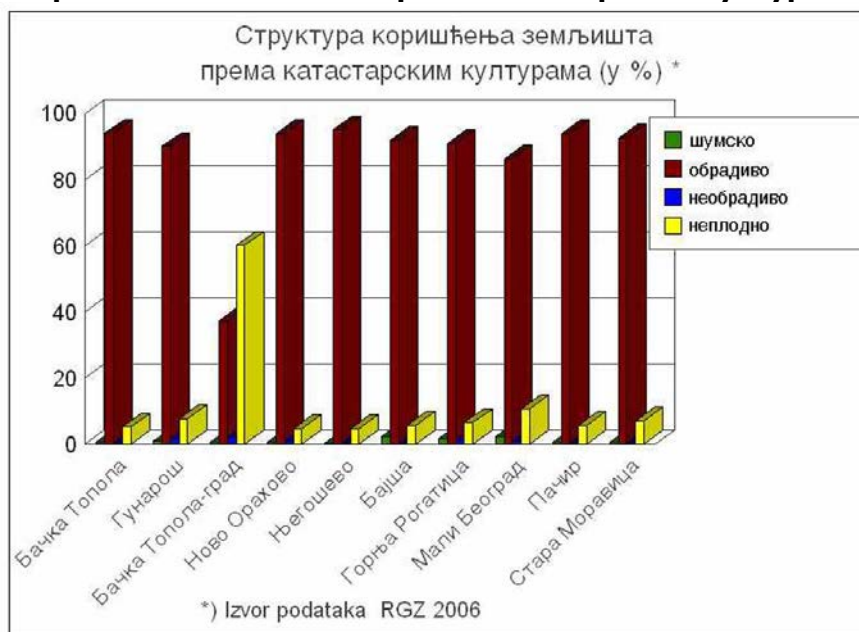
Носилац развоја пољопривреде у општини Бачка Топола био је АИК Бачка Топола у чијем саставу су била најпримернија имања (Панонија Криваја, Зобнатица, ИМ Бачка Топола, Житокомбинат, Топико, Бачка, Дожа Ђерђ итд.), који су у периоду задње деценије прошлог века, најтежем за пословање у пољопривреди, доживели судбину великог броја пољопривредних предузећа која је резултирала стечајем и продајом овоих предузећа.

Табела I-8. Структура коришћења пољопривредног земљишта по категоријама у катастарским Општинама⁶

	Шуме %	Њива %	Врт %	Воћњак %	Виноград %	Ливада %	Обрадиво %	Пашњак %	Тр-мо %	Необра- диво %	Пољопр- ивредно %	Плодно %	Неплодно %
Бачка Топола	66.252 0,67	9.261 93,60	0.000 0,00	35.447 0,36	2.907 0,03	13.731 0,14	9.313 94,13	9.7171	0.000	9.717 0,10	9.323,55 94,23	9.389,80 94,90	505,102 5,10
Б.Топола-град	6.155 0,58	366.473 34,38	0.000 0,00	10.947 1,03	1.378 0,13	18.711 1,76	397.510 37,29	18.763	2.399	21.163 1,99	418.674 39,28	424.829 39,85	641.136 60,15
Бајша	161.929 2,31	6.314 89,94	0.909 0,00	45.743 0,65	16.969 0,24	73.331 1,04	6.451,3 91,89	10.6464	4.016	14.662 0,21	6.465,96 92,10	6.627,89 94,41	392.509 5,59
Горња Рогатица	110.919 1,51	6.610 90,26	0.000 0,00	33.831 0,46	0.255 0,00	17.600 0,24	6.661,7 90,97	80.9901	1.749	82.740 1,13	6.744,53 92,10	6.855,45 93,61	467.584 6,39
Гунарош	26.518 0,68	3.444 88,90	0.000 0,00	24.680 0,64	0.396 0,01	21.633 0,56	3.490,7 90,10	17.4624	42.129	59.591 1,54	3.550,30 91,64	3.576,82 92,33	297.255 7,67
Мали Београд	123.082 2,20	4.793 85,63	0.00 0,00	20.695 0,37	0.476 0,01	20.045 0,36	4.834,4 86,37	31.8860	12.479	44.365 0,79	4.878,84 87,16	5.001,93 89,36	595.417 10,64
Ново Орахово	37.425 0,63	5.488 92,39	0.000 0,00	42.906 0,72	0.380 0,01	49.310 0,83	5.581,3 93,95	12.5804	32.021	44.601 0,75	5.625,96 94,70	5.663,39 95,33	277.224 4,67
Пачир	31.171 0,40	7.286 93,62	0.000 0,00	16.745 0,22	2.613 0,03	12.524 0,16	7.317,9 94,03	3.1125	0.000	3.1125 0,04	7.321,04 94,07	7.352,21 94,47	430.544 5,53
Стара Моравица	33.897 0,40	7.759 91,94	0.000 0,0	42.163 0,50	12.392 0,15	5.921 0,07	7.819,9 92,66	7.7662	0.7803	8.546 0,10	7.828,46 92,76	7.862,36 93,16	577.406 6,84
Његошево	5.462 0,21	2.513 94,92	0.000 0,00	4.182 0,16	0.003 0,00	0.571 0,02	2.517,9 95,10	0.5690	0.000	0.569 0,02	2.518,48 95,13	2.523,94 95,33	123.580 4,67
Укупна површина	602.813 1,01	53.837 90,35	0.909 0,00	277.345 0,47	37.687 0,06	233.377 0,39	54.386,7 91,27	193.4934	95.575 0,16	289.069 0,49	54.675,84 91,76	55.278,65 92,77	4.307,76 7,23

⁶ Извор података: РГЗ, Служба за катастар непокретности општина, година података 2006.г.

Слика I -12. Коришћење земљишта према катастарским културама

У укупној површини пољопривредног земљишта највећу заступљеност имају оранице и баште са учешћем од око 94 % док су ливаде и пашњаци заступљени са око 1%. Остале површине су под воћњацима, виноградима, трстицима и барама.

Највише ораничних површина захватају ратарске културе, где доминира производња кукуруза на око 50% површина, док се пшеница и јечам гаје на око 20 % укупних површина. Важно је напоменути да је на територији обухвата Просторног плана развијена производња индустријског биља, пре свега соје и сунцокрета, док је производња шећерне репе смањена у претходном периоду.

Према добијеним подацима индустријско биље гаји се на око 15%, и то сунцокрет на око 10%, соја на око 3%, шећерна репа на око 2% површина. Поврће се гаји на око 5%, крмно биље и друге културе на око 5% укупних површина ораничног земљишта.

Узгој индустријског биља има посебну важност и дугу традицију гајења. Пре свега то су соја, сунцокрет, а достигнути ниво површина под овим усевима не одговара могућностима и добрим природним условима за гајење свих врста индустријског биља.

Повртарство на територији Општине има дугу традицију и уочљиво је да су у задњим годинама површине под повртарским културама у сталном порасту.

Воћарска и виноградарска производња заступљена је на мање од 1% укупних површина, што представља изузетно низак ниво производње, али приметно је да се у задњим годинама перманентно повећавају површине под воћњацима и виноградима.

Сточарство представља значајну грану пољопривреде по обиму и значају. На територији Општине постоји дуга традиција узгоја стоке, а на бази расположивих статистичких података уочава се смањење броја говеда, док је кретање броја свиња, живине и оваца циклично.

На територији општине Бачка Топола налази се највећи број фарми свиња са укупним капацитетима преко 100.000 товљеника по турнусу.

Говедарство по свом економском значају заузима високу позицију у сточарској производњи, али је изменом расног састава говеда у правцу млечног типа, смањена могућност за производњу висококвалитетног јунећег меса. Најзначајнији део производње одвија се у пољопривредним домаћинствима, а количине произведеног млека предају се на откупним станицама које се налазе у свим насељима Општине.

Свињогојство представља грану сточарства која на територији општине Бачка Топола има све услове за даљи развој. У рекордним годинама са територије Општине тржишту се испоручивало преко 200.000 товљеника изузетног квалитета. За даљи развој свињогојства постоје изграђени смештајни капацитети, високостручна радна снага и добар расни састав. У последњим годинама приметно је да се јављају индивидуални произвођачи са значајнијим производним капацитетима.

Овчарство је слабо развијено на територији Општине. Узгој оваца одвија се скоро искључиво у индивидуалним домаћинствима, а резултат слабог развоја ове гране сточарства је недостатак радне снаге и смањење пашњачких површина.

Живинарство је добро развијено у свим облицима узгоја, а носилац развоја је био и остао "Топико". Очекује се да ће се ова грана у наредном периоду још више интензивирати с обзиром на предуслове који постоје, како у смештајним, тако и у прерађивачким капацитетима.

Територија Општине налази се на земљиштима погодним за наводњавање и поред постојећих система за наводњавање, који су изграђени, приметно је да се у задњих 10 година дошло до развоја микро система за наводњавање који воду захватају из отворених канала и бушених бунара и преко тифона, или кишних крила наводњавају пољопривредне културе, првенствено повртарске.

Стање пољопривредне механизације на територији целе Општине, као и осталим општинама у окружењу и целој АП Војводини је доста лоше. Просечна старост механизације је преко 15 година. Охрабрује чињеница да је у задњих 5-8 година дошло до пораста броја пољопривредних машина, што значи да је почео процес обнављања механизације. Подизање техничке основе пољопривреде представља предуслов за повећање продуктивности и конкурентности пољопривредних производа.

Развој пољопривреде у задњој деценији прошлог века одвијао се у изузетно неповољним и нестабилним условима што је довело до готово драстичног слабљења аграра у целини. Овакав положај најзначајније привредне гране захтева неминовно редефинисање аграрне политике и стратегије даљег развоја пољопривреде.

Посебно је потребно истаћи да се на територији Општине формирају струковна предузећа (удружења воћара, виноградара, повртара), која у сарадњи са прерађивачима и научним институцијама постижу боље резултате у односу на друге средине у АП Војводини.

Стање аграра, без обзира на боље приносе и резултате у односу на просек АП Војводине, уопште није на завидном нивоу и у наведеном планском периоду неопходно је систематско решавање проблема у пољопривреди, користећи компаративне предности природних потенцијала и традицију гајења биљних и животињских врста. У ратарству се очекује промена структуре сетве у корист интензивних и профитабилних култура, док ће у сточарству доћи до неминовног развоја мини фарми и повећаног интересовања за алтернативне видове биљне и животињске производње.

Шумарство

Шуме и шумско земљиште заузимају површину од 602,8138 ха на територији општине Бачка Топола према катастарским подацима из 2006. године. Шумовитост од 1,01% је знатно мања од оптималне шумовитости дате ПП РС.

Табела 1- 9. Шуме и шумско земљиште у КО општине Бачка Топола

Ред. бр.	КО општине	Површина ha	%
1.	Бачка Топола	66,2520	0,67
2.	Бачка Топола – град	6,1552	0,58
3.	Бајша	161,9294	2,31
4.	Горња Рогатица	110,9197	1,51
5.	Гунарош	26,5180	0,68
6.	Мали Београд	123,0827	2,20
7.	Ново Орахово	37,4258	0,63
8.	Пачир	31,1712	0,40
9.	Стара Моравица	33,8971	0,40
10.	Његошево	5,4627	0,21
Укупно		602,8138	1,01

Површина коју третира Просторни план, карактерише изузетно мала шумовитост од свега 1,01%. Ово је Општина са једним од најмањих процената шумовитости у Војводини. Као што се може видети из предходне табеле, највећа шумовитост је у КО Бајша (2,31%), а најмања у КО Његошево (0,21%).

Проблем овог подручја представља сува континентална клима и неповољно земљиште за гајење већине шумских дрвећа, па су могућности што се тиче подизања нових шума прилично ограничене.

Површине под шумама и заштитним зеленилом се налазе у оквиру економија, салаша, као ловне ремизе и шумски заштитни појасеви.

Уз ОКМ ХС ДТД, односно део каналске мреже, који пролази кроз општину Бачка Топола, шуме и шумско земљиште се, са мањим прекидима, налазе са обе стране канала, поред насипа у заштићеном делу. Заступљени су клонови ЕА топола, домаћа топола, врба и багрем. Њима газдује ЈВП "Воде Војводине".

Лов и ловна подручја

У обухвату Просторног плана се налази ловиште "Панонија" у површини од 54,514 ha које је дато на газдовање ловачком удружењу "Панонија" из Бачке Тополе.

Ловишта чине шуме и шумско земљиште, пашњаци и ливаде и оранице, у мањем проценту воде, баре и трстици. У ловишту су заступљена крупна и ситна ловна дивљач, перната дивљач и трајно заштићене врсте.

За развој лова као привредне гране постоје бројни предуслови, посебно услови станишта, који погодују развоју дивљачи. Ограничења у развоју лова представљају мала улагања у ову привредну грану, која би могла бити у склопу туристичке понуде Општине.

Туризам

Развој туризма у наредном периоду на простору обухваћеном Просторним планом, биће усклађен са развојем туризма у туристичкој зони "Север". Постојећи природни (водене површине језера) и створени услови представљају основ за развој ловног, риболовног, наутичког, спортско-рекреативног, културно-манifestационог и транзитног као и сеоског облика туризма за које је потребно ојачати материјалну базу и организацију туризма.

Локалитети ловног туризма су организовани на ширем подручју општине Бачка Топола (лов на диље патке, дивље гуске, шљуке, зечеве, срндаће). При томе је потребно уређење простора у смислу боље организације лова као и подизање материјалне базе на један виши ниво. Очекује се да ће се фонд дивљачи значајно увећавати, што би омогућило остварење знатно већих ефеката у ловном туризму.

У општини Бачка Топола постоје ловачка удружења "Панонија" у Бачкој Тополи и "Зобнатица" у Зобнатици. У саставу удружења "Панонија" делују сва остала ловачка друштва на територији општине Бачка Топола изузев ЛУ "Зобнатица".

Имајући у виду да се на територији општине Бачка Топола налазе три акумулациона језера и једно у суседној општини Кула, уз саму границу општине са Бачком Тополом постоји изванредна могућност за развој риболовног, спортско-рекреативног и наутичког туризма. Сва акумулациона језера су највећи туристички потенцијал општине Бачка Топола и као таква треба да нађе своје место у туристичкој понуди АП Војводине. Потенцијални туристи који ће долазити, или бити у транзиту на територији Општине и у наредном периоду, биће, углавном домаће ђачке екскурзије, ловци, риболовци и најбројнији излетници углавном из шире контрактивне зоне. Јачање материјалне базе туризма је превасходни циљ будуће организације простора за туризам. На територији општине Бачка Топола налазе се неколико хотела и пансиона који је по опремљености, услугама и свему осталом што пружа својим гостима рангиран у категорију "три звезде". На свим језерима постоји изванредна могућност за изградњу камп насеља.

Табела I - 10: Боравак туриста 2003-2005.⁷

	Год.	Т у р и с т и			Просечан број ноћења туриста	
		укупно	домаћи	страни	домаћи	страни
Србија	2003	1997947	1658664	339283	3,6	2,3
	2005	1988469	1535790	452679	3,6	2,2
Војводина	2003	245614	196285	49329	2,8	2,2
	2005	260503	190518	69985	3,1	2,2
Севернобач.округ	2003	40930	34688	6242	1,7	1,8
	2005	45712	35750	9962	1,8	2,0
Општ. Б. Топола	2003	4359	3780	579	2,2	1,8
	2005	3516	2947	569	2,1	2,3

Подаци из табеле указују на чињеницу да Бачка Топола не користи довољно своје потенцијале за развој туризма.

Бачка Топола не располаже довољном туристичко-угоститељском базом. Ако се има у виду развијен културни и спортски живот, може се констатовати да Бачка Топола не располаже довољним могућностима за организовање разнолике, квалитетне и функционалне туристичке понуде.

Обогаћењем и комплетирањем туристичке понуде на простору општине Бачка Топола, као и повећањем материјалне базе, утицаће се на побољшавање ефеката туристичког развоја, а пре свега, омогућиће се масовнија туристичка посета, дужи боравак туриста, а тиме и већи економски ефекти туристичког развоја. Сходно томе, поред свих језера вршиће се уређивање спортско-рекреативних површина.

У сеоским насељима евидентно да има вишка стамбеног простора. У циљу развијања сеоског туризма, тај вишак стамбеног простора треба да се квалитетно опреми, а пољопривредна дворишта треба уредити у традиционалном стилу уз придржавање законских норматива и локалних обичајних норми.

Атрактивности, у смислу постојећих манифестација везаних за овај простор представљају: Зобнатичке коњичке игре, изложба паса свих раса, сајам Тополаекспо и др.

Постојећи локалитети по којима је позната Бачка Топола су:

- *Криваја са бројним и разноврсним садржајима: Хотел "Криваја" са 52 кревета и 120 места у ресторану, богатом и здравом војвођанском кухињом. У непосредној близини*

⁷ Подаци из публикације "Општине у Србији" 2004. и 2006. године, Републички завод за статистику, Београд

хотела је савремена аутоматска куглана са четири стазе, а у истој згради је и лепо уређен пословни салон са одличним условима за одржавање пословних састанака, као и конгресна сала са *300 седећих места* и биоскопским платном. Поред хотела налази се некадашњи дворац-каштел, изграђен у неокласицистичком стилу, који ће се преуредити у депанданс хотела. Надомак хотела простире се парк под заштитом државе III категорије, са храстовом и брестовом шумом, дивљим кестеном, кленовима и другим дрвећем. У шуми је природно језеро са изворима питке воде. У долини парка налази се базен опасан зеленилом багрема, бора, јеле и других врста. Стаза кроз парк (идеална за шетњу и трим стазу), дужине 400m води до порибљеног језера са уређеним зеленим појасом. Незаобилазно богатство **Криваје** је и тзв. Пилакова долина-идеална за голф терен, са ретким и лековитим биљним врстама. Ту су и три равна, травната фудбалска терена са квалитетном травом и одличном дренажом, као и кошаркашки терен на отвореном и затвореном простору. Поред хотела је и дечије игралиште за забаву малишана. Недалеко од хотела налазе се дом здравља, пошта, фризерски салон, продајни објект и бензинска пумпа.

- **Зобнатица** се развила у туристичко рекреативни центар који годишње посети преко 35000 посетилаца. Позната је по ергели са традицијом одгоја расних коња дугом преко 200 година. Гостима се нуди туристичко јахање, за децу и одрасле са и без обуке, школа јахања, јахање путевима Зобнатице, вожње фијакером и ловачком кочијом...На ергели је хиподром са мањежом. Поред хиподрома је и чарда са 40 места у затвореном и 360 места у покривеном простору. Хотел "Јадран" *** располаже са 20 двокреветних соба и 3 апартмана. Собе су модерно уређене, са телефоном, телевизором и мини баром. У саставу хотела је трим кабинет, сауна и аутоматска куглана. Зобнатица поседује ловиште површине 2537 ha у коме се могу ловити: срнидаћ, фазан, зец, дивља патка, препелице. Љубитељима спортског риболова на располагању је језеро површине 250 ha, једно од најбогатијих рибом у Војводини. Пеца се: шаран, штука, амур, сом, смуђ, бабушка. На Зобнатици функционишу и:

- Музеј коњарства је јединствен у Европи.
- Музеј ковачница
- Уметничка галерија

Манифестације: Највећа спортско туристичка манифестација која се одржава на Зобнатици јесу Зобнатицке Коњичке Игре (ЗОКИ). ЗОКИ се одржавају сваке године у другој недељи септембра месеца.

Поред наведених погодности, може се констатовати да Бачка Топола као развијени привредни, културни, спортски и транзитни туристички центар није искористио природне и културне потенцијале Општине за комплекснији, обимнији и квалитетнији развој туризма – Зобнатицу, споменике културе, развијен културни живот, спортске објекте, рекреативне и излетничке могућности и друго. Постојећа изграђеност и опремљеност простора, као и материјална база, солидна су основа за развој туризма у Бачкој Тополи и непосредној околини, затим на инфраструктурном коридору.

4.6. Инфраструктурни системи

4.6.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају два вида саобраћаја: путни и железнички.

У домену капацитета путног саобраћаја егзистирају путеви различитог хијерахијског нивоа, који својом изграђеношћу омогућују извршење путничког и робног превоза транзитног и изворно-циљног облика. Бројност и просторна диспозиција путних саобраћајних капацитета такође омогућују одвијање интензивног интерног саобраћаја унутар општинског простора, субрегионално и повезивање са окружењем.

Геосаобраћајни положај општине Бачке Тополе карактерише пружање **Ауто-пута Е-75 (ДП I реда бр. 22)**, граница Републике Мађарске (Хоргош)–Суботица–**Бачка Топола**–Фекетић–Србобран–Нови Сад–Инђија–Стара Пазова–Нова Пазова–граница АПВ, који пресеца општину у правцу север-југ (у дужини од ~ 11,5 km) и пружа

могућност успостављања везе са субрегионима преко пута највишег нивоа саобраћајне услуге. Веза овог простора са аутопутем се остварује преко денивелисаног укрштања - петље Бачка Топола.

У обухвату Просторног плана постоје државни путеви I и II реда.

Општина Бачка Топола, у односу на АП Војводину, у погледу путне мреже је врло близу покрајинског просека узимајући у обзир густину путне мреже (km путева по становнику и површини). Укупна дужина свих категорисаних путева у општини је 139 km (2,59 % од целокупне путне мреже у АПВ), од тога је 44 km магистралне путне мреже (укључујући и аутопут Е-75). Густина путне мреже по становнику је 0,00364 (km/становнику), АПВ просек је 0,00275, док је густина путне мреже по јединици површине 0,234 (km/km²), АПВ просек је 0,259.

Структура путне мреже по коловозним површинама у општини Бачка Топола је следећа:

- државни путеви I и II реда	106	km	асфалтна кол.конструкција,
- општински путеви	33	km	асфалтна кол.конструкција,
- некатегорисани путеви	22	km	асфалтна кол.конструкција,
	8	km	макадамска кол.конструкција
	116	km	земљана кол.конструкција

Државни пут I реда **бр. 22.1**, граница Републике Мађарске (Хоргош)-Суботица-**Бачка Топола**-Фекетић-Србобран-Нови Сад-Инђија-Стара Пазова-Нова Пазова је основни реципијент саобраћајних токова, основна међурегионална и међуопштинска веза између макрорегионалног центра Новог Сада и северних општина Бачке (Мали Иђош, Бачка Топола, Суботица) и алтернативни правац коридору **X** (аутопуту Е-75).

Државни путеви II реда су дефинисани кроз радијалне правце који су од релевантног значаја за одвијање интерног, али и међуопштинског саобраћаја околног простора.

Траса државног пута II реда **бр. 119**, Хоргош-Кањижа-Торњош (Сента)-**Бачка Топола**-Кула-Савино Село-Гајдобра-Бачка Паланка, из правца Сенте ка Кули, пролази кроз урбани простор Бачке Тополе. Транзитни токови дуж овог пута нарушавају одвијање насељског саобраћаја и значајно угрожавају функционисање насељских функција, што доводи и до угрожености безбедности одвијања саобраћаја. Укупно стање одвијања саобраћаја дуж овог пута може се сматрати задовољавајуће осим пролаза кроз насеља.

Државни пут II реда **бр. 108**, Бајмок-Бачки Соколац-**Бачка Топола**-Бечеј, такође пролази кроз центар Општине, из правца Бечеја ка Суботици са врло сличним утицајем на одвијање унутарнасељског саобраћаја.

Државни пут II реда **бр. 105**, Кљајићево-**Бачки Соколац**, пружа се у правцу северозапада, од Сомбора ка општинском простору до Бачког Соколца са сличним утицајем на одвијање унутарнасељског саобраћаја.

У свим насељима кроз које пролазе (Бајша, Бачка Топола, Ново Орахово, Његошево, Бачки Соколац, Стара Моравица и Пачир) ови државни путеви функционално представљају главне насељске саобраћајнице и основни су реципијенти свих насељских саобраћајних збивања. Саобраћај на овим путевима кроз насеља осим што нарушава насељске токове, значајно утиче и на ниво еколошких параметара (бука,прашина, вибрације) у оквиру ових просторних целина.

С обзиром на значај и обим садашњег саобраћајног оптерећења на ДП **бр. 22.1** (ПГДС деонице: Жедник – Бачка Топола 1 (Бечеј) (**3786 воз/дан**), – Фекетић 1 (Врбас) (**2593 воз/дан**⁸) и прогнозирани пораст саобраћаја (3-5% на годишњем нивоу) евидентан је негативан утицај саобраћајних дешавања на насељске функције, безбедност саобраћаја и на крају на висину нивоа услуге предметног пута.

⁸ Подаци о ПГДС поменутих државних путева преузети су из извештаја " Бројање саобраћаја на путевима у РС у 2006 год" - ЈП Путеви Србије

Што се тиче државног пута **бр. 119** и **бр. 108** ситуација је врло слична са аспекта просторне дефиниције трасе која је такође позиционирана кроз насеља (ДП I реда бр. 119 кроз Ново Орахово и Бајшу; ДП I реда бр. 108 кроз Пачир, Стару Моравицу, Бачки Соколац и Његошево), са истим карактеристикама у хијерархији насељске мреже. Али за саобраћајно оптерећење можемо констатовати да оно варира (~ 1900 - 2600 воз/дан) у зависности од сезонских и месечних флукуација) и самим тим је утицај саобраћаја на квалитет урбаног живљења мање негативан.

Утицај државног пута II реда **бр. 105** на насељске саобраћајне токове (насеља Криваја, Горња Рогатица и Бачки Соколац) није толико изражен с обзиром на садашње и перспективно саобраћајно оптерећење, па је будући негативан утицај саобраћаја могуће ублажити регулаторним саобраћајно-техничким мерама.

Техничко-експлоатационо стање (коловозних површина, путних канала и осталих елемената пута) је на врло ниском нивоу, што је последица вишегодишњег неодржавања путне мреже, знатног саобраћајног оптерећења и експлоатационог периода који је за предметне путеве кроз Општину при крају.

У последње време се предузимају парцијални кораци у санирању оваквог стања (рехабилитације и реконструкције коловозних површина неких деоница), али они немају прави ефекат, већ могу изазвати у дужем временском периоду формирање конфликтних тачака ("црне тачке") услед дијаметрално различитог стања појединих путних сегмената.

Садашње стање нивоа саобраћајне услуге у оквиру урбаног простора Бачке Тополе и осталих насеља процењује се као добро, али у скорој будућности се морају створити услови за елиминацију транзита ван урбаних простора насеља (Бачка Топола, Стара Моравица, Пачир, Бајша).

Простор општине Бачка Топола карактерише постојање релативно развијене мреже општинских путева, као и некатегорисаних путева који ће бити укључени у будућу саобраћајну матрицу Општине. Експлоатационо стање путне мреже општинског нивоа је врло слично државним путевима (знатан број критичних тачака - посебно на прикључцима државних путева, "ударних рупа" и друго), и условљено је недостатком средстава за одржавање Општине, којој су ови путеви предати на одржавање.

Железнички саобраћај на простору општине Бачка Топола је присутан већ дуже време преко магистралне пруге **бр.2 (Е-85)**, (Београд)-Стара Пазова-Нови Сад-(**Бачка Топола**)-Суботица-државна граница-(Kelebia).

По изграђености и елементима ова пруга омогућава задовољавајући ниво превозних услуга у домаћем транспорту (V_{max} 100 km/h, OP 225 kN, местимично на деоницама) с тим да се у будућности она мора реконструисати (изградња другог колосека) и модернизовати (повећање V_{max} и OP , реконструкција станичних капацитета и сигурносно-безбедносне опреме) ради задовољења европских стандарда.

Планирани развој и афирмација железничког саобраћаја мора бити у комплементарности са путним саобраћајем односно интенцији увођења интегралног саобраћаја на овом простору.

4.6.2. Водопривредна инфраструктура

Водоснабдевање

На територији Општине има једно градско и 22 сеоска насеља која за водоснабдевање користе искључиво подземне воде из основног водоносног комплекса. Просечна експлоатација подземних вода, на територији Општине, износи око $Q=151$ l/s. Водозахватни објекти су бушени вертикални бунари којих на територији Општине има активних око 67. За јавно водоснабдевање користе се и још око 28 бунара, мањег пречника, везаних у микроводоводне системе.

Водоснабдевање градског становништва Бачке Тополе и дела индустрије врши се са три изворишта централног водовода. Захваћене су подземне воде из основног водоносног комплекса, процењена експлоатација износи око $Q=80$ l/s. Квалитет подземних вода не задовољава у потпуности нормативе за воду за пиће - повећан садржај гвожђа изнад МДК. Индустријски погони имају сопствена изворишта на којима се захватају подземне воде такође из водоносних средина основног комплекса.

На територији општине Бачка Топола регистровано је 15 изворишта организованог јавног водоснабдевања. У два насеља водоснабдевање је организовано на нивоу микроводовода. Сеоска насеља на територији општине Бачка Топола која имају снабдевање водом на нивоу микроводовода су следећа: Бајша са 18 микроводовода, са по једним бунаром, којим се захватају подземне воде основног водоносног комплекса са око $Q=4$ l/s. Квалитет подземних вода не одговара у потпуности нормативима за воду за пиће - повећан садржај гвожђа преко МДК; Мали Београд са 4 микроводовода, са по једним бунаром, којим су захваћене подземне воде основног водоносног комплекса са око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода не одговара у потпуности нормативима за воду за пиће - повећан садржај гвожђа преко МДК.

У насељу Горња Рогатица организовано снабдевање водом за пиће обавља се из изворишта у центру села - у парку. На изворишту постоје два бунара, оба у функцији, који кондиционо раде. Захваћене су подземне воде из водоносне средине основног комплекса. Просечна експлоатација подземних вода је око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода не одговара у потпуности нормативима за воду за пиће - повећан садржај гвожђа преко МДК.

Насеље Зобнатица снабдева се водом за пиће из изворишта у насељу на коме је активан један бунар. Кота терена изворишта је око 108 mАНВ. Бунар снабдева и ресторан и хотел и насеље. Захватају подземне воде из водоносне средине основног комплекса. Просечна експлоатација подземних вода је око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће услед повећаног садржаја гвожђа и амонијум јона – изнад МДК.

У насељу Кавило, снабдевање водом за пиће врши се са изворишта у центру села. Кота терена изворишта је око 100 mАНВ, а на изворишту је активан један бушени бунар којим су захваћене подземне воде из основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација подземних вода је око $Q=0,5$ l/s.

Насеље Карађорђево се снабдева водом за пиће са изворишта у центру села који чини један бунар којим су захваћене подземне воде из основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација је око $Q=0,8$ l/s.

Насеље Криваја, као и пољопривредни комбинат снабдевају се водом за пиће са изворишта југозападно од насеља Бачки Соколац у долини реке Криваје. На изворишту су активна два бунара. Кота изворишта је 95-100 mАНВ. Захваћене су подземне воде из водоносне средине основног комплекса. Просечна експлоатација подземних вода је процењена на око $Q=2$ l/s.

Насеље Ново Орахово се снабдева водом за пиће из изворишта у западном делу села на коме су активна два бунара. Кота терена изворишта је око 106 mАНВ, а захватају се подземне воде основног водоносног комплекса. Квалитет вода задовољава нормативе за воду за пиће. У непосредној близини изворишта налазе се шест микроводовода који захватају исти водоносни комплекс. Процењена просечна експлоатација подземних вода из изворишта јавног водоснабдевања и бунара микроводовода је око $Q=3$ l/s.

Насеље Његошево се снабдева водом за пиће са изворишта на коме се налазе два бунара који наизменично раде. Захваћене су подземне воде основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација је око $Q=1,5$ l/s. Ниво подземних вода измерен 1998. године износи 12 m. Квалитет подземних вода не одговара у потпуности нормативима за воду за пиће - повећан је садржај гвожђа преко МДК.

У насељу Пачир, снабдевање водом за пиће се врши са изворишта у западном делу села са два бунара којим се захватају подземне воде основног водоносног комплекса. Кота терена изворишта су око 105 mАНВ. Просечна експлоатација подземних вода је око $Q=4,5$ l/s. Ниво подземних вода измерен 1998. године износи 13 m. Квалитет вода не задовољава у потпуности нормативе за пијаћу воду због повећаног садржаја гвожђа и амонијум јона изнад МДК.

Насеље Светићево се снабдева водом за пиће из изворишта у центру села на коме је активан један бунар. Кота терена изворишта је око 100 mАНВ. Каптирају се подземне воде основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација подземних вода је око $Q=0,5$ l/s.

У насељу Средњи Салаш, снабдевање водом за пиће се врши из изворишта у источном делу насеља са једним бунаром којим су захваћене подземне воде основног водоносног комплекса. Кота терена изворишта је око 111 mАНВ. Процењена просечна експлоатација подземних вода је око $Q=0,3$ l/s.

У насељу Стара Моравица, организовано снабдевање водом за пиће становништва и дела индустрије, одвија се каптирањем подземних вода основног водоносног комплекса са 4 активна бунара са новог изворишта на северозападној периферији насеља. Кота терена изворишта је око 110 mАНВ. Процењена просечна експлоатација подземних вода је око $Q=6,5$ l/s. Ниво подземних вода измерен 1998. године је на 12,40 m од површине терена. Квалитет подземних вода не задовољава у потпуности нормативе за воду за пиће - садржај гвожђа и амонијум јона је изнад МДК. Индустријски и пољопривредни погони имају својих 16 изворишта са укупно 25 бушена бунара. За наводњавање формирано је 1972. године посебно извориште западно од села са четири бунара. Сви бунари индустријских и пољопривредних организација захватају подземне воде из основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација са изворишта индустријских и пољопривредних погона износи око $Q=4,5$ l/s.

Насеље Томиславци се снабдева водом за пиће из бунара у центру села. Процењена просечна експлоатација подземних вода је око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће услед повећаног садржаја гвожђа – изнад МДК.

У насељу Бачки Соколац, локално становништво се снабдева водом за пиће са изворишта које има један бунар. Захватају се подземне воде основног водоносног комплекса. Процењена просечна експлоатација износи око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода задовољава нормативе за воду за пиће.

У насељу Гунарош, организовано снабдевање водом за пиће, одвија се са изворишта на коме је активан један бунар. Захваћене су подземне воде основног водоносног комплекса са око $Q=1$ l/s. Квалитет подземних вода задовољава нормативе за воду за пиће.

Проблеме представљају квалитет и количина воде у свим насељима као и Бачкој Тополи, затим мали капацитет изворишта у овим местима, постојање нелегалних прикључака на градски водовод у Бачкој Тополи (тзв. „микроводоводне заједнице“), непостојање водовода у неким насељима и дотрајалост водоводних мрежа тамо где водоводи постоје, непостојање пречистача у бунарима и некоришћење адекватних хемијских средстава за пречишћавање воде, непостојање резервоара за воду, као и непостојање организованог система за дистрибуцију воде у селима и незаштићеност водозахвата и подземних вода.

Одвођење вода

Што се одвођења воде тиче, три насељена места имају изграђене канализационе системе отпадних вода, а у једном од њих (Стара Моравица) је изграђено УПОВ. Проблем евакуације отпадних - употребљених вода у преосталим насељеним местима веома је изражен и он се данас решава индивидуално путем водонепропусних септичких јама и упојних бунара.

Отпадне воде које настају у индустријским погонима у Бачкој Тополи, генерално деле се по свом саставу у две групе. У прву групу спадају отпадне воде које карактеришу присуство органских материја, високе вредности БПК₅, беланчевине, масти, угљени хидрати. Ову врсту отпадних вода генерише прехранбена индустрија. Другу групу отпадних вода чине отпадне воде које садрже цијаниде и јоне тешких метала. Ову врсту отпадних вода генерише „ИНОМАГ-18 октобар“.

Одвођење атмосферских вода у насељима се одвија преко отворене каналске мреже која се улива у најближе реципијенте, водотоке, канале, депресије по ободима насеља. Канали су често обрастали вегетацијом, запуштени су и не врше своју функцију.

Канализацију атмосферских вода по насељима треба, тамо где је то потребно, реконструисати и оспособити за ефикасно одвођење сувишних вода. У већини насеља она функционише и задржаће се на нивоу отворених канала.

У делу насеља Бачка Топола и у већини насеља не постоји изграђена канализациона мрежа. Проблеме још представљају и неадекватно решено пречишћавање канализационих отпадних вода у местима где постоји канализациона мрежа, употреба некоришћених бунара за одлагање канализационих отпадних вода и неадекватна техничка исправност постојећих септичких јама. Индустријски погони јужне и северне радне зоне Бачке Тополе производе значајне количине отпадних вода и представљају један од битних чинилаца који директно утиче на стање животне средине општине Бачка Топола и шире.

Основни потенцијал у водопривредном смислу представља могућност наводњавања у долини Криваје и на належућим површинама акумулационих језера код насеља Панонија, Стара Моравица, Криваја и Светићево, затим могућност одвијања активности на овим акумулацијама (туризам, спорт и рекреација) и изграђена мелиоративна каналска мрежа за одводњавање.

Основно ограничење представља квалитет воде у реци Криваји и свим акумулационим језерима који није задовољавајући, а корита и приобаља реке Криваје и акумулационих језера су запуштена и неодржавана, недовољно развијена комунална инфраструктура у насељима, а ту се пре свега мисли на лош квалитет питке воде и недовољна развијеност водоводних система, недостатак канализационих система за прикупљање и одвођење отпадних вода, као и недостатак система за пречишћавање отпадних вода.

4.6.3. Енергетска инфраструктура

а) Гасоводна инфраструктура

На територији општине Бачка Топола изграђени су следећи гасоводи:

- гасовод високог притиска од РГ-04-01/ II до ГМРС "Бачка Топола",
- гасовод високог притиска од РГ-04-01/ II до ГМРС "Мали Иђош",

На територији општине Бачка Топола гасификована су само насеља Бачка Топола и Мићуново.

Постојећа гасоводна мрежа у насељу Бачка Топола (полиетиленски гасоводи 1-3 bar и челични гасоводи средњег притиска) су у добром стању. Снабдевање топлотном енергијом врши се из гасоводног система путем индивидуалних ложишта. Већина индустријских комплекса користи природни гас. У осталим насељима на територији Општине котларнице користе чврсто или течно гориво.

У обухвату Просторног плана налази се СГС (сабирна гасна станица) Бачка Топола и бушотински гасовод Зобнатица-СГС Бачка Топола.

Покривеност простора, пре свега насеља и садржаја ван насеља у обухвату Просторног плана је изузетни мала, али изграђена гасоводна мрежа представља потенцијал овог простора и пружа могућност даље изградње и проширења на целом простору.

б) Нафтоводна инфраструктура

На простору општине Бачка Топола не постоје изграђени нафтоводи.

в) Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеном Просторним планом, постоји изграђена преносна и дистрибутивна мрежа, коју је у циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача потребно ревитализовати и обезбедити двострано напајање. Електродистрибутивна мрежа ће се развијати према потреби развоја конзума у насељима Општине, уз планско опремање мреже.

Снабдевање електричном енергијом потрошача у општини Бачка Топола обезбеђено је из трафостанице ТС 110/35 kV "Бачка Топола 1" снаге 20 MVA која напаја и ТС Бачка-Топола Север 35/10 снаге 2,5+4,0MVA и ТС 110/20 kV "Бачка Топола 2" 2x31,5MVA, преко, 20 kV и 10 kV водова.

Изграђеност преносне и дистрибутивне мреже је задовољавајућа у погледу покривености простора, али не и у погледу капацитета и техничких карактеристика водова и дистрибутивних трафостаница.

Део средњенапонске мреже је грађен за 10 kV напонски ниво, те се мора реконструисати или заменити. Капацитети изграђених трафостаница такође нису задовољавајући, те је потребно у наредном периоду повећати инсталисану снагу трафоа и изградити нове капацитете.

Један број дистрибутивних трафостаница 20/0,4 kV и 10/0,4 kV је са повишеним оптерећењем, а у средњенапонској мрежи и у делу нисконапонске мреже су повишени падови напона.

Нисконапонска мрежа непосредно напаја потрошаче и може се констатовати да покрива сва насељена места и садржаје ван насеља.

Постојећа нисконапонска мрежа је највећим делом надземна. Реконструкција нисконапонске мреже у насељима је делимично извршена, те је потребно у потпуности исту извршити.

Изграђена електроенергетска мрежа и објекти представљају потенцијал овог простора, а надземна високонапонска електроенергетска мрежа у атару, ван насеља представља ограничење приликом изградње других објеката.

4.6.4. Телекомуникациона инфраструктура

Телекомуникациона инфраструктура, на простору општине Бачка Топола, којом су обухваћени телекомуникациони објекти, телефонске централе, спојни путеви и приступна мрежа у насељима, већим делом и по квалитету, и по капацитету није на задовољавајућем нивоу.

У већини насеља, још увек није извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система. Спојни путеви између телефонских централа већим делом нису остварени оптичим кабловима. Оптички путеви изграђени су од Бачке Тополе до Бајше и приводи од Бачке Тополе до постојећег оптичког кабла у коридору аутопута Е-74, као спојни пут до надређене телефонске централе у Суботици. У изградњи је оптички кабл Бачка Топола Стара Моравица-Пачир.

У већини насеља није изграђена квалитетна приступна мрежа. У фази израде је пројектна документација за насеља Пачир, Бајша, Стара Моравица, а предвиђена је израда пројектне документације за насеље Карађорђево.

У насељима Криваја, Бачки Соколац, Горња Рогатица, Победа, Светићево, Кавило, Његошево, Гунарош, Багремово, Оборњача, Томиславци, Ново Орахово, Панонија, Дубока, Средњи Салаш и Зобнатица постоји проблем недовољног капацитета централа.

Изграђена телекомуникациона инфраструктура представља потенцијал датог простора и пружа могућност њеног даљег развоја у складу са захтевима и потребама у наредном периоду.

У свим насељима изнад 500 становника постоји по једна поштанска јединица.

Мрежа кабловског дистрибутивног система изграђена је у Бачкој Тополи, Бајши, Старој Моравици, Пачиру и Гунарошу.

За потребе мреже мобилних телекомуникација на простору општине Бачка Топола изграђене су базне радио-станице мобилног оператера "Телеком" (064)- СУ12 Бачка Топола2, СУ14 Стара Моравица, СУ16 Гунарош, СУ21 Његошево, СУ04 Ново Орахово, СУ 26 Панонија, СУМ05 Зобнатица, СУ04 Бачка Топола и "Теленор" (063)- Бачка Топола и Стара Моравица.

Преко простора општине Бачка Топола прелазе радио-релејни коридори телекомуникационог система веза "Телекома":

- Суботица-Кула;
- Бачка Топола-Стара Моравица;

4.7. Заштита животне средине

На основу анализе постојећег стања животне средине на територији Општине уочава се деградираност природних ресурса због њиховог неадекватног коришћења.

Поред недостатака довољних количина воде за пиће по насељима предметне Општине, квалитет воде за пиће није у складу са прописима. Изворишта су малог капацитета, а водоводна мрежа није изграђена у свим насељима. У бунарима се не користе адекватна хемијска средства за пречишћавање воде и водозахвати нису заштићени, што има за последицу лош квалитет воде за пиће.

У већини насеља није изграђена канализациона мрежа. Од 23 насељена места, само у делу Бачке Тополе, Старој Моравици, Панонији и Криваји постоји изграђена канализациона инфраструктура, која отпадне воде без пречишћавања упушта у реципијент (само Стара Моравица има постројење за пречишћавање воде). Септичке јаме, које служе за евакуацију отпадних вода у насељима без изграђене канализације, представљају посебан еколошки проблем као деградациони пункт земљишта, а индиректно и воде и ваздуха.

Ваздух, као природни ресурс, у одређеној мери је деградиран радом великог броја индустријских објеката који продукују одређене аерозагађиваче:

- **прехрамбена индустрија** АД "Житко" (млевење житарица и производња тестенина), Индустрија меса "Топола" (прерада меса), АД "Топико" (кланица и прерада живинског меса), "АИК";
- **метална индустрија** АД "Термомонт СЦ Ливница челика " (производња челичних делова по наруџбини), "Сила" (производња разних металних ланаца и пластичних канти);
- **индустрија намештаја** "ЦСР Фагус" (израда намештаја), "Жарко" (израда намештаја), "ЕМ комерц" (продаја плочастог материјала-иверица);
- **остала индустрија** АД "Митекс" (производња санитетског материјала (газе)), "Каприоло" (састављање бициклова), "Жибел", "Иномаг", "Уметност", Гик 1мај".

На територији Општине вршена је контрола квалитета ваздуха у периоду јануар-јул 2004. године, на једном мерном месту (у насељу Бачка Топола). Мерене су концентрације сумпор-диоксида, чађи и азот-диоксида, чији резултати указују да све концентрације нису прекорачиле граничне вредности.

С обзиром да су једино насеља Бачка Топола и Мићуново гасификована, ваздух је угрожен и продуктима сагоревања из индивидуалних ложишта.

Земљиште, као природни ресурс, угрожава неадекватно одлагање комуналног отпада на дивљим депонијама, неконтролисано спаљивање отпада и др. Легалне депоније не функционишу у складу са санитарно-хигијенским условима и прописима, те представљају деградационе пунктове околине.

Неконтролисано коришћење хемијских средстава заштите биља и агромера у пољопривредној производњи изазива загађење тла, а индиректно и других природних ресурса.

Квалитет воде реке Криваје и акумулационих језера није у складу са законским лимитима за мерне параметре.

Најближа станица на којој се редовно прати квалитет вода је на профилу у Малом Иђошу.

Табела I - 11: СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДА У 2008. год за станицу/профил: МАЛИ ИЂОШ

СТАНИЦА / ПРОФИЛ	МАЛИ ИЂОШ
РЕКА	КРИВАЈА
СЛИВ	ТИСА
ИСПИТИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДЕ ОД:	2001 год.
ЗАХТЕВАНА КЛАСА	II _b
СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДЕ У 2007. години	
ПОКАЗАТЕЉ:	КЛАСА:
растворени кисеоник	БК
проценат уасићења кисеоником	БК
БПК-5	БК
ХПК	IV
степен сапробности	III
највероватнији број coli-клица	
суспендоване материје	IV
растворене материје	II
pH	I
видљиве отпадне материје	I
боја	III
мирис	БК
Стварна класа	БК

На нивоу Општине за одношење и депоновање отпада ангажовано је ЈПК предузеће (насеље Бачка Топола) и МЗ за остала насеља.

Нерешено је питање одлагања сточних лешева у насељима, које се углавном врши на "дивљим" сметлиштима јер се једина јама-гробница, у функцији, налази у насељу Бајша. Насељена места Бачка Топола и Стара Моравица организовано одлажу кланични отпад односно односе га у кафилерију "Жибел" на даљи третман. Међутим, мале приватне кланице бацају свој отпад на "дивља" сметлишта.

Мали проценат шумовитости и недостатак заштитних појасева не доприносе заштити и унапређењу животне средине, која је у одређеној мери нарушена због наведених активности.

Мала шумовитост Општине, неповезаност зеленила насеља са атарским зеленилом и шумама и недостатак заштитних појасева појачавају негативно дејство еолске ерозије, која је изражена у области пољопривредне производње и утиче негативно на микроклиматске услове.

4.8. Заштита природних добара

На предметном простору се налазе:

1. ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА

1. **Парк и парк - шума на ПД "Зобнатица"** - Стављен под заштиту као Регионални парк⁹.

Напомена: Ревизија горе наведених заштићених добара је у току и треба да се заврши до краја 2008. године. Ревизијом ће доћи до проширења граница постојећих природних добара и њихово спајање у локалну еколошку мрежу.

2. **Регионални парк ПТК "Панонија"**¹⁰ - Регионални парк обухвата целу површину пољопривредног комплекса (око 4 000 ha). Ревизија природног добра је у току. Циљ ревизије је смањење заштићене површине и ограничавање заштите на простор лесних долина.

3. **Парк у Бачкој Тополи** – природни споменик вртне архитектуре–Под заштитом је од 1974 год¹¹.

4. **Споменик вртне архитектуре "Стари парк на Криваји"**¹². Ревизија границе, режима и мере заштите природног добра су у току. Валоризација природних вредности је завршена од стране стручне екипе надлежног завода.

5. **Храст лужњак у Старој Моравици** – Стављен је под заштиту као поменик природе¹³.

Подручја предвиђена за заштиту на територији Општине одликује богатство и разноликост флоре и фауне, те из тог разлога представља значајан природни ресурс Општине.

Ограничења у заштити ових подручја представљају бројне активности у простору које угрожавају опстанак ових врста и уништавају њихова изворна станишта, јер већина локалитета представља просторе чија је основна намена шумско, водно или пољопривредно земљиште (шуме, ливаде, пашњаци и слатине).

4.9. Заштита непокретних културних добара

На подручју општине Бачка Топола, према подацима¹⁴ надлежног Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица, евидентирано је:

- 9 споменика културе,
- 40 културних добара под претходном заштитом,
- 27 археолошких локалитета,
- 23 јавна споменика и
- 30 објеката за које је предвиђена заштита кроз документацију.

Споменици културе

1. Каштел Пала Краиа, Бачка Топола, Маршала Тита 60

⁹ Решење Скупштине општине Бачка Топола бр. 633–11/76–III–02 од 8. новембра, 1976. год.

¹⁰ Решење Скупштине општине Бачка Топола бр. 633-3/75-03, од 31.10.1975.

¹¹ Решење Скупштине општине Бачка Топола бр. 633/9-1974-04 од 9. маја 1974.

¹² Решење Скупштине општине Бачка Топола бр. 633-11/76–III–02 од 08.11.1976. ("Сл. лист општине Бачка Топола" бр.11/76)

¹³ Решење Скупштине општине Бачка Топола бр. 501 –1/97 од 27. марта, 1997. године ("Сл. листу општине Бачка Топола" бр. 2 /97).

¹⁴ Мере заштите непокретних културних добара добијене за потребе израде Просторног плана општине Бачка Топола, број 334-1/5 од 14.04.2008. године. Грађевински рејон насеља Бачка Топола ће бити, због обимности материјала, накнадно детаљно валоризован и обрађен приликом израде новог генералног урбанистичког плана

2. Завичајна кућа, Бачка Топола, Светосавска (бивша Моше Пијаде) 19
3. Коларска ковачка радионица, Бачка Топола, Омладинска 31
4. Дворац породице Зако, Бајша
5. Српска православна црква св. Димитрија, Бајша
6. Римокатоличка црква Узносење богородице, Бајша
7. Капела на католичком гробљу, Пачир, Бајмочки пут 66
8. Реформаторска црква и парохијски дом, Пачир, Маршала Тита 4
9. Реформаторска црква, Стара Моравица

Културна добра која уживају претходну заштиту

1. Комплекс Панонија са старим каштелом Фалциони и парком, Панонија
2. Комплекс Фернбах са парком и помоћним објектима, Криваја
3. Каштел Фернбах, Горња Рогатица
4. Пољопривредно добро-бивши мајур Лелбах, Горња Рогатица
5. Задружни дом, Горња Рогатица
6. Кућа железничара, Горња Рогатица
7. Комплекс Зобнатица са каштелом, парком, ергелом и помоћним објектима, Зобнатица
8. Стари каштел Енгелман код Светићева, КО Ново Орахово
9. Павиљон, Победа
10. Евангелистичка црква, Бајша
11. Назаренски молитвени дом, Бајша, Српска 3
12. Адвентистички молитвени дом, Бајша, Граничарска 9
13. Завичајна кућа, Бајша, Калварија 12
14. Калварија, Бајша
15. Месна заједница, Бајша, Петефи Шандора 6
16. Дирекција Земљорадничке задруге, Бајша, Тополски пут 66
17. Амбијентална целина – улице Кошут Лајоша и Светог Стевана, Стара Моравица (бивше улице Маршала Тита и Бориса Кидрича)
18. Римокатоличка црква св. Ивана Крститеља, Стара Моравица
19. Назаренски молитвени дом, Стара Моравица, Балинт Кароља 14 (бивша Марксова)
20. Баптистички молитвени дом – бивша Унгар кућа, Стара Моравица, Пачирски пут 16
21. Јеврејско гробље, Стара Моравица
22. Стара школа, Стара Моравица, Школска 2
23. Стамбена зграда, Стара Моравица, Арпад 7
24. Три колонијстичке куће из 18. века, Стара Моравица, ЈНА 25, Сабо Данијела 9, Мајсторска 13
25. Водица у атару, КО Пачир
26. Амбијентална целина – Лењинова улица, Пачир
27. Амбијентална целина – улица Маршала Тита, Пачир
28. Панонска кућа, Пачир, Трг републике 1
29. Стари млин, Пачир, Бориса Кидрича 5
30. Три стамбене куће у ул. Бориса Кидрича, Пачир, Бориса Кидрича 8, 25 и 26
31. Четири стамбене куће у ул. Јована Микића, Пачир, Јована Микића 11, 20, 23 и 25
32. Римокатоличка црква Светог Крижа, Пачир
33. Српска православна црква Св. апостола Петра и Павла, Пачир
34. Капела на православном гробљу, Пачир
35. Стара школа, Карађорђево
36. Римокатоличка црква Узнесење Богородице, Гунарош
37. Ветрењача, Гунарош
38. Салаш Хермец, Гунарош
39. Стара школа, Средњи Салаш
40. Дом културе, Томиславци

Археолошки локалитети

1. Пачир, средњовековна некропола
2. Пачир, праисторија
3. Пачир, Сармати

4. Пачир, аварска некропола
5. Пачир, Циглана, праисторија и Сармати
6. Пачир, Циглана, аварска некропола
7. Стара Моравица, праисторија
8. Стара Моравица, праисторија, Сармати, Циглана
9. Стара Моравица, пољопривредни комбинат, праисторија, Сармати, средњи век
10. Стара Моравица, праисторија, Сармати, средњи век
11. Бачки Соколац, сарматска и аварска некропола
12. Томиславци, сарматско насеље
13. Горња Рогатица, ПД Криваја, праисторија, Сармати, средњи век
14. Бајша, сарматско насеље
15. Бајша, средњи век
16. Бајша, Сармати, средњи век
17. Бајша, Сармати, средњи век
18. Бајша, Панонија, праисторија, Сармати, средњи век
19. Мали Београд, Сармати, средњи век
20. Мали Београд, Сармати, средњи век
21. Бачка Топола, сарматско насеље
22. Бачка Топола, праисторија
23. Бачка Топола, праисторија, средњи век
24. Ново Орахово, Циглана, Сармати, средњи век
25. Гунарош, Светићево, сарматско насеље
26. Гунарош, Оборњача, средњи век
27. Гунарош, Богараш, праисторија

Јавни споменици

1. Споменик жртвама фашизма, Бајша
2. Крајпуташ код излаза из села, Бајша
3. Споменик жртвама Првог светског рата, у централном парку, Стара Моравица
4. Спомен гробље, у парку поред реформаторске цркве, Стара Моравица
5. Биста Кошут Лајоша, Стара Моравица
6. Споменик у парку реформаторске цркве, Стара Моравица
7. Споменик жртвама фашизма, на крају трга Маршала Тита, Пачир
8. Споменик утемељивачима села, поред реформаторске цркве, Пачир
9. Спомен табла жртвама фашизма, Његошево
10. Споменик сећању на доделу земље безземљашима, испред каштела, Зобнатица
11. Биста Вука Караџића, Криваја
12. Скулптуре у парку Каштела: Женски акт, Бик и мозаик, Панонија
13. Споменик борцима Другог светског рата, Ново Орахово
14. Крајпуташ код улаза у насеље, Ново Орахово
15. Спомен табла на Задружном дому жртвама фашизма, Ново Орахово
16. Споменик жртвама фашизма, Бачки Соколац
17. Споменик жртвама фашизма, Горња Рогатица
18. Споменик жртвама фашизма, испред Дома културе, Томиславци
19. Спомен табла на Задружном дому, Томиславци
20. Крајпуташи код улаза у село и код излаза из села, Гунарош
21. Споменик жртвама фашизма, Мали Београд
22. Звоно, Средњи Салаш
23. Дрвени крајпуташи у атару Бачке Тополе, у правцу према Бечеју.

Објекти за које је предвиђена заштита кроз документацију

1. Економске зграде – магазин за житарице, штале и шупе за пољопривредне алате на пољопривредном добру, бивши мајур Фернбах, Бачки Соколац
2. Пољопривредно добро Шанта, Бачки Соколац
3. Троделна панонска кућа са елементима рустичног барока, Бајша, Калварија 12
4. Троделна панонска кућа са дрвеним забатом, Бајша, Гробљанска 5
5. Троделна панонска кућа са елементима сецесије, Бајша, Маршала Тита 45

6. Троделна панонска кућа са сунчаним забатом, Бајша, Маршала Тита 53
7. Троделна панонска кућа са сунчаним забатом, Бајша, Штефаникова 46
8. Угаона панонска кућа са елементима рустичног барока, Бајша, Словачка улица
9. Троделна панонска кућа са тремом и сунчаним забатом, Бајша, Словачка 6
10. Троделна панонска кућа, са сунчаним забатом, Бајша, Кратка 32
11. Масивна сеоска кућа са тремом, са елемент. рустичног барока, Бајша, Школска 22
12. Дводелна панонска кућа са дрвеним забатом, Стара Моравица, 8. марта 6
13. Дводелна панонска кућа, Стара Моравица, 8. марта 7
14. Троделна панонска кућа, Стара Моравица, Киш Ференца 39
15. Баптистички молитвени дом, Пачир, Масарикова 23
16. Троделна панонска кућа, Пачир, Батинска 4
17. Троделна панонска кућа, Пачир, Бачка 6
18. Троделна панонска кућа са тремом, Пачир, Хладна 13
19. Троделна панонска кућа, Пачир, Макаи 10
20. Најстарија датирана кућа, Пачир, Српска 15
21. Троделна панонска кућа, Пачир, Бакарска 12
22. Кућа и окућница, Пачир, Салаш бр.8
23. Каштел - стамбени део, Карађорђево
24. Стара школска зграда у атару, Ново Орахово
25. Колонистичка кућа са елементима позне сецесије, Томиславци, Београдска 21
26. Колонистичка кућа, Томиславци, Дан ослобођења 19
27. Колонистичка кућа, Томиславци, Козарачка 9
28. Салаши у атару Бачке Тополе, у правцу према Бечеју
29. Салаши у атару Бачке Тополе, у правцу према Сенти
30. Салаши у атару Новог Орахова и Победе, поред водотока Чик.

За потребе израде Просторног плана надлежна установа за заштиту – Међуопштински завод за заштиту споменука културе из Суботице дао је Мере заштите непокретних културних добара у обухвату Просторног плана, односно дефинисао претходне услове чувања, одржавања и коришћења културних добара у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње. На подручју општине Бачка Топола од непокретних културних добара заступљени су археолошки локалитети, споменици културе, културна добра која уживају претходну заштиту, али и други објекти градитељског наслеђа, који су интересантни са аспекта културне баштине (јавни споменици, старе куће и салаши и др.). Нажалост, доста објеката је у лошем грађевинском стању, док су археолошки локалитети углавном још недовољно истражени.

4.10. Угроженост подручја од елементарних непогода

Подручје обухваћено овим Просторним планом изложено је негативном дејству земљотреса, пожара, града, суше и еолске ерозије.

Земљотрес

На основу досадашње сеизмичке активности и карте макросеизмичке рејонизације територије АП Војводине, подручје Просторног плана угрожено је појавом земљотреса интензитета 7° MCS. У случају појаве земљотреса овог интензитета највише су угрожени објекти који су изграђени од слабијег грађевинског материјала или набоја односно черпића (меки материјал).

Еолска ерозија

За ово подручје значајна је појава еолске ерозије која је изразита у сушним периодима, а посебно у суво рано пролеће када су врло изражена дневна колебања температуре ваздуха и земљишта и када је земљиште уситњено за ветар. Јачом еолском ерозијом захваћени су више северни делови Општине.

Пожари

Просторни план обухвата 23 насељена места. Насеља су сеоског типа (од којих чак 17 насеља има мање од 1000 становника), без великих концентрација запаљивог материјала, са широким улицама и углавном приземним зградама, тако да су у случају појаве пожара они углавном мањих размера и локалног карактера. Већа опасност од пожара је могућа у деловима насеља градског типа (Бачка Топола), у којима је већа густина насељености, као и већа спратност изграђених објеката.

Изграђеност саобраћајница између насељених места је задовољавајућа што омогућава несметан долазак екипа за гашење пожара.

Град и суша

Подручје Просторног плана не спада у изразито градобитно подручје већ је подложно само повременим продорима односно упадима олујних и градобитних облака. Климатски услови, који имају тенденцију повећања температуре, знатно утичу на појаву суше која највећу учесталост има у вегетационом периоду, када су пољопривредне културе најосетљивије и када су штете од ове непогоде у то време највеће.

Републички хидрометеоролошки завод је развио Систем одбране од **града** и у ту сврху је на подручју општине Бачка Топола изграђено 15 (петнаест) противградних станица, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Локације ових станица су следеће: Панонија, РЦ Бајша, Бачка Топола, Његошево, Светићево, Горња Рогатица, Бајша, Криваја, Стара Моравица, Управа Соколац, Карађорђево, Качићево, Ново Орахово, Пачир 1 и Пачир 2.

Акциденти и техничке катастрофе (експлозије, радиоактивно и хемијско загађивање)

Опасност од настанка експлозије коју са собом носи складиштење, превоз, промет и рад са експлозивним материјама присутна је и у појединим технолошким процесима, а односи се на предузећа која се баве производњом и ускладиштењем нафте и нафтних деривата, као и гаса, а такође и на просторе где се врши експлоатација.

На подручју Просторног плана, а и шире, не постоје радиоактивне материје у количини која би могла изазвати акциденте типа елементарне непогоде.

4.11. Тенденција у изградњи и уређењу простора руралних подручја

Основне карактеристике сеоских насеља у општини Бачка Топола имају тренд просека руралних подручја АП Војводине. Оцена је да је сеоски насеобински систем веома стабилан и равномерно распоређен на целој територији Општине. Два су основна услова определила положај насеља на простору Општине и то: природни услови и саобраћајни системи.

Основни проблеми села тесно су везани за политику развоја пољопривреде, која је несигурна и склона честим променама, те су посматрано у времену, осцилације у условима велике и стварају осећај несигурности код становништва.

Недовољна уређеност сеоских насеља доводи до тога да она не пружају одговарајући квалитет живљења, а такође је карактеристична и недовољна развијеност привредних активности (приватно предузетништво, мањи прерађивачки капацитети, сеоски туризам...). Препуштеност села да само решава своје проблеме види се и у небризи око заштите животне средине и пејсажа (дивље депоније смећа, сточна гробља, неадекватно озелењавање насеља и др.).

У планском периоду потребно дефинисати и децентрализовати неке функције и тако остварити просторно развојну равнотежу и рационалан одржив развој целе територије, као и стабилност у руралном развоју.

4.11.1. Стање поседа, премера и комасације

Општина Бачка Топола састоји се из 10 КО: Бачка Топола, Бачка Топола-град, Бајша, Горња Рогатица, Гунарош, Мали Београд, Ново Орахово, Његошево, Пачир и Стара Моравица. Укупна површина општине износи 59 586 ha. Свака КО има грађевински рејон.

Општина Бачка Топола је једна од општина у којој је на целој територији извршено уређење пољопривредног земљишта путем комасације (осим у КО Бачка Топола-град, где је извршен премер фактичког стања). За КО Бачка Топола-град извршена је обнова премера 1966. године, али је општина донела одлуку да се изврши нови премер, због великих промена на терену, које нису снимљене ни спроведене у катастру.

Обнова премера и уређење пољопривредног земљишта комасацијом изведени су 1982-1990. године.

Општина Бачка Топола је пример како се могу успешно планирати и извести радови на комасацији, на целој територији општине, ако су добро осмишљени и ако имају подршку на свим нивоима.

У поступку комасације реализовани су нови пројекти: грађевинских рејона, намене површина, проширење пољских путева у атару, израда геодетске основе и пројекат детаљне каналске мреже.

Грађевински рејони су снимљени и картирани у размери 1:1000

Ванграђевински реони картирани су у размери 1:2500.

Након завршетка обнове премера у грађевинским рејонима и обнове премера у ванграђевинским рејонима, у поступку комасације земљишта израђени су: елаборат премера, планови, катастар земљишта и земљишна књига.

Катастар непокретности је урађен за све катастарске општине, а израда дигиталних катастарских планова је у току.

4.12. Намена простора

4.12.1. Коришћење земљишта општине Бачка Топола 2008. год

Досадашњи начин коришћења земљишта био је условљен, пре свега природним, а затим и друштвеном-економским факторима. Укупна површина подручја обухваћена Просторним планом износи **59.586,41** ha и према основним категоријама коришћења земљишта састоји се од:

1. Пољопривредног земљишта
2. Шумског земљишта
3. Водног земљишта
4. Грађевинског земљишта

Табела I-12. Основне категорије коришћења земљишта 2008. год.

Ред. бр.	Основне категорије	Општина Бачка Топола Р(ха)	%	АП Војводина Р(ха)	%
1.	Шуме и шумско земљиште	596,65	1,01	143.339,00	6,64
2.	Пољопривредно земљиште - обрадиво - необрадиво	53302,87	89,45	1.795.285,00 1. 652.236,00 143 049,09	83,20 76,57 6,63
	Укупно плодно (1+2)	53899,82	90,45	1 .938. 624,00	89,84
3.	Грађевинско земљиште	5030,92	8,44
4.	Водно земљиште	655,67	1,10
	Укупно неплодно (3+4)	5686,59	9,54	216. 260,00	10,16
	Укупно	59.586,41	100,00	2 .157. 884,00	100,00

Плодно земљиште заузима површину од 53899,82 ха што чини 90,45% укупне територије Општине, док је под неплодним земљиштем 5686,59 ха или 9,54% укупне територије Општине.

Однос површина под "плодним" и површина под "неплодним" земљиштем у општини Бачка Топола (90,45:9,54) је изнад граница просечних вредности за АП Војводину (89,84:10,16) и може се сматрати веома повољним. Посматрано по појединачним катастарским општинама може се уочити да су ти односи веома блиски просеку у целој Општини.

Учешће **шумског земљишта** у општини од 1,01% је знатно испод просека у АП Војводини (6,64%).

Учешће **неплодног земљишта** је 9,54 % у укупном земљишту Општине, што је нешто ниже од просека вредности за АП Војводину (10,16 %).

5. ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА

Потенцијали

- геосаобраћајни положај;
- природне карактеристике не утичу отежавајуће на просторни развој Општине;
- првокласно пољопривредно земљиште (94,14% чернозем и ливадска црница) шанса за унапређење пољопривреде;
- извршена комасација;
- лежишта нафте и гаса;
- позитивне хидротермалне бушотине;
- могућност коришћења обновљивих извора енергије;
- постојање природних водотока и канала ХС ОКМ ДТД,
- могућност одводњавања и наводњавања плодног земљишта;
- изграђена енергетска инфраструктура;
- велико културно и споменичко наслеђе;
- урађена просторно-планска и урбанистичко-техничка документација.

Ограничења

- недостатак стратешких планова локалне самоуправе;
- недовољна шумљеност (1,01%);
- пролазак високофреквентних путева кроз насеља;
- недовољна и неадекватна развијеност јавних служби;

- неразвијеност и недовољна заступљеност информационих система и инфраструктурна подршка;
- недовољна и неадекватна комунална инфраструктура (саобраћајнице, водовод, канализација, пречистачи отпадних вода, депоније комуналног отпада);
- проблем отпадних вода индустрије и пољопривреде;
- еолска ерозија;
- неповољна демографска ситуација.

Табела I -13.SWOT анализа потенцијала и ограничења

Фактори	Предности	Слабости
<i>Природни ресурси</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Повољан геостратешки положај општине –положај на коридору X и близина граница ЕУ - Природни водотоци и богатство вода - Плодно пољопривредно земљиште - Адекватно поднебље за производњу различитих култура - Минералне сировине –геотермална вода, гас, - Природне вредности 	<ul style="list-style-type: none"> - Повремена загађеност животне средине на појединим локацијама - Неравномерна количина падавина - Недостатак шумских појасева
<i>Демографија</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Вредна и квалификована радна снага - Мултикултурност - Повољна образовна структура 	<ul style="list-style-type: none"> - Процес депопулације - Тенденција даљег старења становништва - Одлив младих и квалификованих кадрова - Недовољно знање страних језика - Раст незапослености
<i>Привреда</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Положај на коридору X –Е-75 	<ul style="list-style-type: none"> - Екстензивирање пољопривредне производње - Незадовољавајућа расни састав у сточарству - Недефинисани брендови - Неискоришћеност инсталираних капацитета - Неискоришћеност каналске мреже - Недостатак центра за развој малих и средњих предузећа - Недостатак сопствених развојних средстава - Недостатак пословног повезивања - Недовољна пословна ефикасност - Неконкурентност производа - Неискоришћене могућности за развој туризма
<i>Инфраструктура</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Положај на коридору X - Повезаност државним путевима реда I и II - Повезаност железничким путем - Повезаност насељених места асфалтним путевим 	<ul style="list-style-type: none"> - Лоше стање коловоза - Запуштена железница - Нерешен паркинг за камионе - Неизграђена бициклистичка стаза - Недостатак локалног аутобуског саобраћаја - Низак ниво дигитализације телефонске мреже, недостатак дигиталних центара и низак ниво мобилске мреже као и покривеност у насељима
<i>Друштвене делатности</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Развијена здравствена мрежа - Постојање установа за едукацију постојеће и будуће радне снаге - Мрежа установа прилагођена потребама становништва (предшколско, основно, средње образовање, јавне службе) 	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољна опремљеност установа - Неусклађеност образовног система са новим захтевима привреде - Недостатак маркетинга и промоције општине - Недостатак изложбених простора

Фактори	Шансе	Опасности
<i>Природни ресурси</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Могућности коришћења нових енергетских потенцијала (енергија ветра, биомаса, биогас, геотермална) - Коришћење минералних сировина 	<ul style="list-style-type: none"> - Град и суша - Негативни утицај ветрова – еолска ерозија
<i>Демографија</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Јефтина радна снага - Запошљавање женске радне снаге (даљински рад) 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољна демографска кретања - Неповољна старосна структура запослених - Одлазак омладине и одлив кадрова из општине
<i>Привреда</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња са ЕУ - Обезбеђење одрживог развоја - Афирмација општине као произвођача здраве хране - Повећање извоза - Развој малих и средњих предузећа и предузетништва - Јачање партнерства - Развој туризма - Потенцијали руралног туризма - Развој услужних делатности - Развој интелектуалних услуга ЕУ-фондови 	<ul style="list-style-type: none"> - Неразвијен предузетнички дух - Неповољна кредитна политика банака - Неселективна и нестимулативна економска политика - Спор процес децентрализације
<i>Инфраструктура</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Близина границе са ЕУ - Валоризација коридора Х - Реконструкција путне мреже - Изградња индустријских зона - Боље коришћење каналске мреже 	<ul style="list-style-type: none"> - Неодржавање каналске мреже
<i>Друштвене делатности</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Развој здравствене превентиве - Већа сарадња привредних и непривредних организација са институцијама за образовање ради школовања кадрова потребних профила - Едукације радника - Едукације омладине - Едукације становништва о значају заштите животне средине - Враћање општинске имовине - Отвореност локалне самоуправе за нове изазове 	<ul style="list-style-type: none"> - Одлив високообразованих кадрова - Повећање сиромаштва - Недостатак кадрова за информатику - Успоравање реформи

II ОСНОВНИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

1. ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ

Стратешки циљ просторног развоја

Остваривање динамичнијег привредног развоја уз успостављање трансграничне и међуопштинске сарадње, као подстицајног фактора развоја ове Општине.

Бачка Топола представља општину са реалним изгледима за брз економски развој који треба да се заснива на следећим претпоставкама:

- Географски положај и близина ЕУ тржишта,
- Предузетнички дух локалног становништва,
- Културно наслеђе и етничка шароликост,
- Постојећи капацитети за едукацију и усавршавање и стручне институције које могу утицати на развој,
- Постојање потенцијалних бренд производа са јаком тржишном позицијом.

Основни циљеви уређења, развоја и заштите подручја Просторног плана били би:

- Задржавање становништва унапређењем квалитета живљења и обезбеђивањем услова за запошљавање;

- Очување, унапређење и заштита природе, посебних природних вредности и непокретних културних добара;
- Унапређење стања шума, коришћење шума у складу са одрживим развојем и еколошким принципима и повећање површина под шумама;
- Туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору, и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;
- Заштита посебно вредних, угрожених и деградираних подручја;
- Интеграција заштите животне средине у све појединачне, секторске политике и стратегије развоја;
- Планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије,
- Увођење енергетски економичнијих технологија и постепени прелазак на максимално могуће коришћење обновљивих природних ресурса;
- Подстицање производње и примене технологија које смањују загађивање животне средине и производњу отпада;
- Масимално могуће смањење, у складу са достигнутим степеном друштвено-економског развоја, свих активности које имају негативне ефекте на природу.
- Правилно вредновање специфичности и производних потенцијала овог подручја које му пружају компаративне предности у односу на друге дестинације;
- Унапређење квалитета живљења и задовољавање потреба становника, при том имајући у виду принципе енергетске ефикасности;
- Развој алтернативних извора енергије примерених подручју (геотермална енергија, енергија ветра и сунца, биомаса и биогаса, мале хидроелектране) и примене засноване на принципима енергетске ефикасности;

2. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ПО ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА

Становништво

Основни циљ будућих демографских кретања у општини Бачка Топола односи се на успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености у насељима, што би допринело подизању квалитета живота на виши ниво.

Мрежа насеља

Циљеви развоја у области мреже и функције насеља општине Бачка Топола су:

- Постизање оптималне и што равномерније густине насељености на територији Општине;
- Постизање оптималног нивоа урбаног и руралног живљења по насељима, у зависности од укупних природних и створених потенцијала;
- Подстицање очувања и даљег развоја постојећих насеља, уз усмеравање промена у структури делатности.

Мрежа јавних служби

Циљеви развоја и организације јавних служби у општини Бачка Топола су:

- Примена савремених облика и трендова организације јавних служби по насељима, у складу са хијерархијским нивоом и функцијом насеља, а на основу смерница из ППРС;
- Оснивање оних јавних служби које ће насељима дати специфичну, специјализовану функцију и искористити подручја са посебним природним и културним вредностима;
- Развој јавних служби прилагођених специфичним потребама сваког насеља и потребама локалног становништва (у зависности од броја, густине и старосне структуре стаановништва, њиховог социјалног, културног и образовног профила, занимања и др.) и увођење комплементарних и пратећих активности;

- Већа употреба савремених информатичких и других комуникационих средстава, са циљем да се повећа доступност јавних служби и установа за грађане, а посебно оне из удаљенијих насеља.

Привреда

Циљеви у области привредног развоја:

- Формирање стабилне и развојне привредне структуре, која ће дугорочно посматрано омогућити одрживо коришћење постојећих ресурса и компаративних предности планског подручја;
- Ревитализација производње и динамизирање развојних процеса и афирмација Општине као произвођача здраве хране;
- Развијање постојеће индустрије (нарочито прерађивачке, као и развој малих и средњих предузећа), у складу са заштитом животне средине и контрола утицаја индустријских активности на животну средину;
- Структурно прилагођавање и реструктуирање индустријских предузећа;
- Завршетак процеса власничке трансформације;
- Повећање степена коришћења прерађивачких капацитета;
- Повећање ефикасности пословања предузећа;
- Усвајање нових технологија и иновација;
- Подизање нивоа продуктивности и конкурентности;
- Подршка развоју малих и средњих предузећа и предузетништва;
- Повећање степена запослености;
- Обезбеђење просторних услова за развој прерађивачких капацитета и њихов размештај у насељима Општине, да би се обезбедили услови за развој осталих насеља у Општини;
- Изградња и опремање мреже и објеката инфраструктуре;
- Подстицање развоја капацитета терцијалних делатности да би се достигао ниво који захтевају савремени стандарди живљења.

Пољопривреда

Основни или општи циљеви који важе у области пољопривреде врло су слични у свим општинама, јер представљају темељно опредељење и основу за систематичан развој пољопривреде на посматраном подручју и подразумевају:

- Тржишно укрупњавање поседа, без арбитражног наметања процеса укрупњавања;
- Фаворизовање традиционалних пољопривредних домаћинстава, путем пореских олакшица;
- Препознавање и лоцирање посебности посматраног подручја (као на пример квалитет поврћа), које пружају компаративне предности у односу на окружење;
- Повећање површина под високоакумулативним културама, које нуде значајније могућности економске валоризације, било директним пласманом на тржиште, било даљом прерадом;
- Унапређење сточног фонда;
- Увећање површина под воћњацима и виноградима;
- Узгој семенске робе;
- Развој пчеларства;
- Развој органске производње и алтернативних видова пољопривреде;

Шумарство

Посебни циљеви у развоју шума и ваншумског зеленила су:

- Очување постојећих шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила и унапређење њиховог стања;
- Пошумљавање нових површина у оквиру изворишта вода, речних токова;
- Подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница;

- Формирање заштитног зеленила у оквиру економија, салаша и депонија комуналног отпада и других објеката у атару, као и свих деградираних површина (позајмишта, јаловишта, копова глине);
- Формирање свих категорија насељског зеленила у свим насељима Општине;
- Обезбеђење и трајно јачање и развој општекорисних функција шума, повезивањем шума, ваншумског зеленила и зеленила насеља у систем зелених површина;
- Повећање површина под шумама на рачун шумског земљишта и пољопривредног више бонитетне класе од V;
- Повећање површина под ваншумским зеленилом формирањем заштитних појасева поред саобраћајница, мелиорационих канала и у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви) ради заштите од ветра и еолске ерозије и повећања укупне шумовитости;

У области развоја ловства општи циљеви су:

- Повећање бројности и структуре дивљачи;
- Очување ретких и угрожених врста;
- Развој ловног туризма у оквиру туристичке понуде;

Посебни циљеви проистичу из специфичности ловишта и спроводиће се кроз важеће ловне основе и годишње планове газдовања установљених ловишта.

Туризам

Са аспекта развоја **туризма**, основни циљ израде Просторног плана је да се природне и антропогене вредности на простору општине Бачка Топола могу туристички валоризовати, као и да се утврде конкретни правци развоја оних облика туризма које је могуће развијати. Циљ је да се у оквиру потенцијала планирају садржаји и активности како би се повећао туристички промет планског подручја, као и приходи од туризма.

Са аспекта развоја **туризма** посебни циљеви израде Просторног плана су:

- Валоризација туристичких потенцијала у складу са захтевима савремене туристичке тражње и принципима развоја одговорног и одрживог туризма;
- Дефинисање приоритетних облика и обима туристичких активности;
- Дефинисање стратешких приоритета за коришћење и уређење подручја општине Бачка Топола, у складу са очувањем културне и природне баштине и развојем локалне заједнице, узимајући у обзир развојне планове туризма за читав регион са циљем да се поспеши туристички развој самостално, и у оквиру ширег простора, кроз туристичке производе и заједничку маркетиншку презентацију.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Основни циљеви у домену саобраћаја у односу на будући развој општине Бачка Топола су:

- Развој свих облика саобраћаја у оквиру простора Општине Бачка Топола како би се подстакло укупан развој насеља и тиме остварио плански развој свих насеља на принципима рационалног газдовања простором и минимизацијом заузимања пољопривредног земљишта;
- Изградња нових саобраћајних капацитета (сегмената нове саобраћајне матрице Војводине, као дела републичке путне мреже) који могу да имају релевантан утицај на афирмацију појединих локалитета ове Општине у домену привреде и туризма (обилазница око Бачке Тополе, Старе Моравице и Пачира, општински путеви);
- Развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине, како у оквиру урбаних и руралних простора тако и у оквиру атара, како би се створили услови за производњу здраве хране као једног од будућих старатешких опредељења овог простора.

Водопривредна инфраструктура

У области развоја водоводних система на територији Општине:

- Стриктно поштовање режима заштите изворишта подземних и површинских вода у свим извориштима комуналних водовода;
- Очување локалних изворишта, чак и оних мањег капацитета и након повезивања појединих насеља са регионалним системима, ради обезбеђивања виталних функција система и у кризним хаваријским ситуацијама;
- Постепено повезивање свих парцијалних водовода у јединствен регионални систем, којим се остварује висока поузданост функционисања и прописан, стално контролисан квалитет воде;
- Смањивање специфичне потрошње воде у домаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планске рационализације потрошње;
- Управљачко-информационо осавременјевање водоводних система, увођењем мерног – мониторинг система, који ће омогућавати праћење динамике потрошње у свим важнијим гранама мреже, као и брзу дијагностику поремећаја и кварова у раду система;

Основни циљеви и критеријуми за канализацију насеља и реализацију постројења за пречишћавање отпадних вода:

- Даљи развој канализације спроводити по сепарационом систему у свим насељима;
- Отпадне воде индустрија упуштати у градску канализацију тек након предtretмана, којим се пречишћавају до нивоа да смеју да буду усмерене према ППОВ општег типа;
- У циљу рационалног коришћења простора где год је могуће користити тзв. групне системе, којима се једним ППОВ пречишћавају отпадне воде из више оближњих насеља, повезаних магистралним колекторима са одговарајућим КЦС;
- На малим водотоцима, уколико се исти уводе у системе кишне канализације, где год је то могуће, обликовањем терена и коришћењем зелених површина, извршити ретензирање/ублажавање великих вода пре њиховог увођења у колекторе;

У области водопривреде, решења су у сагласности са значајем и утицајем Криваје, и низом мањих природних и створених токова, тако да је неопходно:

- Ваљано одржавати постојећу мрежу одбрамбених насипа и регулисаних корита;
- Сачувати мелиорационе системе;
- Заштитити подземна и површинска изворишта.

Енергетска инфраструктура

У области енергетске инфраструктуре циљеви су следећи:

- Унапређење квалитета живљења и задовољавање потреба становника, при том имајући у виду принципе енергетске ефикасности;
- С обзиром на енергетску зависност региона, посебну пажњу посветити развоју и могућностима примене алтернативних извора енергије примерених подручју (геотермална енергија, енергија ветра и сунца, биомаса и биогас) и малих хидроелектрана на каналима ОКМ ХС ДТД и водотоцима, имајући све време потребу за енергетско ефикасношћу;
- Функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса;
- Гасификација на предметном подручју на бази усклађених концепција гасификације и топлификације, у сврху задовољења потреба крајњих корисника у широкој потрошњи;
- Побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне мреже, као и њен даљи развој;
- Експлоатација минералних сировина у складу са одрживим развојем, очувањем и заштитом природних и створених ресурса и животне средине;
- Обезбеђење квалитетне и сигурне испоруке електричне енергије диктираном потрошњом у наредном периоду за све потрошаче на подручју Општине;
- Реконструкција постојеће 10 kV мреже и изградња нове 20 kV у складу са променом трансформације електричне енергије, тако да сва насеља, буду повезана мрежом од 20 kV.

Телекомуникациона инфраструктура

Основни стратешки циљеви и опредељења:

- Усклађивање развоја телекомуникационе инфраструктуре са захтевима који су утврђени у стратегијама других области, а посебно са Стратегијом развоја информационог друштва у Републици Србији;
- Потпуна дигитализација телекомуникационе инфраструктуре као једног од кључних предуслова за изградњу информационог друштва;
- Достизање просечног европског степена развоја у области телекомуникација;
- Омогућавање да интернет буде свима доступан, брз, јефтин и сигуран;
- Постизање развоја Web економије;
- Обезбеђење ефикасног приступа информацијама и знању;
- Повећање нивоа знања и образовања информационо-комуникационих технологија изградњом телекомуникационе инфраструктуре и информационог друштва.
- Обезбеђење мреже високог квалитета, поузданости и расположивости;
- Изградња модерне приступне кабловске мреже, за обезбеђење широкопојасних сервиса, развој јавних, комерцијалних и локалних радио и ТВ програма, уз константно праћење и укључивање нових технологија у складу са светским трендовима;
- Осигурање коридора за РР везе;
- Изградња микроталасних система за дистрибуцију радио и телевизијских програма у сеоским и мањим насељским срединама изолованим острвима КДС;

Заштита животне средине

Посебни циљеви заштите животне средине су:

- Снабдевање квалитетном водом за пиће;
- Пречишћавање и адекватно одвођење отпадних и атмосферских вода;
- Смањење и контрола употребе хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- Смањење аерозагађења адекватним организовањем саобраћајних токова;
- Санација и рекултивација неуређених депонија и сточних гробаља и других деградираних површина (позајмишта, депресија);
- Укључивање Општине у интегрални регионални систем депоновања комуналног отпада и одлагања сточних лешева у складу са директивама Националне стратегије управљања комуналним отпадом;
- Формирање јединственог катастра загађивача на територији општине Бачка Топола и успостављање мониторинга воде, ваздуха и земљишта, као приоритетне мере заштите.

Заштита природних вредности

Циљеви заштите природних вредности су:

- Валоризација и установљење високог концепта заштите на заштићеним подручјима и подручјима предвиђеним за заштиту;

Заштита непокретних културних добара

Посебни циљеви везани за заштиту и коришћење непокретних културних добара су:

- Заштита, неговање и презентација познатих културних добара;
- Истраживање, откривање и проучавање нових, уз поштовање основних циљева утврђених овим Просторним планом;
- Очување темеља националних култура, као и култура које су постојале пре појаве националних култура, или су се са њом паралелно развијале;
- Организовано развијање свести и едукација о значају културног наслеђа за живот и рад, као битног предуслова за очување националног идентитета;
- Реинтеграција непокретних културних добара у савремени животни амбијент;
- Развијање службе заштите културних добара како би добила улогу активног учесника у стварању и обликовању простора;
- Заштита културног наслеђа која мора бити стална, свеобухватна и ефикасна.

III ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

1. КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

1.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште захвата 89,45% територије општине Бачка Топола и највећим делом се користи за ратарску производњу. Међутим, како макроекономске неизвесности не омогућавају да се до 2029. године прецизније дефинишу потребе индустрије, грађевинарства, саобраћаја, енергетике, рударства и других привредних активности за простором, потребно је прихватити чињеницу да ће се те потребе претежно подмиривати на рачун рационалнијег и потпунијег искоришћавања већ раније преузетог пољопривредног земљишта.

Такође, све присутнија деградација пољопривредног земљишта, као и последице угрожености општег стања животне средине, захтевају доношење интегралних решења у области заштите основних природних ресурса, које чине пољопривредно и шумско земљиште, вода и ваздух. Један од кључних елемената одговарајућих планских решења чини повећање степена шумовитости, како у функцији трајног обезбеђења потреба за водом и чистим ваздухом, тако и у функцији очувања, односно повећања еколошког потенцијала, знатних површина еродираних ораница и других пољопривредних земљишта непогодних за обраду, или са ниским економским ефектима.

Ради спровођења ових мера планирају се следеће промене намене коришћења пољопривредних површина:

- Пошумљавање плитких и еродибилних ораница V бонитетне класе, као и дела ораница од II – IV бонитетне класе, које су захваћене ексцесивном ерозијом;
- Искључивање из пољопривредне производње земљишта дуж државних путева I и II реда, као и око других аерозагађивача ради подизања шумских појасева. То су претежним делом земљишта угрожена контаминацијом тешким металима и другим штетним агенсима;
- Подизање шума и заштитног зеленила на ободима насеља и радних зона;
- Подизање шумских пољозащитних појасева;

Предложене промене намене пољопривредног земљишта утицаће, у планском периоду, на смањење укупног пољопривредног земљишта, као и на промену структуре коришћења по катастарским категоријама. Истовремено, ове мере ће допринети заштити пољопривредног земљишта, а самим тим повећању квалитета земљишта, као и приноса.

Ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, а у складу са Законом о пољопривредном земљишту, као и стварања предуслова за спречавање депопулације, израду програма и пројеката заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, процене погодности за уређење и коришћење пољопривредног земљишта, за примену научно-технолошких достигнућа у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и израде стратегије развоја пољопривредне производње, у складу са укупним економским, социјалним, еколошким и културно-историјским развојем, обавеза је доношење пољопривредне основе, као планског документа.

Заштита пољопривредног земљишта подразумева следеће:

- Коришћење пољопривредног земљишта искључиво у пољопривредне сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту и овим Просторним планом;
- Забрану испуштања и одлагања опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту и у каналима за оводњавање и наводњавање;
- Обавезу испитивања пољопривредног земљишта и воде за наводњавање у циљу утврђивања количина опасних и штетних материја;

- Примену противерозивних мера;
- Контролу плодности обрадивог пољопривредног земљишта и количину унетог минералног ђубрива и пестицида;
- Забрану коришћења обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете класе у непољопривредне сврхе, осим за: подизање шума, вештачких ливада и пашњака на обрадивом земљишту четврте и пете класе, по претходно прибављеној сагласности надлежног Министарства, за експлоатацију минералних сировина и одлагање јаловине, пепела, шљаке и др. по претходно прибављеној сагласности Министарства и другим случајевима ако је утврђен општи интерес;
- Забрану уситњавања обрадивог пољопривредног земљишта уређеног комасацијом, у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

Пољопривредно земљиште треба заштитити пољозащитним појасевима од штетеног дејства еолске ерозије којом се односе земљиште и усеви у фази семена што за последицу има смањење приноса. У том смислу је потребно:

- Формирати ветрозащитно и пољозащитно зеленило на око 2% територије Општине на просторима уз канале, саобраћајнице и у оквиру пољопривредног земљишта са циљем побољшања микроклиматских услова;
- Формирати защитно зеленило уз радне површине у атару, на просторима за рекултивацију (напуштене депоније, деградирано земљиште) у зонама за рекреацију;
- Шуме и ваншумско зеленило повезати у систем зелених површина који ће омогућити јачање укупног био-еколошког система подручја.

Да би предложене промене могле да се реализују потребно је приступити изради Основа защтите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта за територију Општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту и смерницама које су дате ППРС.

Основама защтите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта за територију Општине ближе ће се уредити:

- Намена коришћења пољопривредних површина на бази природних и других услова (рејонизација); утврдити површине за производњу здраве хране, површине које треба уредити ради рационалније пољопривредне производње (мелиорације, комасације и сл.); утврдити степен ерозије пољопривредног земљишта, одредити површине које се наводњавају или се могу наводњавати, утврдити површине којима се штите станишта дивљих биљних и животињских врста и којима се не може променити намена ради очувања природне равнотеже.

Основама защтите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта остварују се годишњим програмима защтите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

Програмом се утврђује врста и обим радова које треба извршити у периоду за који се Програм доноси, као и динамику извођења радова и улагања средстава.

Такође годишњи програм садржи и податке о укупној површини државног земљишта (у Општини и по КО) корисницима тог земљишта, податке о закупу, као и о стању защтите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

Основама защтите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта за територију Општине доноси Скупштина Општине уз претходно прибављену сагласност министарства надлежних за послове пољопривреде и защтите животне средине.

Коришћење минералних ђубрива

Генерално посматрано наша земља је на основу коришћења вештачког ђубрива при дну европске лествице. Општина Бачка Топола се не разликује у већој мери од околних општина, што дугорочно гледано може у извесној мери умањити приносе по јединици површине.

Услед годинама запостављане сточарске производње и могућност ђубрења природним стајњаком сведена је на минимум.

Такође због ниске акумулативности пољопривреде, као и због недостатка традиције, нема широке примене органских ђубрива, као например заоравање зелене масе, компостирање и сл.

Из горе наведених намеће се као једно од алтернативних решења повећање удела гајења легуминозних биљака (соја, луцерка и др.), као могућих азотофиксатора (сakupљача азота у земљишту), што повећава плодност и физичке особине тла.

Избор технологије обраде тла

Приликом избора начина обраде тла мора се водити рачуна о више фактора који опредељују могућности избора технологије као што су: педолошки састав, избор адекватне културе, величина парцеле, могућности наводњавања и одводњавања итд.

Што су земљишта тежа и збијенија, а користе се за ратарску производњу, захтевају дубљу обраду јачим машинама и избор оних култура које су толерантније према овим физичким особинама.

Лакша и растреситија земљишта, могу се обрађивати лакшим оруђима и пружају шири спектар могућности ратарске производње.

Забрана депоновања отпада

Већина насеља у општини Бачка Топола, до сада је парцијално решавала проблем депоновања отпада, на привременим локацијама. Степен уређености и опремљености ових локација, већином не задовољава тражене критеријуме, па је присутна деградација, не само простора на коме се налазе депоније, него и оног простора око њих. Такође је присутно и загађење ваздуха, а постоји и могућност загађења подземних вода.

Могућност решавања овог проблема је прелазак на систем регионалног депоновања отпада.

1.2. Шуме и шумско земљиште

Шуме у оквиру Просторног плана треба да остваре заштитне, културно-социјалне и производне функције.

Како би се постигли задати циљеви и оствариле основне функције шума и ваншумског зеленила у оквиру обухвата Просторног плана, стратегија развоја шумарства је:

- Очување постојећих шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила и унапређење њиховог стања;
- Повећање степена шумовитости и обраслости подручја, а поготово угрожених делова (подручја мање шумовитости и места изложена интензивном негативном утицају);
- Унапређење стања постојећих шума превођењем изданаčkih шума у високе, мелиорацијом деградираних шума у високопродуктивне уз интензивну негу и заштита постојећих шума у свим фазама развоја;
- Организовање трајне максималне шумске производње уз тежњу очувања постојећег пејзажа;
- Коришћење шумског земљишта у складу са његовим биолошким капацитетима;
- Подизање ваншумског зеленила на око 2% територије на деловима простора уз канале, путне коридоре и у оквиру пољопривредног земљишта са циљем побољшања микроклиматских услова, повећања приноса у пољопривреди и укупне шумовитости;

- Формирање заштитног зеленила уз радне површине у атару, на просторима за рекултивацију (напуштене депоније, деградирано земљиште) и у зонама кућа за одмор;
- Очување и повећање трајности приноса и укупних вредности шума и њихових општекорисних функција;
- Повећање површина под ваншумским зеленилом формирањем заштитних појасева поред саобраћајница, мелиорационих канала и у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви) ради заштите од ветра и повећања укупне шумовитости;
- Повећање површина под шумама на рачун шумског земљишта и пољопривредног слабијег бонитета;
- Пошумљавање нових површина у оквиру изворишта вода, речних токова;
- Подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница;
- Формирање свих категорија насељског зеленила у свим насељима Општине;
- Обезбеђење и трајно јачање и развој општекорисних функција шума, повезивањем шума, ваншумског зеленила и зеленила насеља у систем зелених површина;
- Заштита од свих облика негативног деловања и стабилност шумских екосистема;
- Санирање изразито лоших узгојних стања (деградирана, разређена и др.), као и зрелих и презрелих састојина са присутним деструктивним процесима дрвне масе;
- Обезбеђивање приближавања оптималном стању шумских састојина у складу са дефинисаним приоритетним функцијама и основним и глобалним наменама;
- Коришћење дрвне масе и потенцијала вршиће се према могућностима и динамици успостављања оптималног и нормалног стања;
- Газдовање шумама у складу са шумским основама.

1.3. Ловна подручја

Ловишта у границама подручја обухваћеног Просторним планом имају добре услове за развој и гајење дивљачи. У наредном периоду се не очекује установљење нових ловишта, већ обнављање решења о давању ловишта на газдовање.

Пун економски капацитет ловишта ће се постизати добром прогнозом диманике развоја популације дивљачи, односно пројекцијом оптималног матичног фонда за сваку ловну годину, уз уважавање реалног прираста, губитака и одстрела дивљачи.

Ловиштима на територији општине Бачка Топола, односно њиховим деловима, ће се газдовати на основу важећих ловних основа и годишњих планова газдовања које доносе корисници ловишта у складу са Законом о ловству и Правилником о садржини и начину израде ловне основе ловишта, ловне основе ловног подручја и годишњег газдовања ловиштем. Установљење ловишта је у надлежности министарства пољопривреде, које даје сагласност на ловну основу и издаје решење о газдовању ловиштем.

У ловиштима се могу оградити делови ловишта који ће бити намењени интензивном гајењу, заштити, лову, као и размножавању дивљачи ради насељавања ловишта и унапређења ловног туризма, посебно иностраног.

У ловиштима је потребно створити одговарајуће услове за гајење, заштиту и коришћење дивљачи.

У том смислу у ловиштима одржавати постојећи и изградити нове ловно-техничке објекте (хранилишта за дивљач - крупну и ситну, солишта, појилишта, стабилне чеке - осматрачнице, и др.).

Број ловно-техничких објеката зависиће од бројног стања дивљачи у ловишту. Ловно техничке објекте градити од природних материјала и уклапати у природни амбијент ловишта.

Поред ловно-техничких објеката у ловиштима се могу градити и ловно-производни објекти (прихватилишта за фазанске пилиће и ремизе). Прихватилишта за фазанску дивљач градити у свим ловиштима у које се уносе фазанчићи из вештачке производње. У прихватилиштима ће се фазанчићи навићи на природне услове пре пуштања у ловиште.

Ремизе у ловиштима подизати на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи. Подизањем једногодишњих или вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту ће се створити услови који ће пружити уточиште, заклон и исхрану дивљачи. Једногодишње ремизе заснивати од различитих група једногодишњих биљака (легуминоза, властистих трава или коренасто-кртоластих биљака). Вишегодишње ремизе подизати од мешовитих вишеспратних дрвенастих врста у зависности од услова средине. Вишегодишње ремизе ће сем стварања бољих услова за заштиту дивљачи, имати и економску функцију (кроз вредност дрвне масе) и већу концентрацију дивљачи на малом простору.

У сваком ловишту ће се у току планског газдовања (период од 10 год.), установити резерват који ће износити најмање 1/5 укупне површине ловишта.

Ловно-технички објекти се могу градити без израде урбанистичких планова, у складу са ловним основама, уз обавезно картирање.

Комерцијални објекти (ловачки домови, ловачке куће и др.) који се користе за повећање економских ефеката ловства ванграђевинских рејона насеља ће се градити по правилима изградње пословних објеката – туристичких садржаја.

1.4. Воде и водна подручја

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

У складу са законом, Водопривредном основом и овим Просторним планом уредиће се заштита вода, заштита од штетног дејства вода, коришћење и управљањем водама, као добрима од општег интереса, услови и начин обављања водопривредне делатности, организовање и финансирање водопривредне делатности и надзор над спровођењем одредби.

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

Подземне и површинске воде

При планирању будућег снабдевања становништва водом, у домену избора изворишта, предност добијају она изворишта која су економски повољнија и која су изложена мањим ризицима угрожавања квалитета вода, па их релативно лако можемо адекватно заштитити, односно свести ризике на прихватљиви ниво. Неопходно је сва изворишта висококвалитетних подземних и површинских вода адекватним мерама заштитити и унапредити (пошумљавање сливова, санирање извора загађивања, итд.).

Оптималну дугорочну оријентацију снабдевања водом становништва представља изградња рационалних регионалних и међурегионалних система у које би били интегрисани постојећи насељски водоводни системи. Ови системи треба на складан начин да допуне недостајуће количине вода са локалних изворишта.

Постоје насеља за која није рационално повезивање на регионалне водоводне системе, односно где је повољније користити само локална изворишта. При томе се оптимално решење налази у коришћењу подземних и површинских вода на најрационалнији начин.

Подземна вода је повољна као извориште хигијенски исправне воде, јер изданска средина представља природни филтар и биохемијски реактор у коме се природним физичким, хемијским и биолошким процесима врши трансформација квалитета воде, у смислу побољшања квалитативних особина.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта од случајног или намерног загађивања. Ово се пре свега односи на потребу увођења зона и појасева санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта у складу са Законом о водама.

Захватање подземних вода за потребе водоснабдевања становништва на територији Бачке Тополе врши се из основног водоносног комплекса кварталних седимената, који се налази на дубини од 80 – 130 m.

Воде из плићих издани могу се користити за потребе појединих потрошача или индустрије, али углавном за техничке потребе и у условима где нису потребне хемијски и бактериолошки исправне воде.

На основу наведеног, циљеви заштите и коришћења водног ресурса биће:

- оптимизирање режима вода
- праћења стања и
- анализе квалитета вода.

Овим ће се омогућити рационално и вишенаменско коришћења реке (пловидба, рекреативне и туристичке активности, порибљивање и сл.).

Водно земљиште, обале, инундациони појас

Водно земљиште представљају корито и обале водотока, језера и акумулација. Водно земљиште се може користити, без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Обала је појас земљишта који се протеже непосредно уз корито за велику воду водотока или језера, односно акумулације, а обала у подручју заштићеном од поплава је појас земљишта ширине 50 метара рачунајући од унутрашње ножице насипа према брањеном подручју.

Законом о водама дефинисано је инундационо подручје као појас земљишта између корита за малу воду и спољне ножице насипа, односно појас земљишта између корита за малу воду и поплавне линије на подручју на којем нису изграђени објекти за заштиту од штетног дејства вода, а у сврху техничког одржавања водотока и других вода, спровођења одбране од поплава и других облика заштите од штетног деловања вода.

Разликују се уређени и неуређени инундацијски појас, с обзиром на постојање регулационих и заштитних водних грађевина. Утврђивањем неуређеног инундационог појаса, резервише се простор за грађење регулационих и заштитних водних грађевина, те ограничава простор природних и вештачких ретензија.

Земљиште између насипа за одбрану од поплава и корита (инундационо подручје) водотока и на заштићеној страни иза насипа у ширини од 50 метара може се користити на начин којим се не угрожава спровођење одбране од поплава, а у складу са планом одбране од поплава.

У грађевинским рејонима насеља, забрањена је изградња на поплавним подручјима, осим за изградњу спортско–рекреационих, угоститељско–туристичких и инфраструктурних грађевина. У грађевинском рејону насеља, на поплавним подручјима дозвољава се изградња и грађевина других намена према условима надлежног водопривредног предузећа.

Заштита вода

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва. Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања. Ово се у првом реду односи на потребу увођења зона санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта, систематску контролу и адекватну службу за реализацију постављених циљева.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама.

За технолошке отпадне воде потребно је предвидети предtretман код сваког загађивача, као и пречишћавање на постројењу пре упуштања у реципијент, тако да упуштена вода задовољава II класу квалитета воде.

Пречишћене санитарно-фекалне отпадне воде и технолошке воде се могу упуштати у реципијенте (отворене канале, с тим да се задовољи следећи квалитет воде:

- БПК ₅ ср. дневни	до 25 mg/l
- ХПК	до 125 mg/l
- суспендоване материје	до 35 mg/l
- укупан N	до 15 mg/l
- укупан P	до 2 mg/l
- масти и уља (етарски екстракт)	до 0,1 mg/l
- штетне и опасне материје у складу са Правилником о опасним материјама у водама ("Службени гласник РС", бр. 31/82).	

Забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији вода одговарају II класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

С обзиром на велики проблем загађења Криваје, у наредном периоду се предвиђа низ активности на санацији загађења:

- заштита вода од загађења (спречавање упуштања отпадних вода као примарни циљ)
- отклањање штета на водопривредним објектима
- успостављање сталног мониторинга квалитета вода
- коришћење потенцијала канала
- едукација и подизање свести корисника и шире јавности.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

Ради заштите и коришћења подземних вода обавезно се прати стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода.

Стање нивоа и квалитета подземних вода прве (фреатске) издани, прати Републички хидрометеоролошки завод, а дубљих издани и дубоких подземних вода, предузеће, односно друго правно лице коме то повери министарство надлежно за геолошке послове.

Уређење и коришћење вода у пољопривреди

У наредном периоду ће се са променом сетвене структуре и интензивирањем пољопривредне производње наметнути неминовност израде нових и реконструкција постојећих заливних система.

Постојећа каналска мрежа за одводњавање је у доста лошем и у наредном планском периоду неопходно је извршити њену реконструкцију. Стратешки правци у области коришћења и уређења вода у водопривреди су:

- Извршити анализу рада постојећих система за наводњавање и одводњавање као и анализу свих њихових делова (црпне станице, каналска мрежа уређења итд.);
- Дефинисати приоритете који уз најмања улагања у првој фази могу дати најбоље резултате;
- Извршити измуљивање и чишћење постојећих канала детаљне каналске мреже;
- На теренима, чија конфигурација то дозвољава, канале за одводњавање користити као вишенаменске, омогућујући да се у одређеном периоду током вегетације могу користити за наводњавање;
- Извршити анализу квалитета воде прве издани погодне за наводњавање, а на високим теренима омогућити бушење бунара за потребе наводњавања мањих површина;
- Експлоатацију свих водопривредних система организовати и планирати на савременим, рационалним и научно-стручно верификованим критеријумима;
- На пољопривредном земљишту лошијег квалитета планирати формирање рибњака.

Заштита од спољних и унутрашњих вода

Основни стратешки правци заштите од поплава на територији Општине су:

- Одржавати постојећу мрежу одбрамбених насипа и регулисаних корита;
- Заштитне системе складно уклопити у урбано и остало окружење, са својом вишенаменском функцијом: линијски заштитни системи - као елемент урбаног уређења обала, водећи рачуна о функционалном повезивању насеља са рекама, системи за одводњавање - за комплексне мелиорационе системе и ретензије за ублажавање таласа великих вода - као елемент рекреационих површина насеља;
- Повећање поузданости заштитних система реализацијом "касета", којима се евентуални пробој линија одбране локализује на мањој површини;
- Уклапање насипа у све друге садржаје који се граде у близини, како не би била угрожена његова функција (да у његовој близини нема објеката који би могли да отежају или онемогуће његово одржавање у периодима дуготрајне одбране од великих вода).

1.5. Простори за експлоатацију минералних сировина

Минералне сировине користити у складу са принципима одрживог развоја у складу са Законом о рударству.

Простори који служе за експлоатацију минералних сировина (геотермалне воде, нафта, гас, опекарске сировине, песак, шљунак) одређују се решењем надлежног министарства рударства и енергетике.

Уколико се експлоатационо поље налази на пољопривредном земљишту мора се прибавити одобрење за пренамену пољопривредног земљишта од надлежног министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Постојећа експлоатациона поља опекарске глине и гаса на овом простору се задржавају. После престанка експлоатације деградирани простори се морају рекултивисати.

Цео простор општине Бачка Топола, по решењу надлежног Министарства рударства и енергетике се одређује за истражни простор нафте и гаса.

Коришћење термоминералних вода

Цео простор Општине Бачка Топола, представља потенцијална налазишта геотермалних вода које се могу користити за:

- Производњу топлотне енергије за грејање објеката и припрему потрошне топле воде, производњу топлотне енергије за грејање стакленика и пластеника, сушење пољопривредних производа;
- За технолошке потребе;
- За рекреативне потребе.

2. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

На основу утврђених биодинамичких карактеристика популације, досадашњих развојних тенденција, планираних мера демографске политике, као и прогнозираног привредног и укупног друштвеног развоја, у периоду 2002-2021. год. за општину Бачка Топола прогнозиран је благ пад укупног броја становника, тако да ће 2021. године у насељима општине живети 36402 становника. Не треба очекивати да ће ово смањење популације значајније реметити укупан развој. Значајнији ће бити утицај квалитета становништва, јер негативни природни прираштај значи његово старење, погоршавање виталних карактеристика и у дужем периоду проблеме обезбеђивања довољног броја радно способног становништва. Просечна величина домаћинства износиће 2,6 чланова по домаћинству, а укупан број домаћинстава биће 13945.

Преглед по насељима дат је у следећој табели:

Табела III-14. Преглед становника и домаћинстава по насељима

Насеље	Број становника		Индекс	Прос. стопа раста	Број Домаћинстава		Просечна величина домаћинства	
	2002.	2021.			2002.	2021.	2002.	2021.
Багремово	204	170	83,3	-0,96	78	65	2,6	2,6
Бајша	2568	2400	93,5	-0,36	996	960	2,6	2,5
Бачка Топола	16171	16000	98,9	-0,06	6009	6153	2,7	2,6
Бачки Соколац	609	650	106,7	0,34	209	240	2,9	2,7
Богараш	94	70	74,5	-1,56	43	30	2,2	2,3
Горња Рогатица	477	400	83,9	-0,93	173	150	2,8	2,7
Гунарош	1441	1350	93,7	-0,34	582	540	2,5	2,5
Зобнатица	309	250	80,9	-1,12	110	90	2,8	2,8
Кавило	233	190	81,5	-1,08	89	75	2,6	2,5
Карађорђево	590	570	96,6	-0,18	205	200	2,9	2,9
Криваја	986	1000	101,4	0,07	351	360	2,8	2,8
Мали Београд	524	550	105,0	0,26	178	187	2,9	2,9
Мићуново	516	500	96,9	-0,17	176	173	2,9	2,9
Ново Орахово	2029	1850	91,2	-0,49	783	730	2,6	2,5
Његошево	632	580	91,8	-0,45	222	215	2,8	2,7
Томиславци	696	650	93,4	-0,36	214	210	3,3	3,1
Панонија	798	750	94,0	-0,33	273	265	2,9	2,8
Пачир	2948	2650	89,9	-0,56	1198	1060	2,5	2,5
Победа	342	300	87,7	-0,69	131	120	2,6	2,5
Светићево	205	170	82,9	-0,99	74	65	2,8	2,6
Средњи Салаш	172	150	87,2	-0,72	60	55	2,9	2,7
Стара Моравица	5699	5200	91,2	-0,48	2106	2000	2,7	2,6
Оборњача	2	2	100,0		2	2	1,0	1,0
Укупно	38245	36402	95,2	-0,26	14262	13945	2,7	2,6

3. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА

Функционална диференцијација насељске мреже заснована је на постојећој категоризацији: Бачка Топола је општински центар и насеље градског карактера, док су осталих 22 насеља претежно руралног карактера. Изузев општинског центра, 14 насеља има функцију локалне (месне) заједнице, од којих Бајша, Гунарош, Криваја, Ново Орахово, Пачир и Стара Моравица су села са развијеним, а Бачки Соколац, Горња Рогатица, Карађорђево, Мали Београд, Његошево, Панонија, Победа и Томиславци су села са непотпуним сеоским центром.

Преосталих осам насеља: Багремово, Богараш, Зобнатица, Кавило, Мићуново, Светићево, Средњи Салаш и Оборњача су мала села и сателитаска насеља (већина има мање од 300 становника), без централних функција, која у потпуности гравитирају најближим већим и развијенијим насељима - локалним заједницама. Тако Багремово, Богараш и Оборњача гравитирају Гунарошу, Светићево и Кавило гравитирају Победи, Мићуново и Зобнатица гравитирају Бачкој Тополи, а Средњи Салаш гравитира Панонији.

Села са непотпуним сеоским центром, у погледу извесних функција, потребе задовољавају у најближим развијеним сеоским центрима: Бачки Соколац и Горња Рогатица у Криваји, Панонија у Бајши, а Победа у Гунарошу. Такође, сва насеља - локалне заједнице гравитирају ка општинском центру и функционално су повезана са њим; центар Општине је усмерен ка регионалном центру Суботица, а за задовољавање потреба вишег реда ка макрорегионалном центру Нови Сад (високо специјализовано здравство, високо и специјално образовање, извесни садржаји у области културе, спорта, информатичке делатности, комуникација и сл.).

Постојећу мрежу насеља у будућности свакако не треба проширивати, али насеља треба међусобно што боље повезати разним видовима саобраћаја (путна мрежа, јавни превоз, бициклистичке стазе и сл.).

Насеље Бачка Топола ће и даље имати функцију општинског центра. У планском периоду треба да се развије, са једне стране, у индустријски центар, док са друге стране, треба развијати терцијарне и непривредне делатности у складу са функцијом и величином насеља, па у складу са тим треба формулисати и услове за уређење и изградњу грађевинског рејона.

Насеља са развијеним сеоским центром, пре свега Стара Моравица, Пачир и Бајша, а затим Ново Орахово, Гунарош и Криваја треба и даље да развијају специфичне јавне садржаје и компатибилне централне функције, а формирањем радних зона јачање секундарних и терцијарних делатности, базираних на пољопривредним сировинама.

Остала насеља – села са непотпуним сеоским центром и мала села-сателити без централних функција ће им функционално гравитирати. Ова насеља ће и убудуће у основи задржати рурални карактер и у складу са тим треба формулисати услове за уређење и изградњу њихових грађевинских рејона.

У сеоским насељима треба развијати секундарне и терцијарне делатности из области прераде и пласмана пољопривредних производа, базиране на производњи здравствено безбедне хране (приватно предузетништво, домаћа радиност, традиционални рецепти и сл). Сва насеља треба још боље саобраћајно повезати - међусобно и са ширим окружењем, а постојећу саобраћајну инфраструктуру треба унапредити и искористити за пласирање роба и услуга.

У планском периоду, заснованом на досадашњем развоју, неопходно је преиспитивање постојећих површина и намена у насељима, а самим тим и преиспитивање граница грађевинских рејона. Постојећи грађевински рејон насеља Бачка Топола дефинисан је Генералним планом Бачке Тополе ("Службени лист општине Бачка Топола", број 3/97 и 10/2003), насеља Криваја и Панонија са Дубоком на основу Урбанистичког плана МЗ

Криваја, односно УП МЗ Панонија Дубока (оба објављена у "Службеном листу општине Бачка Топола", број 11/93 и 10/2003), а насеља Мали Београд, Ново Орахово, Његошево и Светићево са Кавилом, на основу Одлука које замењују урбанистички план МЗ, односно на основу одговарајућих Одлука о одређивању земљишта у грађевинском подручју у насељеном месту (све објављене у "Службеном листу општине Бачка Топола", број 6/91). Остала насеља имају дефинисане грађевинске рејоне на основу Просторног плана општине Бачка Топола, односно на основу одговарајућих Одлука о одређивању земљишта у грађевинском подручју у насељеним местима, које прате ППО (све објављено у "Службеном листу општине Бачка Топола", бр. 6/91).

За насеље Бачка Топола, Криваја и Панонија са Дубоком до израде нових урбанистичких планова примењиваће се правила уређења и грађења из важећих урбанистичких планова која нису у супротности са Просторним планом. За остала насеља примењиваће се правила уређења и грађења, на основу овог Просторног плана и важиће за дефинисани грађевински рејон, намену и регулацију, у супротном потребна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

У наредном планском периоду ће се на основу Просторног плана, односно кроз израду одговарајућих урбанистичких планова, дефинисати њихов просторни развој, граница грађевинског рејона, услови за уређење, изградњу, заштиту и коришћење грађевинског земљишта. При томе, постојеће грађевинске рејоне треба што рационалније искористити, а ширење насеља свести на што мању меру.

4. МРЕЖА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Постојећа организација мреже јавних служби у насељима општине Бачка Топола углавном задовољава потребе становника за хијерархијски ниво општинског центра и осталих насеља, у складу са препорукама датим у ППРС. Међутим, садашње стање – услови рада и ниво опремљености појединих садржаја нису задовољавајући, те су у наредном периоду предвиђене следеће активности:

- У области социјалне заштите: реконструкција и савремено опремање предшколске установе у Његошеву и Томиславцима, а у Старој Моравици наставити пресељење на нову локацију и проширење садржаја у склопу Дома за лица ометена у менталном развоју;
- У области здравствене заштите: реконструкција, адаптација и савремено опремање амбуланте у Његошеву, као и наставак радова на осталим амбулантама;
- У области образовања: реконструкција, адаптација и опремање објеката (доградња кабинета, увођење компјутера, замена инсталација и сл.) и уређење школских комплекса (спортски терени, ограђивање и уређење дворишта) постојећих основних и средњих школа, а приоритетно у Бачкој Тополи, Бајши, Новом Орахову и Гунарошу; виша/висока пољопривредна школа у Бачкој Тополи треба да добије одговарајући објекат за рад, са пратећим садржајима (локација је обезбеђена);
- У области културе: реконструкција (или изградња новог) дома културе у Бајши (објекат је потпуно страдао у пожару 2000. године, од када није у функцији), реконструкција и адаптација домова културе у Бачкој Тополи, Његошеву и Гунарошу, као и наставак радова на реконструкцији дома културе у Старој Моравици (обнова позоришта);
- У области информисања: Јавно информативно предузеће у Бачкој Тополи треба да добије одговарајући, савремено опремљен, објекат за рад (сада ово предузеће ради у изнајмљеном простору);
- У области физичке културе: реконструкција базена у Бачкој Тополи и Бајши, проширење дечјег игралишта у Његошеву, реконструкција и доградња (трибине) фудбалског игралишта у Победи, адекватно уређење и опремање спортско-рекреативних терена и садржаја, као и јавних зелених површина у свим насељима;
- Посебно треба истаћи да јавни садржаји у насељима Криваја, Панонија и Победа, који су од општег интереса – месна канцеларија, дом културе, амбуланта, вртић, школа и спортски терени, а налазе се у објектима, који су од недавно у приватном

власништву, морају добити адекватан простор за рад, било реконструкцијом постојећих објеката и враћањем у државну својину или изналагањем одговарајућих локација и изградњом нових објеката.

Поред постојећих садржаја планирају се још:

- У области социјалне заштите: геронтолошки центар са домом за старе, као и дом за смештај ученика у Бачкој Тополи;
- У области здравствене заштите: амбуланта (на Линдеру), као и зоохигијенска служба у Бачкој Тополи;
- У области културе: библиотеке у шест насеља, која их немају, а нивоа су локалне (месне) заједнице;
- У области физичке културе: терени за мали фудбал и кошарку у Његошеву, дечје игралиште у Кавилу, отворени уређени спортски терени у Панонији.

Такође, предвиђени су, као пожељни, још и следећи садржаји, а реализација је могућа било у оквиру јавног или приватног сектора:

- У области социјалне заштите: дом за смештај старих и немоћних лица у Бајши, Гунарошу, Новом Орахову и Старој Моравици;
- У области здравствене заштите: мања болница или центар за специјализована лечења у Бачкој Тополи и Старој Моравици, апотеке у Бајши и Новом Орахову;

Табела III 15. – Планирана мрежа јавних служби у општини Бачка Топола

Насеље	Багремово	Бајша	БачТопола	БСоклоц	Богараш	Грогатица	Гунарош	Зобнатица	Кавило	Крађорђево	Криваја	МБеоград	Мићуново	НОрахово	Његошево	Оборњача	Панонија	Пачир	Победа	Светићево	СредСалаш	СМоравица	Томиславци
Врста јавне службе																							
I Локална управа и администрација																							
1. скупштина општине, општинска управа	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. месна заједница, месна канцеларија	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+
3. суд	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. муп, полицијска станица	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
5. катастар	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II Социјална заштита																							
6. центар за социјални рад	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. геронтолошки центар/дом за старе	-	□	●	-	-	-	□	-	-	-	-	-	-	□	-	-	-	-	-	-	-	□	-
8. дом за ученике	-	-	●	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. дом за ментално неразвијена лица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
10. дечија/предшколска установа	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+
III Образовање																							
11. подручна основна школа од I-IV разреда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
12. основна школа од I-VIII разреда	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-
13. основна музичка школа	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. средња школа, гимназија	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. виша/висока школа	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV Здравствена заштита																							
16. амбуланта	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+
17. дом здравља	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18. болница/центар за специјализ. лечења	-	-	□	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	□	-
19. апотека	-	□	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	□	-	-	-	+	-	-	-	+	-
20. ветеринарска станица	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	+	+
21. зоохигијенска служба	-	-	●	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V Култура																							
22. библиотека	-	+	+	+	-	●	+	-	-	●	+	●	-	+	●	-	+	+	●	-	-	+	●
23. музеј/изложбени простор/галерија	-	+	+	-	-	-	□	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	□	-
24. дом културе	□	●	+	+	-	+	+	-	□	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+
25. народни универзитет	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI Информат.делатност и комуникације																							
26. информативни центар	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27. ТВ/радио станица/локалне новине	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-
28. туристичка организација	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- У области културе: музеј-етно кућа у Гунарошу, прикладан изложбени преостор/галерија у Старој Моравици, а домови културе/омладине у Кавилу и Багремову;
- У области физичке културе: спортско-рекреативни центар са затвореним базеном (аква парк) у Бачкој Тополи, спортско-рекреативни центар и дечје игралиште у Гунарошу, дечја игралишта и отворени спортски терени у Багремову, Богарашу, Мићунову и Средњем Салашу, туристичко-рекреативни центар са уређеним и опремљеним спортским теренима, купалиштем и кампом у Оборњачи (за развијање сеоског туризма), док би дечији базен у Његошеву и олимпијски у Победи требало детаљно реконструисати и одговарајуће опремити.

Планирана мрежа јавних служби у општини Бачка Топола приказана је у табели бр. 24.

У планском периоду потребно је пратити просторни и демографски развој сваког насеља и старосну структуру становништва и у складу са тим развијати јавне службе (обезбеђивање услова за: саобраћајну и информатичку доступност, организовање пратећих и комплементарних садржаја уз поједине делатности, развој територијалних мобилних јавних служби и слично). Развој јавних служби зависиће и од расположивог грађевинског фонда, економске моћи и активности локалне заједнице, традиције, културне развијености и потенцијала, заинтересованости инвеститора и слично.

Пожељно је стимулисати и приватну иницијативу у сектору јавних служби, развијати различите програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице, као што су:

- социјална заштита и брига о деци, старим лицима и особама са специјалним потребама,
- здравствена заштита (деце, жена, старих лица),
- специјализована образовања (побољшање квалитета основног образовања, образовање за оне који намеравају да остану у области пољопривредне производње и слично),
- организовање агроветеринарских и сличних установа,
- туристичке организације (културно-манifestациони, излетничко-рекреативни, ловни, риболовни и етно туризам).

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА

Глобално посматрано, изузев насеља Бачка Топола, које је градског карактера, читаву територију Општине, чине заправо рурална подручја.

Концепција просторног развоја села и уопште руралних подручја полази, пре свега од начела вишефункционалног - интегралног развоја и јачања економске снаге пољопривредних домаћинстава и њиховог укључивања у тржишне услове привређивања.

Таква развојна концепција подразумева развој и најповољније коришћење производних ресурса пољопривреде и других привредних, услужних и посредничких делатности у руралном подручју.

Планирани просторни развој руралних подручја обухвата:

- Интегрисање села и других садржаја у атару, као што су радне зоне, фарме и салаши, затим културна добра, туристички и други садржаји за одмор и рекреацију и слично, у привредни, културни и социјални развој руралних подручја;
- Побољшање комуникације између садржаја у руралном подручју и центара вишега реда надоградњом постојеће и изградњом нове инфраструктуре;
- Коришћење веће могућности комплементарног развоја села и атара;
- Рационално коришћење земљишта у циљу подизања веће искоришћености земљишта унутар постојећих граница грађевинског рејона и грађевинског

земљишта ван грађевинског рејона, усмеравањем изградње на подручја са изграђеном инфраструктуром;

- Подизање нивоа комуналне опремљености руралних подручја;
- Афирмација различите туристичке понуде у руралном подручју – транзитни, спортско-рекреативни, еколошко-образовни, културно-манифестациони, ловни, риболовни и сеоски туризам.

Планирано унапређење пољопривреде, изградња и модернизација свих видова инфраструктуре, развој туризма, посебно спортско-рекреативног, еколошко-образовног, ловног и сеоског туризма, допринеће да се рурална подручја брже и адекватније развијају уз заустављање негативних демографских тенденција.

6. РАЗВОЈ ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Динамичнији и складнији развој привреде, инфраструктуре и друштвеног стандарда треба да допринесе побољшању услова живота и рада становништва Општине.

Развој **индустрије** засниваће се не само на даљем развоју постојећих индустријских капацитета, већ и на развоју нових који ће користити предности повољног положаја и компаративних предности општине Бачка Топола, уз активну и атрактивну политику привлачења инвеститора, уз императив заштите и очувања животне средине, а у циљу побољшања квалитета живота становништва.

Основни развојни приоритети су динамизирање развоја прехрамбене индустрије, као и мањих прерађивачких капацитета у области пољопривреде, затим металопрерађивачке индустрије, развој приватног предузетништва, као и даља примена нових научних и технолошких знања и адекватних техничко-технолошких мера заштите животне средине.

Користећи своје компаративне предности, а имајући у виду укупне и посебне потенцијале општине Бачка Топола, основни развојни приоритет треба да буде ревитализација укупне привреде, односно динамичнији развој постојећих индустрија, а нарочито прерађивачких капацитета у области пољопривреде (првенствено захваљујући богатој сировинској основи), као и развој малих и средњих предузећа, односно њихово кооперантско повезивање са великим предузећима.

Потребно је обезбедити и просторне услове за даљи развој привредних капацитета, те су приоритети развоја изградња и уређење радних зона у атарима насеља Бачка Топола, Пачир, Стара Моравица, Ново Орахово и Гунарош. За остварење ових циљева постоје природне претпоставке и развојне шансе које нуде нови услови привређивања, али су потребни и одређени напори Општине у креирању препознатљивог имиџа, вођењем активне политике привлачења инвеститора и обезбеђењем пакета подстицајних мера (смањење комуналних такси, флексибилна цена земљишта у индустријским зонама и сл.).

Активна улога локалне самоуправе (стимулативна политика развоја, улагања у високе технологије, инвестиције за школовање стручних кадрова и др.), на основу јасно утврђене развојне стратегије, треба да допринесе интензивирању привредног развоја, а тиме и побољшању услова живота људи општине Бачка Топола.

Да би се обезбедили услови за брже запошљавање и пораст прихода становништва (већине сеоских насеља), веома важан развојни приоритет треба да буде развој малих и средњих предузећа. Значајни просторни и сировински потенцијали сеоских насеља, као и недовољно ангажована радна снага треба да се активира обезбеђењем услова за развој прерађивачких капацитета мањег обима (нарочито прерада пољопривредних производа, услужне делатности итд.), чиме би се обезбедио и бржи трансфер становништва из примарних делатности. Интензивирањем привредног и укупног развоја Општине ангажоваће се највећи део континента радно способног становништва.

Избор делатности је релативно широк и оне се могу сврстати у неколико група: одгајивачке, прерађивачке делатности, занатство и личне услуге и домаћа радиност.

Одгајивачке делатности се могу организовати у релативно кратком року: гајење лековитог биља, узгој цвећа и украсног биља, пчеларство, производња печурака, организовано гајење пужева итд.

Избор прерађивачких делатности првенствено треба базирати на пољопривреди односно извршити избор производа за којима постоји тражња на тржишту.

Развој **занатства** и личних услуга треба подстицати првенствено у правцу развоја дефицитарних заната у функцији задовољавања потреба становништва и привреде овог подручја, као и у функцији развоја туризма.

Развој домаће радиности (као основне или допунске делатности становништва) треба да је у сарадњи са носиоцима развоја туризма, како би израда предмета била у функцији развоја туризма.

У политици развоја приватног предузетништва општина Бачка Топола треба да има активну улогу путем дефинисања конкретних програма, динамике њихове реализације и подстицајних механизма, ка програмима који доприносе бољем коришћењу расположивих природних и створених ресурса, радном ангажовању незапослених, са задовољавајућим степеном профитабилности и без великих почетних улагања.

Принципи и правила организације будуће просторне структуре привредних активности су:

- Изградња и функционисање привредних капацитета мора се одвијати уз строго поштовање мера заштите животне средине, природних и непокретних културних добара утврђених законом и овим Просторним планом;
- Капацитете са великим просторним и посебним саобраћајним захтевима градити у оквиру планираних радних зона;
- Капацитете са специфичним захтевима (потенцијални загађивачи) градити на локацијама које обезбеђују услове за минимизирање негативних утицаја ових активности на животну средину;
- Капацитете производно оријентисаних малих предузећа градити, по правилу, у оквиру планираних радних зона. Изузетно, када просторне могућности парцеле то дозвољавају, када технолошки процес производње и пратеће активности не угрожавају животну средину, те нису у супротности са преовлађујућом наменом зоне, ови капацитети се могу градити унутар основног насељског ткива;
- Капацитете намењене развоју туризма градити у за то планираним локалитетима;
- Мрежу капацитета намењених снабдевању и услугама развијати у складу са критеријумом учесталости њиховог коришћења: капацитете намењене задовољавању свакодневних потреба становништва развијати у складу са просторном дистрибуцијом становништва, капацитете намењене повременом или изузетном коришћењу развијати у централној насељској зони и у зонама највеће концентрације становника и посетилаца.

Будућу просторну структуру привредних капацитета чиниће следећи облици просторно-организационих јединица:

- радне зоне;
- појединачни радни комплекси;

У склопу основног насељског ткива (становање, шира зона центра) могу се градити и развијати они капацитети чија технологија рада нема негативних утицаја на животну средину, заштићена природна и непокретна културна добра, који нису у колизији са планираном преовлађујућом наменом зоне и парцеле на којој се гради, уз услов да просторне могућности парцеле (индекс изграђености, индекс заузетости, приступ јавној саобраћајници и сл.) то дозвољавају.

Пољопривреда

У наредном периоду у општини Бачка Топола доминатна грана биљне производње биће и даље **ратарство**.

Посебну пажњу потребно је посветити уско специфичним програмима производње. Полазећи од природних предности за ратарску производњу, добрих педолошких карактеристика земљишта, умерене континенталне климе и створених вредности које се огледају у традицији ратарске производње на овом подручју и високог стручног знања носилаца развоја пољопривреде, потребно је осавременити производњу применом нових технологија у складу са савременим научним сазнањима, потребно је:

- Обезбедити довољне количине квалитетних сировина за прехранбену индустрију, како домаћих тако и страних произвођача;
- Повећати производњу квалитетног семена за домаће произвођаче и за извоз;
- Изменити структуру сетве и применом нових технологија дође до већих економских ефеката ратарске производње;
- Повећати површине под индустријским и крмним биљем на рачун површина под житима;
- Донети стратегију развоја пољопривреде као најзначајније привредне гране;
- Уводити нова савремена научна сазнања у процес производње;
- Извршити анализу рада постојећих система за наводњавање и одводњавање као и анализу свих њихових делова (црпне станице, каналска мрежа уређаји итд.);
- Дефинисати приоритете који уз најмања улагања у првој фази могу дати најбоље резултате.

С обзиром да територија општине Бачка Топола поседује добре агроеколошке услове, као и дугу традицију производње и прераде поврћа, реално је очекивати да се у наредном периоду повећају површине у **повртарској** производњи, а уз примену савремених технологија да дође и до повећања приноса и да се прерада поврћа подигне на још виши технолошки ниво.

Очекује се да у наредном периоду дође до повећања површина у свим облицима производње од баштенског и њивског до производње у заштићеном простору, а да би се то постигло потребно је:

- Повећање површина под повртарским културама при чему би оне требале да достигну површине од око мин 20 % укупне површине пољопривредног земљишта;
- Повећање производње поврћа као другог усева;
- Разноврснији производни програм, увођењем квалитетнијих и отпорнијих сорти високог нутритивног и здравственог квалитета;
- Осавремењивање баштенског начина производње уз избор сорти које захтевају веће ангажовање људске радне снаге и комбиновати са производњом у заштићеном простору;
- Набавка нове специјализоване савремене механизације;
- Подизање већег броја батеријских стакленика и пластеника;
- Повећање образовног нивоа пољопривредних произвођача, путем стручних саветовања о достигнућима у савременој повртарској производњи;
- Обезбеђење вишег степена прераде на месту настанка сировина (сушење, замрзавање, паковање, производња амбалаже, транспорт итд.)у мини погонима као породични посао, као и даљи развој индустриско-прерађивачких капацитета.

С циљем развоја **воћарско-виноградарске** производње на територији Општине, а у складу са оријентацијом на интензивирање свих облика пољопривредне производње неопходно је:

- Донети стратегију развоја воћарско-виноградарске производње;
- Задужити стручне службе за контролу садног материјала и по препорукама ове службе подизати нове воћњаке и винограде;
- Садни материјал бирати према типовима земљишта;
- Спровести санацију постојећих засада и крчење старих и дотрајалих уз заснивање нових;

- Подизати засаде избором отпорнијих врста и сорти који нарочито показују отпорност према проузроковачима болести и штеточицама;
- Уносити интегралан биолошки концепт у воћарско-виноградарској производњи како би се пратили светски трендови производње;
- Перманентно повећати површине под трајним засадама, водећи рачуна о истовременом побољшању квалитета производње.

Створити услове за изградњу система за наводњавање на површинама на којим ће се подизати или обнављати трајни засади.

С обзиром на квалитет земљишта и традицију у производњи и других култура на отвореном простору за очекивати је да ће у нареденом планском периоду доћи до неминовног смањења површина под нисокоакумулативним културама.

Потребно је сагледати могућност и израдити програм узгоја зачинског, ароматичног и лековитог биља као и могућност узгоја цвећа.

Стање у **сточарству** на територији Општине карактеришу нагомилани проблеми праћени релативно слабир производним резултатима спрам могућности подручја. Да би се овакво стање побољшало неопходно је:

- Утврдити стратегију развоја сточарства за територију општине уз израду јединственог одгајивачко-селекционог програма;
- Обезбедити довољне количине квалитетне хране првенствено на подручју Општине;
- Дефинисати јасне критеријуме и израдити одговарајући одгајивачко-селекцијски програм;
- Успоставити задовољавајући здравствени статус животиња уз стални надзор ветеринарске службе;
- Обезбедити повезивање примарне производње са прерађивачком индустријом, како би се ускладили планови производње;
- Специјализовањем производње поделити расни састав говеда у правцу млечног и месног типа;
- Извршити адаптацију постојећих објеката фарми, а нове објекте пројектовати и изводити у више фаза и етапа реализације;
- Уводити нова савремена научна сазнања у процес производње;
- Праћење контроле квалитета сточне хране од улазних компоненти до готових крмних смеша;
- Израдити посебан програм ревитализације и унапређења сточарства за територију целе Општине и дефинисати носиоце спровођења програма.

У свим насељима постоји интересовање за производњу неконвенционалних видова анималне производње. У насељима би се уз релативно мала улагања могли организовати разни видови производње у постојећим објектима као основна или додатна делатност. Неки могући видови овакве производње су:

- гајење фазана у контролисаним условима
- фармски узгој препелица
- гајење пужева
- узгој нутрија, чинчила и кунића
- гајење глиста.

У Општини нису довољно искоришћене могућности за развој пчеларства те је неопходно у свим стратешким опредељењима нагласити да постоје добри услови за развој овог вида производње.

Стратегија развоја пољопривреде на територији општине Бачка Топола има за циљ да дефинише и носиоце развоја и организаторе откупа и прераде пољопривредних производа. Неопходно је израдити посебну студију развоја пољопривреде која ће јасно дефинисати правце даљег развоја пољопривредне и прерађивачке производње.

У наредном периоду најважнији задаци биће:

- Осавремењавање машинског парка;
- Побољшање квалитета машина;
- Организовање техничко саветодавне службе;
- Израда критеријума и карата за оцену погодности појединих типова земљишта за конзервацијске системе обраде;
- Едукација пољопривредних произвођача ради правилног избора одређених типова машина и опреме;
- Остваривање научно-техничке сарадње са суседима из региона на унапређењу квалитета машинског парка;
- Омогућење слободног избора из широке понуде/према интересовању и потребама свих произвођача;
- Подржати развој предузећа за пружање услуга одржавање и сервисирање механизације и опреме.

Туризам

Анализе природних и антропогених потенцијала, еколошких обележја простора, као и до сада изграђених објеката туристичке инфра и супраструктуре, показале су да се на подручју Општине може рачунати са развојем више облика туризма. Поред тога, и анализе основних обележја и доминантних трендова који су присутни на тржишту иностране и домаће тражње показале су, такође, оправданост селективног развоја туризма и постојање тржишта тражње за више различитих садржаја туристичког производа, који се могу формирати на бази расположивих локалних ресурса. Зато су, при утврђивању носећих облика развоја туризма коришћена два основна критеријума:

- *Ресурсна утемељеност туризма*, која подразумева постојање туристичких ресурса - природних и антропогених, са одговарајућом типолошком структуром, довољним нивоом атрактивности и туристичке функционалности;
- *Тржишна оправданост развоја туризма*, која се темељи на постојању задовољавајућег обима и структуре тражње (домаће и иностране) за расположивим ресурсима и садржајима туристичког производа који се на бази њих могу формирати.

На основу примењених критеријума (мотивски, просторни, еколошки, економски, функционални) и могућих облика туризма, уз поштовање принципа одрживог развоја, дефинисани су **стратешки приоритети** развоја следећих основних облика туризма:

- **транзитни** - је везан за потребе корисника саобраћајне инфраструктуре. Мотели и одморишта пружаће све потребне услуге туристима;
- **еколошко-образовни** - школе природе и школе у природи, еколошки кампови, екскурзије, стручни и студијски боравци за одрасле...;
- **спортско-рекреативни**- који ће се ослањати на досадашњу традицију Општине у спортско-рекреативним активностима, али и на потенцијале развоја (бициклистичке туре, развој коњичког спорта, немоторни спортови на води (вожња чамцима...));
- **културно-манifestациони**, који ће користити предности богатог културно-историјског и етнолошког наслеђа, етно-архитектуре, као и традиционалних манифестација;
- **лов и риболов** - подручје располаже великим потенцијалима за лов и риболов, што може да резултира разноликом и обимном туристичком потрошњом према домаћим и страним заинтересованим;
- **конгресни** – потенцијали постоје, уз додатна улагања и активности створили би се неопходни услови за овај савремени облик туризма;
- **сеоски**- као све присутнији и траженији облик, који ће својом понудом у руралном амбијенту понудити туристима све компаративне предности овог простора (здрава храна, домаћа радиност, стари занати, културно-историјски мотиви).

С обзиром да је расположиви водни потенцијал општине Бачка Топола врло атрактиван за развој туризма, као вида привређивања и рекреације становништва, може се

сматрати да је развој туризма на води на овом подручју могућ. Постојање различитих водених површина омогућава следеће активности:

- активности у води (пливање, купање, ватерполо, обука непливача),
- активности на води:
 - вожње чамцима на весла, на једра, са помоћним мотором,
 - туристичке туре,
 - риболов,
 - атрактивне активности (сурф, скијање на води, мотоскутери)
- активности у приобаљу:
 - шеталиште,
 - камповање,
 - конвенционални спортски саджаји (фудбал, тенис, бичволеј, кошарка),
 - бициклическа стаза.

Имајући у виду актуелне и претпостављене трендове домаће, а нарочито међународне туристичке тражње у области туризма на водама, реалне могућности пласмана на овим тржиштима захтевају претходно обезбеђивање одговарајућих просторних и организационих предуслова у складу са стандардима ЕУ и домаћим прописима у овој области.

Под **риболовним туризмом** подразумева се више облика организованог спортског и туристичког риболова на отвореним, затвореним водама, било на слободним локалитетима или организованим риболовним реверима.

Основа просторног размештаја потенцијалних дестинација и локалитета риболовног туризма је постојећа мрежа природних водотокова, језера, канала и акумулација, који имају природне предиспозиције и могућност организовања туристичких риболова (приступ, улов, окружење итд.).

Овај вид туризма је већ нашао своје место у комплексу стандардних селективних облика туризма, како у нашој земљи тако и у свету. Туристичку понуду риболовног туризма сачињавају следећи елементи: клима, вода, рељеф, биљни и животињски свет, рибљи фонд и природне реткости. Експлоатациони потенцијал риболовног подручја Општине одређен је укупним хидрографским капацитетом отворених и затворених вода и расположивим – доступним рибљим фондом на одређеним локалитетима на територији Општине. Крајњи циљ развоја риболовног туризма општине Бачка Топола је организовано довођење туриста-риболоваца (пре свега иностраних) на најбогатије риболовне воде или ревере Општине, где се гарантује улов рибе уз адекватну накнаду.

Спортско-рекреативни туризам – Просторним планом су обухваћене две врсте основних структура у простору које су намењене спорту и рекреацији:

1. **Прва група** су спортски комплекси у којима доминира зеленило, као што су веће јавне парковске и шумске површине, површине излетишта, које не изискују посебно изграђене или опремљене површине и објекте, а употпуњене су трим стазама, стазама за шетњу и вожњу бицикла, дечијим игралиштима, плажама, површинама за одмор, камповање и евентуално игралиштем за мале спортове и сл. Углавном се ради о спортским површинама за самоиницијативне активности корисника, у смислу спонтане рекреације појединаца и група. Ту спадају и голф терени, ловишта, ... Ради се обично о већим или врло великим комплексима земљишта.
2. **Другу групу** чине спортске и рекреативне целине, намењене активним спортским делатностима које изискују посебно изграђене и опремљене спортске комплексе и појединачне спортске објекте у урбаном ткиву у којима су доминантне изграђене структуре, као што су стадиони, спортски центри, спортске дворане, сале, комплекси базена и сл. Могући локалитети се налазе у насељеним местима.

Еколошки туризам-Обухвата заштићене делове природе које је могуће посебним програмом, уз сагласност Завода за заштиту природе Републике Србије, укључити у програме развоја туризма. У оквиру еколошког туризма одвијаће се следеће активности:

- посматрање птица – "bird watching" (колонија заштићених чапљи итд.), фото сафари;
- јахање, возња бициклима, стручно и научно упознавање и проучавање природних вредности;
- школе природе и школе у природи, еколошки кампови, екскурзије, стручни и студијски боравци за одрасле...

Риболовни туризам ће се развијати на риболовним подручјима отвореног типа и затвореног типа. Овај вид туристичке понуде постаје све актуелнији као основна понуда за све већи број специјализованих туристичких агенција, али може бити и додатни садржај боравка.

Ловни туризам ће бити један од најатрактивнијих делова туристичке понуде Општине, будући да је већи део подручја Општине погодан за лов. Добра материјална основа, бројност дивљачи и дуга традиција лова представљају добре предуслове за даљи организован развој ловног туризма, који треба да буде окренут како иностраном, тако и домаћем тржишту.

Сеоски (рурални) туризам има најмању традицију на подручју Општине, али су могућности за његов развој веома велике. Развој сеоског туризма представља **активирање постојеће** материјалне базе (у селима и на салашима), кадровско и организационо оспособљавање становништва за пружање туристичких услуга смештаја, исхране и понуде садржаја у простору. Чињеница да је на овом простору увек била присутна, као и да и данас постоји, веома шаролика национална структура становништва указује на могуће постојање бројних етно обележја–карактеристична ношња, обичаји, фолклор, традиционална рурална економија и др. Нажалост, бројна од ових обележја су замрла, или су потпуно ишчезла. Карактеристична ношња одржава се само у културно-уметничким друштвима. Туристичка тражња, нарочито инострана, за етно мотивима стално се увећава и све више усмерава ка етно-туристичким дестинацијама, са карактеристичним и изворним обележјима своје понуде.

Рурални туризам¹⁵ подразумева и укључује спектар активности, услуга и додатних садржаја које организује рурално становништво на породичним газдинствима у циљу привлачења туриста и стварања додатног прихода. Овај производ гостима презентује традиционалну гостољубивост и животне вредности локалног становништва, те је полуга економског развоја и подизања животног стандарда у руралним заједницама, све на принципима одрживог развоја и очувања природних ресурса. Рурални туризам укључује различите облике туристичке активности као што су:

- **Агротуризам, сеоска газдинства, фарме** – туристи посматрају и учествују у традиционалним пољопривредним радовима;
- **Активности у природи** - рекреација и одмор (лов, риболов, јахање, бициклизам, планинарење, пешачење);
- **Еко-туризам** - туризам који подржава заштиту природних ресурса;
- **Рурално искуство (сеоски туризам)** - туристи урањају у свакодневни сеоски живот;
- **Културни туризам** - односи се на културу, историју, археологију и остале карактеристике руралног подручја;
- **Остали комбиновани облици туризма посебних интереса**-догађаји, фестивали, рекреација на отвореном, производња и продаја локалних сувенира и пољопривредних производа итд.

Рурални туризам представља обично други или трећи одмор и траје најдуже до 10 дана. Производ је врло сезоналан и врхунци потражње су у пролеће (март - мај) и јесен (септембар - октобар). Кључни елементи развоја руралног туризма:

- одвија се у насељима мањим од 10.000 становника

¹⁵ На основу Стратегије развоја туризма Републике Србије

- природна околина
- слаба инфраструктура
- снажне индивидуалне активности
- мали објекти
- посед је у приватној својини локалне популације
- туризам подржава остале интересе (пољопривреда)
- често је под утицајем сезоналности
- односи с гостима су персонализовани
- етика очувања / ограничења раста
- еко и етно оквир.

Рурални туризам може да постане интегрални туристички производ овог простора. Перспективу у туристичком развоју треба тражити за неке очуване салаше, који представљају аутентичне примерке руралне равничарске економије и живота паорског становништва. Да ови рурални амбијенти имају изгледну туристичку перспективу показује пример суседне Мађарске која је постала водећа европска земља у погледу туристичког активирања ових простора, са разноликим садржајима туристичког производа - екотуризам, агротуризам, ловни туризам, туризам посебних интересовања и друго.

Конгресни туризам има делимично остварене предуслове, али се понуда у овој области мора подићи на виши ниво. Поред стварања материјалних услова за организовање конгреса, саветовања и семинара (смештајни капацитети, погодне сале за састанке, ниво опремљености објеката за међународне конгресе, веће комуникационе могућности), потребно је радити и на организовању пратећих програма за учеснике конгреса који ће на адекватан начин представити вредности општине Бачка Топола.

Излетнички туризам ће имати велике перспективе, с обзиром на природне погодности Општине и нарастајуће потребе становништва у урбаним срединама за кратким и квалитетним боравама у природи. У случају добре организације и атрактивног садржаја излетничког облика туризма (уз добру пропаганду и маркетиншку афирмацију) оне могу бити код одређених случајева туристичке тражње веома атрактивне, те и основни мотив укључења у туристичка кретања, међутим то истовремено повлачи за собом и обавезе улагања у уређење и опремање ових туристичких локалитета. За то је потребно доградити инфраструктуру за прихват туриста и за њихов боравак.

Транзитни туризам је везан за потребе корисника саобраћајних коридора, пре свега аутопута Е-75. Може се рачунати на краће задржавање транзитних туриста који су се упутили ка другим дестинацијама са понудом за разгледање природних и културних споменика. Мотели и одморишта пружаће све потребне услуге туристима и представљају неопходан садржај за стандард путовања савременог туристе.

Концепт развоја постојећих туристичких локалитета подразумева њихов даљи развој и повећање туристичке понуде. **Криваја, Зобнатица и Панонија** имају изванредне могућности за развој спортско-рекреативног, риболовачког, научноистраживачког, конгресног и других облика туризма.

С обзиром да се на територији општине налазе хидротермалне бушотине постоји потенцијал њиховог коришћења и формирање капацитета бањског туризма.

Највећи број туриста ће упражњавати више видова туризма једнократно (нпр. излетнички-етно-спортско-рекреативни) што ће посебно бити обрађено аспектом туристичке промоције.

Један од основних предуслова одрживог развоја туризма је план едукације свих учесника у туризму: туристичких радника, локалног становништва, туриста и свих осталих укључених у туристичке и пратеће активности.

За развој туризма значајно је креирање бренда Бачке Тополе. Примарне активности су: преокретање слике о Бачкој Тополи, Зобнатици и околним насељима, креирање позитивне слике о подручју и постизање жељене економске користи за његову популацију и активности.

7. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

7.1. Саобраћајна инфраструктура

Основна стратешка опредељења уређења планског подручја општине Бачка Топола у оквиру планског хоризонта била би да саобраћај као основна просторна функција мора својим развојем да иницира свеобухватни развој овог простора, како би ова Општина превазишла постојеће стање привредне неразвијености.

У планском периоду, као и до сада простор општине Бачка Топола биће примарно опслужен путним саобраћајем, док ће железнички саобраћај бити у функцији превоза масовних роба уз иницијалне претпоставке за интегрално повезивање.

Основно стратешко опредељење у домену путне инфраструктуре у општини Бачка Топола била би модернизација постојећих и изградња нових капацитета који би побољшали повезаност овог простора са окружењем и експлоатационе услове у оквиру остваривања веза са окружењем.

Основна веза општине Бачка Топола са макрорегионалним центром Новим Садом, суседним општинама и субрегионима у будућности ће бити аутопут Е-75 (ДП I реда бр. 22) са својим капацитетом и нивом саобраћајне услуге.

Државни пут I реда бр. 22.1, граница Републике Мађарске (Хоргош)-Суботица-Бачка Топола-Фекетић-Србобран-Бачка Топола-Нови Сад-Инђија-Стара Пазова- Нова Пазова као основни реципијент саобраћајних токова, међурегионална и међуопштинска веза између макрорегионалног центра Новог Сада и северних општина Бачке (Мали Иђош, Бачка Топола, Суботица), алтернативни правац коридору X (аутопуту Е-75) и даље ће се задржати у оквиру постојећег коридора уз неопходне мере у циљу задржавања постојећег и евентуалног повећања нивоа саобраћајне услуге.

Као реализација планских смерница из ППРС и других планова (ГП Бачка Топола) предвиђено је успостављање нових траса – сегмената државних путева – обилазница (државних путева бр.22.1, бр. 119 и бр. 108) ван урбаног простора Бачке Тополе, Бајше, Старе Моравице и Пачира, кроз саобраћајне капацитете одговарајућег нивоа који ће својом изграђеношћу нудити висок ниво саобраћајне услуге и висок ниво безбедности.

У концепту сагледавања могућих траса нових путних капацитета (око насеља) анализиране су варијанте и предложена решења која се лако могу реализовати (уз максимално коришћење постојеће изграђености – деоница ван насеља), уз могућност фазне реализације, која неће драстично повећати трајекторије путовања и експлоатационе трошкове.

Трасе државних путева II реда бр. 119, Хоргош-Кањижа-Торњош (Сента)-Бачка Топола-Кула-Савино Село-Гајдобра-Бачка Паланка и бр. 108, Бајмок-Бачки Соколац-Бачка Топола-Бечеј и **бр. 105, Кљајићево-Бачки Соколац**, кроз општински простор ће се задржати у оквиру постојећих коридора (изузимајући сегменте обилазница око поменутих насеља) уз обавезну реконструкцију и рехабилитацију. Стратешка опредељења реконструкције ових путева биће у директној функционалној зависности од економских ефеката који ће се постићи кроз ова улагања, као и стварања планског основа за изградњу петље.

Једно од стратешких опредељења за наредни плански период била би и оптимизација мреже свих хијерархијских нивоа путева у атару у функцији привредних активности и развоја пољопривреде и то кроз увођења свих структура атарских путева.

Такође операционализацијом стратешких опредељења општине Бачка Топола даје се посебан акценат афирмацији постојећих и утврђивање нових веза са околним општинама и регионима успостављањем - доградњом нових општинских путних сегмената који би представљали важне сегменте саобраћајне матрице овог дела АП Војводине. Реализација овог стратешког опредељења би била кроз изградњу/реконструкцију општинских путева.

За плански период се планира реконструкција и изградња следећих општинских путева:

- Л-1. ДП бр.108 – Гунарош – Светићево – Кавило - гр. општине-; - реконструкција
- Л-2. Бајша – економија Панонија – гр.општине-; – реконструкција
- Л-3. ДП бр.108 – Орешковић (Томиславци); - реконструкција
- Л-4. ДП бр.22.1 – Карађорђево - ДП бр.108 ; - реконструкција
- Л-5. Бачка Топола – ДП бр.22 (Е-75) – граница општине (Нови Жедник); - изградња,
- Л-6. Л-1 – Ново Орахово; - изградња,
- Л-7. Богараш – Л-1; - изградња,
- Л-8. економија Победа – Л-7; - изградња,
- Л-9. Гунарош – Оборњача – граница општине; - изградња,
- Л-10. ДП бр.108 – граница општине (Е-75); -изградња,
- Л-11. ДП бр.108 – Л-4 – уз границу општине – ДП бр.108; - изградња,
- Л-12. Пачир – граница општине – (Чонопља); - изградња,
- Л-13. Стара Моравица – граница општине – (Кљајићево); - изградња,
- Л-14. Стара Моравица – радничко насеље Криваја; - изградња,
- Л-15. ДП бр.105 (Рогатица) – Средњи Салаш – Л-2; - изградња,
- Л-16. ДП бр.105 (економија Криваја) – Бајша (Л-2); - изградња,
- Л-17. Л-2 – Л-16; - изградња,

У оквиру простора општине Бачка Топола егзистираће различити хијерахијски нивои атарских путева и они се утврђују овим Просторним планом, кроз:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8-10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Прилазни путеви до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре а димензије и изграђеност коловоза (земљани, тврди или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

У случају захтева за променом хијерархијске дефиниције општинских и атарских путева, обавезна је израда одговарајуће планске документације у складу са законском регулативом.

Као ново стратешко опредељење у општини Бачка Топола би била афирмација нових интеррегионалних веза успостављањем просторних веза Бачке Тополе, а са околним општинама и регионима кроз изградњу/реконструкцију нових општинских путних сегмената, које би представљале важне путне сегменте у саобраћајној матрици овог дела Војводине, као и стварање услова за развој ваздушног саобраћаја у сврху пољопривреде и туризма.

У духу традиције **немоторних кретања** овог простора, потребно је предвидети могућност успостављања бициклистичких коридора за међунасељско повезивање, које ће бити у функцији афирмације овог вида здравих, еколошки и економски прихватљивих кретања.

Железнички саобраћај у оквиру општине Бачка Топола у будућности треба да доживи нову афирмацију кроз изградњу пруге великих брзина, што подразумева изградњу (у оквиру постојећег коридора) другог колосека магистралне пруге бр. 2. Београд - Стара Пазова - Нови Сад - **Бачка Топола** – Суботица - државна граница - Мађарска (Kelebia), реконструкцију постојећег колосека, станичних капацитета и комплетне саобраћајно-сигналне опреме, као и изградњу индустријских колосека према исказаним захтевима и потребама потенцијалних корисника. Све ове мере имају за циљ стварање предуслова за реализацију овог железничког коридора, као коридора пруге за велике брзине. Овакав инфраструктурни систем био би изванредна основа за интегрално повезивање првенствено на државном нивоу, на нивоу АП Војводине и саме општине Бачка Топола.

7.2. Водопривредна инфраструктура

Снабдевање водом

У складу са стратешким опредељењима, снабдевање водом највишег квалитета оствариће се развојем Бачког регионалног система водоснабдевања. Основно извориште овог система су алувијалне издани Дунава на сектору од Бездана до Богојева и коришћење вода основног водоносног комплекса. За задовољење потреба насеља у Бачком систему могу се користити и речне воде Дунава (непосредно или упуштањем у подземље), уколико им је квалитет задовољавајући. Систем би се формирао од централног постројења за комплетан третман воде, са базирањем на ресурс подземних вода и – или речне воде Дунава и изградња магистралних повезних ценовода до свих општина у систему. Потенцијално извориште овог регионалног система водоснабдевања налази се на територији општине Апатин, на локацијама "Буџак" и "Месарске ливаде".

До реализације регионалног система водоснабдевања, даљи развој водоснабдевања развијаће се у правцу који је сада у функцији, уз повећање броја црпних бушотина на постојећим, или новим извориштима са изградњом појединачних уређаја за дотеривање квалитета воде по захтеваним критеријумима, као и изградњом неопходних елемената у системима (резервоари, црпне станице, коморе итд.)

Краткорочно и средњорочно решење се базира на рационалном коришћењу локалних ресурса подземних вода уз веће коришћење површинских вода. То подразумева и неопходну реконструкцију и доградњу објеката и инфраструктуре система (регенерацију атрофираних и изградњу нових бунара, изградњу нових резервоара, реконструкцију постојећих и изградњу нових постројења за прераду воде, замену постојећих дотрајалих и неадекватних ценовода и постепено проширење мреже ценовода), смањење губитака у мрежи, како на ценоводима тако и на чворовима, уз медијску кампању рационалног коришћења воде у домаћинствима и одговарајућу политику цена воде.

У првом средњорочном периоду, у Бачкој Тополи би се изградило постројење за припрему воде за пиће, резервоар и црпна станица са свом пратећом опремом и неопходним инсталацијама. Дугорочним програмом развоја предвиђа се реконструкција дела неадекватне и доградња водоводне мреже путем изградње нових примарних, секундарних и терцијарних ценовода.

У наредној табели дате су укупне предвиђене потребе становништва и индустрије Бачке Тополе за водом одређене на основу броја становника, прикључености на водоводне системе и норме потрошње за пројектовани период до 2029. год.

Висококвалитетне Воде ($10^6\text{m}^3/\text{год.}$)	Индустрија ($10^6\text{m}^3/\text{год.}$)	Укупно ($10^6\text{m}^3/\text{год.}$)
13,9	1,6	15,5

Извор: Водопривредна Основа Србије, 2002.

Иако се иде на рационализацију потрошње и максималну штедњу подземних ресурса питке воде, потребно је извршити проширење постојећих изворишта са неколико бунарских водозахвата због континуалног пропадања извесног броја бунара, а како би се остварио потребан резервни капацитет.

Уколико се на основу претходног истраживања установи да на постојећим насељским локацијама изворишта нема могућности за бушење нових бушотина, то ће захтевати оформљивање нових изворишта, што представља значајније и дуготрајније кораке у техничком и финансијском смислу.

У наредном периоду ићи ће се на смањивање специфичне потрошње воде у домаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планске рационализације потрошње.

Норма потрошње за становништво ће бити на нивоу од 120 л/стан.-дан - 150 л/стан.-дан, што је у већини случајева мање од данашње норме за становништво. Не предвиђа се потрошња воде преко 150 л/стан.дан, јер ће се увођењем економске цене воде знатно изменити понашање потрошача. Предложене су следеће норме потрошње које су у оквиру норми потрошње које егзистирају у земљама ЕУ:

• Градови (насеља) преко 20.000 становника	150 л/стан. дан,
• Градови (насеља) између 10.000 - 20.000 становника	140 л/стан. дан,
• Насеља између 5.000 - 10.000 становника	130 л/стан. дан,
• Насеља са мање од 5.000 становника	120 л/стан. дан.

Ради рационализације коришћења висококвалитетне воде за пиће и заштите исте од непотребног расипања, потребно је на минималну меру свести губитке на водоводној мрежи. Рационално коришћење водних ресурса подразумева: коришћење висококвалитетних вода само за потребе воде за пиће, а захватање мање квалитетних вода из водотока и језера уз неопходан третман, за потребе наводњавања, индустријских техничких вода и осталих намена које су мање захтевне по питању квалитета сирове воде.

Процес рационализације коришћења питке воде се може спровести осим на већ поменуते начине:

- Смањење броја дефеката заменом и реконструкцијом дотрајале водоводне мреже;
- Увођењем што бољег система мерења како би се открила места настанка губитака;
- Едукацијом – дизањем свести потрошача: сталним информисањем, рекламама, наградним играма које организују водоводи, јавним дискусијама, продајним изложбама опреме за уштеду;
- Политиком цена која штити од непотребног расипања овог природног блага и друго.

У свим решењима комплексних водопривредних система која користе воду највишег квалитета - снабдевање становништва увек има приоритет при расподели воде на кориснике.

Снабдевање водом насеља вршити из артешких водоносних слојева уз строгу контролу исправности воде пре и у току експлоатације. Посебну пажњу посветити избору места за бушење, као и регулисању зоне око бунара и објеката у мрежи, а све у складу са прописима.

Постојећи извори и бунари задржавају се, уз њихово уређење, контролу и заштиту квалитета воде за санитарну употребу.

Трасе дистрибутивних цевовода полагаће се, генерално поред постојећих путева, где су услови за изградњу и каснију експлоатацију повољни. За правилно функционисање и рад цевовода у експлоатационим и прелазним режимима, пројектом ће се предвидети потребан број типских објеката: пумпне станице, резервоари, шахтови за испуст и испирање, шахтови за смештај ваздушних вентила, пролази испод пруга, путева, пролази испод водотокова, мерно-регулациони објекти.

Постојећа водоводна мрежа у насељима се задржава са делимичном реконструкцијом на деоницама које не задовољавају планске потребе.

Снабдевање водом у оквиру рубних предела насеља и атару, као и тамо где нема могућности за снабдевање водом преко водоводне мреже, биће решено индивидуално, путем бушених бунара.

Код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације, чиме ће се обезбедити вишеструка употреба захваћане воде, очување и заштита водних ресурса како од загађења, тако и од прекомерне експлоатације и исцрпљивања појединих издани.

Снабдевање технолошким водом је могуће из првог водоносног слоја (фреатска издан) уз сталну контролу воде пре и у току експлоатације или из водотокова.

Одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови изложени су перманентној деградацији, упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору Бачке Тополе развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде решаваће се, по потреби, посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предtretман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Услови предtretмана индустријских отпадних вода треба да:

- заштите здравље особља које ради на одржавању канализационих система;
- заштите канализациони систем и објекте на њему;
- заштите процес пречишћавања отпадних вода на централном уређају;
- обезбеде одстрањивање из индустријских отпадних вода материје које се мало или никако не одстрањују на централном уређају за пречишћавање отпадних вода, а које могу угрозити захтевани квалитет вода реципијента.

Пре упуштања отпадних вода у реципијент предвиђа се њихово пречишћавање на централним постројењима за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Капацитет ППОВ-а мора бити усклађен са демографским растом и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом. Карактер реципијента предвиђа, односно захтева висок степен пречишћавања. После пречишћавања на уређајима за пречишћавање отпадних вода, пре испуштања у реципијент, концентрација појединих загађујућих материја у ефлуенту мора задовољавати услове које прописује надлежно водопривредно предузеће.

С обзиром да у већини насеља Општине не постоји изграђена јавна канализациона мрежа, иста ни не може да се гради без започињања активности на изградњи уређаја за пречишћавање отпадних вода, како је дефинисано водопривредном основом.

Мања насеља, туристички локалитети и центри, као и викенд зоне, проблем одвођења отпадних вода решаваће преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање (биотип, биодиск).

Ова мала постројења служе за потпуно биолошко пречишћавање отпадних вода из мањих насеља, хотела, одмаралишта и сл., а капацитета од 50 ЕС до 2000 ЕС (еквивалентних становника). Степан пречишћавања на таквим пречистачима је већи од 95 % разградње органске материје, а по захтеву се може извести и поступак са уклањањем азота и фосфора.

Где год је могуће, користити тзв. групне системе, којима се једним ППОВ пречишћавају отпадне воде из више оближњих насеља, повезаних магистралним колекторима са одговарајућим КЦС (канализационим црпним станицама).

У наредном периоду се очекују радови на проширењу система канализације и постројења за пречишћавање отпадних вода у Бачкој Тополи, израда пројеката за канализационе системе и почетак изградње тих система у насељима Криваја, Панонија, Гунарош, Ново Орахово и Пачир, затим изградња система за предтретман индустријских отпадних вода у месној индустрији (Топола, Топико, Жибел) и Иномаг-у.

Развој атмосферске канализације има задатак заштите урбанизованих површина унутар насеља и индустријских погона од плављења атмосферским водама. Кишну канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђени делови рационално уклапају у будуће решење.

У насељима општине Бачка Топола, постојећа мрежа отворених канала ће се ширити у складу са потребама, са уливима у најближе потоке путем уређених испуста који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала (потока). За атмосферске отпадне воде са зауљених и задрљаних површина (бензинске пумпе и сл.), предвидети одговарајући третман на сепаратору уља и таложнику. Садржај уља у тертираној води не сме бити већи од 0,1 mg/l, а суспендованих материја од 30 mg/l.

Приликом израде пројекта који евентуално предвиђа израду концепта атмосферске канализације потребно је претходно дефинисати укупне количине упуштених вода и сходно томе уз консултацију надлежних органа водопривреде проценити могућност прихвата дефинисаних количина. У случају да су процењене количине упуштених вода веће од оних на које су димензионисани делови каналске мреже у које се предвиђа упуштање, потребно је предвидети могућност реконструкције (повећање протицајног профила и сл.). Без обзира на евентуалну потребу реконструкције са надлежним водопривредним предузећима потребно је уговорно решити прихват прикупљених вода.

У случају да се у неки од канала у склопу система за одводњавање предвиђа упуштање атмосферских вода прикупљених са било које површине, потребно је имати у виду да се могу упуштати само чисте воде и евентуално технолошке које морају бити пречишћене, без таложљивих или муљевитих материја (пливајући предмети, амбалажа, делови хране, тешки метали, разна уља, и течности за моторе и сл.) ради обезбеђења II класе квалитета воде у каналу односно крајњем реципијенту.

Атмосферске и отпадне воде сакупљати постојећом већ изграђеном канализацијом мешовитог типа. Уколико на неким подручјима не постоји изграђена канализација или она није сепаратног типа, потребно је предвидети изградњу колектора у којем би се посебно одводиле отпадне воде.

Атмосферске и условно чисте технолошке воде (расхладне и сл.), чији квалитет одговара II класи квалитета воде могу се без пречишћавања упуштати у природне токове, мелиорационе канале, ретензије по ободу насеља и сл.

Изливи атмосферских и пречишћених вода у мелиорационе канале морају бити изведени на одређен начин да би се спречило деградирање и нарушавање стабилности косина канала.

Хидротехничке мелиорације (одводњавање и наводњавање)

Регулисање водног режима у земљишту, уз изградњу и реконструкцију постојећих система за одводњавање омогућиће интензивну пољопривредну производњу.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Србије у домену наводњавања изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа. Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање.

Критеријум за оцену погодности земљишта за наводњавање узима у обзир три параметра:

- рељеф терена,
- могућност довода воде, и
- квалитет замљишта.

На територији општине Бачка Топола, у наредном планском периоду планира се изградња нових секундарних разводних објеката за наводњавање путем отворених обложених канала и цевовода у складу са пројектом "Северна Бачка". За облагање канала користити материјале чија примена не угрожава биодиверзитет. За трасе разводних канала ће се користити локални коридори путне мреже (леније), те је исте потребно сачувати у постојећим ширинама и по могућству ускладити са планом пошумљавања и ветрозаштитних појасева.

До тада ће се активности у водопривреди сводити на одржавање постојећих система. Под појмом одржавања система за одводњавање подразумева се комплексна и редовна примена одређених мера, које омогућавају непрекидно ефикасан рад свих објеката у одвођењу сувишне воде за одређене сливне површине, ради испуњења прописаних критеријума на успостављању оптималног водног режима земљишта.

Планиране активности на одржавању већ изграђених мелиорационих система на подручју (чишћење од замуљења и растиња и евентуалне реконструкције постојећих канала), омогућиће двонаменско коришћење постојећих система, односно и за потребе наводњавања.

Воде које служе за наводњавање земљишта морају бити одговарајућег квалитета. Предност код наводњавања имају земљишта повољнијих класа погодности за наводњавање, уз уважавање социјалних и еколошких чинилаца. У зависности од карактеристика земљишта и режима подземних вода, наводњавање, по правилу, треба да је у спрези са одводњавањем и општим уређењем мелиоративног подручја. Обезбеђеност коју је потребно постићи код наводњавања је око 80-85%.

Посебну пажњу треба поклонити ревитализацији и бољем коришћењу постојећих система за наводњавање.

Окосницу раста површина под системима за наводњавање чине регионални водопривредни системи чији ће се фазни развој интензивирати у наредном периоду. Приоритет припада површинама ближим већим природним водотоцима, изграђеној основној каналској мрежи (ДТД).

Подручје општине Бачка Топола припада регионалном хидросистему "Северна Бачка", а територија Општине делом припада подсистему "Телечка", а делом подсистему "Мали Иђош", који треба да обезбеди и воду за наводњавање око 11.000 ha пољопривредних површина на подручју општине Србобран и Врбас. Додатне количине вода за наводњавање обезбедиће се и из планираних акумулација "Моравица 2" и "Мали Иђош" и планираних каналима са свим припадајућим објектима (канал Његошево – Мали Иђош".

Нови системи за наводњавање, градиће се на земљиштима I, II, IIa, IIIa и IIIb класе погодности за наводњавање. Предвиђа се да ће се највећи део система изградити применом вештачке кише као начина наводњавања (преко 90%) површина. Наводњавање капањем примењиваће се у вишегодишњим засацама (воћњаци и виногради), и то искључиво новопројектованим. Површински начин (браздама, преливањем) биће заступљен на мањим поседима локалног наводњавања, а субиригација у долинама већих река, нарочито на оним деловима алувијалних равни (ритова) који су под утицајем успора на тим рекама.

7.3. Енергетска инфраструктура и извори

Експлоатација гаса и гасоводна инфраструктура

Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на подручју обухвата Просторног плана, није на задовољавајућем нивоу јер су гасификована само насеља Бачка Топола и Мићуново, али пружа могућност даљег проширења и изградње у циљу задовољења свих потрошача природног гаса на предметном подручју.

Планира се изградња разводне гасоводне мреже до свих насељених места у општини Бачка Топола, у којима не постоји гасоводна мрежа.

Са аспекта експлоатације енергетских извора (нафте, природног гаса и термоминералних вода), предметни простор потребно је планирати за истражне бушотине НИС-НАФТАГАСА, јер посматрани простор северне Бачке спада у одобрени истражни простор НИС-НАФТАГАСА на основу Решења Покрајинског секретеријата за рударство и минералне сировине истражни простор број 5069. Сходно томе, овај простор би требало резервисати за будуће истражне радове НИС-НАФТАГАСА у сагласности са датим површинама и динамиком реализације истраживања.

Одобрени истражни простор обухвата површину од 4712,8 km ☐

Евентуална изградња објеката који прате експлоатацију нафте и гаса (сабирни системи, приступни путеви и сл.), вршиће се на овом истражном односно експлоатационом простору.

Приликом изградње нових објеката НИС-ГАСА и НИС-НАФТАГАСА потребно је посебно обратити пажњу на заштићена природна добра на територији Општине. Такође приликом планирања, пројектовања и изградње ових објеката, водити рачуна о смањењу конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништва, земљиште, итд.) и предузимање одговарајућих мера за санирање негативних последица (програм рекултивације, ревитализације, отклањања штета итд.).

Предузећу "Лепојевић" д.о.о. Ново Орахово, према Решењу Покрајинског секретеријата за рударство и минералне сировине истражни простор број 5226 одобрена су геолошка истраживања опекарских глина локалитет лежиште "Чикер" код Новог Орахова.

ЈП "КОМГРАД" Бачка Топола, према Решењу Покрајинског секретеријата за рударство и минералне сировине истражни простор број 5168 одобрена су геолошка истраживања подземних вода локалитет територија општине Бачка Топола.

Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеном Просторним планом, постоји изграђена преносна и дистрибутивна електроенергетска мрежа, коју је у циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача потребно ревитализовати и обезбедити сигурно напајање. Електродистрибутивна мрежа ће се развијати према потреби развоја конзума у насељима Општине уз планско опремање мреже.

Напајање електричном енергијом потрошача планског простора обезбедиће се из постојећих ТС 110/20 kV трафостаница "Бачка Топола1" и "Бачка Топола2", преласком тростепене 110/35/10 kV на двостепену трансформацију 110/20 kV.

Средњенапонски 35 kV водови прећи ће на 20 kV напонски ниво, а трафостанице 35/10kV задржаће се као 20 kV разводна чворишта.

Целокупну 10 kV мрежу потребно је реконструисати за рад на 20 kV напонском нивоу.

Преласком на 20 kV напонски ниво напајања обезбедиће се сигурније напајање због поузданије 20 kV напонске мреже, чија планирана конфигурација обезбеђује могућност двостраног напајања из две или више ТС 110/20 kV, или преко два у прстен везана далеководна из исте ТС 110/20 kV. Преласком на 20 kV напонски ниво значајно се смањују и губици електричне енергије у средњенапонском разводу.

Изградити нове трафостанице 20/0,4 kV напонског преноса, 20 kV и 0,4 kV мрежу до свих радних зона, туристичких локалитета, викенд зона и осталих садржаја у атару предвиђених Просторним планом.

Део електричне енергије потребно је обезбедити из обновљивих извора.

Све обновљиве изворе енергије потребно је повезати на најближу 110 (20) kV постојећу мрежу Електропривредног система Србије или на нове ТС 110/20 kV.

Изградња електроенергетске мреже на простору обухвата Просторног плана вршиће се у складу са плановима развоја, односно условима надлежних предузећа.

Коришћење обновљивих извора енергије

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

На простору општине Бачка Топола као обновљиви извори енергије могу се користити:

- биомаса;
- биогаз;
- геотермална енергија;
- сунчева енергија;
- енергија ветра.
- хидроенергија.

Могућности коришћења хидроенергетског потенцијала

На територији Општине постоји могућност градње малих хидроелектрана снаге 0,1-10MW (сам назив указује на врло мали капацитет ових електрана), на водотоцима, акумулацијама и каналима уз већ изграђене водопривредне објекте.

7.4. Телекомуникациона инфраструктура

За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја на подручју општине Бачка Топола, потребно је изградити спојне путеве оптичким кабловским везама, уз све главне и локалне путне правце.

Систем преноса ће се одвијати преко дигиталних аутоматских телефонских централа довољног капацитета, које треба поставити у свим насељима. За свако домаћинство обезбедити по један до два директна телефонска прикључка, као и довољан број прикључака за све привредне кориснике и саджаје ван насеља.

Дигитализација телефонске мреже подразумева увођење дигиталних комутационих центара и дигиталних система преноса у свим равнима мреже. Ово подразумева и полагање каблова са оптичким влакнима као медијумом преноса на свим нивоима међумесне мреже, са перспективом увођења оптичких каблова и у месне мреже. Овим ће се створити услови за примену и коришћење широкопојасних сервиса и приступног мултиплексера дигиталних претплатничких линија (DSLAM) којим ће се омогућити брзи приступ интернету, као и мултимедијални сервиси.

Оптички каблови омогућују рад више система преноса великог дмета са различитим дигиталним протоком, који се коришћењем нових техника мултиплексирања и модерних оптоелектронских компонената могу даље повећавати до веома великих капацитета.

И даље ће се користити радио-релејни систем преноса где изградња оптичког кабла није оправдана.

У свим насељима, потребно је изградити приступну и разводну кабловску мрежу довољног капацитета.

Изградњом антенских система и базних станица мобилне телефоније, по плановима развоја надлежних оператера, омогућиће се рад овог система телекомуникација на целом планском подручју.

С обзиром на брз развој телекомуникационог система као и услове које буде диктирала нова технологија развоја система мобилних комуникација нове локације базних радио-станица и радио-релејних станица биће одређиване у складу са потребама имаоца система веза, урбанистичком и техничком документацијом, уз задовољење законских и техничких прописа за ту врсту објеката на простору на којем се гради.

У свим насељима за квалитетан пријем и дистрибуцију радио и ТВ сигнала, изградити кабловски дистрибутивни систем (КДС).

Изградња телекомуникационе мреже на простору обухвата Просторног плана вршиће се у складу са плановима развоја, односно условима надлежних предузећа.

8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење у области заштите животне средине је усмерено у контексту рационалног коришћења природних ресурса, реализације режима заштите природних добара и унапређења природних и радом створених вредности.

У циљу заштите ваздуха од загађења, предвиђене су следеће мере:

- Формирање катастра загађивача са успостављањем мониторинга, као контролне мере квалитета ваздуха на територији Општине;
- Адекватно одлагање комуналног отпада и животињских лешева у складу са основним принципима Националне стратегије управљања отпадом;

- Формирање заштитних појасева око радних зона, комуналних објеката, дуж саобраћајница, канала, у оквиру пољопривредног земљишта – посебно на правцу доминантних ветрова и др. у циљу повећања процента шумовитости и унапређења микроклиматских услова.

У циљу заштите воде од загађења, реализоваће се:

- Адекватно водоснабдевање свих насеља квалитетном водом за пиће развојем регионалног система водоснабдевања;
- Изградња сепаратне канализационе мреже у насељима;
- Пречишћавање отпадних вода пре упуштања у реципијент;
- Индустријске отпадне воде пречишћавати кроз предtretман пре упуштања у заједнички пречистач са санитарном отпадном водом;
- Доградња и одржавање мелиоративних канала;
- Успостављање мониторинга воде, као природног ресурса (праћење квалитета површинских и подземних вода);
- Заштита изворишта за водоснабдевање.

Заштита земљишта, као природног ресурса, реализоваће се следећим активностима:

- Адекватно одвођење отпадних вода из насеља уз пречишћавање, пре упуштања у реципијент;
- Контролисана примена хемијских средстава заштите и агромера у области пољопривреде;
- Санација и рекултивација неуређених сметлишта и сточних гробаља, као и општинске депоније и сточног гробља као прелазног решења, након завршене експлоатације и изградње регионалне депоније;
- Укључење Општине у интегрални регионални систем депоновања, у складу са принципима Националне стратегије управљања отпадом и смерницама Студије просторног размештаја регионалних депонија и трансфер станица на територији АП Војводине, што подразумева израду Општинског плана управљања отпадом, закључење споразума о сарадњи општина у оквиру региона за управљање отпадом и израду Плана управљања комуналним отпадом за регион за одлагање отпада и наведеним Планом (за регион) се утврђује локација регионалне депоније, број трансфер станица у региону, као и остале могућности за управљање комуналним отпадом (рециклажа, компостирање, инсинерација-спаљивање, анеробна дигестија);
- Уклањање сточних лешева са територије Општине ће се вршити привремено на постојећој локацији кафилерије у Зобнатици и јаме –гробнице у Бајши, у складу са важећим правилницима, до изградње мреже кафилерија на територији АП Војводине;
- У случају појаве заразне инфлуенце Планом је предвиђено постављање непропусних контејнера за привремено одлагање угинулих птица у свим насељима општине;
- Даје се могућност да се изграде јаме-гробнице за насеља од којих је удаљена постојећа локација, на локацијама које ће бити накнадно утврђене, након експропријације земљишта.

За све објекте који могу имати негативне утицаје на животну средину, надлежни орган може прописати израду студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 69/2005) и Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 114/2008).

9. СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ И КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

У обухвату Просторног плана, поред заштићених природних добара се налазе подручја која су предвиђена за заштиту. Ова подручја представљају природне екосистеме, станишта природних реткости, станишта природних реткости од међународног значаја, ретких и угрожених биљних и животињских врста и еколошки коридори.

ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ ПРЕДВИЂЕНЕ ЗА ЗАШТИТУ

1. СТАНИШТА ПРИРОДНИХ РЕТКОСТИ И ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ

1.1. Станишта природних реткости

Станишта природних вредности су остаци природне вегетације, стари парлози или вештачко подизане зелене површине насељене врстама које су заштићене као природне реткости. У складу са **Уредбом о заштити природних реткости** ("Службени гласник РС", бр. 50/93) на њиховим стаништима се уважава I степен режима заштите.

На основу Закона о потврђивању **Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта** ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 102/2007 од 7.11.2007. године), у политици планирања и развојној политици, у обавези смо:

- узети у обзир очување дивље флоре и фауне (Члан 3.);
- посветити посебну пажњу заштити области које су од значаја за миграторне врсте наведене у Додацима II и III (Члан 4.);
- поштовати забрану намерног оштећивања или уништавања места за размножавање или одмор врстама наведених у Додатку II (Члан 6).

На списковима ове конвенције се налази већи број врста чији опстанак зависи од очуваности ливадских и степских станишта, нпр. текуница (*Citellus citellus*), жаба чешњача (*Pelobates fuscus*), пешчарски гуштер (*Podarcis taurica*).

У складу са **Конвенцијом о биолошкој разноврсности** ("Сл. лист СРЈ - Међународни уговори" бр. 11/2001) дужни смо да спречавамо ширење, или по потреби предузимамо мере за уништавање инвазивних врста. Њихово спонтано ширење не само да угрожава природну вегетацију, него и знатно повећава трошкове одржавања зелених површина. На нашим подручјима сматрају се инвазивним следеће врсте: циганско перје (*Asclepias syriaca*), јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gledichia triachantos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна сремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоп (*Reynouria syn. Faloppa japonica*), сибирски брест (*Ulmus pumila*).

Остаци исконске вегетације и секундарна степска станишта

Типична степска станишта на лесу Панонског региона се налазе на списку Анекса I, Директиве о стаништима Савета Европске Уније (Directive 92/43/EEC, Annex I) као приоритетна за заштиту, што указује на њихову угроженост у међународним размерама.

Степска вегетација је очувана у лесним долинама слива Криваје. На нижим деловима лесних долина опстала је исконска ливадска вегетација, што повећава број заштићених животињских врста.

Секундарна степска станишта у запуштеним виноградима и воћњацима, где је дошло до обнављања степске вегетације, првенствено се истичу присуством заштићених животињских врста.

Степска и ливадска станишта су валоризована за заштиту на следећим локалитетима:

1. Зобнатица – долина од Бачке Тополе до Малог Београда
2. Лесна долина код Бајше
3. Томиславци-пашњак
4. Бачки Соколац –степски остаци
5. Лесни одсек циглане у Бајши
6. Војнићев мајур - остаци степа и ливада
7. Пилакова долина
8. Дубока долина

Природна и вештачка влажна станишта

Данашња Криваја је канализовани водоток са знатно измењеним особинама у односу на некадашње природно стање. Стварањем акумулација дошло је до спонтане ревитализације влажних станишта која су већ скоро нестала из региона због регулације водотокова. Замочварене деонице Криваје везане за акумулације представљају изузетно вредна влажна станишта Бачког лесног платоа.

Већи број врста представника орнито- и херпетофауне, који насељавају ова подручја, од међународног је значаја. Конвенцијом о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта посебно се истичу станиште видре (*Lutra lutra*), мочварне корњаче (*Emys orbicularis*) и неколико врста жабе и мрмољака. Водена и мочварана станишта представљају место окупљања и боравка бројних птичјих врста у току пролећне и јесење сеобе. Нпр. на простору акумулације "Зобнатица" и ближе околине, регистровано је 148 врста птица, од чега 75 гнездарица.

Влажна станишта су валоризована за заштиту на следећим локалитетима:

1. Акумулација од Зобнатице до Малог Београда
2. Пилакова долина – део акумулације у долини
3. Долина Криваје код Пачира – влажне ливаде и микроакумулације
4. Дубока долина – Криваја и акумулација код Паноније

Паркови, засади и самоникли шумарци

Све шуме Општине вештачког су порекла, са доминантним учешћем алохтоних врста. У засадама се јављају и инвазивне врсте дрвећа. Већи део шума налази на лесној тераси, где су станишни услови веома неповољни за раст шумске вегетације. Засади често представљају станишта заштићене сиве ветрушке (*Falco vespertinus*). Аутохтони шумарци се јављају уз Кривају, у облику групација врба и топола.

Парк-шуме су остаци некадашњих пространих паркова. Каштели су били окружени вртовима, који су се највећим делом простирали уз долину реке Криваје. Остаци ових парк-шума на мезофилним и влажним стаништима садрже велик број старих стабала храста лужњака (*Quercus pedunculata* Ehrh.). Фрагменти самониклих шума, остаци сађених храстових шума и стари паркови богати аутохтоним врстама служе као рефугиуми шумским врстама унутар региона чије су природне шуме у потпуности уништене.

Најважнији засади, парк-шуме и паркови простора су следећи:

1. Дрворед софоре између Бачке Тополе и Зобнатице
2. Парк у Бајши
3. Војнићев мајур - стари парк
4. Долина Криваје код Пачира
5. Дубока долина – Криваја и акумулација код Паноније

1.2. Станишта природних реткости од међународног значаја

Пројектом IPA (Important Plant Areas) издвојени су одређени делови система лесних долина Криваје, као станишта већег броја природних реткости, односно као простор значајан за очување флористичког богатства. Границе IPA подручја истовремено означавају простор који је предвиђен за заштиту.

1.3. Еколошки коридори омогућавају одвијање сезонских миграција и размену генетског материјала између делимично изолованих и/или просторно удаљених станишта. Канализовани ток Криваје и остаци травнате вегетације по долинама овог водотока повезују заштићена природна добра и станишта природних реткости Бачког лесног платоа са долином реке Тисе која је еколошки коридор од регионалног значаја. Остаци природне вегетације уз Кривају истовремено представљају станишта насељена водоземцима, гмизацима и птицама међу којима су и врсте заштићене као природне реткости, у складу са Уредбом о заштити природних реткости ("Службени гласник РС", бр. 50/93). Бројност врста и јединики природних вредности показује сезонску варијабилност, са највећим вредностима у периодима миграције појединачних животињских група.

Стање Криваје, као и еколошких коридора на подручју Општине је изузетно неповољно.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Општина Бачка Топола припада региону који је сиромашан зеленим површинама. Острва зеленила унутар предела омогућавају опстанак угрожених, врста птица (грабљивице, сове и сл.) и сисара (бубоједи) који су заштићене као природне реткости. Обезбеђују гнездилиште птицама певачицама које се хране на пољопривредним површинама. Подизање зелених заштитних површина пружа услове великом броју врста чија се станишта смањују услед нестанка салаша и на тај начин се спречава опадање биодиверзитета подручја. Формирање пољозаштитних појаса доприноси смањењу негативних утицаја еолске ерозије на обрадивим површинама и може допринети развоју ловног подручја. Усмерено уређење предела у правцу побољшања квалитета ловишта у складу је са међународним стандардима заштите природе. Мерама заштите и уређења простора, кроз намену површине и план парцелације обезбедити одговарајући проценат зелених површина.

У контексту заштите природних добара, неопходно је реализовати следеће:

1. Опште мере за очување биодиверзитета природних станишта

Спонтано ширење инвазивних биљних врста не само да угрожава природну вегетацију, него знатно повећава и трошкове одржавања зелених површина. На нашим подручјима се сматрају инвазивним следеће врсте: јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gledichia triachantos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна сремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоп (*Reynouria syn. Faloppa japonica*) и багрем (*Robinia pseudoacacia*).

- У складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности ("Сл.лист СРЈ-Међународни уговори", бр.11/2001), потребно је спречавати ширење или по потреби предузимати мере за уништавање инвазивних врста.

2. Мере заштите станишта природних реткости

- Забрањена је промена намене ливада и пашњака у долинама Криваје (претварање у обрадиво или грађевинско земљиште, пошумљавање);
- Забрањено је нарушавање геоморфолошких одлика долина (равнање терена, откопавање, отварање позајмишта и сл.);
- Избегавати узурпирање заштитног појаса Криваје и бочних канала (преоравање, изградња објеката и сл.);
- Растојање будућих објеката треба да буде најмање 100 m од обале влажних станишта (депресије, акумулације, канали и сл.);
- Уређењем простора треба обезбедити екстензивно коришћење долина Криваје (рекреација, заштитно зеленило итд.);
- Због присуства природних реткости на простору, за израду плана детаљне регулације простора, за изградњу објеката као и за ревитализацију и уређење старих паркова тражити услове Завода за заштиту природе.

3. Мере заштите еколошких коридора

- Деонице водотока унутар насеља треба да постану саставни делови уређених зелених површина (парк, рекреативно подручје, заштитно зеленило). Обале одвојити од простора на којима се одвијају људске активности зеленилом висине 1-3 метара. Сама обала треба да има травнату вегетацију, чија ширина мора бити у складу са водопривредним условима (појас потребан за одржавање канализованих водотокова), али не може бити ужа од 2 метра и не сме бити потпуно засенчена дрворедом. Обезбедити редовно кошење обала.
- Током уређења простора обезбедити отвореност водотока по целој својој дужини. Уредити профил отвореног водотока са природоликим обалама чији нагиб не може бити већи од 45°.
- Избегавати узурпирање заштитног појаса Криваје (преоравање, изградња објеката и сл.)
- Ради заштите квалитета воде и функционалности коридора, минимално растојање будућих објеката треба да буде 100 m од обале Криваје или канала у бочним долинама;
- Криваја и њени бочни канали који представљају еколошке коридоре не могу да служе као пријемници непречишћених отпадних вода;
- Саобраћајнице треба да прелазе преко водотока и канала у облику мостова, испод којих су обезбеђени прелази за животиње. Обнављање мостова/попуста за воду код саобраћајница треба извршити на начин којим се обезбеђује пролаз за животиње код свих еколошких коридора. Упутства за пролазе за животиње тражити од Завода за заштиту природе;
- Светлосне изворе не треба постављати на самој обали еколошких коридора (предлаже се минимално осветљење у складу са потребама јавних површина).
- Забрањено је користити инвазивне врсте за подизање зелених површина у близини еколошких коридора.

4. Мере заштите потенцијалних природних добара

Таложње леса током земљине историје допринело је очувању бројних фосила (на мањим или већим дубинама). Током израде плана неопходно је имати у виду одредбе Закона о заштити животне средине ("Сл.гласник РС" бр. 135/04) који се односе на мере и услове заштите животне средине, као и чл. 46. Закона о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95), којим је предвиђена обавеза извођача радова да је, уколико у току радова наиђе на природно добро које је геолошко - палеонтолошког или минералошко-петрографског порекла (за које се претпоставља да има својство природног споменика), дужан да о томе обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

10. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Унутар простора обухваћеног Просторним планом евидентирани су, на основу анализе и валоризације утврђене споменичке вредности и вредности урбаних и физичких структура, у складу са Законом о културним добрима, простори и објекти који чине идентитет простора и усмеравају његов будући развој. То су највреднији објекти, они који су утврђени за непокретна културна добра (НКД).

Међуопштински завод за заштиту споменика културе из Суботице, као надлежна установа заштите, утврдио је мере и смернице заштите (услове чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добара) у даљем процесу урбанистичког и архитектонског планирања, односно изградње на територији Општине Бачка Топола. Овако дефинисане смернице, према Закону о планирању и изградњи и Закону о културним добрима, постају обавеза ималаца и корисника културних добара, а спроводиће се путем мера техничке заштите, израђених од стране надлежног завода за заштиту споменика културе, појединачно за сваки објекат или простор.

Мере заштите непокретних културних добара

Археолошка налазишта

На свим археолошким налазиштима условљавају се будући грађевински захвати и земљани радови обавезом инвеститора да обезбеди стручни археолошки надзор и заштитна археолошка истраживања, а у зависности од значаја налазишта и систематска ископавања.

Споменици културе

За споменике културе се утврђују следеће мере заштите:

- Очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;
- Очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера (декоративног молераја и слично);
- Очување или рестаурација изворног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објекта;
- На овим објектима се не дозвољава надоградња, али је дозвољено осавремењивање објекта у циљу бољег коришћења, увођењем савремених инсталација, под условом да не нарушавају ентеријерске вредности објекта, а које се морају извести уз услове и под надзором надлежне установе заштите;
- Остали објекти на парцели подлежу режиму главног објекта;
- Све наведене интервенције се могу изводити искључиво према условима надлежне установе заштите споменика културе.

Добра која уживају претходну заштиту

Према Закону о културним добрима, добра под претходном заштитом имају исти третман као и непокретна културна добра - споменици културе и за њих важе исте мере техничке заштите које су напред наведене.

Јавни споменици

Утврђују се следеће мере заштите за јавне споменике:

- Све крајпуташе у атару треба оставити на оригиналном месту, а приликом обнове могу се користити и савремени материјали;
- За остале јавне споменике обавезно је очување изворног изгледа, оригиналних материјала и аутентичних натписа;
- Редовно одржавање и чишћење свих споменика и спомен-комплекса, као и обнављање текста на њима;
- Обезбеђење видљивости и приступа свим споменицима;
- Хортикултурно и партерно уређење и одржавање простора унутар комплекса око свих споменика;
- Урадити попис и валоризацију јавних споменика у свим местима.

Заштита кроз документацију

На терену је евидентирано доста објеката који су посебно интересантни са аспекта руралне баштине. Пошто је немогуће све те зграде очувати, потребно је да се о њима, пре рушења, направи комплетна фото и техничка документација.

Посебне мере заштите и смернице развоја НКД на подручју Општине

1. На овом простору је евидентирано неколико каштела и мајура који су настали од почетка 19. века па до тридесетих година 20. века. Од старих мајура три су у новој угоститељској функцији: Панонија, Зобнатица и Криваја. Од старих каштела напуштен је каштел Енгелман, у атару Новог Орахова и Лелбах у атару Горње Рогатице. Каштел Зако је пре пет година изгорео. За напуштене каштеле требало би што хитније наћи новог власника и направити програм ревитализације. У случају Каштела Зако програм реконструкције је у току.

2. Од бивших мајура остали су интересантни економски објекти - стари магацини и штале који више нису у функцији, али их је могуће ревитализовати. Зато новим власницима треба скренути пажњу на могућности осавремењивања.
3. У насељима Бајша, Пачир и Стара Моравица евидентирани су амбијенталне целине, које је потребно очувати, јер су они носиоци идентитета насеља. лепе сеоске и варошке куће требало би искористити за потребе сеоског туризма.
4. Код оснивања завичајних кућа треба кренути од добрих примера сеоских кућа, јер на овом простору има таквих објеката, који су репрезентативни примери народног градитељства.
5. Салаше поред реке Криваје и Чика треба искористити за еко-туризам.

11. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И УСЛОВИ ЗА КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

На подручју Просторног плана континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица климатских, орографских и сеизмичких карактеристика на овом простору.

Због **земљотреса**, који по сеизмографским подацима на овом простору има јачину од 7°MCS, обавезна је примена законских прописа о пројектовању и градњи објеката на трусним подручјима. Код изградње и пројектовања објеката применити Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Службени лист СФРЈ" 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Ради заштите од **еолске ерозије** потребно је реализовати подизања ветрозаштитних појасева планираних овим Просторним планом.

Ризик од појаве **пожара** умањиће се применом просторно-планских мера заштите које се односе на планирање ширине улица у насељима (реконструкција постојећих и изградња нових у складу са стандардима и техничким прописима), реконструкцију општинских, државних путева I и II реда, утврђивање урбанистичких показатеља (намена простора, степен изграђености, степен искоришћености земљишта), правила изградње (постављање објеката, спратност објеката, удаљеност објеката...). Поред ових мера неопходно је примењивати грађевинско-техничке мере заштите од пожара, у складу са прописима о изградњи објеката, мере заштите од пожара код електроенергетских и гасних постројења и др.

За заштиту од **града** Републички хидрометеоролошки завод је развио систем одбране од града и у ту сврху је на подручју општине Бачка Топола изграђено 15 (петнаест) противградних станица са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. У пречнику од 100 m од противградних станица није дозвољена градња нових објеката без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Приликом израде Просторног плана, посебно при планирању **организације и уређења простора од интереса за одбрану земље**, у свему су поштовани и уграђени услови добијени од Министарства одбране. Простори у којима није дозвољено планирање и изградња објеката означени су на графичком прилогу бр. 1. За комплексе који су у складу са Мастер планом Министарства одбране намењени за отуђење ("Старо стрелиште" и објекат у Бачкој Тополи) будућа намена решаваће се у наредном периоду, а евентуална промена намене ових комплекса одредиће се приликом израде одговарајућих урбанистичких планова.

У случају непосредне ратне опасности и у рату све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, збрињавање становништва и др.) спроводиће се у складу са законом и прописима који регулишу ову област.

Заштита становништва одвијаће се у складу са одредбама Одлуке о утврђивању степена угрожености насељених места у општини Бачка Топола са рејонима угрожености и одређеном врстом и обимом заштите у тим рејонима, коју је усвојио Општински штаб цивилне заштите (ОШЦЗ), 1992. год. Овом Одлуком утврђени су рејони у насељима у општини Бачка Топола у којима је обавезна изградња склоништа за заштиту становништва, врста склоништа и обим заштите.

Општи услови за планирање и изградњу склоништа су:

- склоништа се планирају као двонаменски објекти, који могу бити засебни објекти односно део грађевинског објекта;
- склоништа могу бити подземни, делимично укопани или надземни објекти;
- породична склоништа се граде за чланове домаћинства, али најмање за три лица. Могу се планирати као оставе, радионице, приручне просторије и сл.;
- кућна склоништа (за зграде са више станова) могу се планирати као друштвене просторије, гараже, бициклане, изложбени простори и сл.;
- блоковска склоништа (за више зграда) могу се планирати као простори за спорт и рекреацију, простори за друштвене активности, затим простори са угоститељским, трговинским или услужним садржајем и сл.;
- склоништа у предузећима и установама могу се планирати као простори за састанке, радионице, сервиси, ресторани за исхрану и сл., у складу са основном делатношћу и потребама предузећа односно установа;
- јавна склоништа се првенствено граде у већим градовима, на прометним јавним местима, величине према процењеном броју становника који се могу затећи на јавном месту
- склоништа се морају градити у складу са одредбама Техничког прописа за склоништа и друге заштитне објекте ("Службени војни лист", број 13/98).

Пре изградње објеката у грађевинском рејону насеља, инвеститори су у обавези да прибаве мишљење надлежног органа за одбрану у општини Бачка Топола о обавези изградње склоништа, врсти склоништа, обиму заштите и капацитету, или о ослобађању од градње склоништа, уколико граде објекте који се налазе у рејону или насељу, у којима није планирана изградња склоништа.

12. НАМЕНА ПРОСТОРА

12.1. Структура коришћења земљишта са билансом површина (2008. до 2029.)

Територија општине Бачка Топола заузима површину од **59.586,41** ha и подељена је на 10 катастарских општина.

У следећој табели, кроз упоредни преглед, приказан је начин коришћења земљишта и промене које ће настати у простору Општине у периоду од 2008. до 2029. године.

Табела III-16. Структура коришћења земљишта са билансом површина за подручје општине Бачка Топола до 2029. године

Општина Бачка Топола		2008.		2029.	
Р.бр.	Основне категорије	Општина Бачка Топола P(ha)	%	P(ha)	%
1.	Шуме и шумско земљиште	596,65	1,01	608,61	1,02
2.	Пољопривредно земљиште	53302,87	89,45	52054,40	87,36
	Укупно плодно (1+2)	53899,82	90,45	52850,77	88,38
3.	Грађевинско земљиште	5030,92	8,44	6109,32	10,25
4.	Водно земљиште	655,67	1,10	813,88	1,36
	Укупно неплодно (3+4)	5686,59	9,54	6923,20	11,60
	Укупно	59.586,41	100,00	59.586,41	100,00

**Табела III- 17. - Биланс постојеће и планиране намене простора
за КО Бачка Топола и Бачка Топола- град:**

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	66,25	0,60	66,25	0,60
	Шуме и шумско земљиште	66,25	0,60	66,25	0,60
2.	Пољопривредно земљиште	9502,88	86,70	8849,60	80,73
	Обрадиво и необрадиво	9499,71	86,67	8852,77	80,70
	Рибњак	3,17	0,03	3,17	0,03
	Укупно (1+2)	9569,13	87,30	8915,85	81,34
3.	Водно земљиште	19,92	0,18	44,72	0,41
	Водотоци	19,92	0,18	19,92	0,18
	Канали			24,80	0,23
4.	Грађевинско земљиште	1370,95	12,51	2000,76	18,25
	Грађевински рејон насеља	1091,22	9,96	1091,22	9,96
	Радне зоне и комплекси	61,40	0,56	726,54	6,63
	Комплекси посебне намене	77,47	0,71	77,47	0,71
	Држ.пут I реда-аутопут	39,30	0,36	39,30	0,36
	Држ.пут I реда	36,61	0,33	36,61	0,33
	Држ.пут II реда	49,45	0,45	71,97	0,66
	Општински пут			3,13	0,03
	Жел. пруга	15,50	0,14	15,50	0,14
	Укупно неплодно (3+4)	1390,87	12,69	2045,48	18,66
Σ	Укупно (1+2+3+4)	10960,87	100,00	10960,87	100,00

Табела III- 18 - Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Бајша:

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	161,93	2,32	161,93	2,3
	Шуме и шумско земљиште	161,93	2,32	161,93	2,3
2.	Пољопривредно земљиште	6340,83	90,32	6325,73	90,10
	Обрадиво и необрадиво	6340,83	90,32	6325,73	90,10
	Укупно (1+2)	6502,76	92,62	6487,66	92,41
3.	Водно земљиште	67,00	0,95	67,00	0,95
	Водотоци	54,00	0,77	54,00	0,77
	Канали	13,00	0,18	13,00	0,18
4.	Грађевинско земљиште	450,64	6,42	465,74	6,63
	Грађевински рејон насеља	389,09	5,54	389,09	5,54
	Радне зоне и комплекси	29,00	0,41	29,00	0,41
	Држ.пут II реда	14,09	0,20	17,02	0,24
	Кор. жел. пруге	7,16	0,10	7,16	0,10
	Општински пут	11,30	0,16	23,47	0,33
	Укупно неплодно (3+4)	517,64	7,37	532,74	7,59
Σ	Укупно (1+2+3+4)	7020,40	100,00	7020,40	100,00

Табела III- 19. - Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Горња Рогатица:

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Шумско земљиште	110,92	1,51	110,92	1,51
	Шуме и шумско земљиште	110,92	1,51	110,92	1,51
2.	Пољопривредно земљиште	6593,55	90,04	6580,76	66,22
	Обрадиво и необрадиво	6593,55	90,04	6580,76	66,22
	Укупно (1+2)	6704,47	91,56	6691,68	91,38
3.	Водно земљиште	64,90	0,89	64,90	0,89
	Водотоци	18,63	0,25	18,63	0,25
	Канали	14,58	0,20	14,58	0,20
	Акумулације	31,69	0,43	31,69	0,43
4.	Грађевинско земљиште	553,66	7,56	566,45	7,73
	Грађевински рејон насеља	332,68	4,54	332,68	4,54
	Радне зоне и комплекси	170,83	2,33	170,83	2,33
	Држ.пут II реда	38,25	0,52	38,25	0,52
	Општински пут	3,07	0,04	15,86	0,22
	Кор. жел. пруге	8,83	0,12	8,83	0,12
	Укупно неплодно (3+4)	618,56	8,44	631,35	8,62
Σ	Укупно (1+2+3+4)	7323,03	100,00	7323,03	100,00

Табела III- 20. - Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Гунарош:

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Шумско земљиште	26,52	0,68	38,48	0,99
	Шуме и шумско земљиште	26,52	0,68	38,48	0,99
2.	Пољопривредно земљиште	3437,06	88,72	3277,23	84,59
	Обрадиво и необрадиво	3437,06	88,72	3277,23	84,59
	Укупно (1+2)	3463,58	89,40	3315,71	85,59
3.	Водно земљиште	49,33	1,27	62,68	1,62
	Водотоци	24,74	0,64	24,74	0,64
	Канали			13,35	0,34
	Акумулације	24,59	0,63	24,59	0,63
4.	Грађевинско земљиште	361,17	9,32	495,69	12,80
	Грађевински рејон насеља	319,08	8,24	319,08	8,24
	Радне зоне и комплекси	30,94	0,80	76,80	1,98
	Викенд зоне			75,29	1,94
	Општински пут	11,15	0,29	24,52	0,71
	Укупно неплодно (3+4)	410,50	10,60	558,37	14,41
Σ	Укупно (1+2+3+4)	3874,08	100,00	3874,08	100,00

Табела III- 21.-Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Мали Београд:

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Шумско земљиште	123,08	2,20	123,08	2,20
	Шуме и шумско земљиште	123,08	2,20	123,08	2,20
2.	Пољопривредно земљиште	4788,42	85,55	4780,36	85,40
	Обрадиво и необрадиво	4788,42	85,55	4780,36	85,40
	Укупно (1+2)	4911,50	87,75	4903,44	87,60
3.	Водно земљиште	203,69	3,64	203,69	3,64
	Акумулације	203,69	3,64	203,69	3,64
4.	Грађевинско земљиште	482,16	8,61	490,22	8,75
	Грађевински рејон насеља	252,55	4,51	252,55	4,51
	Радне зоне и комплекси	42,92	0,77	42,92	0,77
	Тур. рекр. садрж.	147,00	2,62	147,00	2,62
	Држ. пут I реда	24,64	0,44	24,64	0,44
	Општински пут	5,56	0,10	13,62	0,24
	Жел. пруга	9,49	0,17	9,49	0,17
	Укупно неплодно (3+4)	685,85	12,25	693,91	12,38
Σ	Укупно (1+2+3+4)	5597,35	100,00	5597,35	100,00

**Табела III- 22. - Биланс постојеће и планиране намене простора
за КО Ново Орахово:**

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	37,42	0,63	37,42	0,63
	Шуме и шумско земљиште	37,42	0,63	37,42	0,63
2.	Пољопривредно земљиште	5218,24	87,84	5067,27	85,30
	Обрадиво и необрадиво	5218,24	87,84	5067,27	85,30
	Укупно (1+2)	5255,66	88,47	5104,69	85,93
3.	Водно земљиште	171,37	2,88	200,00	3,67
	Водотоци	21,96	0,37	21,96	0,37
	Канали			28,63	0,48
	Акумулације	149,41	2,38	149,41	2,38
4.	Грађевинско земљиште	513,59	8,64	635,93	10,71
	Грађевински рејон насеља	400,88	6,75	400,88	6,75
	Радне зоне и комплекси	99,15	1,67	171,28	2,88
	Викенд зоне			45,37	0,76
	Држ. пут II реда	13,56	0,23	13,56	0,23
	Општински пут			4,84	0,08
	Укупно неплодно (3+4)	684,96	11,53	835,93	14,38
Σ	Укупно (1+2+3+4)	5940,62	100,00	5940,62	100,00

Табела III- 23. - Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Његошево:

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	5,46	0,21	5,46	0,21
	Шуме и шумско земљиште	5,46	0,21	5,46	0,21
2.	Пољопривредно земљиште	2521,71	95,25	2506,54	94,67
	Обрадиво и необрадиво	2521,71	95,25	2506,54	94,67
	Укупно (1+2)	2527,17	95,45	2512,00	94,88
3.	Водно земљиште			12,57	0,47
	Канали			12,57	0,47
4.	Грађевинско земљиште	120,35	4,54	122,95	4,64
	Грађевински рејон насеља	93,32	3,52	93,32	3,52
	Радне зоне и комплекси	14,55	0,55	14,55	0,55
	Држ. пут II реда	12,48	0,47	12,48	0,47
	Општински пут			2,60	0,10
	Укупно неплодно (3+4)	120,35	4,54	135,52	5,12
Σ	Укупно (1+2+3+4)	2647,52	100,00	2647,52	100,00

Табела III- 24 - Биланс постојеће и планиране намене простора за КО Пачир:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	31,17	0,40	31,17	0,40
	Шуме и шумско земљиште	31,17	0,40	31,17	0,40
2.	Пољопривредно земљиште	7235,33	92,97	7069,41	90,84
	Обрадиво и необрадиво	7235,33	92,97	7069,41	90,84
	Укупно (1+2)	7266,50	93,37	7100,58	91,24
3.	Водно земљиште	26,18	0,34	55,94	0,72
	Водотоци	26,18	0,34	26,18	0,34
	Канали			29,76	0,38
4.	Грађевинско земљиште	490,08	6,30	626,24	8,04
	Грађевински рејон насеља	401,22	5,16	401,22	5,16
	Радне зоне и комплекси	64,67	0,83	178,39	2,29
	Држ. пут II реда	15,12	0,19	22,19	0,28
	Општински пут			15,37	0,20
	Кор. жел. пруге	9,07	0,12	9,07	0,12
	Укупно неплодно (3+4)	516,26	6,63	682,18	8,76
Σ	Укупно (1+2+3+4)	7782,76	100,00	7782,76	100,00

**Табела III- 25. - Биланс постојеће и планиране намене простора
за КО Стара Моравица:**

Ред. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Шумско земљиште	33,90	0,40	33,90	0,40
	Шуме и шумско земљиште	33,90	0,40	33,90	0,40
2.	Пољопривредно земљиште	7666,27	90,84	7597,70	90,02
	Обрадиво и необрадиво	7666,27	90,84	7597,70	90,02
	Укупно (1+2)	7700,17	91,24	7631,60	90,42
3.	Водно земљиште	53,28	0,63	102,38	1,21
	Водотоци	12,72	0,14	12,72	0,14
	Канали	3,50	0,04	52,60	0,62
	Акумулације	37,06	0,44	37,06	0,44
4.	Грађевинско земљиште	686,32	8,13	705,79	8,37
	Грађевински рејон насеља	624,59	7,40	624,59	7,40
	Радне зоне и комплекси	37,53	0,44	37,53	0,44
	Држ. пут II реда	11,90	0,14	19,58	0,23
	Општински пут			11,79	0,14
	Кор.жел. пруге	12,30	0,14	12,30	0,14
	Укупно неплодно (3+4)	739,60	8,76	808,17	9,58
Σ	Укупно (1+2+3+4)	8439,77	100,00	8439,77	100,00

Посматрано по основним категоријама земљишта може се констатовати да ће у планском периоду доћи до следећих промена: пољопривредно земљиште ће се смањити (2,09%), тако да ће учешће овог земљишта у укупном износити 87,36%.

До смањења укупног пољопривредног земљишта доћи ће делом због планираних садржаја у атару (радне зоне, туристички садржаји, саобраћајна инфраструктура итд.).

Категорија "неплодно" се повећава за око 1236,61 ha тј. за 2,06%. На територији Општине утврђено је око 726,54 ha намењених за радне зоне ван насеља. Велики део ових површина се наслања на постојеће грађевинске рејоне насеља (Бачка Топола, Пачир, Стара Моравица, Ново Орахово, Победа), које ће при изради урбанистичких планова за ова насеља представљати и могуће проширење грађевинских рејона на ове површине.

Површина грађевинских рејона насеља износи око 3904,63 ha.

Предложене промене проистекле су, пре свега, из потребе да се:

- Формирају радне зоне изван насеља, како би се искористиле инфраструктурне и локационе предности;
- Пољопривредна производња организује на земљиштима која ће својим квалитетом и адекватном обрадом да омогуће веће приносе;
- Заштити пољопривредно земљиште, вода и ваздух, подизањем мреже зеленила на територије целе Општине (шуме, ремизе, заштитни појасеви, дрвореди и др.) са различитим функцијама (заштитне, социјалне, привредне и др.);
- Заштити пољопривредно земљиште од унутрашњих и спољних вода реконструкцијом и доградњом канала мелиоративних система;
- Омогући већа производња у пољопривреди изградњом система за наводњавање,
- Заштити животна средина у насељима "измештањем" магистралних и регионалних путних праваца из грађевинских подручја насеља изградњом обилазница око насеља, и др.

IV. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА НЕПОСРЕДНУ ПРИМЕНУ ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПРОСТОРА У УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА НАСЕЉА И УЖИХ ТЕРИТОРИЈАЛНИХ ЦЕЛИНА

1. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план општине Бачка Топола разрађиваће се:

- за подручје насеља Бачка Топола (са Мићуновом) кроз генерални урбанистички план, а за остала насеља, као и делове насеља, израдом одговарајућих урбанистичких планова којима ће се дефинисати њихов: грађевински рејон, просторни развој, правила заштите, уређења и изградње, начин коришћења простора и др. услови;
- за потребе изградње: нове зоне одређене намене, комплекса и садржаја (викенд зона, радних, туристичко-рекреативних и др) и инфраструктурних, односно комуналних објеката изван грађевинских рејона насеља, где је потребно дефинисати грађевинско земљиште, односно разграничење између јавног и осталог грађевинског земљишта, израдом одговарајућег урбанистичког плана;
- за постојеће грађевинско земљиште у насељима и грађевинско земљиште ван грађевинских рејона насеља, где нема промене границе грађевинског земљишта/рејона, намене и регулације, као и за потребе изградње објеката и инфраструктуре на пољопривредном, шумском и водном земљишту (салаша, пољопривредних радних комплекса, објеката за гајење и лов дивљачи, шумских путева и низа др. објеката), где нема промене регулације, а који су усклађени са наменом површина и др. условима из овог Просторног плана, одобрење за изградњу издаваће се директно из овог Плана, на основу акта о урбанистичким условима.

Табела IV- 26. Спровођење планских решења

Ред. број	Врста земљишта	Подручја, зоне, комплекси, објекти	Спровођење на основу	
			Урбанистичког плана	Просторног плана
1.	Грађевинско земљиште	Грађевински рејони насеља Бачка Топола (са Мићуновом), Криваја и Панонија (са Дубоком)	•	
		Грађевински рејони осталих насеља - промена границе грађ. рејона, регулације и намене	•	
		Грађевински рејони осталих насеља - постојећи грађевински рејон, регулација и намена		•
		Планиране викенд зоне	•	
		Радне зоне и туристичко-рекреативни садржаји ван грађ. рејона насеља – нове, проширење или промена регулације постојећих	•	
		Радне зоне и туристичко-рекреативни садржаји ван грађ. реј. насеља – постојећа регулација и намена		•
		Саобраћајни, водопривр., енергет. и комунал. комплекси и објекти – нови и постојећи ако се врши промена регулације	•	

		Саобраћајни, водопривредни, енергетски и комунал. комплекси и објекти – нови и постојећи, ако нема промене регулације		•
		Пратећи садржаји уз јавне путеве – нови и постојећи, ако се врши промена регулације	•	
		Пратећи садржаји уз јавне путеве – нови и постојећи, ако нема промене регулације		•
2.	Пољопривредно земљиште	Пољопривредни објекти и радни садржаји		•
		Објекти за потребе пољ. домаћинства – салаши		•
		Објекти за експлоатац. минералних сировина		•
3.	Шумско земљиште	Шумски путеви и објекти		•
		Ловачке куће и ловни објекти		•
4.	Водно земљиште	Саобраћајни, енергетски и водопривредни објекти, туристичко-рекреативни садржаји – нови и постојећи, ако се врши промена регулације	•	
		Саобраћајни, енергетски и водопривредни објекти, туристичко-рекреативни садржаји – нови и постојећи, ако нема промене регулације		•

2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПРОСТОРА ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА

Правила уређења и грађења, дефинисана Просторним планом, спроводиће се:

- Директном применом на основу услова утврђених овим Просторним планом кроз израду Акта о урбанистичким условима;
- На основу смерница и правила уређења и грађења из овог Просторног плана кроз израду урбанистичких планова.

2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

На основу Закона о пољопривреди, ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, потребно је да се доноси пољопривредне основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта као плански документ. Пољопривредна основа се доноси у складу са просторним и урбанистичким плановима и морају бити међусобно усаглашени. У складу са смерницама за уређење и изградњу пољопривредног земљишта, датим овим Просторним планом, скупштина јединице локалне самоуправе доноси пољопривредне основе ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, по претходно прибављеном мишљењу надлежног министарства.

Обрадиво пољопривредно земљиште од I до V катастарске класе се не може користити у непољопривредне сврхе. Изузетно се земљиште IV и V катастарске класе може користити за подизање шума, вештачких ливада и пашњака, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде.

Водећи рачуна о основним принципима заштите пољопривредног земљишта на пољопривредном земљишту се могу градити:

- објекти за потребе пољопривредног домаћинства - салаши;
- пољопривредни објекти и радни садржаји у функцији пољопривреде - за потребе примарне пољопривредне производње, за потребе складиштења и прераде пољопривредних производа;
- објекти за експлоатацију минералних сировина;
- саобраћајни, водопривредни, комунални, енергетски, телекомуникациони објекти и инфраструктура у складу са Просторним планом;
- објекти за потребе привреде, туризма, рекреације и др, у складу са Просторним планом.

У циљу заштите пољопривредног земљишта од штетног дејства ерозија изазване ветром (еолска ерозија), примењују се противерозионе мере које обухватају сађење вишегодишњих дрвенастих биљака или подизање и гајење ваншумског зеленила у виду пољозаштитних појасева.

Ваншумско зеленило у виду ветрозаштитних и пољозаштитних појасева је потребно формирати у оквиру саобраћајне и водопривредне инфраструктуре и пољопривредног земљишта на око 2% површине територије Општине. Пројектном документацијом је потребно одредити оптималне ширине и типове заштитних појасева, међусобна растојања и конкретан избор врста, у складу са условима станишта. Препоручују се вишередни ажурни појасеви на најугроженијим деоницама. Потребно је оценити економску оправданост подизања појасева који би били на пољопривредном земљишту или ван линија путног појаса.

На пољопривредном земљишту које је у саставу ловишта могу се подизати и ловне ремизе ради заштите дивљачи. Ловне ремизе су једногодишњи или вишегодишњи засади на мањим површинама који пружају уточиште, заклон и исхрану дивљачи. Једногодишње ремизе се могу заснивати од различитих група једногодишњих биљака (легуминозе, влатасте траве, коренасто-кртоласте биљке), а вишегодишње од мешовитих вишеспратних дрвенастих врста, у зависности од услова средине.

2.1.1. Пољопривредни објекти и радни садржаји у функцији пољопривреде

Избор локације за изградњу пољопривредног радног комплекса (са објектима за потребе примарне пољопривредне производње, за потребе складиштења и прераде пољопривредних производа) треба извршити након потпуне анализе природних одлика (рељефа, педолошких, геолошких, метеоролошких и хидролошких карактеристика), као и других услова (близина и могућност прикључења на јавни пут и осталу инфраструктуру, утицај на окружење и животну средину и др). Такође, при избору локације за изградњу неопходно је водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима слабијих бонитетних карактеристика.

Парцеле се могу оградавати транспарентном оградом, висине максимално до 2,2m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од мин. 1,0m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа.

Пољопривредни радни комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут ширине мин. 3,5m, унутрашње саобраћајнице, санитарна и вода за потребе производње, унутрашња канализациона мрежа, електрична енергија.

Услови за изградњу нових пољопривредних радних комплекса, као и за реконструкцију постојећих, односно услови за изградњу и реконструкцију објеката за потребе

пољопривредне производње, издавање се на основу овог Просторног плана и услова за заштиту животне средине. Накнада за промену намене земљишта ће се плаћати у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

За потребе пољопривредне производње и радних садржаја у функцији пољопривреде дозвољена је изградња следећих објеката:

- воћарско-виноградарске, повртарске и цвећарске кућице,
- стакленици и пластеници,
- објекти за гајење печурака,
- рибњаци,
- фарме и газдинства - објекти за узгој животиња,
- објекти за примарну прераду и складиштење пољопривредних производа,
- машински паркови – објекти за смештај пољопривредне механизације.

Степен искоришћености земљишта за све радне комплексе је максимално 40%, а у оквиру комплекса неопходно је обезбедити минимално 30% озелењених површина.

Воћарско-виноградарске, повртарске и цвећарске кућице

На парцелама плодног земљишта под културама воћњак, виноград, повртњак или цвећњак дозвољена је изградња воћарско-виноградарске/повртарске/цвећарске кућице, бунара, пољског wc-а и остава за смештај механизације, алата, грожђа, воћа поврћа и цвећа.

Минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи 15a (1500m²). Најмање 95% површине парцеле мора се користити као обрадиво земљиште (воћњак, виноград, повртњак или цвећњак).

Максимална површина за изградњу воћарско-виноградарске/повртарске/цвећарске кућице је 30m². Минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0m, а од суседовог објекта 10,0m. Максимална спратност објекта је П, са подрумом (уколико то хидротехнички услови допуштају). Дозвољава се изградња надстрешница, тремови и пергола, које ако нису застакљене не рачунају се у основни габарит објекта. Уз воћарско-виноградарску/повртарску/цвећарску кућицу дозвољена је изградња и оставе за смештај грожђа, воћа, поврћа, цвећа, алата и механизације, максималне површине 100m² и спратности П; минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0m, а од суседовог објекта 10,0m.

Стакленици и пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или постављање стакленика и пластеника. Удаљеност оваквих објеката од међних линија је минимално 5,0m.

Објекти за гајење печурака

Изградња ових комплекса и објеката је усмерена на мање квалитетном земљишту, а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област. Минимална удаљеност свих објеката од суседних парцела је 10,0m. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Рибњаци

Избор локације за изградњу рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде, која ће се користити за пуњење рибњака. Границе рибњака морају бити обележене видљивим обележјима. Приликом изградње одвојити окна по категоријама у складу са технологијом производње: младичњаке, товилишта и зимовнике. У саставу рибњака морају да постоје уливно-изливни објекти, уставе, аератори, хранидбене платформе и насипи који спречавају продор спољних вода у

комплекс рибњака. У оквиру техничког дела неопходно је обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације. Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 3,0m, а максимална спратност је П+Пк. Изградња рибњака условљена је израдом урбанистичког пројекта, са провером инфраструктурне опремљености.

Фарме и газдинства – објекти за узгој животиња

Фарме и газдинства јесу радни комплекси са објектима и простором за држање и узгој животиња - копитара, папкара, живине и кунића, пужева и др. Газдинство је капацитета до 20 условних грла, а фарма је капацитета 20 и више условних грла, при чему једно условно грло јесте животиња или скуп животиња тежине 500kg, рачунајући највећу тежину производне категорије животиња.

Удаљеност фарми од грађевинског рејона, спортско-рекреативних и других јавних комплекса, као и међусобна удаљеност фарми на којима се узгајају исте, односно различите врсте животиња, мора бити у складу са законима и правилницима који регулишу ову област. Ови објекти морају се лоцирати на компактном и добро оцедитом земљишту, по могућству слабије бонитетне класе. Величину парцеле дефинисати у складу са капацитетом и врстом производње, с тим да се мора обезбедити довољно простран круг фарме, који ће омогућити повезаност свих функционалних делова.

У оквиру фарме треба формирати два одвојена блока - технички и производни. Технички блок подразумева изградњу: објеката за смештај радника, складишта хране, карантинске просторије, машински део, просторије за ветеринарске прегледе, мини клинику за принудна клања и др. Неопходно је обезбедити посебан простор за уништавање или одлагање угинулих животиња. У производном делу налазе се објекти за узгој стоке, који морају бити подељени по категоријама стоке - за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов.

Максимална спратност објеката је П+Пк, односно П за економске и помоћне објекте. Минимална удаљеност економских објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката и конкретне врсте животиња, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова. Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објеката мора бити смештен, односно изграђен тако да се спречи загађивање околине, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен минимално 50,0m од објеката за животиње.

Унутрашње саобраћајнице треба градити тако да се обезбеди кружни ток саобраћаја (чисти и прљави путеви). Путеви који се користе за довоз животиња, хране за животиње, чистих простирки и опреме не смеју да се укрштају са путевима који се користе за одвоз стајског ђубрива, отпадних вода и лешева животиња. Повезивање фарми са мрежом јавних саобраћајница обезбедити приступним путем одговарајуће ширине и изграђеним од чврстог материјала. На уласку у комплекс изградити дезинфекциону баријеру минималне дужине 5,0m и ширине минимално 3,0m. Улаз у фарму мора бити под надзором на којем се обавезно води евиденција о уласку и изласку људи, животиња и возила из круга фарме. Круг фарме мора бити ограђен оградом, која спречава неконтролисани улазак људи и животиња.

Изградња фарми условљена је израдом урбанистичког пројекта, са провером инфраструктурне опремљености.

Објекти за примарну прераду и складиштење пољопривредних производа

Ово су објекти за примарну прераду (прање, сушење и сл.), складиштење и чување пољопривредних производа (житарица, индустријског, крмног и лековитог биља, цвећа, воћа и поврћа), затим ђубрива и др. репроматеријала, као и пратећи и други слични објекти у функцији пољопривредне производње.

Објектима за складиштење пољопривредних производа и репроматеријала сматрају се све врсте складишта (полуотворене и затворене хале, надстрешнице, силоси, трапови, подна складишта, хладњаче и др). Објекти у којима се пољопривредни производи могу примарно прерађивати су сушнице, пушнице и сл. објекти. Минимална удаљеност ових објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Дозвољена је изградња наведених објеката уз примену хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и др. услова и потребну инфраструктурну опремљеност: приступни пут, електроинсталације, вода, водонепропусна септичка јама и сл.

Машински паркови – објекти за смештај пољопривредне механизације

Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др), као и пољопривредни алати и опрема ради чувања и одржавања. У склопу машинског парка, пољопривредне економије и сличних комплекса дозвољена је изградња радионице за оправку возила сопственог возног парка, а евентуално и станице за снабдевање горивом за сопствене потребе, као и други слични објекти у функцији пољопривредне производње.

Минимална удаљеност ових објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Минимална удаљеност станице за снабдевање горивом за сопствене потребе од границе парцеле и од других објеката одређује се у складу са саобраћајним прописима и прописима из области заштите животне средине. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Дозвољена је изградња наведених објеката уз примену хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и др. услова и потребну инфраструктурну опремљеност: приступни пут, електроинсталације, евентуално и санитарна вода, водонепропусна септичка јама и сл.

2.1.2. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства - салаши

Услови за изградњу нових салаша, као и за реконструкцију постојећих, односно услови за изградњу и реконструкцију објеката за потребе пољопривредног домаћинства, издаваће се на основу овог Плана. Просторних ограничења у смислу максималне величине парцеле за салаш нема. Код постојећих салаша, ако задовољавају услове за уређење и изградњу из овог Плана, дозвољава се постојећа парцелација. За изградњу нових салаша минимална величина парцеле износи 25 а (2500 m²).

За потребе пољопривредног домаћинства, на салашу, дозвољена је изградња следећих објеката:

- породични стамбени објекат,
- помоћни објекат уз стамбени објекат (летња кухиња, гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница, подрум, ограда, водонепропусна септичка јама и сл.),
- економски објекат (стакленик, стаја, ђубриште, пољски wc и сл.)
- помоћни објекат уз економски објекат (магацин хране за животиње, магацин пољопривредних производа, шупа за смештај пољопривредне механизације и сл.)
- пословни објекат (објекти за храну, пиће и смештај за потребе организовања туристичке понуде на салашу),
- објекти/површине за спорт и рекреацију (за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде),
- складишни објекат (објекти за складиштење пољопривредних производа: поврћа, воћа, житарица, производа животињског порекла и сл.),

Уз обезбеђивање санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и уз неопходну инфраструктурну опремљеност парцеле: приступни пут, санитарна вода из јавног водовода или сопственог бунара, водонепропусна септичка јама, обезбеђено снабдевање електричном енергијом и др.

Минимална удаљеност објеката од регулационе линије и од границе суседних парцела је 5,0m, односно и више, ако је то другим законом дефинисано (заштитни коридор јавног пута, железничке пруге, водотока, далековод и др.). Највећи дозвољени степен искоришћености земљишта је 30%, а индекс изграђености је 0,4.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,0m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0m од међне линије, изузетно и мањој, уколико се прибави сагласност суседа. Забрањује се постављање пуне, тешке и масивне ограде.

Правила грађења за породични стамбени објекат

- Није дозвољена изградња породичног стамбеног објекта без услова за изградњу економског објекта у функцији пољопривредне производње (ако исти не постоји на парцели).
- Дозвољена је изградња само једног породичног стамбеног објекта.
- Максималан габарит стамбеног објекта у основи је 200m², максимална спратност објекта је П+Пк, са могућношћу изградње подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Правила грађења за помоћни објекат уз стамбени објекат

- Дозвољена је изградња следећих помоћних објеката уз стамбени објекат: летња кухиња, гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница, подрум, ограда, водонепропусна септичка јама и сл.
- Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит помоћног објекта уз стамбени објекат дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност помоћног објекта уз стамбени објекат је П.
- Дозвољена је изградња засебног објекта-подрума, који може бити укопан или полуукопан, уколико то хидролошки услови дозвољавају.
- Минимална удаљеност помоћног објекта од породичног стамбеног објекта и суседне парцеле је 5,0m.
- Водонепропусна бетонска септичка јама гради се на минимално 3,0m од свих објеката и од границе суседне парцеле.

Правила грађења за економске објекте

- Дозвољена је изградња следећих економских објеката: стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници), ђубришта, пољски ws, стакленици, пластеници, објекти намењени ратарској, повртарској, воћарско-виноградарској, рибњачкој, сточарској и осталим видовима пољопривредне производње, као што су гајење пужева, печурака и цвећа и сл.).
- Дозвољена је изградња више економских објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит економског објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом и капацитетом.
- Максимална спратност економског објекта је П.
- Минимална удаљеност стаје од стамбеног, односно пословног објекта је 15,0m, а удаљеност осталих економских објеката од стамбеног објекта је мин. 10,0m.
- Минимална удаљеност ђубришта и пољског ws-а од стамбеног објекта и бунара је 20,0m.

Правила грађења за помоћни објекат уз економски објекат

- Дозвољена је изградња следећих помоћних објеката уз економски објекат: магацин хране за животиње, магацин пољопривредних производа, шупа за смештај пољопривредне механизације и сл.
- Дозвољена је изградња више помоћних објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит помоћног објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност помоћног објекта је П.

Правила грађења за пословни објект

- Дозвољена је изградња следећих пословних објеката: објекти за пружање услуга исхране, пића и смештаја, за потребе организовања туристичке понуде на салашу, али само ако на њему постоји и пољопривредна производња.
- Дозвољена је изградња само једног пословног објекта.
- Габарит пословног објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност пословног објекта је П+Пк.

Правила грађења за објекте и терене за спорт и рекреацију

- Дозвољена је изградња објеката, површина и терена за спорт и рекреацију за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, али само ако постоји и пољопривредна производња на салашу.
- Габарит објекта/површине дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност објекта је П.
- Минимална удаљеност објекта/терена од породичног стамбеног објекта је 5,0m.

Правила грађења за складишне објекте

- Дозвољена је изградња објеката за складиштење пољопривредних производа: поврћа, воћа, житарица, производа животињског порекла и сл.
- Габарит објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност објекта је П+Пк, односно у зависности од усвојеног технолошког поступка складиштења.
- Минимална удаљеност објекта од породичног стамбеног објекта је 5,0m.

2.1.3. Објекти за експлоатацију минералних сировина

Простори, објекти и постројења, који служе за експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, песка, термалних вода, нафте и гаса), планирају се, уређују и користе на основу решења надлежног министарства рударства и енергетике (Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине), у складу са Законом о рударству.

Уколико се експлоатационо поље налази на пољопривредном земљишту мора се прибавити одобрење за пренамену пољопривредног земљишта од надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Објекти и садржаји који се односе на обраду и прераду минералних сировина, као и производњу базирану на минералним сировинама, третирају се као радни садржаји, у складу са Законом о планирању и изградњи, те се њихова изградња и уређење врши на основу одговарајућег урбанистичког плана, урађеним у складу са смерницама датим овим Просторним планом за радне зоне ван грађевинских рејона насеља, као и прописима који се односе на конкретну производну област.

2.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ

У складу са Законом о шумама, шуме као добро од општег интереса, морају се одржавати, обнављати и користити тако да се очува и повећа њихова вредност и општекорисне функције, обезбеди трајност и заштита и стално повећање прираста и приноса. Шума мора да оствари основне функције: заштитно-регулаторне, производне и социо-културне.

Водећи рачуна о основним принципима заштите шума, на шумском земљишту се могу градити следећи садржаји:

- Шумске саобраћајнице и објекти у функцији шумске привреде;
- Објекти инфраструктуре у складу са просторним и урбанистичким планом;
- Објекти свих видова туризма, рекреације и ловства, у складу са овим Просторним планом и условима надлежног шумског газдинства.

Крчење шума у складу са Законом о шумама може се вршити ради промене врсте дрвећа или узгојних облика шуме, подизања шумских плантажа и расадника, отварања шумских просека, изградње шумских саобраћајница и др. објеката који служе газдовању шумама и којима се обезбеђују унапређење и коришћење у случајевима утврђеним Просторним планом, као и код спровођења комасације и арондације пољопривредног земљишта. У другим случајевима за крчење шума се плаћа надокнада.

Корисници шума су дужни да предузимају мере заштите од пожара и других елементарних непогода.

Објекти са отвореном ватром (циглане, кречане) и постројења за механичку прераду дрвета се могу лоцирати у складу са прописима (200m од ивице шуме).

Изградња туристичких и угоститељских комплекса, вршиће се на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Шумски путеви и објекти

Шумски путеви, шумарске куће и други објекти за потребе газдовања шумама, могу се градити у складу са посебном основом газдовања шумама и годишњим извођачким плановима газдовања.

Правила уређења ловишта и узгајалишта дивљачи, ловачке куће и ловни објекти

Изградња ловних објеката ће се вршити у складу са ловном основом регистрованих ловишта.

У ловиштима се омогућава:

- изградња ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи.Објекте градити од природних материјала са уклапањем у природни амбијент ловишта;
- ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења и заштите и лова дивљачи;
- изградња ловно-производних објеката;
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи.
- изградња пролаза за ниску и крупну ловну дивљач у оквиру саобраћајне инфраструктуре ради стварања еколошких коридора за њихово кретање.

Ловачке куће, ловно-производни и ловно-технички објекти се могу градити у складу са ловном основом ловишта, годишњим планом газдовања ловиштем и овим Просторним планом.

Фазанерије

Фарме за производњу фазанске дивљачи могу се градити у склопу шумског и пољопривредног земљишта. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско - санитарне и друге услове прописане за узгој ове врсте дивљачи. Спратност објеката П.

2.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ

У складу са Закон о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока, пловних путева, речног и каналског саобраћаја;

- објекти инфраструктуре;
- објекти туризма и рекреације, риболова и др.

Изградња и опремање нових или реконструкција постојећих објеката на водном земљишту, намењених рекреацији, туризму, одмору (викенд куће и др.), разоноди на води, спортском риболову и сл., може се вршити у складу са Просторним планом и уз добијене услове и сагласност надлежног завода за заштиту природе и надлежног водопривредног предузећа. Слободан простор око објеката мора се користити заједнички, без ограђивања и парцелисања.

2.4. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ

2.4.1. Грађевински рејони насеља

2.4.1.1. Примена важећих урбанистичких планова

За насеља на подручју Општине на снази су преиспитани урбанистички планови:

- Генерални план Бачке Тополе ("Службени лист општине Бачка Топола", број 3/97 и 10/2003), за насеља Бачка Топола и Мићуново;
- Урбанистички план МЗ Криваја ("Службени лист општине Бачка Топола", број 11/93 и 10/2003), за насеље Криваја;
- Урбанистичког плана МЗ Панонија Дубока ("Службени лист општине Бачка Топола", број 11/93 и 10/2003), за насеље Панонија са Дубоком.

Сви важећи урбанистички планови могу се примењивати у целости, односно у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом, све до потребе за њиховим преиспитивањем, односно изменом или израдом новог плана.

Због исказаних нових захтева у простору, израда новог генералног урбанистичког плана за Бачку Тополу спада у приоритетне активности Општине у наредном периоду.

2.4.1.2. Смернице за израду нових урбанистичких планова за насеља

Код преиспитивања границе постојећих грађевинских рејона насеља (услед потребе за смањењем или повећањем грађевинског рејона), затим због промене намене, регулације, правила уређења и грађења, као и разграничења јавног од осталог грађевинског земљишта, обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана за насеље, групу насеља (која су просторно и функционално блиска) или део насеља (у ком се врше промене). Врста и обухват плана биће дефинисани одлуком о изради плана, чији је саставни део програм за израду плана.

При изради урбанистичког плана за насеље и утврђивања нове границе грађевинског рејона, могуће је постојеће и планиране радне зоне, које се сада наслањају на грађевински рејон, планом обухватити и уврстити у грађевински рејон насеља.

Концепција просторне организације, опремања и уређења насеља засниваће се на:

- прилагођавању просторне организације насеља специфичним природним одликама, месним потребама и приликама,
- обезбеђењу услова за очување и развој естетских и амбијенталних вредности насеља,
- креирању флексибилних просторних решења која ће омогућити примену предложених правила за уређење и услова за изградњу,
- очувању природног, културног и историјског наслеђа, као и стварању властитог просторног идентитета, у складу са природним окружењем,
- усклађивању просторног развоја насеља са кретањем броја становника и планираним активностима у функцији побољшања услова живота и заштите природних ресурса.

Просторна реконструкција насеља претпоставља и потпуну инфраструктурну и комуналну опремљеност и уређење, што подразумева:

- савремену саобраћајну мрежу са свим неопходним пратећим садржајима,
- снабдевање квалитетном пијаћом водом,
- одвођење атмосферских и отпадних вода адекватним системима насељске канализације,
- формирање и унапређење система за снабдевање насеља одговарајућим врстама енергије,
- осавременавање мреже телекомуникационог саобраћаја, са свим потребним пратећим објектима,
- формирање система континуалних, одговарајуће опремљених озелењених простора, који ће бити саставни део насељског ткива,
- обезбеђење осталих потребних насељских комуналних садржаја.

Очекивани развој привредних делатности, развој малих и средњих предузећа, иницираће бољи животни стандард и обезбедиће интензивнији развој насеља од досадашњег.

Основни планерски поступак који треба применити код одређивања будуће просторне организације насеља је зонирање. Поред основних зона – центар, становање и рад, у просторној структури сваког насеља треба резервисати простор за сваку планирану функцију насеља, као и зону за потребе комуналне инфраструктуре (објекти и површине).

У сектору јавних служби, поред обавезних садржаја (у складу са улогом и положајем насеља у мрежи), пожељно је стимулисати и приватну иницијативу и развијати различите програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице, у областима, као што су:

- брига о деци,
- социјална и здравствена заштита (деце, жена, старих лица),
- специјализована образовања,
- пружање агро-ветеринарских услуга,
- спортско- рекреативни и туристички садржаји и др.

2.4.1.3. Правила грађења и уређења простора за насеља за која није предвиђена израда урбанистичког плана, односно до израде урбанистичког плана

Изузев насеља: Бачка Топола (са Мићуновом), Криваја и Панонија (са Дубоком), сва остала насеља (укупно 19) на подручју Општине немају урађен урбанистички план. За ова насеља, изградња унутар постојећих грађевинских рејона ће се вршити на основу акта о урбанистичким условима и правила датих у овом Просторном плану, уз поштовање постојеће регулације и намене површина.

Кад се укаже потреба и интерес за изменом грађевинског рејона, регулације, намене или других урбанистичких параметара и услова, биће неопходна израда одговарајућег урбанистичког плана. Врста и обухват плана одредиће се одлуком о изради плана.

Претпоставка је да ће се за већа и активнија насеља са развијеним централним и радним садржајима (Стара Моравица, Пачир, Криваја, Бајша, Ново Орахово и Гунарош), врло брзо јавити потреба за израдом урбанистичких планова. Међутим, велики је број насеља, која стагнирају или чак опадају, како по броју становника, тако и свим другим садржајима, активностима и просторним потребама, па се за њих реално не предвиђа израда урбанистичких планова, али је могућа, кад год се појави интерес.

За изградњу и уређење простора у насељима за која се не предвиђа израда урбанистичког плана, односно до израде урбанистичког плана, важе следећа правила:

Регулација и општа правила за уређење простора

До израде урбанистичког плана поштоваће се постојећа регулациона линија. Објекти који се налазе испред регулационе линије, у појасу јавног грађевинског земљишта (улице), не могу се дограђивати, односно реконструисати и адаптирати.

Грађевинска линија може да се поклапа или да се увуче у односу на регулациону линију. У зони у којој постоје изграђени објекти растојање између регулационе и грађевинске линије се утврђује на основу позиције већине изграђених објеката (преко 50%). За објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, грађевинска линија за те објекте утврдиће се актом о урбанистичким условима.

Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног пута, односно према нултој коти објекта. Кота приземља може бити максимално 1,2m виша од нулте коте.

Фасаде објеката могу бити малтерисане, у боји по жељи инвеститора, од фасадне опеке или др. прикладног материјала; обавезна је израда косог крова са нагибом кровне конструкције од 20-35°, а као кровни покривач препоручује се цреп.

Грађевинска парцела може да се огради. Када се ограђује ограда се поставља на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капија буду на грађевинској парцели која се ограђује. Врата и капије на уличној огради морају се отворати према унутрашњости грађевинске парцеле.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле специјалне намене, ограђују се на начин који одреди надлежни орган.

Минимално опремање грађевинске парцеле инфраструктуром подразумева: приступни пут, водоснабдевање, прикупљање и одвођење отпадних вода, прикључке на енергетску и телекомуникациону мрежу.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели; површинске воде са парцеле одводити слободним падом, према риголама, односно према улици са најмањим падом од 1,5%, а површинске и друге отпадне воде из економског дворишта одводе се регулисано до ђубришне јаме.

За паркирање возила за сопствене потребе, власници објеката обезбеђују простор на сопственој грађевинској парцели, по правилу: један стан једно паркинг место, односно мин. једно паркинг место на 70 m² пословног/производног простора тј. у складу са важећим прописима који одређену делатност уређују;

Колски приступ парцели и објекту обезбеђује се приступним путем, ћупријом (мостиком) или на други начин, зависно од карактеристика улице.

На грађевинској парцели мора се обезбедити минимално 30% озелењених површина.

Општа правила парцелације

До доношења одговарајућег урбанистичког плана за насеље поштоваће се општа правила за парцелацију и препарцелацију дата овим Просторним планом, а спроводиће се кроз израду урбанистичких пројеката за парцелацију, односно препарцелацију.

Грађевинска парцела је утврђена регулационом линијом према јавном путу (улици), док је бочним странама, по правилу, постављена управно на осовину улице и има четвороугаони облик. Услови за образовање грађевинских парцела дати су по зонама основне намене.

Правила уређења и изградње за зону центра насеља

Услови који важе за зону центра насеља су:

- У зони центра, као главни објекти дозвољени су: објекти намењени образовању, здравству, заштити деце и старих, култури, спорту и рекреацији, затим, пословни, верски, породични и вишепородични стамбени објекти и у комбинацијама, а као остали објекти на парцели: гараже, оставе, летње кухиње, надстрешнице, економски и помоћни објекти, водонепропусне бетонске септичке јаме, бунари, оgrade, трафостанице и слично;
- Пословне делатности које се могу дозволити у зони центра су из области: трговине на мало, угоститељства и услужних делатности, затим делатности из области образовања, здравства, социјалне заштите и бриге о деци и старим особама, културе, спорта, рекреације и комуналних услуга, као и производног и услужног занатства, ако су обезбеђени услови заштите животне средине;
- Објекти се могу градити као слободностојећи, објекти у прекинутом низу, у непрекинутом низу, полуатријумски и атријумски објекти;
- На јавном грађевинском земљишту у оквиру ове зоне парцеле ће се образовати у складу са наменом и законском регулативом, која се односи на конкретну врсту објеката. За парцеле нестамбене намене на осталом грађевинском земљишту минимална ширина фронта парцеле је 10m, а мин. површина парцеле је 250m². Услови за образовање грађевинских парцела намењених становању су исти као за зону становања;
- Главни објекат се предњом фасадом поставља на грађевинску линију, која се најчешће поклапа са регулационом линијом или се објекат повлачи у дубину парцеле за мин. 3m.
- Удаљеност слободностојећих објеката од границе парцеле претежно северне, односно западне орјентације је мин. 1,0m, а од границе парцеле претежно јужне, односно источне орјентације је мин. 3,0m;
- Минимална међусобна удаљеност два објекта јавне намене је половина висине вишег објекта. Остали међусобни односи објеката исти су као у оквиру зоне становања;
- Спратност главних објеката је до максимално П+3+Пк, а спратност помоћних објеката је максимално П;
- Дозвољени степен искоришћености грађевинске парцеле је максимално 50%, а индекс изграђености максимално 2,4;
- За сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3,5m;
- Парцела се може оградити функционалном и естетском оградом, висине макс. 1,4m; ограда може бити транспарентна или комбинована, с тим да зидани део буде макс. до висине од 0,9 m; висина оgrade на углу не може бити виша од 0,9 m од коте тротоара, због прегледности раскрснице.

Правила уређења и изградње за зону становања

Услови који важе за зону становања су:

- У зони становања, као главни објекти, дозвољени су: породични и вишепородични стамбени објекти, пословни, производни и верски објекти и у комбинацијама;
- Као остали објекти на парцели дозвољени су: гараже, оставе, летње кухиње, надстрешнице, сточне стаје, живинарници, испусти за стоку, ђубришта, пољски WC, пушнице, сушнице, кошеви, амбари, надстрешнице за машине и возила, складишни објекти, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке, санитарни пропусници, водонепропусне бетонске септичке јаме, бунари, оgrade, трафостанице и слично;
- Пословне делатности које се могу дозволити у зони становања су из области: трговине на мало, производног и услужног занатства, угоститељства и услужних делатности, као и делатности из области образовања, здравства, социјалне заштите, културе, спорта, рекреације и комуналних услуга; Производне делатности мањег обима у зони становања се могу дозволити уз обезбеђење услова заштите животне средине, а у оквиру зоне становања није дозвољена изградња производних и складишних објеката већих капацитета, нити бављење делатношћу која буком,

штетним гасовима, зрачењем, повећаним обимом саобраћаја или на други начин може угрозити квалитет становања;

- Објекти се могу градити као слободностојећи, у прекинутом низу, у непрекинутом низу и као полуатријумски;
- Минимална површина парцеле за породични стамбени објект је: за слободностојећи 300,0m², за двојни 400,0m² (2x200,0m²), за објект у прекинутом низу 200,0m², за објект у непрекинутом низу 150,0m², за полуатријумски објект 130,0m², а за породично становање пољопривредног типа 800,0m²;
- Минимална ширина фронта парцеле је: за слободностојећи 12,0m, за двојни 16,0m (2x8,0m), за објект у прекинутом низу 10,0m, за објект у непрекинутом низу 5,0m, а за за породично становање пољопривредног типа 15,0m;
- За слободностојећи вишепородични стамбени објект минимална ширина парцеле је 20,0m, а за објект у прекинутом низу мин. 15,0m, док је за све врсте вишепородичних стамбених објеката површина парцеле мин. 600,0m².
- Главни објект се предњом фасадом поставља на грађевинску линију, која се поклапа са регулационом линијом или се објект повлачи у дубину парцеле за 3,0 до 5,0m.
- Удаљеност слободностојећег објекта од границе парцеле претежно северне, односно западне орјентације је минимално 1,0m, а од границе парцеле претежно јужне, односно источне орјентације је 3,0m;
- Дозвољена спратност стамбеног и пословног објекта је макс. П+1+Пк; спратност производног објекта је максимално П+1; економског и помоћног објекта је макс. П, а дозвољена је изградња подрумске етаже ако постоје услови за то;
- Висина назитка стамбене поткровне етаже износи највише 1,6m рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне висине;
- Дозвољени степен искоришћености грађевинске парцеле је макс. 40%, а индекс изграђености је макс. 1,0;
- Удаљеност слободностојећег стамбеног објекта породичног типа од других објеката не може бити мања од 4,0m, а на парцелама пољопривредног типа 5,0m; удаљеност сточне стаје од стамбеног или пословног објекта не може бити мања од 15,0m; међусобни размак између економских објеката (на истој парцели) може бити 0m, ако су задовољени услови противпожарне заштите, односно минимално половина висине вишег објекта; удаљеност ђубришта и пољског WC-а од било ког: стамбеног, пословног или производног објекта и бунара не може бити мања од 25,0m; ђубриште се гради на минимално 1,0m од границе суседне парцеле уз услов да се гради ободни зид висине 1,0m (да не би дошло до разасипања) и да је материјал од којег се гради ђубриште водонепропусан;
- За сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3,0m, односно 4,0m за парцеле намењене пословању, производњи или становању пољопривредног типа;
- Парцела се може оградити функционалном и естетском оградом, чија висина може бити највише до 1,4m; ограде на регулационој линији када су грађевински објекти увучени у дубину парцеле треба да су прозрачне (транспарентне) или комбиноване; ограде између парцела могу бити пуне, транспарентне или живе зелене ограде, висине до 1,4m.

Правила уређења и изградње за радне зоне и комплексе

Услови који важе за радне зоне и комплексе су:

- У зони радних садржаја као главни објекти дозвољени су: пословни, производни, складишни објекти и у комбинацијама, а као остали објекти на парцели: гараже, оставе, силоси, надстрешнице за машине и возила, санитарни пропусници, трафо станице, водонепропусне бетонске септичке јаме (као прелазно решење), бунари, ограде и сл;
- Пословне делатности које се могу дозволити у овој зони су све производне, пословне и радне активности мањег или већег обима, односно капацитета, уз обезбеђење услова заштите животне средине, као што су: млинови, погони за производњу хране - прераду млека, јаја и меса, прераду и конзервирање воћа и

- поврћа, производњу сточне хране и сличног, затим делатности везане за производњу грађевинског материјала, прераду и обраду метала и дрвета, за електронску, текстилну или неку сличну производњу, односно делатности из области трговине на велико, складишта, стоваришта, логистички центри и слично;
- Објекти се могу градити као слободностојећи, двојни или као објекти у (прекинутом или непрекинутом) низу, а све у зависности од техничко-технолошког процеса производње и прописаних услова заштите;
 - Величина парцеле намењене изградњи привредних капацитета мора бити довољна да прими све садржаје који су условљени конкретним технолошким процесом, као и пратеће садржаје, уз обезбеђивање дозвољеног степена искоришћености земљишта и индекса изграђености; површина грађевинске парцеле износи минимално $600,0\text{m}^2$ са ширином уличног фронта минимално $20,0\text{m}$;
 - Степен искоришћености грађевинске парцеле је максимално 70%, а индекс изграђености максимално 1,5;
 - Спратност објеката се одређује у складу са технолошким процесом производње и мерама безбедности; максимална дозвољена спратност објеката зависи од њихове намене: пословни П+1+Пк, производни П+1, евентуално и више ако то захтева технолошки процес производње, складишни П, евентуално П+1, помоћни П;
 - У зависности од одређеног технолошког процеса производње у оквиру радног комплекса грађевинска линија може да се поклапа са регулационом линијом, односно, може у односу на њу да буде увучена за $5,0\text{ m}$.
 - Организацију дворишта радног комплекса треба усмерити ка северној, односно западној страни; са тим у вези, грађевинска линија од границе суседне парцеле са источне (односно јужне) стране је на минимално $1,0\text{ m}$, под условом да су задовољени услови противпожарне заштите, тј. да међусобни размак између објеката на две суседне парцеле буде већи од половине висине вишег објекта; грађевинска линија од границе парцеле са западне (односно северне) стране је на минимално $5,0\text{ m}$, ако је на грађевинској парцели омогућен кружни ток саобраћаја;
 - Обавезна је примена заштитних растојања објеката и предузимање мера заштите животне средине у складу са законском регулативом; изградња објеката у низу (међусобна удаљеност објеката је $0,0\text{m}$, тј. за ширину дилатације) може се дозволити ако то технолошки процес производње захтева и ако су задовољени услови противпожарне заштите; међусобни размак слободностојећих објеката је минимално половина висине вишег објекта, с тим да међусобни размак не може бити мањи од $4,0\text{ m}$;
 - За сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине $3,5\text{ m}$, са минималним унутрашњим радијусом кривине од $7,0\text{ m}$;
 - На грађевинској парцели се обезбеђује паркирање свих теретних и путничких возила и бицикала, као и потребан манипулативни простор и складишта за сировине, репроматеријал и готове производе;
 - Висина оgrade којом се оградајује радни комплекс не може бити виша од $2,0\text{ m}$; оgrade на регулационој линији и оgrade на углу морају бити транспарентне, односно комбиноване пуне и транспарентне оgrade; бочне и задње оgrade могу бити транспарентне, комбиноване, пуне или живе оgrade.

Правила уређења и изградње у зонама спорта и рекреације

Услови који важе за зоне и комплексе спорта и рекреације су:

- Максимална спратност објеката је П+1+Пк, а степен искоришћености парцеле је макс. 30%.
- Сви комплекси намењени спорту и рекреацији морају бити одговарајуће комунално опремљени и изведени у складу са важећим законским прописима који дотичну област регулишу.
- Све слободне површине у склопу парцеле, односно комплекса треба да буду парковски озелењене и уређене, а учешће зелених површина треба да буде минимално 40%.
- Комплекс треба да буде оградањен транспарентном оградом, висине макс. $1,8\text{ m}$.

Правила уређења и изградње комуналних површина и комплекса

Постојећи комунални садржаји (зелене и сточне пијаце, гробља, водозахвати и др.) задржаће своје локације до израде одговарајућих урбанистичких планова за насеља, односно делове насеља, у којима ће се оне преиспитати и по потреби дефинисати нове локације или дати услови за проширење постојећих. Изградња, реконструкција, опремање и уређивање постојећих комуналних комплекса и садржаја, уколико не захтева промену регулације, ће се вршити издавањем акта, у складу са важећим законским прописима који дотичну област регулишу.

Сви комплекси комуналних објеката и површина треба да буду изграђени и уређени у складу са планираним технолошким процесом основне намене, а за оне садржаје за које то закон прописује, треба урадити одговарајуће студије утицаја на животну средину.

2.4.2. Туристичко-рекреативни садржаји ван насеља

Изградња планираних (нових) туристичко-рекреативних садржаја ван грађевинских рејона насеља на подручју Општине, али и постојећих, где је потребно дефинисати или проширити грађевинско земљиште, односно разграничити јавно од осталог грађевинског земљишта, ће се реализовати на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Изградња, реконструкција и уређење у склопу постојећих туристичко-рекреативних садржаја, где нема промене регулације, вршиће се издавањем акта о урбанистичким условима.

Туристичко–рекреативни садржји могу се градити у зонама предвиђеним за изградњу туристичко-рекреативних садржаја.

За туристичко-рекреативне садржаје важе следећи услови:

- Могу се градити садржаји у функцији спорта, рекреације и различитих видова туризма, као што су: излетнички, спортско-рекреативни, културно-манифестациони, ловни, риболовни, еколошки, сеоски и транзитни туризам, а у зависности од природних и створених потенцијала и захтева конкретне локације.
- Дозвољена је изградња најразноврснијих објеката, као што су: излетишта, стрелишта, јахалишта, хиподроми, голф терени, купалишта (плаже, аква паркови и базени), школе у природи, спомен-паркови и спомен-обележја, уметничке колоније, летеће позорнице, амфитеатри, као и хотели, мотели, ловачки домови, ресторани, викендице, апартманска насеља, кампови, прихватни објекти наутичког туризма, полетно-слетне стазе и спортски аеродроми и слични садржаји.
- Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и телекомуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни амбијент.
- Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са потребама хендикепираних лица и лица са посебним потребама.
- Степен искоришћености земљишта је макс. 50%, а индекс изграђености макс. 1,0.
- Дозвољена спратност објеката је макс. П+1+Пк за главне, а П за помоћне објекте.
- Све слободне површине у склопу комплекса треба да буду парковски озелењене и хортикултурно уређене, а учешће зелених површина треба да буде мин. 30%.
- Парцеле се могу оградити транспарентном или комбинованом оградом висине макс. 1,8m.

2.4.3. Викенд зоне

Реализација планираних викенд зона (зона кућа за одмор) ће се вршити на основу одговарајућег урбанистичког плана, уз поштовање следећих смерница:

- Минимална површина парцеле износи 400m².

- Дозвољена је изградња главног и помоћних објеката; главни објекат је викендица (кућа за одмор), а помоћни објекти су: шупе и оставе, ограде, водонепропусне бетонске септичке јаме и сл.
- Највећи дозвољени степен искоришћености земљишта је 20%, а максимални индекс изграђености парцеле је 0,3.
- Спратност викендице (куће за одмор) је макс. П+Пк, а помоћних објеката П.
- Викендице треба да се граде углавном од природног материјала; дозвољава се изградња лођа, тремоа и пергола испред и/или у склопу објеката према осунчаним просторима, истакнутим природним садржајима и видиковцима, а те површине, уколико нису застакљене, не улазе у габарит објекта;
- Архитектонска обрада објеката мора се прилагодити непосредном амбијенту и околном пејзажу и бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја;
- Парцеле се могу ограђивати "живом" или транспарентном оградом, висине макс. 1,4m.

2.4.4. Радне зоне ван насеља

За нове радне зоне, али и постојеће комплексе и садржаје изван грађевинских рејона насеља, где је потребно дефинисати грађевинско земљиште, односно разграничење између јавног и осталог грађевинског земљишта, изградња ће се вршити на основу одговарајућег урбанистичког плана, уз поштовање следећих смерница:

- У склопу радних зона и комплекса изван грађевинских рејона насеља могућа је изградња најразличитијих производних и пословних садржаја, али превасходно објеката, односно делатности које у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине.
- Сваки радни комплекс мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити противпожарне услове и услове заштите животне средине.
- Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0m до јавног пута; морају бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду.
- У оквиру радног комплекса могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, објекти инфраструктуре и сл.
- Степен искоришћености земљишта је макс. 70%, а индекс изграђености макс. 1,0.
- Дозвољена спратност објеката је: за производне - у складу са захтевима технолошког процеса; за пословне макс. П+1; за складишне макс. П+Пк (односно у зависности од технолошког процеса производње, а за економске и инфраструктурне макс. П.
- Парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2m.

За постојеће радне зоне, комплексе и садржаје, који су дефинисани овим Просторним планом као грађевинско земљиште ван грађевинских рејона насеља, где нема промене регулације, вршиће се издавањем акта о урбанистичким условима, а по потреби и одговарајућим урбанистичким пројектом, уколико се ради о сложенијем комплексу, односно садржају, специфичном технолошком поступку и сл, који изискује детаљнију урбанистичко-архитектонску разраду и проверу решења. При изради акта/урбанистичког пројекта важе следећа правила уређења и грађења:

- У склопу радних зона и комплекса ван грађевинских рејона насеља могућа је изградња најразличитијих производних и пословних садржаја, под условом да не угрожавају стање животне средине, као што су: откупне станице, млинови и силоси, погони за производњу хране - прераду млека, јаја и меса (млекарне, кланице и сл.) прераду и конзервирање воћа, поврћа и грожђа (хладњаче, сушаре, пецаре, вински подруми и сл.), производњу сточне хране и слично, затим делатности везане за производњу грађевинског и др. материјала, прераду и обраду метала и дрвета, односно делатности из области трговине на велико, складишта, стоваришта, логистички центри и слично;

- Сваки радни комплекс, мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити услове заштите животне средине.
- Организација радних комплекса је омогућена и на постојећем изграђеном земљишту, које се користило као пољопривредна економија или фарма, а у складу са правилима грађења датим овим Планом за радне зоне и прописима и нормама који дефинишу одређену делатност. Објекти намењени преради и финалној обради пољопривредних производа се могу градити и уз пољопривредне објекте, како би се заокружио производни циклус, а у складу са прописима и нормама.
- Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0m до мреже јавних путева; морају бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес, односно обављање делатности; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду.
- У оквиру радне зоне, комплекса или парцеле, могу се градити пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни и објекти снабдевања.
- Степен искоришћености земљишта је макс. 70%, а индекс изграђености макс. 1,0.
- Дозвољена спратност објеката је: за производне П, П+1; за пословне П, П+1; за складишне П и за економске П.
- Парцеле се могу оградити транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2m.

2.4.5. Комунални садржаји ван насеља

Гробља

На подручју општине Бачка Топола евидентирано је неколико локација гробља ван грађевинских рејона насеља. Углавном се ради о постојећим површинама, једино је код Томиславаца предвиђено ново гробље, а за гробље код Његошева је предвиђено проширење.

За нова и постојећа гробља, где је потребно дефинисати грађевинско земљиште и регулацију, односно разграничити јавно од осталог земљишта, изградња и уређење ће се вршити на основу одговарајућег урбанистичког плана, а у супротном (ако нема промене регулације) на основу акта о урбанистичким условима.

Код уређења гробља однос површина за сахрањивање према осталим садржајима треба да је 60:40%, односно, функционална подела треба да се састоји од следећих односа:

- 60% намењено гробним местима,
- 20% заштитни зелени појас и парковски обликован простор,
- 16% површине за саобраћајнице и
- 4% трг за испраћај са капелом и осталим садржајима.

У појасу зеленила формирају се места за одмор, пре свега у близини улаза и прилаза гробљу. Треба тежити постизању јединственог обележавања гробова.

Гробље треба да буде оградено транспарентном или комбинованом оградом висине макс. 1,8m и одговарајуће комунално опремљено: приступни пут ширине мин. 3,0m, унутрашње стазе, вода и електрична енергија.

Изворишта воде – водозахвати

Изворишта воде је потребно уредити на основу Закона о водама и Правилника о начину оградивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања ("Службени гласник РС", бр. 92/2008), тако што је потребно обезбедити појасеве санитарне заштите. Услови за изградњу ће се стећи по изради одговарајућег урбанистичког плана.

За просторе водозахвата потребна је израда Елабората заштите изворишта водоснабдевања. Овом техничком документацијом се дају смернице за решавање истих, сходно Правилника о начину ограђивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања ("Службени гласник РС", бр. 92/2008).

У циљу заштите воде за пиће од намерног или случајног загађивања, као и других штетних дејстава која могу трајно утицати на здравствену исправност воде за пиће, неопходно је одредити зоне и појасеви санитарне заштите и то:

1. Зона непосредне заштите (зона строгог надзора).
2. Ужа зона заштите (зона ограничења).
3. Шира зона заштите (зона надзора).
4. Појасеви заштите.

Уређаји за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Препорука је да се ППОВ руралних насеља Општине граде као постројења за биолошко пречишћавање. Пројектном документацијом ће се решити третман отпадних вода као и отпадних вода великих индустријских загађивача у насељима. Студијом процене сваког појединачног пројекта на животну средину ће се оценити квалитет животне средине у контексту предложеног третмана отпадних вода. Услови за изградњу ће се стећи по изради одговарајућег урбанистичког плана, првенствено на основу услова надлежног водопривредног предузећа и услова заштите животне средине.

Енергетски објекти

Комплекс ТС 110/20 kV

- Мин. парцела за изградњу комплекса треба да буде око 70X70m;
- Објекат градити од чврстог стандардног материјала: сендвич зидови од опеке и блокова са хоризонталним и вертикалним армирано-бетонским серкљажима и одговарајућом термо и хидро изолацијом. Фасаду извести у "natur" бетону и "robau" опеци. Кровна конструкција је дрвена, а кров коси, нагиб крова 30-35°. Кровни покривач – цреп;
- За потребе садржаја изградиће се армирано-бетонски стуб као носач антена. По потреби, телефонски прикључак обезбедити и са најближе насељске ТТ мреже, према условима које изда надлежно предузеће;
- Обезбедити колски прилаз објекту мин. ширине 5.0m са постојеће приступне саобраћајнице и пешачки прилаз;
- Обезбедити прикључак на водоводну и канализациону мрежу;
- Колско-манипулативне и пешачке површине извести од бетона, бехатона и сл.;
- Све неизграђене и неизбетониране површине на парцели адекватно озеленити и хортикултурно уредити;
- Око комплекса поставити ограду на сопственој парцели или на граници парцеле у договору са суседом. Врата и капије на уличној огради не могу се отварати ван регулационе линије. Мин. висина оgrade је око 2,0 m.

Мерно-регулациона станица (МРС) и регулациона станица (РС)

- Ови објекти се могу градити на пољопривредном земљишту по условима из овог Просторног плана;
- За комплекс МРС и РС обезбедити површину од мин 10 X 10m;
- Објекат за смештај уређаја и опреме МРС и РС може бити зидани или лимени;
- Комплекс МРС и РС мора бити ограђен;
- Напајање електричном енергијом вршити из нисконапонске мреже 0,4 kV или трафостанице 20/0,4kV;
- До комплекса обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;

МРС и РС за потребе насеља градити унутар грађевинских рејона насеља на основу урбанистичког плана и смерница датим овим Просторним планом. За потребе садржаја ван грађевинских рејона насеља предвиђеним овим Просторним планом (зоне кућа за одмор, туристички садржаји, пратећи путни садржаји, радне зоне, комунални садржаји и др.) у складу са прописаним урбанистичким планом и смерницам датим овим Просторним планом, или на пољопривредном земљишту на основу Просторног плана.

Минимална удаљеност мернорегулационих станица (МРС) у објектима од чврстог материјала од стамбених, пословних и производних објеката, радионица и складишта запаљивих материјала износи 15,0 m. Минимална удаљеност МРС у објектима од чврстог материјала од трафо станице износи 30,0 m.

Минимална удаљеност МРС у објектима од чврстог материјала од осталих инфраструктурних објеката износи:

Железничка пруга и објекти	30 m
Индустријски колосеци	14 m
Државни путеви I реда	20 m
Државни путеви II реда и општински путеви	10 m
Остали путеви	6 m
Водотоци	5 m
Шеталишта и паркиралишта	10 m
Остали грађевин. објекти	10 m

Растојања у табели дата су у метрима, рачунајући код железничких пруга и путева од ивице пружног/путног појаса.

Услови се тичу радова које треба обавити на довођењу гаса до потрошача. Гасоводну мрежу градити у складу са Просторним планом и важећим законским прописима. Услови за пројектовање, грађење и испитивање гасовода средњег притиска одређени су Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и гасоводима и нафтоводима за међународни транспорт ("Службени лист СФРЈ", број 25/85).

Постојећа сметлишта и депоније комуналног отпада

Постојећа сметлишта и депоније комуналног отпада морају се најхитније затворити и санирати или уредити на основу Правилника о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја ("Службени гласник РС", бр. 54/92), што подразумева најнужније мере заштите (ограђивање депоније, физичко обезбеђивање, довођење потребне инфраструктуре, прекривање отпада слојем земље, воду на локацији, одвођење отпадних вода из тела депоније и садњу заштитног зеленила).

Након почетка рада регионалне депоније и престанка коришћења ових депонија потребно је извршити њихову санацију и рекултивацију на основу одговарајуће трехничке документације.

Јаме-гробнице

Јаме–гробнице за нешкодљиво уклањање уинулих животиња и животињских конфискаата уредити на основу важећих правилника (Правилник о начину нешкодљивог уклањања и искоришћавања животињских лешева ("Службени гласник СРС", бр. 7/81) и Правилник о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока уинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла (Службени гласник СФРЈ", бр. 53/89).

Бочни зидови јаме-гробнице неопходно је да буду зидани са плочом и поклопцем који се и закључава и вентилационом цеви. Плоча треба да буде издигнута од околног терена, тако да се атмосферске воде не сливају у јаму гробницу. Дубина јаме-гробнице је најмање 5,0 m, а дно мора да буде најмање 1,0 m изнад највишег нивоа подземних вода.

Планирана трансфер станица

Просторним планом је предвиђено да се општина Бачка Топола укључи у систем регионалног депоновања комуналног отпада. У том смислу ће се за потребе Општине изградити трансфер станица¹ и низ сакупљачких станица у насељима.

Трансфер станица (претоварна станица) ће служити за претовар отпада из свих општинских места ради његовог транспорта до регионалне депоније. Лоцирање трансфер станице зависи од:

- Локације регионалне депоније (најоптималније је директно транспортовање отпада;
- На релацији трансфер станица-регионална депонија (до 20 km);
- Мреже насеља у Општини;
- Саобраћајне доступности и стања саобраћајне мреже;
- Стабилности терена;
- Комуналне опремљености локације;
- Количине и састава отпада.

За лоцирање трансфер станица су искључени:

- Плавни терени;
- Терени са високом подземном водом;
- Простори дуж рецентних и некадашњих водених токова;
- Заштитне зоне енергетске инфраструктуре (100 m од електроенергетских водова, гасовода или нафтовода).

За изградњу трансфер станице потребна је израда урбанистичког плана.

У Просторном плану је дат предлог условно повољне локације трансфер станице.

Противградне станице

Грађење објеката противградних станица могуће је изван грађевинских рејона, као и грађевинског земљишта ван насеља, на пољопривредном земљишту на основу услова дефинисаних овим Просторним планом и посебним условима надлежног Хидрометеоролошког завода Србије.

- Мин. површина за изградњу противградне станице треба да буде око 10x10m;
- Објекат градити од чврстог стандардног материјала;
- Висина објекта је до 2 m и на њега и се поставља громобранска заштита;
- Око објекта поставити ограду мин. висине око 2,0 m.

2.4.6. Зоне и комплекси посебне (специјалне) намене

На подручју општине Бачка Топола дефинисане су зоне просторне заштите око комплекса посебне (специјалне) намене, у складу са условима добијеним од надлежног министарства и приказане су на Рефералним картама бр. 1 и бр. 3.

Зоне забрањене градње подразумевају потпуну забрану било какве градње, а зоне контролисане градње подразумевају да је пре приступања изради планске документације хијерархијски нижег нивоа, затим за случајеве непосредног издавања акта о урбанистичким условима, као и пре изградње било каквих објеката обавезна сагласност Министарства одбране.

¹ Тачна локација трансфер станице утврдиће се на основу интегрисаног плана управљања комуналним отпадом за регион коме општина Бачка Топола припада, а у складу са Националном стратегијом управљања отпадом, Студијом просторног размештаја регионалних депонија и трансфер станица и законским прописима који регулишу ову област.

2.5. Правила грађења инфраструктурне мреже

Саобраћајна инфраструктура

Основни услови и правила грађења за саобраћајну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана су:

Путни саобраћај

- Државни пут I реда – Аутопут (Е-75), изградити у оквиру постојећег коридора (лева источна трака), а десну траку одговарајућим активностима (одржавање, реконструкција) задржати на одговарајућем нивоу услуге у складу са положајем и рангом овог путног капацитета као дела коридора X;
- Државни пут I и II реда – сегменте обилазница на простору Општине ће се градити према предложеним трасама ван насеља (Бачка Топола, Стара Моравица, Пачир и Бајша) за моторни саобраћај у функцији међурегионалног повезивања и дислокације транзитних токова ка значајним извориштима робних токова. Елементи и објекти овог путног капацитета треба да задовоље захтевани хијерахијски ниво државног пута;
- Државне путеве I и II реда (постојеће трасе), треба реконструисати у оквиру постојећих коридора уз обезбеђење елемената активне и пасивне безбедности који припадају том рангу пута. Сва укрштања решити у нивоу са обезбеђењем потребних елемената безбедности и са увођењем одговарајуће сигнализације. Дуж ових путева минимизирати број укрштања са атарским путевима, а у потенцијалним радним зонама у оквиру насеља обезбедити сервисну саобраћајницу која ће оптимизирати број саобраћајних прикључака (искључиво преко постојећих саобраћајних прикључака атарских путева на јавне путеве, уз предходно прибављене услове за реконструкцију постојећег саобраћајног прикључка и уз сагласност управљача над јавним путем);
- Профиле државних путева I и II реда у насељеним местима обезбедити као насељске саобраћајнице са елементима уличног профила који омогућује сегрегацију моторног (динамичког) и немоторног саобраћаја - обостране пешачке стазе са зеленим појасом између површина и по могућству сепарисаном бициклическом стазом. Минимална ширина пешачке стазе за један смер кретања износи 1,5 m. Минимална ширина бициклическе стазе за један смер кретања износи 1,0 m. Физичко раздвајање саобраћаја моторних возила од стационарног и немоторизованог (пешачког и бициклическог) саобраћаја омогућити заштитним тракама минималне ширине 1,5 m. У зависности од обима саобраћаја у центрима насеља предвидети семафоре и друга решења у циљу заштите насељских функција (мере успоравања саобраћаја и сл.);
- Аутобуска стајалишта градити после раскрснице, а у складу са важећим стандардима и правилницима¹⁶, уз обезбеђење:
 - коловозне конструкције као и код предметног пута,
 - попречног пада коловоза стајалишта мин. 2% од ивице коловоза пута,
 - дужине прегледности од 1,5 дужине зауставног пута возила за $V_{гас} = 80(\text{km/h})$ за ваннасељске деонице путева,
 - почетка – краја стајалишта мин. 20,0 m удаљеног од лепезе прикључног пута у зони раскрснице, почетака-краја додатне саобраћајне траке на јавном путу,
 - изградње наспрамних стајалишта по систему лево па десно у смеру вожње уз мин. подужно растојање два наспрамна стајалишта (крај левог – почетак десног) од 30,0 m,

¹⁶ Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта ("Сл. гласник РС", бр. 20/96

- Елементи¹⁷ (препоруке) државних и општинских путева дати су у следећој табели:

Табела IV-39.

ПУТЕВИ	ДП I реда	ДП II реда	општински путеви
V _{рас} (km/h)	120 (ауто-пут) 100 (остали дп)	80	(50) 60
саобраћајне траке (m)	2x3,5	2x3,25	2x3,0
ивичне траке (m)	2x0,35	2x0,3	2x0,3
банкина (m)	2x1,5	2x1,2	2x1,0
додатне ширине ¹⁸ (m)	2 x 15,0(ауто-пут) 2x10,0(остали дп)	2x7,5	2x5,0
укупно земљишни појас (m)	30	25	20
ширина заштитног појаса (m)	80 (ауто-пут) 40 (остали дп)	20	10
ширина коридора (m)	100 (ауто-пут) 80 (остали дп)	40	20
осовинско оптерећење (t)	11,5	11,5	min. 6,0

Елементи¹⁹ државних и општинских путева унутар грађевинских реона насеља дати су у следећој табели:

ПУТЕВИ-НАСЕЉСКЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ	ДП I реда	ДП II реда	општински путеви
саобраћајне траке (m)	2x3,25	2x3,0	2x2,75
ивичне траке ²⁰ (m)	2x0,3	2x0,3	2x0,2
банкина (m)	2x1,2	2x1,0	2x1,0
ширина коридора (m)	утврђена регулациона ширина улице		
ширина заштитног појаса ²¹ (m)	40	20	10
осовинско оптерећење (t)	11,5	11,5	min 6,0
V _{рас} (km/h)	80-100	70-80	(50) 60

Укрштања путева и пруга обезбедити следећим решењима:

- укрштање државног пута I (ауто-пута Е-75) и осталих државних путева предвидети у денивелацији;
- укрштање магистралне железничке пруге и државних путева предвидети у денивелацији;
- укрштање државног пута I реда и осталих јавних путева предвидети у нивоу - површинским раскрсницама са одговарајућом прегледношћу и осталим безбедносним мерама;
- број укрштања пруге и општинских (локалних) путева минимизирати и осигурати са путним прелазима (са браницама или полубраницама) и одговарајућом сигнализацијом.

Саобраћајно прикључивање на државне путеве извести на следећи начин²²:

¹⁷ Основни елементи за категорисане путеве предложени су на основу Закона о јавним путевима ("Службени гласник РС" бр.101/2005), и Правилника о техничким условима које јавни путеви изван насеља и њихови елементи морају да испуњавају са гледишта безбедности саобраћаја (" Сл.лист СФРЈ "бр.35/85 и 45/85)

¹⁸ додатне ширине намењене су за изградњу косина насипа трупa пута, путних канала и инсталацијама које су у функцији јавног пута

¹⁹ Основни елементи за категорисане путеве предложени су на основу ЗОЈП ("Сл.гласник РС" бр.101/2005), и Правилника о техничким условима које јавни путеви изван насеља и њихови елементи морају да испуњавају са гледишта безбедности саобраћаја (Службени лист. СФРЈ" бр.35/85 и 45/85)

²⁰ Ивичне траке могу бити замењене ивичњацима, издигнутим или упуштеним

²¹ примена ове ширине важи у насељима осим ако је другачије утврђено урбанистичким планом

1. На коловоз државних путева ван насељених места:
на основу услова и сагласности Законом о јавним путевима утврђеног управљача над државним путевима, а преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака атарских и општинских путева и евентуалних сервисних саобраћајница, уколико број и локација објекта захтева изградњу истих.
2. На коловоз пута у улицама које су општинском одлуком проглашене за правац пружања државног пута кроз насељено место:
на основу услова и сагласности Законом о јавним путевима утврђеног управљача над државним путевима уколико је сходно одредбама члана 37. Закона о јавним путевима у условима управљача над коловозом државног пута унутар насељеног места затражено грађење нових саобраћајних трака, острва за одвајање саобраћајних трака, семафоризација и расвета на државном путу,
на основу услова Законом о јавним путевима утврђеног управљача над државним путевима и сагласности општинском одлуком утврђеног управљача над општинским путевима и улицама, уколико, сходно одредбама члана 37. Закона о јавним путевима, у условима управљача над коловозом државног пута унутар насељеног места није затражено грађење нових саобраћајних трака, острва за одвајање саобраћајних трака, семафоризација и расвета на државном путу.
3. На коловоз општинских путева ван насељених места и улица у насељеним местима које нису општинском одлуком проглашене за правац пружања државног пута кроз насељено место:
 - ван насељених места на основу услова и сагласности општинском одлуком утврђеног управљача над општинским путевима и улицама, а преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака атарских и општинских путева и евентуалне сервисне саобраћајнице уколико број и локација објекта захтева изградњу истих,
 - унутар насељених места на основу услова и сагласности општинском одлуком утврђеног управљача над општинским путевима и улицама,
 - комуналне инсталације у грађевинском земљишту поред државних путева постављати на минималној удаљености од 3,0 m од крајњих тачака попречног профила државних путева.
 - Општинске – локалне путеве пројектовати/градити по устаљеним трасама - атарским путевима са минимизацијом новог заузимања пољопривредног земљишта и обезбеђењем потребних елемената за безбедна кретања.

У оквиру простора општине Бачка Топола егзистираће различити хијерахијски нивои атарских путева и они се утврђују овим Просторним планом, кроз:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз,
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8-10 m и служи за двосмерни саобраћај,
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Прилазни путеви до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре а димензије и изграђеност коловоза (земљани, тврди или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

У случају захтева за променом хијерархијске дефиниције општинских и атарских путева, обавезна је израда одговарајуће планске документације у складу са Законском регулативом.

Железнички саобраћај

Пошто се планира изградња, реконструкција и модернизација железничких капацитета (пруга и постројења) на простору општине Бачка Топола потребно је претходно урадити саобраћајно-техничко–технолошке студије које ће тачно дефинисати све потребне активности у оквиру реконструкције и модернизације која ће задовољити све

²² ЗОЈП ("Службени гласник РС" бр. 101/2005) и Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 47/2003 и 34/2006)

услове и нормативе из Закона о железници као и нормативе Железнице Србије (Правилник 314 и 315) уз обавезну имплементацију решења у ниже облике планске документације.

- Елементи (препоруче) железничких пруга дати су у следећој табели:

Табела IV-40.

ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ	магистралне	остале пруге	индустријска пруга (колосек)
ширина коридора (m)	400	400	
ширина пружног појаса (m)	16 (12 у насељу)	16 (12 у насељу)	
ширина колосека (mm)	2 x 1435	1435	1435
минимални полупречник кривине R_{min} (m)	300	300	180
макс.нагиб нивелете (°)	12,5	25	25
носивост (kN)	225 kN	180 kN	(150)180 kN
V_{rac} (km/h)	250	(120) 160	60

Ваздушни саобраћај

За капацитете овог вида саобраћаја (спортски аеродроми) потребна је израда студије, а технолошка решења морају у потпуности задовољити нормативе свих капацитета у складу са Законом о ваздушном саобраћају.

Правила за уређење и грађење саобраћајне инфраструктуре до израде урбанистичког плана за насеља:

Путни саобраћај

- Све насељске саобраћајнице пројектовати у складу са важећим законима и правилницима*;
- Државне путеве I и II реда реконструисати на захтевану ширину коловоза од 7,1 m (2 x 3,25 m саобраћајне траке, 2 x 0,3 m ивичне траке или ивичњаци, 2 x 1,2 m банке), са једностраним нагибом, одговарајућим осовинским оптерећењем, обезбеђењем свих припадајућих путних елемената који је потребан за овакав ниво категорисаног пута;
- Главну насељску саобраћајницу пројектовати са ширином коловоза од мин.7,0 m за двосмерни саобраћај, са једностраним нагибом коловоза минималном носивошћу за средњи саобраћај, са свим припадајућим путним елементима и савременом коловозном конструкцијом;
- Сабирне насељске саобраћајнице пројектовати за двосмерни саобраћај са ширином коловоза до 6,0 m са једностраним нагибом, са носивошћу коловозне конструкције за средњи саобраћај и савременом коловозном конструкцијом;
- Приступне саобраћајнице пројектовати за двосмерни саобраћај са ширином коловоза од мин. 5,5 m (3,0 m за једносмерни саобраћај), са једностраним нагибом и носивошћу за лак саобраћај и савременом коловозном конструкцијом.

Бициклистички саобраћај

- Бициклистичке стазе пројектовати са ширином од мин.1,0 m (2,0 m за двосмерна кретања);
- Бициклистичке стазе градити од савремених коловозних конструкција (бетона или асфалта);

* ЗОЈП (" Службени гласник РС" бр.101/2005), и Правилник о техничким условима које јавни путеви изван насеља и њихови елементи морају да испуњавају са гледишта безбедности саобраћаја ("Службени лист СФРЈ" бр.35/85 и 45/85)

- У случајевима повољне ширине регулационог профила улица, бициклическе стазе градити двострано дуж саобраћајница;
- У случају мањег саобраћајног оптерећења насељских саобраћајница могуће је градити бициклическе траке у оквиру јединствене површине саобраћајних трака – обострано са ширином од 1,0 m (мин.0,8 m)

Пешачки саобраћај

- Пешачке стазе градити у оквиру уличних коридора (обострано) тако да се формира затворени систем, са ширином стаза од мин. 1,5 m од бетона или других савремених материјала.

Стационарни саобраћај

- Паркинге за путничка возила градити са димензијама једног паркинг места (5,0 x 2,5 m) од савремених конструкција (асфалт, бетон, префабриковани елементи);
- Паркинге за теретна возила пројектовати са обезбеђењем правилне проточности теретног саобраћаја; Саобраћајно манипулативне површине извести од савремене коловозне конструкције;
- Гараже за путничка возила градити од савремених материјала са обезбеђењем простора за гаражно место димензија 4,5 x 3,5 m.

Јавни превоз

- Аутобуска стајалишта градити после раскрснице, а у складу са важећим стандардима и правилницима².

Железнички саобраћај

Изградња и реконструкција на железничком земљишту вршиће се на основу важеће законске регулативе и у складу са условима надлежног предузећа ЈП "Железнице Србије".

Водопривредна инфраструктура

Основни услови и правила грађења за водопривредну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана су:

Снабдевање водом

- Снабдевање водом становништва и индустрије обезбедити из локалних изворишта;
- Дугорочно посматрано, трајно решење водоснабдевања представља изградња Бачког регионалног система;
- Око постојећих и планираних изворишта подземних вода, као и објеката који су у функцији водоводног система (резервоари, црпне станице и доводник) дефинисати зоне и појасеве санитарне заштите изворишта према Закону о водама;
- Извршити изградњу неопходних објеката на мрежи (резервоари, црпне станице итд.), како би се комплетирао цео систем, а тиме и обезбедили потребни капацитети;
- Снабдевање индустрије водом нижег квалитета, обезбедити захватањем из речних система или из подземља захватњем прве издани. Висококвалитетну воду могу користити само индустрије које по природи технолошког процеса захтевају квалитетну воду (прехранбена индустрија);
- Код снабдевања индустријских капацитета, који производе веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације;
- Траса водоводне мреже у насељу треба да буде између две регулационе линије у уличном фронту, по могућности у зеленом појасу. Цевовод водовода полагати са једне стране улице или обострано зависно од ширине уличног фронта, мин.1,0m од коловоза;

² Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта ("Службени гласник РС", бр. 20/96).

- Трасе регионалних система треба да буде уз главне путне правце, а према усвојеним пројектним решењима;
- Пролазак испод саобраћајница и укрштање са осталом инфраструктуром обезбедити челичном заштитном цеви, односно према рангу пута и условима путне привреде;
- Дубина укопавања треба да буде мин. око 1,0 - 1,20 m од нивелете терена, због зоне мржњења и саобраћајног оптерећења;
- Сви радови на пројектовању и изградњи водоводног система морају се извести у складу са важећим законом и правилницима и уз сагласност надлежних органа;

Одвођење вода

- У насељима пројектовати и градити канализациону мрежу као сепаратну, тако да се посебно прихватају санитарне, а посебно атмосферске воде;
- Извршити претретман отпадне воде индустрије до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, па тек онда их упустити у насељску канализациону мрежу;
- Минимални пречник уличних канализационих колектора не сме бити мањи од $\varnothing 200\text{mm}$;
- Минималне падове колектора одредити у односу на усвојене пречнике, према важећим прописима и стандардима;
- Црпне станице фекалне канализације радити као шахтне и лоцирати их у зеленој површини са прилазом за сервисно возило;
- Пре упуштања у реципијент, отпадне воде пречистити на насељском постројењу за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) до степена који пропише надлежно водопривредно предузеће;
- Атмосферску канализацију градити делимично као зацевљену, положену уз уличне саобраћајнице, а делимично као отворену, у зависности од техно-економске анализе;
- Отворени јаркови се планирају обострано у односу на саобраћајницу у појасу ширине око 1,5m који се налази на око 2,0m од ивице саобраћајнице;
- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- Одвођење атмосферских вода из индустријских зона и комплекса вршити искључиво преко сепаратора уља и масти;
- Све колске прилазе и укрштања са саобраћајницама, обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;

Хидротехнички објекти и системи

- Изградњу хидротехничких објеката (акумулација, мелиорациони канали), вршити на основу претходно прибављених услова и сагласности ЈВП "Воде Војводине"-Нови Сад;
- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале извести путем уређених испуста који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала;
- Забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и дизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- Уређење отворених канала и регулационих радова на коритима мелиоративних канала, биће дефинисано изградом одговарајуће пројектно-техничке документације и претходним условима ЈВП "Воде Војводине"-Нови Сад;
- Одбрамбени насип мора бити заштићен тако да се у брањеном појасу ширине 100 m и небрањеном појасу ширине 60 m не могу градити никакви објекти, копати канали, садити дрвеће и сл. у смислу члана 69. Закона о водама ;
- Дуж обала водотока и канала, са обе стране обезбедити по минимум 14,0 m (у грађевинском подручју мин. 7,0 m) слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала;
- Код укрштања објеката (енергетских и ТТ водова, водовода, канализације, гасовода и др.) са каналом подземним путем, обезбедити заштитну дубину од 1,50 m испод пројектоване нивелете дна канала и спровести одговарајућу заштиту (заштитна цев, заштитни слој бетона и сл.)

- Паралелно вођење објеката инфраструктуре предвидети на минимално 10,0 m од горње ивице канала. Изузетно ови услови у насељима могу бити блажи, уз предузимање одговарајућих мера безбедности;
- Код укрштања објеката (далековод, ТТ вода, гасовода) са каналима надземним путем, потребно је обезбедити слободну висину минимално од 7,0 m изнад терена у најнижој тачки вода, при чему стубови који носе водове треба да буду минимално 7,0 m удаљени од ивице канала, мерено управно на канал;
- Када кроз уже градско подручје пролазе канали, могуће је њихово зацевљење уз прибављање одговарајућих услова и сагласности;
- Нову канале градити на основу одговарајућег урбанистичког плана;
- Улична кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- Све друге отпадне воде прикључити на јавну канализацију са њиховим пречишћавањем на заједничком уређају за пречишћавање до нивоа секундарног третмана и са њиховим препумпавањем у канал ДТД. Тамо где јавна канализација није изграђена, отпадне воде могу се прикључити на водонепропусне септичке јаме, без упијајућег бунара које ће празнити месно комунално предузеће;
- У појасу ширине 14,0 m поред обала мелиорационих канала не могу се лоцирати никакви објекти и овај појас мора бити стално проходан за механизацију која одржава канале;
- Сва укрштања саобраћајница са овим каналима решити са одговарајућим каналским мостовима или пропустима и при том код локалних (атарских) путева тежити да највеће удаљење пропуста по каналу буде 800 m, а најмањи унутрашњи пречник 1,00 m. У насељима угроженим подземним и површинским водама кроз отворену мрежу потребно је омогућити што ефикасније одвођење површинских вода са забраном израде кућних прелаза са високим прагом и пречника мањег од 1,00 m;
- Сва укрштања инсталација са овим каналима (водовод, гасовод, канализација и др.) решити њиховим полагањем мин. 1,0 m испод дна канала и 1,0 m испод терена на обалама канала или 0,5 m изнад максималне воде за мрежу нижег реда (задњи услов не важи за ОКМ). У случају израде детаљних урбанистичких планова, као и техничке документације потребно је прибавити водопривредне услове за предметно подручје у смислу Закона о водама;

Заштита и услови грађења у близини насипа:

- Дуж одбрамбеног насипа, у појасу ширине 60 m према брањеном терену не могу се градити никакви објекти изузев објеката нискоградње (пут, паркинг), с тим да у овом појасу мора бити омогућена стална проходност за службу одбране од поплава;
- У инундацији реке, од ножице насипа према реци у појасу ширине 10,0 m не могу се градити никакви објекти, а даље према реци, само изузетно, могу се лоцирати јавни туристички рекреациони објекти постављени на стубове са котом пода изнад 1% велике воде реке. Ови објекти у кориту реке могу имати само привремени карактер, до момента техничких и других разлога за њихово уклањање, без права на надокнаду штета инвеститору. Нове објекте у инундацији лоцирати тако да заштитна шума испред насипа остане у функцији, односно да се не сече;

Правила за уређење и грађење водопривредне инфраструктуре до израде урбанистичког плана за насеља:

Водоснабдевање и извориште воде за пиће

- Одређивање места изворишта извршити након предходно обављених истраживања;
- Изградња нових изворишта воде дефинисаће се одговарајућим планом, односно пројектом у складу са законском регулативом;
- Уличну водоводну мрежу градити од PVC или PE цеви радног притиска до 10 бара;
- На крајевима водоводне мреже обавезна је израда хидраната у циљу правилног испирања мреже;
- Минимална дубина полагања водоводних цеви је 1,0m;
- Кућне прикључке урадити са одговарајућим вентилима у типском шахту према условима дистрибутера;

- Обавезна је уградња водомера;
- На траси водовода предвидети довољан број противпожарних хидраната;
- Укрштање и паралелно вођење водовода са постојећим инсталацијама радити у складу са условима датим од стране власника инсталација;
- Уличну водоводну мрежу по правилу полагати у зеленом појасу; Након завршетка радова на изградњи водоводне мреже, неопходно је све јавне површине довести у првобитно стање.

Атмосферска канализација

- Атмосферску канализацију градити у складу са главним пројектом;
- Атмосферска канализација може се градити као зацевљена или као отворена;
- За упуштање атмосферске канализације у систем канала ЈВП прибавити сагласност тог предузећа.

Канализација отпадних и фекалних вода

- Отпадне и фекалне воде из домаћинства усмерити до изградње канализације у водонепропусне септичке јаме на минималној удаљености од границе са суседом 3,0m;
- На септичким јамама оставити могућност прикључења на насељску канализацију када иста буде изграђена;
- За прикључење на постојећу канализацију прибавити сагласност Јавног комуналног предузећа;
- Отпадне воде из технолошког процеса индустрије након пречишћавања испуштати у мелиоративну каналску мрежу;
- За испуштање отпадних вода у мелиоративну каналску мрежу, прибавити водопривредне услове надлежног ЈВП.

Електроенергетска инфраструктура

Основни услови и правила грађења за електроенергетску инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана су:

- Трафостанице градити као зидане, монтажано-бетонске (МБТС) и стубне (СТС), за рад на 20 kV напонском нивоу;
- Површина за изградњу зидане или МБТС трафостанице треба да буде око 5,0X6,0m, минимална удаљеност од других објеката треба да буде 3m.
- Стубна трафостаница се може градити у линији постојећег надземног вода или ван њега на парцели власника (корисника), најмање 3,0 m од других објеката;
- Високонапонска, средњенапонска и нисконапонска мрежа се може градити надземно или подземно на пољопривредном земљишту, по могућности у већ постојећим електроенергетским коридорима;
- Средњенапонску 20 kV мрежу и нисконапонску мрежу на шумском земљишту градити подземно у путном појасу шумског пута или стази, док ће се високонапонска мрежа (110 kV, 220 kV и 400 kV) градити надземно, по могућности у постојећим коридорима;
- Око надземних 110 kV далековаода обезбедити коридор 25 m, око 220kV 30 m, а око 400 kV 35 m од осе далековаода са обе стране;
- Грађење објеката у овом коридору, као и засађивања стабала мора бити у складу са, техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења ЈУС Н.ЦО. 105 ("Службени лист СФРЈ", бр. 68/86), Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења, Заштитом од опасности ЈУС Н.ЦО. 101 ("Службени лист СФРЈ", бр. 68/88), као и условима надлежног предузећа;
- Електроенергетску мрежу градити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400kV ("Службени лист СФРЈ", бр. 65/88 и 18/92);
- Паралелно вођење и укрштање електроенергетске инфраструктуре са саобраћајном, водопривредном, енергетском и телекомуникационом инфраструктуром мора бити у складу са условима надлежних предузећа за инфраструктуру.

Услови за грађење надземне електроенергетске мреже:

- Минимална удаљеност електричног стуба од земљишног појаса пута при укрштању, треба да буде од 10-40m у зависности од категорисаности пута;
- Минимална висина најнижих проводника треба да буде око 7,0 m;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса неелектрифициране пруге при укрштању, треба да буде од 5,0-10,0 m, а минимална висина најнижих проводника 7,0 m;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса електрифициране пруге при укрштању, треба да буде минимално 15,0 m, а минимална висина најнижих проводника 12,0 m.

Услови за изградњу обновљивих извора за производњу електричне енергије:

- Обезбедити прикључење алтернативних извора на 110 kV, односно 20 kV мрежу јавног електроенергетског система, осим извора који ће служити за сопствену производњу електричне енергије.
- Стуб на који се поставља ветрогенератор, градити као слободностојећи у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката;
- Парк ветрогенератора се може градити на пољопривредном земљишту;
- Електроенергетску мрежу која повезује ветрогенератор са потрошачем градити подземно;
- Појединачне стубове ветрогенератора градити на основу услова из овог Просторног плана, а парк ветрогенератора на основу урбанистичког плана;
- За изградњу малих хидроелектрана на постојећим водопривредним објектима потребно је постојеће водопривредне објекте реконструисати пре уградње агрегата.

Електроенергетску подземну мрежу градити по следећим условима:

- Ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Просторним планом, електроенергетску каблирану мрежу полагати у коридорима саобраћајница, некатегорисаних путева шумским путевима и стазама, на пољопривредном земљишту;
- Дубина полагања каблова треба да буде најмање 0,8 m;
- Електроенергетску мрежу на туристичким локалитетима, зонама заштите непокретног културног и природног добра, зони путних садржаја, у централним деловима већих насеља, парковским површинама, у зонама са вишепородичним становањем, у радним зонама, комуналним површинама, као и зонама за спорт и рекреацију обавезно каблирати;
- Каблове полагати у зеленим површинама или путном појасу поред саобраћајница и пешачких стаза, уз удаљеност мин. 1,0 m од коловоза и 0,5 m од пешачких стаза у насељима;

Правила за уређење и грађење електроенергетске инфраструктуре до израде урбанистичког плана за насеља:

- На периферним деловима насеља мрежа ће бити надземна, грађена на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима;
- Стубове поставити ван колских прилаза објектима, мин.0,5m од саобраћајница;
- У центру насеља парковским површинама, зонама за спорт и рекреацију светиљке за јавно осветљење поставити на канделаберске стубове;
- У деловима насеља где је електроенергетска мрежа грађена надземно, светиљке јавног осветљења поставити на стубове електроенергетске мреже;
- За осветна тела користити осветна тела у складу са новим технологијама развоја;
- При паралелном вођењу енергетских каблова до 10 kV и телекомуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50m, односно 1,0m за каблове напона преко 10kV;
- При укрштању енергетских и телекомуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°;
- Није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад телекомуникационих, сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5m;

- Паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50m;
- Није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;
- При укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити веће од 0,30m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50m.

Експлоатација гаса

Бушотине

- Удаљеност бушотине од заштитног појаса далековода, јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине;
- Од ивице појаса пута и путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30 m, а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15 m;
- Објекти за експлоатацију нафте, земних гасова и слојне воде не смеју бити удаљени мање од 30 m од ивице јавних објеката и стамбених зграда и 10 m од ивице појаса јавних саобраћајница и заштитног појаса далековода и телефонских линија,
- Удаљеност осе бушотине од шума, одређује се зависно од поднебља, подручја, конфигурације терена и врста шуме.

Удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине, а код осталих објеката и постројења од најистакнутијег дела у правцу мерења.

У случају изградње објеката од стране будућих инвеститора који би градили своје објекте у близини НИС-Нафтагасових непходна је сагласност од НИС-Нафтагаса.

Гасоводна инфраструктура

Основни услови и правила грађења за гасоводну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана су:

Гасоводи високог и средњег притиска и објекти у саставу гасовода

Гасовод се може градити у путном појасу некатегорисаног пута, на пољопривредном, земљишту, на шумском земљишту у појасу шумског пута и стазе уз сагласност власника (корисника) парцеле.

Удаљеност укопаног гасовода средњег притиска од стубова електричне расвете, надземне нисконапонске и телекомуникационе мреже мора бити толика да не угрожава стабилност стубова, минимално 0,5 m.

При укрштању цевовода гасовода са високонапонским водовима, обавезна је израда елабората утицаја далековода на гасовод.

Ако се гасовод поставља испод саобраћајнице прокопавањем те саобраћајнице, полаже се у ров на пешчану постељицу и са двоструком антикорозионом изолацијом, према прописима. Ако се гасовод поставља испод саобраћајнице бушењем рова испод те саобраћајнице мора се употребити одговарајућа заштитна цев гасовода.

При укрштању гасовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, угао заклапања њихових оса мора бити између 60° и 90°. За укрштање под мањим углом потребна је сагласност надлежног органа. Укрштање извести подземно постављањем гасовода у заштитну цев.

Укрштање са каналима и водотоцима може се извести и постављањем гасовода са заштитном цеву на конструкцију мостова.

Уређаји у саставу гасовода високог и средњег притиска, мерно-регулационе станице, компресорске станице, чистачке станице и блок станице (блокадни вентили са издувавањем), морају се лоцирати да задовоље прописана растојања од различитих објеката, дата у наредној табели.

Код проласка у близини или паралелног вођења гасовода уз друге објекте одстојање не сме бити мање од:

- 10,0 m од спољне ивице путног појаса државног пута I реда;
- 5,0 m од спољне ивице путног појаса државног пута II реда и општинског пута;
- 1,0 m (мерено хоризонтално) од темеља грађевинских објеката, уколико не угрожава стабилност објекта;
- 0,5 m од спољне ивице других укопаних инсталација и мелиорационих објеката;
- 10,0 m од ножице насипа регулисаних водотока и канала.

Табела IV-29.

	Објекти у саставу гасовода					
	Мерно-регулационе станице			Компрес станице	Блокадне станице	чистачке станице
	У објекту од чврстог материјала		Под надсрешницом и на отвореном			
	до 30.000 m ³ /h	изнад 30.000 m ³ /h	За све капацитете			
Стамбене, пословне и фабр.зграде, радионице и склад.запаљ.мат.	15 m	25 m	30 m	100 m	30 m	30 m
Електро неизоловани надземни водови	Висина стуба далековода + 3,0 m					
Трафостанице	30 m					
Индус. колосеци	14 m	15 m	25 m	25 m	15 m	15 m
Државни путеви I реда	20 m	20 m	30 m	20 m	30 m	20 m
Државни путеви II реда	10 m					
Остали путеви	6 m	10 m	10 m	10 m	15 m	10 m
Водотоци	5 m	5 m	5 m	20 m	5 m	5 m
шеталишта и паркиралишта	10 m	15 m	20 m	15 m	30 m	30 m
Остали грађ. објекти	10 m	15 m	20 m	30 m	15 m	15 m

Растојања у табели дата су у метрима, рачунајући код путева од ивице путног појаса.

Гасоводна мрежа ниског притиска (дистрибутивна мрежа)

- Гасовод ниског притиска градити подзмено;
- Дубина полагања гасовода мора бити минимално 0,8 m;
- Локација ровова треба да је у зеленом појасу између тротоара и ивичњака улице, тротоара и ригола, тротоара и бетонског канала. На локацији где нема зеленог појаса гасовод градити испод уличног тротоара, бетонираних платоа и површина или испод уличних канала за одвод атмосферске воде на дубини 1,0 m од дна канала или ригола. Изузетно, гасовод се може градити дуж трупа пута, уз посебне мере заштите од механичких и других оштећења.

Траса ровова за полагање гасне инсталације мора да задовољи минимална прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре. Вредности минималних дозвољених растојања у односу на укопане инсталације су:

Минимална дозвољена растојања	укрштање	паралелно вођење
- цевовод водовода, канализације и другог гасовода	0,5 m	1,0 m
- ниско и високонапонски електро каблови	0,5 m	0,5 m
- телекомуникациони каблови	0,5 m	1,0 m
- технолошка канализација	0,5 m	1,0 m
- бетонски шахтови и канали	0,5 m	1,0 m
- високо зеленило	-	1,5 m
- темељ грађевинског објекта	-	1,0 m
- локални путеви и улице	1,0 m	0,5 m
- магистрални и регионални путеви	1,3 m	1,0 m
- бензинске пумпе	-	5,0 m

Укрштање дистрибутивног гасовода (ДГ) са саобраћајницама, каналима и водотоцима, вршити подземно, при чему гасовод поставити у заштитну цев.

Укрштање са каналима и водотоцима може се извести и постављањем гасовода са заштитном цеви на конструкцију мостова.

Дистрибутивни гасовод се не може градити испод зграда и других објеката. Надземно полагање дистрибутивног гасовода се врши само изузетно, уз посебну заштиту од механичких, температурних и утицаја стварања кондензата.

Удаљеност укопаних стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и телекомуникационе мреже мора бити толика да не угрожава стабилност стубова, минимално 0,5 m.

Грађење гасоводне мреже средњег и ниског притиска ван грађевинских рејона насеља и ван зона и локалитета где није предвиђена даља урбанистичка разрада, вршиће се на основу овог Просторног плана, изразом Акта о урбанистичким условима.

Унасељима и зонама где је предвиђена даља урбанистичка разрада, вршиће се на основу урбанистичких планова према смерницама датим овим Просторним планом.

Гасни прикључак

Гасни прикључак је део дистрибутивног гасовода који спаја уличну мрежу са унутрашњом гасном инсталацијом. При полагању гасног прикључка поштовати одредбе важећих прописа који ову област уређују. Сагласност за прикључење на јавну дистрибутивну гасну мрежу затражити од надлежног дистрибутера гаса. Траса цевовода се води најкраћим путем и мора остати трајно приступачна.

Гасни прикључак не полаже се у складишта запаљивих и експлозивних материја. Кућни-мерно регулациони сет не сме се постављати унутар објекта, на места где нема природне вентилације, мора бити удаљена од електричног ормарића минимално 1,0 m као и од отвора на објекту (прозора, врата) минимално 1,0 m мерено по хоризонтали.

Топловодна мрежа

Дубина полагања топловода је од 0,6 m до 1,0 m. Локација ровова треба да је у зеленом појасу између тротоара и ивичњака улице, тротоара и ригола, тротоара и бетонског канала. На локацији где нема зеленог појаса топовод се води испод уличног тротоара, бетонираних платоа и површина или испод уличних канала за одвод атмосферске воде на дубини 1,0 m од дна канала или ригола. Изузетно, топовод се полаже дуж трупа пута, уз посебне мере заштите од механичких и других оштећења.

При паралелном вођењу дистрибутивног топловода са подземним водовима, минимално светло растојање износи 0,4 m, а у изузетним случајевима може бити мање од 0,2 m. При укрштању дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално светло растојање износи 0,2 m, а при вођењу гасовода поред темеља 1,0 m.

Укрштање топловода са саобраћајницама врши се уз његово полагање у заштитну цев или канал, изузев ако се прорачуном докаже да то није потребно.

Минимална дубина укрштања топловода са путевима и улицама је 1,0 m, са железничким пругама 1,5 m, а са индустријским колосецима 1,0 m.

При укрштању топловода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, угао заклапања њихових оса мора бити између 60° и 90°. За укрштање под мањим углом потребна је сагласност надлежног органа.

Удаљеност топловода од стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже мора бити толика да не угрожава стабилност стубова, минимално 0,5 m.

Правила за уређење и грађење гасоводне инфраструктуре до израде урбанистичког плана за насеља:

Гасоводна инфраструктура

Гасоводе средњег притиска градити у скаду са важећим техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника.

Гасоводе ниског притиска од полиетилена за радни притисак од 4 бара пројектовати у скаду са одговарајућим правилником.

Кућне гасне прикључке, унутрашње гасне инсталације и гасне котларнице пројектовати и градити у складу са важећом законском регулативом.

Телекомуникациона инфраструктура

Телекомуникациона мрежа (ТТ) обухвата све врсте каблова који се користе за потребе телекомуникација (бакарне, коаксијалне, оптичке и др.).

- ТТ мрежу градити у коридорима саобраћајница и некатегорисаних путева;
- Дубина полагања ТТ каблова треба да је најмање од 1,2m;
- При паралелном вођењу телекомуникационих и електроенергетских каблова до 10 kV најмање растојање мора бити 0,50m и 1,0m за каблове напона преко 10 kV. При укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0,50m, а угао укрштања око 90°;
- При укрштању телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода, канализације, вертикално растојање мора бити најмање 0,30 m;
- При приближавању и паралелном вођењу телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализацијом хоризонтално растојање мора бити најмање 0,50 m;
- За потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (РР) телекомуникациона мрежа.

Услови грађења бежичне ТТ мреже (РР) и припадајућих објеката:

- Објекти за смештај телекомуникационих уређаја фиксне, мобилне телекомуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи могу се поставити у оквиру објекта, на слободном простору, у зонама привредне делатности, у објекту у оквиру појединачних корисника, у оквиру комплекса појединачних корисника;
- Објекат за смештај телекомуникационе и РТВ опреме може бити зидани или монтажни;
- Комплекс са телекомуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- Напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0,4 kV;

- До комплекса за смештај мобилне телекомуникационе опреме и антенских стубова са антенама обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;
- Слободне површине комплекса озеленити.

За све радио релејне коридоре потребно је израдити Елаборате заштите слободних радио релејних коридора.

Правила за уређење и грађење телекомуникационе инфраструктуре до израде урбанистичког плана за насеља:

- ТТ мрежу градити у коридорима саобраћајница;
- Дубина полагања ТТ каблова треба да је најмање од 0,8m;
- При паралелном вођењу телекомуникационих и електроенергетских каблова до 10 kV најмање растојање мора бити 0,50m и 1,0m за каблове напона преко 10 kV. При укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0,50m, а угао укрштања око 90°;
- При укрштању телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода, канализације, вертикално растојање мора бити најмање 0,30 m;
- При приближавању и паралелном вођењу телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализацијом хоризонтално растојање мора бити најмање 0,50 m;

Услови за постављање надземне мреже КДС у насељу (до изградње широкопојасне ТТ мреже:

- Самоносиви кабел КДС-а поставити на носаче преко изолатора, на стубове нисконапонске мреже по условима надлежне Електродистрибуције, тј. власника електричне мреже;
- Одстојање најнижег кабла КДС-а од површине тла треба да износи најмање 3,5m. На прелазима преко улица иста висина треба да износи најмање 5,0m. Уколико се овај услов не може постићи, кабел поставити подземно на дубини најмање 0,8m;
- Најмање растојање од најнижих проводника електроенергетске мреже мора бити 1,0m.

Правила за озелењавање простора

- При формирању заштитног и линијског зеленила уз саобраћајнице поштовати услове Закона о путевима, уз железничку пругу Закона о железници и уз водотоке Закона о водама;
- Код уличног зеленила могу се формирати једностранни и двострани улични дрвореди;
- Дрвореде у улицама садити минимум 2,0 m од ивице коловоза.

Објекти који се користе за заштиту од елементарних непогода -противградне станице

Грађење објеката противградних станица могуће је изван грађевинских подручја, као и грађевинског земљишта ван насеља, на пољопривредном земљишту на основу услова дефинисаних овим Просторним планом и посебним условима надлежног Хидрометеоролошког завода Србије.

Мин. површина за изградњу противградне станице треба да буде око 10X10m;
Објекат градити од чврстог стандардног материјала;
Висина објекта је до 2 m и на њега и се поставља громобранска заштита;
Око објекта поставити ограду мин. висине око 2,0 m.

2.5.1. Услови за изградњу објеката у простору заштићених зона и коридора

Заштитни коридор око јавних путева

Заштитни коридор око јавних путева дефинисан је Законом о јавним путевима и чини га заштитни појас члан 2. тачка 38. и члан 29. и појас контролисане изградње члан 2. тачка 39.

У заштитном појасу пута у складу са чланом 28. Закона о јавним путевима могуће је градити пратеће путне садржаје (станице за снабдевање моторних возила горивом, продавнице, објекте за рекреацију, мотеле, угоститељске објекте и друге објекте намењене пружању услуга корисницима пута), као и инфраструктурну мрежу и објекте. Микролокација пратећег садржаја утврђује се на основу урађеног урбанистичког плана, уз примену смерница из овог Просторног плана и то:

- ако је у питању само основни садржај (станица за снабдевање горивом)
- 60 m ширина фронта парцеле,
- 30 m дубина парцела, ако су у питању основни и додатни садржаји (станица за снабдевање горивима, сервис, праоница, мотел и друго)
- 1,5 – 3,0 ha површине за смештање свих потребних садржаја,
- придржавање прописаних удаљености од раскрсница и укрштаја са другим инфраструктурним системима

Ови објекти могу се градити на удаљености у зависности од ранга државног или општинског пута и то, у складу са чл. 1 и 29. Закона о јавним путевима:

- **40 m** од спољне ивице земљишног појаса државног пута I реда-аутопут
- **20 m** од спољне ивице земљишног појаса осталих државних путева I реда
- **10 m** од спољне ивице земљишног појаса државног пута II реда
- **5 m** од спољне ивице земљишног појаса општинског пута.

Грађење у заштитном појасу аутопута Е-75 вршиће се на основу Просторног плана подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) ("Службени гласник РС", број 69/2003).

Уз јавне путеве, у појасу контролисане изградње у складу са чланом 30. Закона о јавним путевима и овим Просторним планом се могу градити и пословни објекти, објекти за смештај пољопривредне механизације, складиштење и прераду пољопривредних производа ван грађевинских рејона насеља, односно урбанистичким планом у насељу.

Грађење у појасу контролисане градње аутопута Е-75 вршиће се на основу Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница), Закона о јавним путевима и овим Просторним планом.

Ове садржаје препоручљиво је координисано везивати на државне путеве преко сервисне саобраћајнице, са периодичношћу од минимално 400 m између прикључака.

Спратност наведених објеката може бити макс. П+1+Пот.

Подизање ограда у близини јавних путева мора се вршити у складу са чланом 35. Закона о јавним путевима.

У појасу контролисане изградње у складу са чланом 30. Закона о јавним путевима забрањено је отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

Аутобуска стајалишта се могу градити уз све путеве у облику сепарисаних ниша и са елементима који обезбеђују безбедан трансфер путника и одвијање динамичког саобраћаја.

Заштитни коридор пруге дефинисан је чл. 3 тачка 19. Закона о железници и износи 200m са обе стране пруге, рачунајући од осе крајњих колосека.

У заштитном пружном појасу **пруге** могу се градити објекти и инфраструктура у складу са чл. 46. Закона о железници и овим Просторним планом ван грађевинских рејона насеља, односно урбанистичким планом у насељу.

Зоне и појасеви заштите изворишта водоснабдевања

Заштитна зона око изворишта дефинисана је чланом 45.Законом о водама.Грађење у овој зони вршиће се у складу са овим Просторним планом ван грађевинских рејона, односно урбанистичким планом у насељу.

Зона непосредне заштите одређује се око бунара, црпне станице, постројења за кондиционирање воде за пиће и резервоара. Зона непосредне заштите са свим објектима, постројењима и инсталацијама обезбеђује се оградивањем. Иста обухвата простор на 10m од наведених објеката. У претходно дефинисани простор зоне непосредне заштите дозвољен је приступ само лицима запосленим на водозахвату која су под здравственим надзором. Зона непосредне заштите се може користити само као сенокос, али без употребе ђубрива, пестицида и хербицида чија би употреба могла загадити воду.

Ужа зона заштите представља површину под санитарним надзором на којој није дозвољена изградња објеката, постављање уређаја и вршење радњи које могу на било који начин загадити воду и мора бити видно означена. Зона уже заштите је довољна да обезбеди заштиту воде од микробиолошког, хемијског, радиолошког или неке друге врсте загађења. У ужој зони заштите која се не оградјује земљиште се може користити у пољопривредне сврхе. У овој зони може се ограничити употреба појединих врста ђубрива, пестицида и хербицида.

Појас заштите се успоставља око главних цевовода унутар простора водозахвата и то по 2,5m са сваке стране гледано у односу на осовину цевовода. Унутар овако формираних појасева заштите није дозвољена изградња објеката, постављање уређаја и вршење радњи које на било који начин могу загадити воду или угрозити стабилност цевовода.

Зона заштите надземних високонапонских водова

Заштитни коридор у зависности од напонског нивоа износи: за водове од 400 kV је 35m од осе вода са обе стране (укупно 70m), за водове 220 kV је 30 m од осе вода са обе стране (укупно 60 m) и за водове од 110kV је 25m од осе вода са обе стране (укупно 50m).

Грађење објеката у овом коридору, мора бити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400kV (Службени лист СФРЈ бр. 65/88 и 18/92), техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења ЈУС Н.ЦО.105 (Службени лист СФРЈ бр. 68/86), Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења, Заштитом од опасности ЈУС Н.ЦО.101 (Службени лист СФРЈ бр. 68/88), као и условима надлежног предузећа.

Зона ветрогенератора

Зона ветрогенератора, за парк ветрогенератора дефинисаће се урбанистичким планом. У овој зони не могу се градити објекти, сем инфраструктурне мреже, а земљиште се може користити као пољопривредно.

Зона заштите коридора телекомуникационих система веза

У заштитној зони радио-релејних коридора могу се градити објекти ограничене висине, дефинисане Елаборатом заштите слободног радио-релејног коридора. У овом коридору не могу се градити објекти који ће својим радом ометати систем радио-релејне везе.

Зона заштите термоенергетске инфраструктуре

Заштитни коридор гасовода, нафтовода и продуктовода дефинисан је Законом о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника (Службени лист СРЈ бр. 29/97), односно Законом о енергетици (Службени гласник РС бр. 84/2004) и важећим Правилницима и износи 200m на једну и другу страну од осе цевовода. У појасу ширине 30m са једне и друге стране од осе цевовода забрањена је изградња објеката у заштитном коридору изградња ће се вршити на основу Просторног плана.

Зона заштите око објеката који се користе за заштиту од елементарних непогода-противградне станице

Зона заштите око објеката који се користе за заштиту од елементарних непогода-противградне станице у којима није дозвољена изградња износи 100m од противградне станице. Грађење на мањим растојањима у близини ових објеката могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког Завода Србије.

Зона контролисане изградње

У зонама контролисане изградње не могу се градити објекти без услова надлежног Министарства одбране.

V. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Уговор о имплементацији садржи обавезе потписника за реализацију планских решења, у погледу обезбеђивања финансијских средстава, приступа фондовима и динамике реализације.

Уговор о имплементацији Просторног плана закључује орган надлежан за доношење Просторног плана и учесници у реализацији планских решења за период од 4 године (Закон о планирању и изградњи, члан 31.).

1. ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНОСТИ

Листа приоритетних активности утврђује се за прву фазу реализације Просторног плана до 2013. године по секторима активности или областима привређивања.

Смернице за избор приоритета на принципима одрживог развоја односе се на:

- Очување површина и плодности пољопривредног земљишта;
- Подстицање процеса укрупњавања, специјализације и јачања радно способних породичних пољопривредних газдинстава;
- Усклађивање потреба пољопривредне производње са динамиком развоја осталих привредних и непривредних активности;
- Планско усмеравање процеса ширења насеља;
- Повећање изграђености, опремљености и доступности јавних служби;
- Стављање под заштиту природних и културних добара, која су у поступку заштите;
- Основна и детаљна геолошка истраживања ради утврђивања квалитета и количина подземних вода (воде за пиће и термоминералних вода), утврђивања погодности терена за изградњу и слично;

- Израда одговарајућих урбанистичких планова за центар општине и већа насељена места;
- Елиминација транзитних токова из урбаних средина;
- Даљи развој саобраћајне инфраструктуре на принципима одрживог развоја;
- Унапређење саобраћајне инфраструктуре као иницијатора привредног и сваког другог развоја овог простора и повезивања на свим нивоима.

Пољопривреда

У наредном планском периоду приоритете развоја пољопривреде представљаће:

- Израда Пољопривредне основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- Очување пољопривредних површина као јединствене производне целине (без обзира на власничку трансформацију);
- Успостављање пољопривредног информационог система је битан предуслов рационалног коришћења пољопривредног ресурса;
- Ревитализација салаша као специфичног облика живота, рада и културе (очување/обнављање салаша) представља једну од стратешких одредница за постизање усклађенијег коришћења пољопривредног земљишта и повећање туристичке атрактивности Општине;
- Реконструкција постојећих и изградња нових заливних система;
- Развој малог агробизниса, уз повећање производних ресурса породичних пољопривредних домаћинстава;
- Пројекат формирања центра за развој пољопривреде;
- Пројекат едукације пољопривредних произвођача;
- Пројекат формирања брендова пољопривредне производње;
- Пројекат развоја биопроизводње;
- Пројекат за прераду секундарних сировина у пољопривреди;
- Пројекат за унапређење сточарства;
- Пројекат за унапређење рибарства;
- Пољопривредни производи као извори обновљивих извора енергије;
- Пројекат коришћења термалних вода у повратарству.

Индустрија

- Потпуније коришћење расположивих ресурса;
- Технолошко, организационо и кадровско унапређење постојећих индустријских капацитета и активности;
- Развој мањих агроиндустријских капацитета на бази расположивих сировина;
- Стварање услова за активирање малих и средњих предузећа;
- Обезбеђење просторних услова-повољних локационих услова за развој индустрије, малих и средњих предузећа;
- Стварање услова за активирање нових радних зона;
- Стварање стимулативног пословног окружења;
- Вођење активне и атрактивне политике привлачења инвеститора;
- Пројекат формирања Агенције за развој малих и средњих предузећа;
- План едукације предузетника;
- Пројекти повезивања у кластере;

Мрежа и функција насеља

Приоритетна активност у овој области је:

- Израда урбанистичког плана за насеље Бачка Топола, као и регулационих планова за зоне нове изградње, радне зоне и туристичке садржаје;

Организација јавних служби

У домену мреже и организације јавних служби, приоритетне активности су:

- Јавни садржаји од општег интереса (МЗ, амбуланта, вртић, школа, дом културе) у Криваји, Панонији и Победи морају добити адекватан простор за рад (изградња нових објеката или враћање постојећих у државну својину);

- Изградња дома за старе, као и дома за ученике у Бачкој Тополи, а наставак радова (изградња, проширење садржаја) у склопу Дома за лица ометена у менталном развоју у Старој Моравици;
- Изградња више/високе пољопривредне школе у Бачкој Тополи, а радови на реконструкцији и уређењу ОШ "Чаки Лајош", Гимназије и економске школе "Доситеј Обрадовић" и СТШ "Шинковић Јожеф" у Бачкој Тополи, ОШ "Братство-јединство" у Бајши, ОШ "18.октобар" у Новом Орахову и ОШ "Дожа Ђерђ" у Гунарошу;
- Формирање зоохигијенске службе на подручју Општине и аптека у Бајши и Новом Орахову, као и реконструкција амбуланте у Његошеву;
- Реконструкција дома културе у Бачкој Тополи и реконструкција/изградња дома културе у Бајши;
- Изградња саремене вишенаменске спортске хале и реконструкција куглане у Бачкој Тополи;
- Реконструкција/санација базена у Бачкој Тополи, Бајши, Његошеву и Победи;
- Уређење и савремено опремање спортско-рекреативних терена у свим насељима.

Шуме и шумско земљиште

- Повећање површина под шумама и предузимање мера ради постизања оптималног стања шума;
- Формирање мреже ваншумског зеленила на територији Општине у оквиру пољопривредног земљишта, путне и каналске мреже.

Лов

- Побољшање услова станишта дивљачи и развој ловног туризма.

Туризам

- Израда оперативног програма развоја туризма у општини Бачка Топола;
- Стварање позитивног окружења за развој туризма;
- Увећавање присутности Бачке Тополе на међународном туристичком тржишту;
- Промоција структуралне промене туристичке понуде;
- *Развој ЕКО, ЕТНО, ВЕЛНЕС и МАНИФЕСТАЦИОНОГ (за општину Бачка Топола те манифестације треба да буду традиционалне, аутентичне и међународно препознатљиве) туризма*
 - Јесења манифестација: Зобнатичке коњичке игре,
 - Пролећна манифестација: Колективно бачкотополско венчање (мај месец),
 - Кадровска школа – ЕКО село,
 - Завичајне куће- Бачка Топола, Бајша, Стара Моравица (ЕТНО),
 - РЦ ВЕНУС –ВЕЛНЕС центар.
- *Развој осталих видова туризма*
 - Обједињавање ловне понуде,
 - Језера, - аутокамп, транзитни туризам,

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

- I фаза реализације (до 2013. године) стратешких опредељења у домену путног саобраћаја била би почетак изградње обилазнице око Бачке Тополе (као сегмената државних путева бр.119 и бр.108), уз могућност фазне реализације сегмената. Кроз ову фазу потребно је извршити реконструкцију и изградњу општинских путева.
- II фаза реализације (до 2017. године) би била изградња сегмената трасе државних путева II реда око Старе Моравице и Пачира (ДП бр.108) и око Бајше (ДП бр.119) уз максимално уклапање у постојећу изграђеност државних путева. У овој фази потребно је активирати постојеће потенцијале железнице модернизацијом и реконструкцијом постојећих капацитета.

Водопривредна инфраструктура

- Изградња канализационих система и постројења за пречишћавање отпадних вода, у свим насељима;
- Реконструкција постојеће водоводне мреже у насељима и даља изградња.

Гасоводна инфраструктура

- Изградња гасоводне дистрибутивне мреже и свим насељима, изузимајући Бачку Тополу и Мићуново.

Електроенергетска инфраструктура

- Реконструкција постојеће 10kV електроенергетске мреже;
- Реконструкција постојећих 10/0,4kV трафостаница на 20/0,4kV;
- Реконструкција 35/10 kV трафостаница у 20 kV постројење;

Телекомуникациона инфраструктура

- Изградња квалитетне спојне путеве оптичким кабловским везама до свих крајњих телефонских централа;
- Уградња дигиталне аутоматске телефонске централе довољног капацитета у свим насељима;
- Изградња кабловског дистрибутивног система за дистрибуцију радио, ТВ сигнала, и интернета у свим насељима.

Заштита животне средине

- Формирање јединственог катастра загађивача на територији Општине;
- Санација и рекултивација напуштених и дивљих депонија комуналног отпада;
- Селектирање отпада на извору и увођење рециклаже отпада као процеса смањења количине отпада за депоновање;
- Обезбеђење минималних мера заштите на постојећој општинској депонији и сточном гробљу, који имају функцију привремених локација;
- Укључивање Општине у систем регионалног депоновања комуналног отпада и одлагање сточних лешева;
- Након формирања регионалне депоније и кафилерије неопходна је санација и рекултивација привремене општинске депоније комуналног отпада и сточног гробља.

Заштита природе

- Активна заштита природних добара;
- Заштита подручја предвиђених за заштиту.

Заштита непокретних културних добара

У наредном планском периоду у домену заштите непокретних културних добара приоритети су:

- Израда пројеката заштите и ревитализације старих каштела Енгелман (КО Ново Орахово), Лелбах (Горња Рогатица) и Зако (Бајша) и укључивање у понуду културно-манifestационог, ловног, излетничког и др. видова туризма;
- Израда пројекта заштите и ревитализације старе школе у Карађорђеву и укључивање у понуду културно-манifestационог и школског туризма (настава у природи, дечје екскурзије и сл.);
- Израда пројеката ревитализације амбијенталних целина у Бајши, Пачиру и Старој Моравици, а најлепше објекте укључити у понуду сеоског туризма;
- Израда пројекта санације и реконструкције најатрактивнијих старих салаша на подручју Општине и укључивање у програм развоја сеоског и еко-туризма.

Средства за финансирање активности на имплементацији Просторног плана, обезбедиће се из средстава Републике Србије, АП Војводина, општине Бачка Топола, посебних фондова, могућих концесионара, иностраних донатора и спонзора, као и средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју обухвата Просторног плана.

Стратешко опредељење Србије је да у што скоријој будућности постане држава кандидат за учлањење у Европску Унију (ЕУ). То значи, да ће се отворити могућности за приступ читавом низу специфичних фондова, конституисаних управо као подршка просторном развоју, са циљем да се унапреде и усагласе постојеће и потенцијалне просторне структуре са европским, те је неопходно обезбедити стратешке пројекте којима би се конкурисало за подршку из ових фондова.

2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

У имплементацији Просторног плана учествују:

- Скупштина општине Бачка Топола, Бачка Топола
- Министарство за инфраструктуру, Београд
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Нови Сад
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, Нови Сад
- Фонд за развој АП Војводине, Нови Сад
- Покрајински Фонд за развој пољопривреде, Нови Сад
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за привреду, Нови Сад
- Фонд за развој Републике Србије, Београд
- Фонд за капитална улагања АП Војводине, Нови Сад
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, Нови Сад
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад
- Међуопштински завод за заштиту споменика културе у Суботици, Суботица
- Завод за заштиту природе Србије, Радна јединица у Новом Саду, Нови Сад
- ЈП "Путеви Србије", Београд
- ЈП "Железнице Србије", Београд
- ЈП "Војводинашуме", Нови Сад
- ЈВП "Водевојводине", Нови Сад
- Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије д.о.о. "Електровојводина" Нови Сад, Електродистрибуција "Суботица", Суботица
- ЈП Електромрежа Србије, Београд
- Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија", Дирекција за технику, Извршна јединица Суботица, Суботица
- НИС-Нафтагас, Нови Сад
- ЈП "Србијагас", Нови Сад
- Теленор доо, Нови Београд
- ЈП "Комград", Бачка Топола
- Родгас а.д. за развој и одржавање гасне мреже и дистрибуцију гаса, Бачка Топола

3. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Важећи документи

Основни плански документи вишег реда, на којима се заснива израда Просторног плана, је Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96) и Просторни план подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Суботица-Нови Сад-Београд (Батајница) ("Службени гласник РС", број 69/2003, чије су одредбе у потпуности испоштоване у контексту просторних решења за ово подручје, основних начела и критеријума за заштиту природних добара и заштиту животне средине, основних смерница за коришћење и уређење шума и шумског земљишта и дефинисања коридора инфраструктурних система. Важећа урбанистичка документација за предметно подручје је такође испоштована у контексту реализације основног циља израде Просторног плана-оптимална организација и одрживи развој предметног простора.

Нови документи

Разрада Просторног плана урбанистичким плановима и програмима

Даља разрада Просторног плана вршиће се израдом следеће, Законом предвиђене, урбанистичке документације:

- генералног урбанистичког плана за насеље Бачка Топола (са Мићуновом);

- одговарајућих урбанистичких планова за остала насеља и делове насеља (кад се укаже потреба за тим);
- одговарајућих урбанистичких планова за радне зоне, туристичко-рекреативне садржаје и викенд зоне.

Спровођење просторног плана у гранским плановима и програмима

Спровођење и разраду планских решења и правила утврђених Просторним планом у гранским плановима и програмима у складу са законом обезбедиће Скупштина Општине Бачка Топола у складу са Министарством за пољопривреду, доношењем:

- Програма интегралног руралног развоја,
- Програма очувања пољопривредног земљишта и одрживог развоја, пољопривреде,
- Програма развоја органске (еколошке) производње,
- Израда Плана за проглашење ерозионих подручја на територији општине Бачка Топола.

ЈП "Војводинашуме" донеће Општу и посебне основе за газдовање шумама, као и Програм пошумљавања.

Корисници ловног подручја донеће ловне основе за газдовање ловним подручјем и ловиштима, као и годишње планове газдовања.

Поред наведене документације, овај Просторни план спроводиће се обавезним утврђивањем његових одредби у:

- планове и програме јавних предузећа у области инфраструктуре (саобраћај, водопривреда, електропривреда, телекомуникације и др.)
- планове и програме за развој, геолошка истраживања, пољопривреду и шумарство, екологију и др.
- планове и програме за развој подручја од посебног интереса (зоне заштићених природних и културних добара и др.).
- планове и програме заштите животне средине.

VI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план општине Бачка Топола (у даљем тексту: План), се потписује, оверава и архивира у складу са Законом о планирању и изградњи (Службени гласник РС", бр. 47/2003 и 34/2006).

План је израђен у 6 (шест) примерка у аналогном и 6 (шест) примерака у дигиталном облику.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у архиви Скупштине општине.

Три примерка донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и три примерка у дигиталном облику чувају се у општинском органу управе надлежном за спровођење плана.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у ЈП "Заводу за урбанизам Војводине" Нови Сад, Железничка 6/III.

Један примерак донетог Плана у аналогном и дигиталном облику чува се у Министарству надлежном за послове урбанизма.

План ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бачка Топола".

Усвајањем овог Плана престаје да важи стари Просторни план општине Бачка Топола ("Службени лист општине Бачка Топола" број 1/1982). Важећи урбанистички планови важе у деловима који нису у супротности са овим Планом.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бачка Топола
Скупштина општине Бачка Топола

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА